
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

दाखल क्र. M637 विषय वेद

नांव ऋग्वेद मंत्रसंहिता (मुद्रित)

लेखक / लिपीकार —

पृष्ठ 123 काळ शके 1826 पूर्ण / अपूर्ण

॥ अथ ऋग्वेदमंत्रसंहिताप्रारंभः ॥

सुधारलेली आवृत्ति २ री. विषय १०६ आहेत.

ऋग्वेदमंत्रसंहिता ।

(याज्ञिकप्रयोगानुक्रमानें)

याज्ञिकांत व ज्योतिषांत पारंगत वे० शा० सं० रा० रा० महादेवशास्त्री नवरे मोकाशी ह्यांनीं, याज्ञिकप्रयोगांत लागणाऱ्या मंत्रांचा याज्ञिकब्राह्मणांस चांगला उपयोग व्हावा अशा हेतूनें फार परिश्रम घेऊन पुण्याहवाचनादि याज्ञिकप्रयोगांच्या अनुक्रमानें सर्व मंत्र जोडून व शुद्धकरून ते येथें लिहिले आहेत. विशेष मंत्र, सूक्तें, व परशाखीयमंत्रही क्रमवार जोडले आहेत.

मोठी संहिता ह्मणण्याचे श्रम न पडण्याकरितां मंत्रसंहिता ह्मणण्याचा हेतु ह्मणून ह्या मंत्रसंहितेंत फक्त षोडश प्रयोगांत लागणाऱ्या मंत्रांचाच समावेश केलेला आहे. उगाच कांहीं तरी भलतीं सूक्तें व वर्ग, मंत्र घुसडून मंत्रसंहिता पाठ करण्याचे श्रम विद्यार्थ्यांना न पाडण्याचा योग्य विचार ह्या मंत्रसंहितेंत केलेला आहे.

जनार्दन महादेव गुर्जर.
रामवाडी मुंबई.

इत्यनुक्रमणिका समाप्ता.

श्रीगणेशायनमः । हरिः ओम् ॥ स्वस्तिनइंद्रोवृद्धश्रवाः स्वस्तिनः पूषाविश्ववेदाः ॥ स्वस्तिनस्ताक्ष्योअरिष्टनेमिः स्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ॥ यशस्करंबलवंतंप्रभुत्वंतमेवराजाधिपतिर्बभूव ॥ संकीर्णनागाश्वपतिर्नराणांसुमंगल्यंसततंदीर्घमायुः ॥ १ ॥ कनिक्रदज्जनुषंप्रब्रुवाणऽइयर्तिवाचमरितेवनावं ॥ सुमंगलश्चशकुनेभवासिमात्वाकाचिदभिभाविश्व्याविदत् ॥ मात्वाश्येनऽउद्वधीन्मासुपर्णोमात्वाविददिषुमान्वीरोऽअस्ता ॥ पित्र्यामनुप्रदिशंकनिक्रदत्सुमंगलोभद्रवादीवदेह ॥ अवक्रंददक्षिणतोगृहाणांसुमंगलोभद्रवादीशकुंते ॥ मानःस्तेनईशतमाघशंसोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ॥ २ ॥ प्रदक्षिणिदभिगृणंतिकारवोवयोवदंतऽऋतुथाशकुंतयः ॥ उभेवाचौवदतिसामगाऽइवगायत्रंचत्रैष्टुभंचानुराजति ॥ उद्गातेवशकुनेसामगायसिब्रह्मपुत्रइवसवनेषुशंससि ॥ वृषेववाजीशिशुमतीरपीत्यासर्वतोनःशकुनेभद्रमावदविश्वतोनःशकुनेपुण्यमावद ॥ आवदंस्त्वंशकुनेभद्रमावदतूष्णीमासीनःसुमतिंचिकिद्धिनः ॥ यदुत्पतन्वदसिकर्करिर्यथाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ॥ ३ ॥ भद्रंवददक्षिणतोभद्रमुत्तरतोवद ॥ भद्रंपुरस्तान्नोवदभद्रंपश्चात्कपिंजल ॥ भद्रंवदपुत्रैर्भद्रंवदगृहेषुच ॥ भद्रमस्माकंवदभद्रंनोअभयंवद ॥ भद्रमधस्तान्नोवदभद्र

मुपरिष्टान्नोवद ॥ भद्रंभद्रंन ऽआवदभद्रंनः सर्वतोवद ॥ असपत्नंपुरस्तान्नः शिवंदक्षिणतस्कृधि ॥
अभयंसततंपश्चाद्भद्रमुत्तरतोगृहे ॥ यौवनानिमहयंसिजिग्युषामिवदुंदुभिः ॥ शकुंतकप्रदक्षिणं
शतपत्राभिनोवद ॥ आवदंस्त्वंश० ॥ यदुत्पतन्वद० ॥ ४ ॥ गणानांत्वागणपतिंहवामहेक
विंकवीनामुपमश्रवस्तमं ॥ ज्येष्ठराजंब्रह्मणांब्रह्मणस्पतआनः शृण्वन्नूतिभिः सीदसादनं ॥
निषुसीदगणपतेगणेषुत्वामाहुर्विप्रतमंकवीनां ॥ नऋतेत्वत्क्रियतेकिंचनारेमहामर्कंमघवंचित्र
मर्च ॥ महीद्यौः पृथिवीचनइमंयज्ञंमिमिक्षतां ॥ पिपृतांनोभरीमभिः ॥ ओषधयः संवदंतेसो
मेनसहराज्ञां ॥ यस्मैकृणोतिब्राह्मणस्तंराजन्पारयामसि ॥ आकुलशेबुधावतिपवित्रेपरिषि
च्यते ॥ उक्थैर्यज्ञेषुवर्धते ॥ इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रिस्तोमंसचतापरुष्ण्या ॥ असिक्न्या
मरुद्वृधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्यासुषोमया ॥ गंधद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीं ॥ इश्वरीं
सर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियं ॥ याओषधीः पूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा ॥ मनैनुबभ्रूणामहं
शतंधामानिसप्तच ॥ कांडात्कांडात्प्ररोहंतीपरुषः परुषः परि ॥ एवानोदूर्वेप्रतनुसहस्रेणशतेन
च ॥ अश्वत्थेवोनिषदनंपर्णेवोवसतिष्कृता ॥ गोभाजइत्किलासथयत्सनवथपूरुषं ॥ स्योना

पृथिविभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानः शर्मसप्रथः ॥ याः फलिनीर्याअफलाअपुष्पायाश्चपु
ष्पिणीः ॥ बृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुंचंत्वंहसः ॥ सहिरत्नानिदाशुषेसुवातिसविताभगः ॥ तं
भागंचित्रमीमहे ॥ हिरण्यरूपः सहिरण्यसंदृगपांनपात्सेदुहिरण्यवर्णः ॥ हिरण्ययात्परियोने
र्निषद्याहिरण्यदाददत्यन्नमस्मै ॥ युवासुवासाः परिवीतआगात्सउश्रेयान्भवतिजायमानः ॥
तंधीरासः कवयउन्नयंतिस्वाध्योमनसादेवयंतः ॥ पूर्णादर्विपरापतसुपूर्णापुनरापत ॥ वस्नेववि
क्रीणावहाइषमूर्जंशतक्रतो ॥ तत्त्वायामिब्रह्मणावंदमानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः ॥ अहेळ
मानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुः प्रमोषीः ॥ भद्रंकर्णेभिः शृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्षभिर्यज
त्राः ॥ स्थिरैरंगैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः ॥ द्रविणोदाद्रविणसस्तुरस्यद्रविणोदाः
सनरस्यप्रयंसत् ॥ द्रविणोदावीरवतीमिषंनोद्रविणोदारासतेदीर्घमायुः ॥ सवितापश्चातात्सविता
पुरस्तात्सवितोत्तरात्तात्सविताधरात्तात् ॥ सवितानः सुवतुसर्वतातिंसवितानोरासतांदीर्घमा
युः ॥ नवोनवोभवतिजायमानोह्नांकेतुरुषसामेत्यग्रं ॥ भागंदेवेभ्यो विदधात्यायन्प्रचंद्रमास्ति
रतेदीर्घमायुः ॥ उच्चादिविदक्षिणावंतोअस्थुर्ये ऽअश्वदाः सहतेसूर्येण ॥ हिरण्यदाअमृतत्वंभजं

तेवासोदाःसोमप्रतिरंतआयुः ॥ आपंउंदंतुजीवसेदीर्घायुत्वायवर्चसे ॥ यस्त्वाहृदाकीरिणाम
न्यमानोमर्त्यंमत्योंजोहवीमि ॥ जातवेदोयशोअस्मासुधेहिप्रजाभिरग्नेअमृतत्वमश्यां ॥ य
स्मैत्वंसुकृतेजातवेदउलोकमग्नेकृणवस्योनं ॥ अश्विनंसपुत्रिणंवीरवंतंगोमंतंरयिंनशतेस्वस्ति ॥
संत्वासिंचामियजुंषाप्रजामायुर्धनंच ॥ उद्गातेवशकुनेसामगायसिब्रह्मपुत्रइवसवनेषुशंससि॥
वृषेववाजीशिशुंमतीरपीत्यासर्वतोनःशकुनेभद्रमावदविश्वतोनःशकुनेपुण्यमावद ॥ याज्यया य
जतिप्रत्तिवैयाज्यापुण्यैवलक्ष्मीःपुण्यामेवतंलक्ष्मींसंभावयतिपुण्याँल्लक्ष्मींसंस्कुरुते ॥ यत्पुण्यंन
क्षत्रं ॥ तद्वट्कुर्वीतोपव्युषं ॥ यदावैसूर्यउदेति ॥ अथनक्षत्रंनैति ॥ यावतितत्रसूर्योगच्छेत् ॥
यत्रजघन्यंपश्येत् ॥ तावतिकुर्वीतयत्कारीस्यात् ॥ पुण्याहएवकुरुते ॥ तानिवाएतानि ॥
यमनक्षत्राणि ॥ यान्येवदेवनक्षत्राणि ॥ तेषुकुर्वीतयत्कारीस्यात् ॥ पुण्याहएवकुरुते ॥ स्वस्त
येवायुमुपब्रवामहैसोमंस्वस्तिभुवनस्ययस्पतिः ॥ बृहस्पतिंसर्वगणंस्वस्तयेस्वस्तयंआदित्या
सोभवंतुनः ॥ आदित्यउदयनीयःपथ्ययैवेतःस्वस्त्याप्रयंतिपथ्यांस्वस्तिमभ्युद्यंतिस्वस्त्यैवेतः

१ ब्राह्मणम् २ अन्यशाखास्थाः

प्रयंतिस्वस्त्युद्यंतिस्वस्त्युद्यंति ॥ स्वस्तिनइंद्रोवृद्धश्रवाः० ॥ १ ॥ अष्टौदेवावसवःसोम्यासः॥
चतस्रोदेवीरजराःश्रविष्ठाः ॥ तेयज्ञंपांतुरजसःपरस्तात् ॥ संवत्सरीणममृतं ऽँ स्वस्ति ॥ ऋ
ध्यामस्तोमंसनुयामवाजमानोमंत्रंसरथेहोपयातं ॥ यशोनपक्वंमधुगोष्वंतराभूतांशोअश्विनोः
काममप्राः ॥ सर्वामृद्धिमृध्नुयामितितंवैतेजसैवपुरस्तात्पर्यभवच्छंदोभिर्मध्यतोक्षरैरुपरिष्टाद्गाय
त्र्यासर्वतोद्वादशाहंपरिभूयसर्वामृद्धिमार्ध्नोत्सर्वामृद्धिमृध्नोतियएवंवेद ॥ ऋध्यास्महव्यैर्नम
सोपसद्यं ॥ मित्रंदेवंमित्रधेयंनोअस्तु ॥ अनूराधान्हविषावर्धयंतः ॥ शतंजीवेमशरदःसवी
राः ॥ त्रीणित्रीणिवैदेवानामृद्धानि ॥ त्रीणिच्छंदां ऽँसि ॥ त्रीणिसवनानि ॥ त्रयइमेलोकाः॥
ऋध्यामेवतद्वीर्यएषुलोकेषुप्रतितिष्ठति ॥ श्रियेजातःश्रियऽआनिरियायश्रियंवयोजरितृभ्योद
धाति ॥ श्रियंवसानाअमृतत्वमायन्भवंतिसत्यासमिथामितद्रौ ॥ श्रियएवैनंतच्छ्रियामाद
धातिसंततमृचावषट्कृत्यंसंतत्यैसंधीयतेप्रजयापशुभिर्यएवंवेद ॥ यस्मिन्ब्रह्माभ्यजयत्सर्वमे
तत् ॥ अमुंचलोकमिदमूचसर्वं ॥ तन्नोनक्षत्रमभिजिद्विजित्यं ॥ श्रियंदधात्वहृणीयमानं ॥

१ अन्यशाखीयाः २ ब्राह्मणम् ३ अन्यशाखीयाः ४ ब्राह्मणम् ५ अन्यशाखीयाः

अहेर्बुध्नियमंत्रंमेगोपाय ॥ यमृषयस्त्रैविदाविदुः ॥ ऋचःसामानियजूंषि ॥ साहिश्रीरमृतां
सतां ॥ शुक्रेभिरंगैरजआततन्वान्क्रतुंपुनानःकविभिःपवित्रैः ॥ शोचिर्वसानःपर्यायुरपांश्रि
योमिमीतेबृहतीरनूना ॥ तदप्येषश्लोकोभिगीतोमरुतःपरिवेष्टारोमरुत्तस्यावसन्गृहे ॥ आ
विक्षितस्यकामप्रेर्विश्वेदेवाःसभासदइति ॥ वास्तोष्पतेप्रतिजानीह्यस्मान्स्वावेशोअनमीवो
भवानः ॥ यत्वेमहेप्रतितन्नोजुषस्वशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ वास्तोष्पतेप्रतरणोनएधिगय
स्फानोगोभिरश्वेभिरिंदो ॥ अजरासस्तेसख्येस्यामपितेवपुत्रान्प्रतिनोजुषस्व ॥ वास्तोष्प
तेशग्मयासंसदातेसक्षीमहिरण्वयागातुमत्या ॥ पाहिक्षेमउतयोगेवरंनोयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ॥ अमीवहावास्तोष्पतेविश्वारूपाण्याविशन् ॥ सखासुशेवएधिनः ॥ समुद्रज्येष्ठाः
सलिलस्यमध्यात्पुनानायंत्यनिविशमानाः ॥ इंद्रोयावज्रीवृषभोरराद्ताआपोदेवीरिहमाम
वंतु ॥ याआपोदिव्याउतवास्रवंतिखनित्रिमाउतवायाःस्वयंजाः । समुद्रार्थायाःशुचयःपाव
कास्ताआपोदेवीरिहमामवंतु ॥ यासांराजावरुणोयातिमध्येसत्यानृतेअवपश्यंजनानां ॥ मधु

श्चुतःशुचयोयाःपावकास्ताआपोदेवीरिहमामवंतु ॥ यासुराजावरुणोयासुसोमोविश्वेदेवाया
सूर्जंमदंति ॥ वैश्वानरोयास्वग्निःप्रविष्टस्ताआपोदेवीरिहमामवंतु ॥ त्रायंतामिहदेवास्त्रायंतां
मरुतांगणः ॥ त्रायंतांविश्वाभूतानियथायमरपाअसत् ॥ आपइद्वाउभेषजीरापोअमीवचात
नीः ॥ आपःसर्वस्यभेषजीस्तास्तेकृण्वंतुभेषजं ॥ हस्ताभ्यांदशशाखाभ्यांजिह्वावाचःपुरोगु
वी ॥ अनामयित्नुभ्यांत्वाताभ्यांत्वोपस्पृशामसि ॥ इमाआपःशिवतमाइमाःसर्वस्यभेषजीः ॥
इमाराष्ट्रस्यवर्धनीरिमाराष्ट्रभृतोमृताः ॥ याभिरिंद्रमभ्यषिंचत्प्रजापतिःसोमंराजानंवरुणंयमं
मनुं ॥ ताभिरद्भिरभिषिंचामित्वामहंराज्ञांत्वमधिराजोभवेह ॥ महांतंत्वामहीनांसम्राजंचर्ष
णीनांदेवीजनित्र्यजीजनद्भद्राजनित्र्यजीजनत् ॥ देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णो
हस्ताभ्यामग्नेस्तेजसासूर्यस्यवर्चसेंद्रस्येंद्रियेणाभिषिंचामि ॥ बलायश्रियैयशसेनाद्याय ॥
आमूरंजप्रत्यावर्तयेमाःकेतुमद्दुंदुभिर्वावदीति ॥ समश्वपर्णाश्चरंतिनोनरोस्माकमिंद्ररथिनोज
यंतु ॥ इतिपुण्याहवाचनोपयुक्तमंत्राः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

इंद्रियंवाएतदस्मिँल्लोकेयद्दधियद्दध्नाभिषिंचतींद्रियमेवास्मिंस्तद्दधातिरसोवाएषओषधिवनस्पतिषुयन्मधुयन्मध्वाभिषिंचतिरसमेवास्मिंस्तद्दधातितेजोवाएतत्पशूनांयद्घृतंयद्घृतेनाभिषिंचति तेजएवास्मिंस्तद्दधात्यमृतंवाएतदस्मिँल्लोकेयदापोयदद्भिरभिषिंचत्यमृतत्वमेवास्मिंस्तद्दधातिसोभिषिक्तोभिषेक्त्रेब्राह्मणाय हिरण्यंदद्यात्सहस्रंदद्यात्क्षेत्रं चतुष्पाद्दद्यादथाप्याहुरसंख्यातमेवापरिमितं दद्यादपरिमितोवैक्षत्रियोपरिमितस्यावरुध्याइत्यथास्मैसुराकंसंहस्तआदधातिस्वादिष्ठयामदिष्ठयापवस्वसोमधारया ॥ इंद्रायपातवेसुतइतितांपिबेद्यदत्राशिष्टंरसिनःसुतस्ययदिंद्रोअपिबच्छचीभिः ॥ इदंतदस्यमनसाशिवेनसोमंराजानमिहभक्षयामि ॥ अभित्वावृषभासुतेसुतंसृजामिपीतये ॥ तृंपाव्यश्नुहीमदमितियोहवावसोमपीथःसुरायांप्रविष्टःसहैवैतेनैंद्रेणमहाभिषेकेणाभिषिक्तस्यक्षत्रियस्यभक्षितोभवतिनसुरातांपीत्वाभिमंत्रयेतापामसोमंशंनोभवेतितद्यथैवादःप्रियःपुत्रःपितरंप्रियावाजायापतिंसुखंशिवमुपस्पृशत्याविस्रसएवंहैवैतेनैंद्रेणमहाभिषेकेणा भिषिक्तस्यक्षत्रियस्यसुरावासोमोवान्यद्वान्नाद्यंसुखंशिवमुप

१ अभिषेकस्यसावकाशत्वेपठंतिइतिसंप्रदायः ॥

स्पृशत्याविस्रसः ॥ उपास्मैगायतानरःपवमानायेंदवे ॥ अभिदेवाँइयक्षते ॥ अभितेमधुनापयोथर्वाणोअशिश्रयुः ॥ देवंदेवायदेवयु ॥ सनःपवस्वशंगवेशंजनायशमर्वते ॥ शंराजन्नोषधीभ्यः ॥ बभ्रवेनुस्वतवसेरुणायदिविस्पृशे ॥ सोमायगाथमर्चत ॥ हस्तच्युतेभिरद्रिभिःसुतंसोमंपुनीतन ॥ मधावाधावतामधु ॥ १ ॥ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्योविश्वाजातानिपरिताबभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तंनोअस्तुवयंस्यामपतयोरयीणाम् ॥ इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध ॥ स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ॥ इतिनांदीश्राद्धोपयुक्ताः अथउत्सर्जनस्थालीपाकादौउपयुक्ताः ॥ जुष्टोदमूनाअतिथिर्दुरोणइमंनोयज्ञमुपयाहिविद्वान् ॥ विश्वाअग्नेअभियुजोविहत्याशत्रूयतामाभराभोजनानि ॥ एह्यग्नइहहोतानिषीदादब्धःसुपुरएताभवानः ॥ अवतांत्वारोदसीविश्वमिन्वेयजामहेसौमनसायदेवान् ॥ चत्वारिशृंगात्रयोअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्तहस्तासोअस्य ॥ त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्याआविवेश ॥ सप्तहस्तश्चतुःशृंगःसप्तजिह्वोद्विशीर्षकः ॥ त्रिपात्प्रसन्नवदनःसुखासीनःशुचिस्मितः ॥ स्वाहांतुदक्षिणेपार्श्वेदेवींवामेस्वधांतथा ॥ बिभ्रद्दक्षिणहस्तैस्तुशक्तिमन्नंस्रुचंस्रुवं ॥ तोमरंव्यजनं

वामैर्धृतपात्रंचधारयन् ॥ मेषारूढोजटाबद्धोगौरवर्णोमहौजसः ॥ धूम्रध्वजोलोहिताक्षःसप्ता
र्चिःसर्वकामदः ॥ आत्माभिमुखमासीनएवंरूपोहुताशनः ॥ अग्नेवैश्वानरशांडिल्यगोत्रमेष
ध्वजप्राङ्मुखममसंमुखोवरदोभव ॥ प्रत्यवरोहणसमारोपमंत्रौ ॥ प्रत्यवरोहजातवेदःपुन
स्त्वंदेवेभ्योहव्यंवहनःप्रजानन् ॥ प्रजांपुष्टिंरयिमस्मासुधेह्यथाभवयजमानायशंयोः ॥ तुभ्यं
ताअंगिरस्तमविश्वाःसुक्षितयःपृथक् ॥ अग्नेकामाययेमिरे ॥ विश्वानिनोदुर्गहाजातवेदः ॥ सिंधुं
ननावादुरितातिपर्षि ॥ अग्नेअत्रिवन्नमसागृणानोऽस्माकंबोध्यविताततनूनां ॥ यस्त्वाहृदाकी
रिणामन्यमानोमर्त्यंमर्त्योजोहवीमि ॥ जातवेदोयशोअस्मासुधेहिप्रजाभिरग्नेअमृतत्वम
श्यां ॥ यस्मैत्वंसुकृतेजातवेदउलोकमग्नेकृणवःस्योनं ॥ अश्विनंसपुत्रिणंवीरवंतंगोमंतंरयिंनश
तेस्वस्ति ॥ प्रसूतोभक्षमकरंचरावपिस्तोमंचेमंप्रथमः सूरिरुन्मृजे ॥ सुतेसातेनयद्यागमंवांप्र
तिविश्वामित्रजमदग्नीदमे ॥ अग्निमीळेपुरोहितंयज्ञस्यदेवमृत्विजं ॥ होतारंरत्नधातमं १ कु
सुंभकस्तदब्रवीद्गिरेःप्रवर्तमानकः ॥ वृश्चिकस्यारसंविषमरसंवृश्चिकतेविषं २ त्वमग्नेद्युभिस्त्व
माशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि ॥ त्वंवनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वंनृणांनृपतेजायसेशुचिः ३

आवदंस्त्वंशकुनेभद्रमावदतूष्णीमासीनःसुमतिंचिकिद्धिनः ॥ यदुत्पतन्वदसिकर्करिर्यथाबृहद्व
देमविदथेसुवीराः ४ सोमस्यमातवसंवक्ष्यग्नेवह्निंचकर्थविदथेयजध्यै ॥ देवाँअच्छादीद्यद्युंजेअ
द्रिंशमायेअग्नेतन्वंजुषस्व ५ गृणानाजमदग्निनायोनावृतस्यसीदतं ॥ पातंसोममृतावृधा ६ त्वांह्य
ग्नेसदमित्समन्यवोदेवासोदेवमरतिंन्येरिरइतिक्रत्वान्येरिरे ॥ अमर्त्यंयजतमर्त्येष्वादेवमादेवंज
नतप्रचेतसंविश्वमादेवंजनतप्रचेतसं ७ धामंतेविश्वंभुवनमधिश्रितमंतःसमुद्रेहृद्यं १तरायुषि ॥
अपामनीकेसमिथेयआभृतस्तमश्यामममधुमंतंतऊर्मिं ८ अबोध्यग्निःसमिधाजनानांप्रतिधेनु
मिवायतीमुषासं ॥ यह्वाइवप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवः सिस्रतेनाकमच्छ ९ गंतानोयज्ञंयज्ञि
याःसुशमिश्रोताहवमरक्षएवयामरुत् ॥ ज्येष्ठासोनपर्वतासोव्योमनियूयंतस्यप्रचेतसःस्यातदु
र्धर्तवोनिदः १० त्वंह्यग्नेप्रथमोमनोतास्याधियोअभवोदस्महोता ॥ त्वंसींवृषन्नकृणोर्दुष्टरीतुस
होविश्वस्मैसहसेसहध्यै ११ योनःस्वोअरणोयश्चनिष्ट्योजिघांसति ॥ देवास्तंसर्वेधूर्वंतुब्रह्म
वर्ममममांतरं ॥ १२ ॥ अग्निनरोदीधितिभिररण्योर्हस्तच्युतीजनयंतप्रशस्तं ॥ दूरेदृशंगृहपति
मथर्युं ॥ १३ ॥ प्रतिचक्ष्वविचक्ष्वेंद्रश्चसोमजागृतं ॥ रक्षोभ्योवधमस्यतमशनिंयातुमद्भ्यः॥ १४॥

माचिदन्यद्विशंसतसखायोमारिषण्यत ॥ इंद्रमित्स्तोतावृषणंसचासुतेमुहुरुक्थाचशंसत॥१५॥
आग्नेयाहिमरुत्सखारुद्रेभिःसोमपीतये ॥ सोभर्याउपसुष्टुतिंमादयस्वस्वर्णरे ॥ १६ ॥ स्वा
दिष्ठयामदिष्ठयापवस्वसोमधारया ॥ इंद्रायपातवेसुतः ॥ १७ ॥ यत्तेराजञ्छृतंहविस्तेनसो
माभिरक्षनः ॥ अरातीवामानस्तारीन्मोचनःकिंचनाममदिंद्रायेंदोपरिस्रव ॥ १८ ॥ अग्नेबृह
न्नुषसामूर्ध्वोअस्थान्निर्जगन्वान्तमसोज्योतिषागात् ॥ अग्निर्भानुनारुशतास्वंगआजातोवि
श्वासद्मान्यप्राः ॥ १९ ॥ समानीवआकूतिःसमानाहृदयानिवः ॥ समानमस्तुवोमनोयथा
वःसुसहासति ॥ २० ॥ यदस्यकर्मणोत्यरीरिचंयद्वान्यूनमिहाकरं ॥ अग्निष्टत्स्विष्टकृद्विद्वान्त्स
र्वंस्विष्टंसुहुतंकरोतुमे ॥ अग्नयेस्विष्टकृतेसुहुतहुतेसर्वप्रायश्चित्ताहुतीनांकामानांसमर्धयित्रेसर्वा
न्नःकामान्त्समर्धयस्वाहा ॥ तच्छंयोरावृणीमहेगातुंयज्ञायगातुयज्ञपतयेदैवीःस्वस्तिरस्तुनः
स्वस्तिर्मानुषेभ्यः ॥ ऊर्ध्वंजिगातुभेषजंशंनोअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ ॐम् नमोब्रह्मणेनमो
अस्त्वग्नयेनमःपृथिव्यैनमओषधीभ्यः ॥ नमोवाचेनमोवाचस्पतयेनमोविष्णवेमहतेकरोमि ॥
॥ ३ ॥ अयाश्चाग्नेस्यनभिशस्तीश्चसत्यमित्वमयाअसि ॥ अयासावयसाकृतोयासन्हव्यमू

हिषेयानोधेहिभेषजं ॥ इदंविष्णुर्विचक्रमे॰ ॥ अनाज्ञातंयदाज्ञातंयज्ञस्यक्रियतेमिथु ॥ अग्ने
तदस्यकल्पयत्व ᳪ हिवेत्थयथातथ ᳪ स्वाहा ॥ पुरुषसंमितोयज्ञोयज्ञःपुरुषसंमितः ॥ अग्ने
तदस्यकल्पयत्व ᳪ हिवेत्थयथातथ ᳪ स्वाहा ॥ यत्पाकत्रामनसादीनदक्षानयज्ञस्यमन्वतेम
र्त्यासः ॥ अग्निष्टद्धोताक्रतुविद्विजानन्यजिष्ठोदेवांऋतुशोयजाति ॥ यद्वोदेवाअतिपातयानि
वाचाचप्रयुतीदेवहेळनं ॥ अरायोअस्माँअभिदुच्छुनायतेन्यत्रास्मन्मरुतस्तन्निधेतन ॥ यन्मे
आत्मनोमिंदाभूदग्निस्तत्पुनराहार्जातवेदाविचर्षणिः ॥ पुनरग्निश्चक्षुरदात्पुनरिंद्रोबृहस्पतिः ॥
पुनर्मेअश्विनायुवंचक्षुराधत्तमक्ष्योः ॥ आभिर्गीर्भिर्यदतोनऊनमाप्याययहरिवोवर्धमानः ॥
यदास्तोतृभ्योमहिगोत्रारुजासिभूयिष्ठभाजोअधतेस्याम ॥ पूर्णमसिपूर्णमेभूयाः सुपूर्णमसि
सुपूर्णमेभूयाःसदसिसन्मेभूयाःसर्वमसिसर्वमेभूयाअक्षितिरसिमामेक्षेष्ठाः ॥ प्राच्यांदिशिदे
वाऋत्विजोमार्जयंतां ॥ दक्षिणस्यांदिशिमासाःपितरोमार्जयंतां ॥ अपउपस्पृश्य प्रतीच्यां
दिशिग्रहाःपशवोमार्जयंतां ॥ उदीच्यांदिश्यापओषधयोवनस्पतयोमार्जयंतां ॥ ऊर्ध्वायां
दिशियज्ञःसंवत्सरःप्रजापतिर्मार्जयतां ॥ आपोअस्मान्मातरःशुंधयंतुघृतेननोघृतप्वःपुनंतु ॥

विश्वंहिरिप्रंप्रवहंतिदेवीरुदिदाभ्यःशुचिरापूतएमि ॥ इदमापःप्रवहतयत्किंचंदुरितंमयि ॥ यद्वाहमंभिदुद्रोहयद्वाशेपउतानृतं ॥ सुमित्र्यानआप ओषधयःसंतु ॥ दुर्मित्र्यास्तस्मैसंतुयो स्मान्द्वेष्टि ॥ यंचवयंद्विष्मः तंहन्मि ॥ माहंप्रजांपरांसिंचंयानःसयावरीस्थनं ॥ समुद्रेवोनि नयानिस्वंपाथोअपीथ ॥ अग्नेत्वन्नोअंतमउतत्राताशिवोभवावरूथ्यः ॥ वसुरग्निर्वसुश्रवाअ च्छांनक्षिद्युमत्तमंरयिंदाः ॥ सनोबोधिश्रुधीहवमुरुष्याणो अघायतः संमस्मात् ॥ तंत्वाशो चिष्ठदीदिवःसुम्नायनूनमीमहेसखिभ्यः ॥ अग्निस्तुविश्रवस्तमंतुविब्रह्माणमुत्तमम् ॥ अतूर्तंश्रा वयत्पतिंपुत्रंददातिदाशुषे ॥ अग्निर्ददातिसत्पतिंसासाहयोयुधानृभिः ॥ अग्निरत्यंरघुष्यदंजे तारमपराजितं ॥ मानस्तोकेतनयेमानआयौमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्र भामितोवधीर्हविष्मंतःसदमित्त्वाहवामहे ॥ ॐचमेस्वरश्चमेयज्ञोपचतेनमश्च ॥ यत्तेन्यूनंतस्मै तउपयत्तेतिरिक्तंतस्मैतेनमः अग्नयेनमःस्वस्ति श्रद्धांमेधांयशःप्रज्ञांविद्यांबुद्धिंश्रियंबलं ॥ आयु ष्यंतेजआरोग्यंदेहिमेहव्यवाहन ॐम्नमः प्रमादात्कुर्वतांकर्मप्रच्यवेताध्वरेषुयत् ॥ स्मरणा देवतद्विष्णोःसंपूर्णस्यादितिश्रुतिः ॥ प्रायश्चित्तान्यशेषाणितपःकर्मात्मकानिवै ॥ यानितेषाम

शेषाणांकृष्णानुस्मरणंपरं ॥ यस्यस्मृत्याचनामोक्त्यातपोयज्ञक्रियादिषु ॥ न्यूनंसंपूर्णतांया तिसद्योवंदेतमच्युतं ॥ समुद्रादूर्मिर्मधुमाँउदारदुपांशुनासममृतत्वमानट् ॥ घृतस्यनामगुह्यंय दस्तिजिह्वादेवानाममृतस्यनाभिः ॥ वयंनामप्रब्रवामाघृतस्यास्मिन्यज्ञेधारयामानमोभिः ॥ उपब्रह्माशृणवच्छस्यमानंचतुः शृंगोवमीद्गौरएतत् ॥ चत्वारिशृंगात्रयोअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्तह स्तासोऽअस्य ॥ त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्यांऽआविवेश ॥ त्रिधाहितंपणिभिर्गुह्य मानंगविदेवासोघृतमन्वविंदन् ॥ इंद्रएकंसूर्यएकंजजानवेनादेकंस्वधयानिष्टतक्षुः ॥ एताअर्ष तिहृद्यात्समुद्राच्छतव्रंजारिपुणानावचक्षे ॥ घृतस्यधाराऽअभिचाकशीमिहिरण्ययोवेतसोमध्यं आसां ॥ १ ॥ सम्यक्स्रवंतिसरितोनधेनाअंतर्हृदामनसापूयमानाः ॥ एतेअर्षंत्यूर्मयोघृत स्यमृगाइवक्षिपणोरीषमाणाः ॥ सिंधोरिवप्राध्वनेशूघनासोवातप्रमियःपतयंतियह्वाः ॥ घृत स्यधाराऽअरुषोनवाजीकाष्ठाभिंदन्नूर्मिभिःपिन्वमानः ॥ अभिप्रवंतसमनेवयोषाःकल्याण्यः स्मयमानासोऽअग्निं ॥ घृतस्यधाराःसमिधोनसंतताजुषाणोहर्यतिजातवेदाः ॥ कन्याऽइवव हतुमेतवाउऽअंज्यंजानाऽअभिचाकशीमि ॥ यत्रसोमःसूयतेयत्रयज्ञोघृतस्यधाराऽअभितत्प

वंते ॥ अभ्यर्षतसुष्टुतिंगव्यमाजिमस्मासुंभद्राद्रविणानिधत्त ॥ इमंयज्ञंनयतदेवतानोघृतस्य
धारामधुमत्पवंते ॥ धामंतेविश्वंभुवनमधिश्रितमंतःसमुद्रेहृद्यं १ तरायुषि ॥ अपामनीकेसमिथे
यऽआभृंतस्तमंश्यामममधुमंतंतऊर्मिं ॥ विज्योतिषाबृहताभात्यग्निराविर्विश्वानिकृणुतेमहित्वा॥
प्रादेवीर्मायाःसंहतेदुरेवाःशिशीतेशृंगेरक्षसेविनिक्षे ॥ इध्मावर्हिषोर्बंधनेकेचिन्मंत्राविच्छंति॥
तत्रबर्हिषि ॥ इंद्राण्यैसन्नहंनं ॥ पूषातेग्रंथिंग्रथ्नातु ॥ सतेमास्थात् ॥ इध्मे । यत्कृष्णोरूपंकृ
त्वाप्राविशस्त्वंवनस्पतीन् ॥ ततस्त्वांपंचदशधासंभरामिसुसंभृतां ॥ ईशानःसर्वविद्यानामी
श्वरःसर्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवोमेअस्तुसदाशिवोम् ॥ शिरसि ॥ ॐमृत
त्पुरुषायविद्महेमहादेवायधीमहि ॥ तन्नोरुद्रःप्रचोदयात् ॥ मुखे ॥ ॐमघोरेभ्योथघोरेभ्यो
घोरघोरतरेभ्यः ॥ सर्वेभ्यःसर्वशर्वेभ्योनमस्तेअस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ हृदये ॥ ॐमूवामदेवायनमो
ज्येष्ठायनमः श्रेष्ठायनमोरुद्रायनमःकालायनमःकलविकरणायनमोबलविकरणायनमोबलायन
मोबलप्रमथनायनमःसर्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः ॥ गुह्ये ॥ ॐम्सद्योजातंप्र
पद्यामिसद्योजातायवैनमोनमः ॥ भवेभवेनातिभवेभवस्वमांभवोद्भवायनमः ॥ पा

दयोः ॥ अग्निरितिभस्म वायुरितिभस्म जलमितिभस्म स्थलमितिभस्म व्योमेतिभस्म
सर्वं ँ ह्वाइदंभस्म मानस्तो० । गंधद्वारांदुराधर्षां० । अग्रमग्रंचरंतीनामोषधीनांव
नेवने ॥ तासामृषभपत्नीनांपवित्रंकायशोधनं ॥ तन्मेरोगांश्चशोकांश्चनुदगोमयसर्वदा ॥
बळित्थापर्वतानांखिद्रंबिभर्षिपृथिवि ॥ प्रयाभूमिंप्रवत्वतिमह्नाजिनोषिमाहिनि ॥ मा
वोरिषत्खनितायस्मैचाहंखनामिवः ॥ द्विपदच्चतुष्पदस्माकंसर्वमस्त्वनातुरं ॥ स्योनापृथिविभ
वानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःशर्मसप्रथः ॥ आयंनेतेपरायणेदूर्वारोहंतुपुष्पिणीः ॥ ह्रदाश्चपुं
डरीकाणिसमुद्रस्यगृहाइमे ॥ तत्सवितुर्वरेण्यं० ॥ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्रंहवेहवेसुहवंशूर
मिंद्रं ॥ ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिंद्रंस्वस्तिनोमघवाधात्विंद्रः ॥ यमायसोमंसुनुतयमायजुहुताह
विः ॥ यमंहयज्ञोगच्छत्यग्निदूतोअरंकृतः ॥ तत्वायामिब्रह्मणावंदमानस्तदाशास्तेयजमानो
हविर्भिः ॥ अहेळमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुःप्रमोषीः ॥ वयंसोमव्रतेतवमनस्तनूषु
बिभ्रतः ॥ प्रजावंतःसचेमहि ॥ तत्सूर्यरोदसीउभेदोषावस्तोरुपब्रुवे ॥ भोजेष्वस्माँअभ्युच्चरा
सदा ॥ अधःपश्यस्वमोपरिसंतरांपादकौहर ॥ मातेकशप्लकौदृशन्स्त्रीहिब्रह्माबभूविथ ॥

सहस्रशीर्षापुरुषः॰ ॥ अक्षीभ्यांतेनासिकाभ्यांकर्णाभ्यांछुबुकादधि ॥ यक्ष्मंशीर्षण्यंमस्तिष्का
ज्जिह्वायाविवृंहामिते ॥ ग्रीवाभ्यस्तउष्णिहाभ्यःकीकसाभ्योअनूक्यात् ॥ यक्ष्मंदोषण्यं १ मं
साभ्यांबाहुभ्यांविवृंहामिते ॥ आंत्रेभ्यस्तेगुदाभ्योवनिष्ठोर्हृदयादधि॥ यक्ष्मंमतस्नाभ्यांयक्नः
प्लाशिभ्योविवृंहामिते ॥ नाभानाभिंन आददेचक्षुंश्चित्सूर्येसचा ॥ कवेरपत्यमादुहे ॥ त्वमिंद्र
सजोषसमर्कंबिंभर्षिबाह्वोः ॥ वज्रंशिशानओजसा ॥ सोमानंस्वरणंकृणुहिब्रह्मणस्पते ॥
कक्षीवंतंयऔशिजः ॥ यः कुक्षिःसोमपातमः समुद्रइवपिन्वते ॥ उर्वीरापोनकाकुदः ॥ बह्वी
नांपिताबहुरस्यपुत्रश्चिश्चाकृणोतिसमनावगत्य ॥ इषुधिः संकाः पृतनाश्चसर्वाःपृष्टेनिनद्धोजय
तिप्रसूतः ॥ ऊरुभ्यांतेअष्ठीवद्भ्यांपार्ष्णिभ्यांप्रपदाभ्यां ॥ यक्ष्मंश्रोणिभ्यांभासदाद्भंसंसोविवृंहा
मिते ॥ मेहंनाद्वनंकरणाल्लोमभ्यस्तेनखेभ्यः ॥ यक्ष्मंसर्वस्मादात्मनस्तमिदंविवृंहामिते ॥
एतावानस्यमहिमातोज्यायांश्चपूरुषः ॥ पादोस्यविश्वाभूतानित्रिपादस्यामृतंदिवि ॥ यस्यवि
श्वानिहस्तयोःपंचक्षितीनांवसु ॥ स्पाशयस्वयोअस्मद्ध्रुग्दिव्येवाशनिर्जहि॥ अंगादंगाल्लोम्नोलो
म्नोजातंपर्वणिपर्वणि ॥ यक्ष्मंसर्वस्मदात्मनस्तमिदंविवृंहामिते ॥अश्वक्रांतेरथक्रांतेविष्णुक्रांते

वसुंधरे॥शिरसाधारयिष्यामिरक्षस्वमांपदेपदे॥उद्धृतासिवराहेणकृष्णेनशतबाहुना ॥मृत्तिकेहन
मेपापंयन्मयादुष्कृतंकृतं ॥ मृत्तिकेब्रह्मदत्तासिकाश्यपेनाभिमंत्रिता ॥ मृत्तिकेदेहिमेपुष्टिंत्वयिस
र्वंप्रतिष्ठितं ॥ मृत्तिकेप्रतिष्ठितेसर्वंतन्मेनिर्णुदमृत्तिके॥तयाहतेनपापेनगच्छामिपरमांगतिं ॥ हिर
ण्यशृंगंवरुणंप्रपद्येतीर्थंमेदेहियाचितः ॥ यन्मयाभुक्तमसाधूनांपापेभ्यश्चप्रतिग्रहः ॥ यन्मेमन
सावाचाकर्मणावादुष्कृतंकृतं ॥ तन्नइंद्रोवरुणोबृहस्पतिःसविताचपुनंतुपुनःपुनः ॥ नमोग्नयेप्सु
मतेनमइंद्रायनमोवरुणायनमोवारुण्यैनमोद्भ्यः ॥ यदपांक्रूरंयदमेध्यंयदशांतंतदपगच्छतात् ॥
अत्याशनादतीपानाद्यच्चउग्रात्प्रतिग्रहात्॥तन्नोवरुणोराजापाणिनाह्यवमर्शतु ॥ सोहमपापोवि
रजोनिर्मुक्तोमुक्तकिल्बिषः ॥ नाकस्यपृष्ठमारुह्यगच्छेद्ब्रह्मसलोकतां ॥ यश्चाप्सुवरुणःसपुनात्वं
घमर्षणः ॥ अवतेहेळोवरुणनमोभिरवयज्ञेभिरीमहेहविर्भिः ॥ क्षयंनस्मभ्यमसुरप्रचेताराज
न्नेनांसिशिश्रथःकृतानि ॥ उदुत्तमंवरुणपाशमस्मदवाधमंविमध्यमंश्रथाय ॥ अथावयमादि
त्यव्रतेतवानागसोअदितयेस्याम ॥ याःप्रवतोनिवतउद्वतउदन्वतीरनुदकाश्चयाः ॥ ताअस्मभ्यं
पयसापिन्वमानाःशिवादेवीरशिपदाभवंतुसर्वानद्योअशिमिदाभवंतु ॥ इमंमेगंगे॰ ॥ सितां

सितेसरितेयत्रसंगथेतत्राप्लुतासोदिवमुत्पतंति ॥ येवैतन्वं १ विसृजंतिधीरास्तेजनासोअमृत
त्वंभजंते॥ तरत्समंदीधावतिधारासुतस्यांधसः ॥ तरत्समंदीधावति ॥ उस्रावेदवसूनांमर्त
स्यदेव्यवंसः ॥ तरत्समंदीधावति ॥ ध्वस्रयोःपुरुषंत्योरासहस्राणिदद्महे ॥ तरत्समंदीधाव
ति ॥ आययोस्त्रिंशतंतनासहस्राणिचदद्महे ॥ तरत्समंदीधावति ॥ एतोन्विंद्रंस्तवामशुद्धंशु
द्धेनसाम्ना ॥ शुद्धैरुक्थैर्वावृध्वांसंशुद्धआशीर्वान्ममत्तु ॥ इंद्रशुद्धोनआगहिशुद्धःशुद्धाभिरूतिं
भिः ॥ शुद्धोरयिंनिधारयशुद्धोममद्धिसोम्यः ॥ इंद्रशुद्धोहिनोरयिंशुद्धोरत्नानिदाशुषे ॥ शुद्धो
वृत्राणिजिघ्नसेशुद्धोवाजंसिषाससि ॥ ऋतंचसत्यं॰ ॥ ऋषेमंत्रकृतांस्तोमैःकश्यपोद्वर्धयन्
गिरः ॥ सोमंनमस्यराजानंयोजज्ञेवीरुधांपतिरिंद्रायेंदोपरिस्रव ॥ अत्रिर्यद्वामवरोहंनृबीसम्
जोहवीन्नाधमानेवयोषा ॥ श्येनस्यचिज्जवसानूतनेनागच्छतमश्विनाशंतमेन ॥ एवानःस्पृधः
समजासमत्स्विंद्रंरारंधिमिथतीरदेवीः ॥ विद्यामवस्तोरवसागृणंतोभरद्वाजाउततंइंद्रनूनं ॥
प्रसूतोभक्षमकरंचरावपिस्तोमंचेमंप्रथमःसूरिरुन्मृजे ॥ सुतेसातेनयद्यागमंवांप्रतिविश्वामित्र
जमदग्नीदमे ॥ अभित्वागोतमागिराजातवेदोविचर्षणे ॥ द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ॥ गृणानाजमद

ग्निनायोनावृतस्यसीदतं ॥ पातंसोममृतावृधा ॥ उतासिमैत्रावरुणोवसिष्ठोर्वश्याब्रह्मन्मनसो
धिजातः ॥ द्रप्संस्कन्नंब्रह्मणादैव्येनविश्वेदेवाःपुष्करेत्वाददंत ॥ अत्रेर्यथानुसूयास्याद्वसिष्ठस्या
प्यरुंधती ॥ कौशिकस्ययथासतीतथात्वमपिभर्तरि ॥ तदस्तुमित्रा॰ गृहावै॰ देवाएतस्याम
वदंतपूर्वेसप्तऋषयस्तपसेयेनिषेदुः ॥ भीमाजायाब्राह्मणस्योपनीतादुर्धांदधातिपरमेव्योमन्॥
यमोनिहंतापितृधर्मराजोवैवस्वतोदंडधरश्चकालः भूताधिपोदत्तकृतानुसारीकृतांतएतद्दशभि
र्जपंति ॥ आग्नाअग्नइहावसेहोत्रांयविष्ठभारतीं ॥ वरूत्रींधिषणांवह १ अधीवासंपरिमातूरि
हन्नहंतुविग्रेभिःसत्वभिर्यातिविज्रयः ॥ वयोदधत्पद्वतेरेरिहत्सदानुश्येनीसचतेवर्तनीरह २ अ
यंयज्ञोदेवयाअयंमियेधइमाब्रह्माण्ययमिंद्रसोमः ॥ स्तीर्णबर्हिरातुशक्रप्रयाहिपिबानिषद्याविमु
चाहरीइह ३ अतीयामनिदस्तिरःस्वस्तिभिर्हित्वावद्यमरातीः ॥ वृष्टीशंयोरापउस्रिभेषजं
स्याममरुतःसह ४ अग्नेरक्षाणोअंहसःप्रतिष्मदेवरीषतः ॥ तपिष्ठैरजरोदह ५ अग्नेभवसुष
मिधासमिद्धउतबर्हिरुर्वियाविस्तृणीतां ॥ उतद्वारउशतीर्विश्रयंतामुतदेवांउशतआवहेह ६
अद्यामुरीययदियातुधानोअस्मियदिवायुस्ततपपूरुषस्य ॥ अधासवीरैर्दशभिर्वियूयायोमामो

धंयातुधानेत्याह ७ अध्वर्योद्रावयात्वंसोममिंद्रःपिपासति ॥ उपनूनंयुयुजेवृषणाहरीआचजगामवृत्रहा ८ अग्निंदूतंपुरोदधेहव्यवाहमुपब्रुवे ॥ देवांआसादयादिह ९ अग्नेबाधस्वविमृधोविदुर्गहापामीवामपरक्षांसिसेध ॥ अस्मात्समुद्राद्बृहतोदिवोनोपांभूमानमुपनःसृजेह १०ततः शांत्यर्थंआनोभद्राःशंनइंद्राग्नीइत्यादिशांतिसूक्तानिसुवृष्ट्यर्थंपर्जन्यसूक्तानिचजपेत् ॥ ओम्विश्वेत्तातेसवनेषुप्रवाच्यायाचकर्थमघवन्निंद्रसुन्वते ॥ पारावतंयत्पुरुसंभृतंवस्वपावृणोःशरभायऋषिबंधवे ॥ गच्छगच्छसुरश्रेष्ठस्वस्थानेपरमेश्वर ॥ यत्रब्रह्मादयोदेवास्तत्रगच्छहुताशन ॥ इतिउत्सर्जनादिमंत्राः ॥

दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः ॥ सुरभिनोमुखाकरत्प्रणआयूंषितारिषत् ॥ यज्ञोपवीतंपरमंपवित्रंप्रजापतेर्यत्सहजंपुरस्तात् ॥ आयुष्यमग्र्यंप्रतिमुंचशुभ्रंयज्ञोपवीतंबलमस्तुतेजः ॥ ब्रह्मजज्ञानंप्रथमंपुरस्ताद्विसीमतःसुरुचोवेनआवः सबुध्न्याउपमाअस्यविष्ठाःसतश्चयोनिमसतश्चविवः ॥ हिरण्यवर्णाःशुचयःपावकायासुजातःकश्यपोयास्विंद्रः ॥ अग्निंयागर्भंदधिरेविरूपास्तानआपःशꣳस्योनाभवंतु ॥ यासाꣳराजावरुणोयातिमध्येसत्यानृतेअवपश्यंजनानां ॥ मधुश्चुतःशुचयोयाःपावकास्तानआपःशꣳस्योनाभवंतु ॥ यासांदेवादिविकृण्वंतिभक्षंयाअंतरिक्षेबहुधाभवंति ॥ याःपृथिवींपयसोंदंतिशुक्रास्तानआपःशꣳस्योनाभवंतु ॥ शिवेनमाचक्षुषापश्यतापःशिवयातनुवोपस्पृशतत्वचंमे ॥ सर्वाꣳअग्नीꣳरप्सुषदोहुवेवोमयिवर्चोबलमोजोनिधत्त ॥ पवमानःसुवर्जनः ॥ पवित्रेणविचर्षणिः ॥ यःपोतासपुनातुमा ॥ पुनंतुमादेवजनाः ॥ पुनंतुमनवोधिया ॥ पुनंतुविश्वआयवः ॥ जातवेदःपवित्रवत् ॥ पवित्रेणपुनाहिमा ॥ शुक्रेणदेवदीद्यत् ॥ अग्नेक्रत्वाक्रतूꣳरनु ॥ यत्तेपवित्रमर्चिषि ॥ अग्नेविततमंतरा ॥ ब्रह्मतेनपुनीमहे ॥ उभाभ्यांदेवसवितः ॥ पवित्रेणसवेनच ॥ इदंब्रह्मपुनीमहे ॥ वैश्वदेवीपुनतीदेव्यागात् ॥ यस्यैबह्वीस्तनुवोवीतपृष्ठाः ॥ तयामदंतःसधमाद्येषु ॥ वयꣳस्यामपतयोरयीणां ॥ वैश्वानरोरश्मिभिर्मापुनातु ॥ वातःप्राणेनेषिरोमयोभूः ॥ द्यावापृथिवीपयसापयोभिः ॥ ऋतावरीयज्ञियेमापुनीतां ॥ बृहद्भिःसवितस्त्रिभिः ॥ वर्षिष्ठैर्देवमन्मभिः ॥ अग्नेदक्षैःपुनाहिमा ॥ येनदेवाअपुनत ॥ येनापोदिव्यंकशः ॥ तेनदिव्येनब्रह्मणा ॥ इदंब्रह्मपुनीमहे ॥ यःपावमानीरध्येति ॥ ऋषिभिःसंभृतꣳरसं ॥ सर्वꣳसपूतमश्नाति ॥ स्वदितंमातरिश्वना ॥ पावमानी

योंअध्येति ॥ ऋषिभिःसंभृत ँ रसं ॥ तस्मैसरस्वतीदुहे ॥ क्षीर ँ सर्पिर्मधूदकं ॥ पावमानीः
स्वस्त्ययनीः ॥ सुदुघाहिपयस्वतीः ॥ ऋषिभिःसंभृतोरसः ॥ ब्राह्मणेष्वमृत ँ हितं॥पावमानी
र्दिशंतुनः ॥ इमंलोकमथोअमुं ॥ कामान्त्समर्धयंतुनः ॥ देवीर्देवैःसमाभृताः ॥ पावमानीःस्व
स्त्ययनीः ॥ सुदुघाहिघृतश्चुतः ॥ ऋषिभिःसंभृतोरसः ॥ ब्राह्मणेष्वमृत ँ हितं ॥ येनदेवाःप
वित्रेण ॥ आत्मानंपुनतेसदा ॥ तेनसहस्रधारेण ॥ पावमान्यःपुनंतुमा ॥ प्राजापत्यंपवित्रं ॥
शतोद्यांम ँ हिरण्मयं ॥ तेनब्रह्मविदोवयं ॥ पूतंब्रह्मपुनीमहे ॥ इंद्रःसुनीतीसहमापुनातु ॥
सोमःस्वस्त्यावरुणःसमीच्या ॥ यमोराजाप्रमृणाभिः पुनातुमा ॥ जातवेदामोर्जयंत्यापुना
तु ॥ ओम् भूरग्निंचपृथिवींचमांच ॥ त्री ँ श्चलोकान्त्संवत्सरंच ॥ प्रजापतिस्त्वासादयतु ॥
तयादेवतयांगिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ ओम् भुवोवायुंचांतरिक्षंचमांच॥ त्री ँ श्चलोकान्त्संवत्सरंच ॥
प्रजापतिस्त्वासादयतु ॥ तयादेवतयांगिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ ओम् सुवरादित्यंचदिवंचमांच ।
त्री ँ लोकान्त्संवत्सरंच ॥ प्रजापतिस्त्वासादयतु ॥ तयादेवतयांगिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ ओम्
भूर्भुवःसुवश्चंद्रमसंचदिशश्चमांच ॥ त्री ँ श्चलोकान्त्संवत्सरंच ॥ प्रजापस्त्वासादयतु ॥

तयादेव० ॥ अच्छावदतवसंगीर्भिराभिःस्तुहिपर्जन्यंनमसाविवास ॥ कनिक्रदद्वृषभोजीरदा
नूरेतोदधात्योषधीषुगर्भं ॥ विवृक्षान्हंत्युतहंतिरक्षसोविश्वंबिभायभुवनंमहावधात् ॥ उतानां
गाईषतेवृष्ण्यावतोयत्पर्जन्यःस्तनयन्हंतिदुष्कृतः ॥ रथीवकशयाश्वाँअभिक्षिपन्नाविर्दूतान्कृणु
तेवर्ष्याँ३ऽअहं ॥ दूरात्सिंहस्यस्तनथाउदीरतेयत्पर्जन्यःकृणुतेवर्ष्यं१ंनभः ॥ प्रवातावांतिपतयं
तिविद्युतउदोषधीर्जिहतेपिन्वतेस्वः ॥ इराविश्वस्मैभुवनायजायतेयत्पर्जन्यःपृथिवींरेतसावति ॥
यस्यव्रतेपृथिवीनंनमीतियस्यव्रतेशफवज्जर्भुरीति ॥ यस्यव्रतओषधीर्विश्वरूपाःसनःपर्जन्यम
हिशर्मयच्छ ॥ १ ॥ दिवोनोवृष्टिंमरुतोररीध्वंप्रपिन्वतवृष्णोअश्वस्यधाराः ॥ अर्वाङेतेनस्तन
यित्नुनेह्यपोनिषिंचन्नसुरःपितानः ॥ अभिक्रंदस्तनयगर्भमाधाउदन्वतापरिदीयारथेन ॥ दृतिं
सुकर्षविषितंन्यंचंसमाभवंतूद्वतोनिपादाः ॥ महांतंकोशमुदचानिषिंचस्यंदंतांकुल्याविषिताः
पुरस्तात् ॥ ऋतेनद्यावापृथिवीव्युंधिसुप्रपाणंभवत्वघ्न्याभ्यः ॥ यत्पर्जन्यकनिक्रदत्स्तनयन्हंसि
दुष्कृतः ॥ प्रतीदंविश्वंमोदतेयत्किंचपृथिव्यामधि॥अवर्षीर्वर्षमुदुषूगृभायाकर्धन्वान्यत्येतवाउ॥
अजीजनओषधीर्भोजनायकमुतप्रजाभ्योविदोमनीषां ॥ २ ॥ तिस्रोवाचःप्रवदज्योतिरग्राया

एतद्दुहेमंधुदोघमूधंः ॥ सवत्संकृण्वन्गर्भमोषंधीनांसद्योजातोवृषभोरोरवीति ॥ योवर्धनओ
षंधीनांयोअपांयोविश्वंस्यजगंतोदेवईशे ॥ सत्रिधातुशरणंशर्मयंसत्रिवर्तुज्योतिंःस्वभिष्ट्य१ः
स्मे ॥ स्तरीरुत्वद्भवंतिसूतंउत्वद्यथावशंतन्वंचक्रएषः ॥ पितुःपयःप्रतिगृभ्णातिमातातेनंपितावं
र्धतेतेनंपुत्रः ॥ यस्मिन्विश्वांनिभुवंनानितस्थुस्तिस्रोद्यावंस्त्रेधासस्रुरापंः ॥ त्रयःकोशांसउपसेच
नासोमध्वंःश्चोतंत्यभितोंविरप्शं ॥ इदंवचंःपर्जन्यांयस्वराजेहृदोअस्त्वंतंरंतज्जुंजोषत् ॥
मयोभुवोंवृष्टयंःसंत्वस्मेसुंपिप्पलाओषंधीर्देवगोंपाः ॥ सरेंतोधावृषभःशश्वंतीनांतस्मिंन्नात्मा
जगंतस्तस्थुषंश्च ॥ तन्मंऋतंपांतुशतशांरदाययूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ॥ ३ ॥ पर्जन्यांय
प्रगांयतदिवस्पुत्रायंमीळ्हुषें ॥ संनोयवंसमिच्छतु ॥ योगर्भमोषंधीनांगवांकृणोत्यर्वतां ॥
पर्जन्यंःपुरुषीणां ॥ तस्माइदास्येहविर्जुहोतामधुंमत्तमं ॥ इळांनःसंयतंकरत् ॥ ४ ॥ संवत्स
रंशंशयानाब्राह्मणाव्रंतचारिणंः ॥ वाचंपर्जन्यंजिन्वितांप्रमंडूकांअवादिषुः ॥ दिव्याआपोंअ
भियदेंनमायंदृतिंनशुष्कंसरसीशयांनं ॥ गवामहनमायुर्वत्सिनीनांमंडूकांनांवग्नुरत्रासमेति ॥
यदींमेनाँउशतोअभ्यवर्षीत्तृष्यावंतःप्रावृष्यागंतायां ॥ अक्खलीकृत्यांपितरंनपुत्रोअन्योअन्य

मुपवदंतमेति ॥ अन्योअन्यमनुंगृभ्णात्येनोरपांप्रसर्गेयदमंदिषातां ॥ मंडूकोयदभिवृष्टःकनिं
ष्कन्पृश्निःसंपृंक्तेहरिंतेनवाचं ॥ यदेंषामन्योअन्यस्यवाचंशाक्तस्येववदंतिशिक्षंमाणः ॥ सर्वंत
देंषांसमृधेवपर्वयत्सुवाचोवदंथनाध्यप्सु ॥ ५ ॥ गोमांयुरेकोंअजमांयुरेकःपृश्निरेकोहरिंतएकं
एषां ॥ समानंनामबिभ्रंतोविरूंपाःपुरुत्रावाचंपिपिशुर्वदंतः ॥ ब्राह्मणासोंअतिरात्रेनसोमेसरो
नपूर्णमभितोवदंतः ॥ संवत्सरस्यतदहःपरिंष्ठयन्मंडूकाःप्रावृषीणंबभूवं ॥ ब्राह्मणासंःसोमिनो
वाचंमक्रतब्रह्मंकृण्वंतंःपरिवत्सरीणं ॥ अध्वर्यवोंघर्मिणंःसिष्विदानाआविर्भवंतिगुह्यानकेंचित् ॥
देवहिंतिंजुगुपुर्द्वादशस्यंऋतुंनरोनप्रमिंनंत्येते ॥ संवत्सरेप्रावृष्यागंतायांतप्ताघर्माअंश्नुवतेवि
सर्गं ॥ गोमांयुरदादजमांयुरदात्पृश्निरदाद्धरिंतोनोवसूंनि ॥ गवांमंडूकाददतःशतानिंसहस्र
सावेप्रतिंरंतआयुंः ॥ उपप्लवंदमंडूकिवर्षमावंदतादुरि ॥ मध्येह्रदस्यंप्लवस्यांनिगृह्यंचतुरंःपरः
॥ ६ ॥ प्रदेंवत्राब्रह्मंणेगातुरेंत्वपोअच्छामनंसोनप्रयुंक्ति ॥ महींमित्रस्यवरुंणस्यधासिंपृथुज्रयं
सेरीरधासुवृक्तिं ॥ अध्वर्यवोहविष्मंतोहिभूताच्छापईतोशतीरुंशंतः ॥ अवयाश्वष्टेंअरुणःसुप
र्णस्तमास्यंध्वमूर्मिमद्यासुंहस्ताः ॥ अध्वंर्यवोपईतासमुद्रमपांनपांतंहविषांयजध्वं ॥ सवोंदद

ऊर्मिमद्यासुपूतंतस्मैसोमंमधुमंतंसुनोत ॥ योअनिध्मोदीदयदप्स्वं१तर्यंविप्रासईळतेअध्वरे
षु ॥ अपान्नपान्मधुमतीरपोदायाभिरिंद्रोवावृधेवीर्याय ॥ याभिःसोमोमोदतेहर्षतेचकल्याणी
भिर्युवतिभिर्नमर्यः ॥ ताअध्वर्योअपोअच्छापरेहियदासिंचाओषधीभिःपुनीतात् ॥ ७ ॥ एवे
द्यूनेयुवतयोनमंतयदीमुशन्नुशतीरेत्यच्छ ॥ संजानतेमनसासंचिकित्रेध्वर्यवोधिषणापश्चदेवीः ॥
योवोवृताभ्योअकृणोदुलोकंयोवोमह्याअभिशस्तेरमुंचत् ॥ तस्माइंद्रायमधुमंतमूर्मिंदेवमादनं
प्रहिणोतनापः ॥ प्रास्मैहिनोतमधुमंतमूर्मिंगर्भोयोवःसिंधवोमध्वउत्सः ॥ घृतपृष्ठमीड्यमध्वरे
ष्वापोरेवतीः शृणुताहवंमे ॥ तंसिंधवोमत्सरमिंद्रपानमूर्मिंप्रहेतयउभेइयर्ति ॥ मदच्युतमौशा
नंनभोजांपरित्रितंतुंविचरंतमुत्सं ॥ आवर्वृततीरधनुद्विधारागोषुयुधोननियवंचरंतीः ॥ ऋषे
जनित्रीर्भुवनस्यपत्नीरपोवंदस्वसवृधःसयोनीः ॥ २ ॥ हिनोतानोअध्वरंदेवयज्याहिनोतब्रह्म
सनयेधनानां ॥ ऋतस्ययोगेविष्यध्वमूधःश्रुष्टीवरीर्भूतनास्मभ्यमापः ॥ आपोरेवतीःक्षयथाहि
वस्वःक्रतुंचभद्रंबिभृथामृतंच ॥ रायश्चस्थस्वपत्यस्यपत्नीःसरस्वतीतद्गृणतेवयोधात् ॥ प्रतिय
दापोअदृश्रमायतीर्घृतंपयांसिबिभ्रतीर्मधूनि ॥ अध्वर्युभिर्मनसासंविदानाइंद्रायसोमंसुषुतंभरंतीः ॥

एमाअग्मन्रेवतीर्जीवधन्याअध्वर्यवःसादयताससखायः ॥ निबर्हिषिधत्तनसोम्यासोपांनप्त्रासं
विदानासःएनाः ॥ आग्मन्नापउशतीर्बर्हिरेदंन्यध्वरेअसदंदेवयंतीः ॥ अध्वर्यवःसुनुतेंद्रायसोमम
भूदुवःसुशकादेवयज्या ॥ ८ ॥ ऋषयोवैसरस्वत्यांसत्रमासततेकवषमैलूषंसोमादनयन्दास्याः
पुत्रः कितवोब्राह्मणःकथंनोमध्येदीक्षिष्टेतितंबहिर्धन्वोदवहन्नत्रैनंपिपासाहंतुसरस्वत्याउदकं
मापादितिसबहिर्धन्वोदूळ्हःपिपासयावित्तएतदपोनप्त्रीयमपश्यत्प्रदेवत्राब्रह्मणेगातुरेत्वितितेना
पांप्रियंधामोपागच्छत्तमापोनूदायंस्तंसरस्वतीसमंतंपर्यधावत्तस्माद्धाप्येतर्हिपरिसारकमित्याच
क्षतेयदेनंसरस्वतीसमंतंपरिससारतेवाऋषयोब्रुवन्विदुर्वाइमंदेवाउपेमंह्वयामहाइतितथेतितमु-
पाह्वयंततमुपहूयैतदपोनप्त्रीयमकुर्वतप्रदेवत्राब्रह्मणेगातुरेत्वितितेनापांप्रियंधामोपागच्छन्नुपदेवा
नामुपापांप्रियंधामगच्छत्युपदेवानांजयतिपरमंलोकंयएवंवेदयश्चैवंविद्वानेतदपोनप्त्रीयंकुरुतेत
त्संततमनुब्रूयात्संततवर्षीहप्रजाभ्यः पर्जन्योभवतियत्रैवंविद्वानेतत्संततमन्वाहयदवग्राहमनु
ब्रूयाज्जीमूतवर्षीहप्रजाभ्यःपर्जन्यःस्यात्तस्मात्तत्संततमेवानूच्यंतस्यत्रिःप्रथमांसंततमन्वाहतेनै
वतत्सर्वंसंततमनूक्तंभवति ॥ १ ॥ ॐ उदुत्यंजातवेदसंदेवंवहंतिकेतवः ॥ दृशेविश्वायसूर्यं ॥

अपत्येनायवौयथानक्षत्रायंत्यक्तुभिः ॥ सूरांयविश्वचंक्षसे ॥ अदृश्रमस्यकेतवोविरश्मयोजनाँ
अनु ॥ भ्राजंतोअग्नयोयथा ॥ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कृदसिसूर्य ॥ विश्वमाभांसिरोचनं॥
प्रत्यङ्देवानांविशंःप्रत्यङ्ङुदेषिमानुंषान् ॥ प्रत्यङ्विश्वंस्वर्दृशे ॥ १ ॥ येनांपावकचक्षंसाभुरण्य
न्तंजनाँअनुं ॥ त्वंवरुणपश्यंसि ॥ विद्यामेंषिरजंस्पृथ्वहामिमानोअक्तुभिः ॥ पश्यञ्जन्मांनिसूर्य ॥
सप्तत्वांहरितोरथेवहंतिदेवसूर्य ॥ शोचिष्केंशंविचक्षण ॥ अयुंक्तसप्तशुंध्युवःसूरोरथंस्यनप्त्यंः॥
ताभिर्यातिस्वयुंक्तिभिः ॥ उद्वयंतमंसस्परिज्योतिष्पश्यंतउत्तरं ॥ देवंदेवत्रासूर्यमगन्मज्योतिंरु
त्तमम् ॥ उद्यन्नद्यमित्रमहआरोहन्नुत्तरांदिवं ॥ हृद्रोगंममंसूर्यहरिमाणंचनाशय ॥ शुकेंषुमे
हरिमाणंरोपणाकांसुदध्मसि ॥ अथोंहारिद्रवेषुंमेहरिमाणंनिदंध्मसि ॥ उदंगादयमांदित्यो
विश्वेंनसहंसासह॥द्विषंतंमह्यंरंधयन्मोअहंद्विषतेरंधं॥ २॥ चित्रंदेवानामुदंगादनींकंचक्षुंर्मित्रस्य
वरुंणस्याग्नेः ॥ आप्राद्यावांपृथिवीअंतरिंक्षंसूर्यआत्माजगंतस्तस्थुषंश्च ॥ सूर्योदेवीमुषसंरोचं
मानांमर्योनयोषांमभ्येंतिपश्चात् ॥ यत्रानरोदेवयंतोयुगानिंवितन्वतेप्रतिंभद्रायंभद्रं ॥ भद्राअ
श्वांहरितःसूर्यस्यचित्राएतंग्वाअनुमाद्यांसः ॥ नमस्यंतोदिवआपृष्ठमंस्थुःपरिद्यावांपृथिवीयंति

सद्यः ॥ तत्सूर्यस्यदेवत्वंतन्मंहित्वंमध्याकर्तोर्विततंसंजंभार ॥ यदेदयुंक्तहरितंःसधस्थादाद्रा
त्रीवासंस्तनुतेसिमस्मैं ॥ तन्मित्रस्यवरुंणस्याभिचक्षेसूर्योरूपंकृंणुतेद्योरुपस्थें ॥ अनंतमन्यद्रु
शंदस्यपाजंःकृष्णमन्यद्धरितःसंभंरंति ॥ अद्यादेवाउदिंतासूर्यस्यनिरंहंसःपिपृतानिरंवद्यात् ॥
तन्नोमित्रोवरुंणोमामहंतामदिंतिःसिंधुंःपृथिवीउतद्यौः ॥ ३ ॥ इंद्रंमित्रंवरुंणमग्निमांहुरथोदि
व्यःससुंपर्णोगरुत्मांन् ॥ एकंसद्विप्रांबहुधावंदंत्यग्निंयमंमांतरिश्वांनमाहुः ॥ कृष्णंनियानंहरं
यःसुपर्णाअपोवसांनादिवमुत्पंतंति ॥ तआवंवृत्रन्त्सदंनादृतस्यादिद्धृतेनंपृथिवीव्युंद्यते ॥
हंसःशुंचिषद्वसुंरंतरिक्षसद्धोतांवेदिषदतिंथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वंरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋ
तजाअंद्रिजाऋतं ॥ यत्त्वांसूर्यस्वंर्भानुस्तमसाविंध्यदासुरः ॥ अक्षंत्रविद्यथांमुग्धोभुवंनान्यदी
धयुः ॥ ४ ॥ यदद्यसूर्यब्रवोनांगाउद्यन्मित्रायवरुंणायसत्यं ॥ वयंदेवत्रादिंतेस्यामतवंप्रियासो
अर्यमन्गृणंतंः ॥ उत्सूर्योबृहदर्चींष्यंश्रेत्पुरुविश्वाजनिंममानुंषाणां ॥ समोदिवादंदृशेरोचंमा
नःक्रत्वांकृतःसुकृंतःकर्तृभिर्भूत् ॥ ससूंर्यप्रतिंपुरोनउद्गांएभिस्तोमेंभिरेतशेभिरेवैः ॥ प्रनोमित्रा
यवरुंणायवोचोनांगसोअर्यम्णेअग्नयेंच ॥ विनंःसहस्रंशुरुधोरदंत्वृतावांनोवरुंणोमित्रोअग्निः ॥

यच्छंतुचंद्राउपमन्नोअर्कमानःकामंपूपुरंतुस्तवानाः ॥ उद्वेतिसुभगोविश्वचक्षाःसाधारणःसूर्यो
मानुषाणाम् ॥ चक्षुर्मित्रस्यवरुणस्यदेवश्चर्मेवयःसमविव्यक्तमांसि ॥ उद्वेतिप्रसवीताजनानां
महान्केतुरर्णवःसूर्यस्य ॥ समानंचक्रंपर्याविवृत्सन्यदेतशोवहतिधूर्षुयुक्तः ॥ विभ्राजमानउषसा
मुपस्थाद्रेभैरुदेत्यनुमद्यमानः ॥ एषमेदेवःसविताचच्छंदयःसमानंनप्रमिनातिधाम ॥ ५ ॥
दिवोरुक्मउरुचक्षाउदेतिदूरेअर्थस्तरणिर्भ्राजमानः ॥ नूनंजनाःसूर्येणप्रसूताअयन्नर्थानिकृणव
न्नपांसि ॥ यत्राचक्रुरमृतागातुमस्मैश्येनोनदीयन्नन्वेतिपाथः ॥ उदुत्यद्दर्शतंवपुर्दिवएतिप्रतिह्व
रे ॥ यदीमाशुर्वहतिदेवएतशोविश्वस्मैचक्षसेअरं ॥ शीर्ष्णःशीर्ष्णोजगतस्तस्थुषस्पतिंसमया
विश्वमारजः ॥ सप्तस्वसारःसुवितायसूर्यंवहंतिहरितोरथे ॥ तच्चक्षुर्देवहितंशुक्रमुच्चरत् ॥ पश्ये
मशरदःशतंजीवेमशरदःशतं ॥ बण्महाँअसिसूर्यबळादित्यमहाँअसि ॥ महस्तेसतोमहिमा
पनस्यतेद्धादेवमहाँअसि ॥ बट्सूर्यश्रवसामहाँअसिसत्रादेवमहाँअसि ॥ मह्नादेवानामसुर्यः
पुरोहितोविभुज्योतिरदाभ्यं ॥ ६ ॥ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायतदृतंसपर्यत ॥
दूरेदृशेदेवजातायकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशंसत ॥ सामासत्योक्तिःपरिपातुविश्वतोद्यावाचय

त्रंनततनन्नहानिच ॥ विश्वमन्यन्निविशतेयदेजतिविश्वाहापोविश्वाहोदेतिसूर्यः ॥ नतेअदेवःप्र
दिवोनिवासतेयदेतशेभिःपतरैरथर्यसि ॥ प्राचीनमन्यदनुवर्ततेरजउदन्येनज्योतिषायासिसूर्य ॥
येनसूर्यज्योतिषाबाधसेतमोजगच्चविश्वमुदियर्षिभानुना ॥ तेनास्मद्विश्वामनिरामनाहुतिमपा
मीवामपदुष्वप्न्यंसुव ॥ विश्वस्यहिप्रेषितोरक्षसिव्रतमहेळयन्नुच्चरसिस्वधाअनु ॥ यदद्यत्वा
सूर्योपब्रवामहैतन्नोदेवाअनुमंसीरतक्रतुं ॥ तन्नोद्यावापृथिवीतन्नआपइंद्रःशृण्वंतुमरुतोहवंवचः ॥
माशूनेभूमसूर्यस्यसंदृशिभद्रंजीवंतोजरणामशीमहि ॥ ७ ॥ विश्वाहात्वासुमनसःसुचक्षसः
प्रजावंतोअनमीवाअनागसः ॥ उद्यंतंत्वामित्रमहोदिवेदिवेज्योग्जीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ॥ म
हिज्योतिर्बिभ्रतंत्वाविचक्षणभास्वंतंचक्षुषेचक्षुषेमयः ॥ आरोहंतंबृहतःपाजसस्परिवयंजीवाः
प्रतिपश्येमसूर्य ॥ यस्यतेविश्वाभुवनानिकेतुनाप्रचेरतेनिचविशंतेअक्तुभिः ॥ अनागास्त्वेनहरि
केशसूर्याह्नाह्नानोवस्यसावस्यसोदिहि ॥ शंनोभवचक्षसाशंनोअह्नाशंभानुनाशंहिमाशंघृणेन ॥
यथाशमध्वञ्छमसद्दुरोणेतत्सूर्यद्रविणंधेहिचित्रं ॥ अस्माकंदेवाउभयायजन्मनेशर्मयच्छताद्वि
पदेचतुष्पदे ॥ अदत्पिबदूर्जयमानमाशितंतदस्मेशंयोररपोदधातन ॥ यद्वोदेवाश्चकृमजि

ह्वयांगुरुमनसोवाप्रयुतीदेवहेळनं ॥ अरांवायोनोंअभिदुच्छुनायतेतस्मिन्तदेनोवसवोनिधेतन ॥ ८ ॥ सूर्योनोदिवस्पातुवातोअंतरिक्षात् ॥ अग्निर्नःपार्थिवेभ्यः ॥ जोषांसवितर्यस्यंतेहरः शतंसवाँअर्हति ॥ पाहिनोदिद्युतःपतंत्याः ॥ चक्षुर्नोदेवःसविताचक्षुर्नउतपर्वतः ॥ चक्षुर्धातादधातुनः ॥ चक्षुर्नो धेहिचक्षुषेचक्षुर्विख्यैतनूभ्यः ॥ संचेदंविचपश्येम ॥ सुसदृशंत्वावयंप्रतिपश्येम सूर्य ॥ विपश्येमनृचक्षसः ॥ ९ ॥ विभ्राड्बृहत्पिबतुसोम्यंमध्वायुर्दधद्यज्ञपतावविह्रुतम् ॥ वातजूतोयोअभिरक्षतित्मनाप्रजाःपुपोषपुरुधाविराजति ॥ विभ्राड्बृहत्सुभृतंवाजसातमंधर्मं दिवोधरुणेसत्यमर्पितं ॥ अमित्रहावृत्रहादस्युहंतमंज्योतिर्जज्ञेअसुरहासपत्नहा ॥ इदंश्रेष्ठं ज्योतिषांज्योतिरुत्तमंविश्वजिद्धनजिदुच्यतेबृहत् ॥ विश्वभ्राड्भ्राजोमहिसूर्योदृशउरुपप्रथेसह ओजोअच्युतं ॥ विभ्राजंज्योतिषास्व१रगच्छोरोचनंदिवः॥येनेमाविश्वाभुवनान्याभृताविश्वकर्मणाविश्वदेव्यावता॥१०॥आयंगौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरंपुरः ॥ पितरंचप्रयन्त्स्वः ॥ अंतश्चरति रोचनास्यप्राणादपानती ॥ व्यख्यन्महिषोदिवं ॥ त्रिंशद्धामविराजतिवाक्पतंगायधीयते ॥ प्रतिवस्तोरहद्युभिः ॥ ११ ॥ ऋतंचसत्यंचाभीद्धात्तपसोध्यजायत ॥ ततोरात्र्यजायतततः समुद्रोअर्णवः ॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोअजायत ॥ अहोरात्राणिविदधद्विश्वस्यमिषतो वशी ॥ सूर्याचंद्रमसौधातायथापूर्वमकल्पयत् ॥ दिवंचपृथिवींचांतरिक्षमथोस्वः ॥ सविताप श्चातात्सवितापुरस्तात्सवितोत्तरात्तात्सविताधरात्तात् ॥ सवितानःसुवतुसर्वतातिंसवितानो रासतांदीर्घमायुः ॥ १२ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ सुमुख० ॥ सूतिकाबालकयोःआयुष्याभिवृद्ध्यर्थशांतिसूक्तरात्रिसूक्त पठनेविनियोगः ॥ ओम् आनोभद्राःक्रतवोयंतुविश्वतोदब्धासोअपरीतासउद्भिदः ॥ देवानो यथासदमिद्वृधेअसंनप्रायुवोरक्षितारोदिवेदिवे ॥ देवानांभद्रासुमतिर्ऋजूयतांदेवानांरातिरभिनोनिवर्ततां ॥ देवानांसख्यमुपसेदिमावयं देवानआयुःप्रतिरंतुजीवसे ॥ तान्पूर्वयानिविदाहूमहेवयंभगंमित्रमदितिंदक्षमस्रिधं ॥ अर्यमणंवरुणंसोमंमश्विनासरस्वतीनःसुभगामयस्करत् ॥ तन्नोवातोमयोभुवातुभेषजंतन्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः ॥ तद्ग्रावाणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विनाशृणुतंधिष्ण्यायुवं ॥ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहेवयं ॥ पूषानोयथावेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये ॥ १ ॥ स्वस्तिनइंद्रोवृद्धश्रवाःस्वस्ति

नःपूषाविश्ववेदाः ॥ स्वस्तिनस्तार्क्ष्योऽअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ॥ पृषदश्वाम
रुतःपृश्निमातरःशुभंयावानोविदथेषुजग्मयः ॥ अग्निजिह्वामनवःसूरचक्षसोविश्वेनोदेवाअ
वसागमन्निह ॥ भद्रंकर्णेभिःशृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरंगैस्तुष्टुवां
संस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः ॥ शतमिन्नुशरदोअंतिदेवायत्रानश्चक्राजरसंतनूनां ॥
पुत्रासोयत्रपितरोभवंतिमनोमध्यारीरिषतायुर्गंतोः ॥ अदितिर्द्यौरदितिरंतरिक्षमदितिर्मा
तासपितासपुत्रः ॥ विश्वेदेवाअदितिःपंचजनाऽअदितिर्जातमदितिर्जनित्वं ॥ २ ॥ स्वस्ति
नोमिमीतामश्विनाभगःस्वस्तिदेव्यदितिरनर्वणः ॥स्वस्तिपूषाअसुरोदधातुनःस्वस्तिद्यावापृथि
वीसुचेतुना ॥ स्वस्तयेवायुमुपब्रवामहैसोमंस्वस्तिभुवनस्ययस्पतिः ॥ बृहस्पतिंसर्वगणंस्वस्त
येस्वस्तयऽआदित्यासोभवंतुनः ॥ विश्वेदेवानोअद्यास्वस्तयेवैश्वानरोवसुरग्निःस्वस्तये ॥ देवा
अवंत्वृभवःस्वस्तयेस्वस्तिनोरुद्रःपात्वंहसः ॥ स्वस्तिमित्रावरुणास्वस्तिपथ्येरेवति ॥ स्वस्तिनऽ
इंद्रश्चाग्निश्चस्वस्तिनोऽअदितेकृधि ॥ स्वस्तिपंथामनुचरेमसूर्याचंद्रमसाविव ॥ पुनर्ददताघ्नताजा
नतासंगमेमहि ॥ ३ ॥ स्वस्त्ययनंतार्क्ष्यमरिष्टनेमिंमहद्भूतंवायसंदेवतानां ॥ असुरघ्नमिंद्रंस

खंसमत्सुबृहद्यशोनावमिवारुहेम ॥ अंहोमुचमांगिरसंगयंचस्वस्त्यात्रेयंमनसाचतार्क्ष्यं ॥ प्रय
तपाणिःशरणंप्रपद्येस्वस्तिसंबाधेष्वभयंनोअस्तु ॥ ४ ॥ शंनइंद्राग्नीभवतामवोभिःशंनऽइंद्रा
वरुणारातहव्या ॥ शमिंद्रासोमासुवितायशंयोःशंनइंद्रापूषणावाजसातौ ॥ शंनोभगःशमुनः
शंसोअस्तुशंनःपुरंधिःशमुसंतुरायः ॥ शंनःसत्यस्यसुयमस्यशंसःशंनोअर्यमापुरुजातोअस्तु॥
शंनोधाताशमुधर्तानोअस्तुशंनऽउरुचीभवतुस्वधाभिः ॥ शंरोदसीबृहतीशंनोअद्रिःशंनोदे
वानांसुहवानिसंतु ॥ शंनोअग्निर्ज्योतिरनीकोअस्तुशंनोमित्रावरुणावश्विनाशं ॥ शंनःसुकृ
तांसुकृतानिसंतुशंनऽइषिरोअभिवातुवातः ॥ शंनोद्यावापृथिवीपूर्वहूतौशमंतरिक्षंदृशयेनोऽ
अस्तु ॥ शंनऽओषधीर्वनिनोभवंतुशंनोरजसस्पतिरस्तुजिष्णुः ॥ ५ ॥ शंनऽइंद्रोवसुभिर्देवो
अस्तुशमादित्येभिर्वरुणःसुशंसः ॥ शंनोरुद्रोरुद्रेभिर्जलाषःशंनस्त्वष्टाग्नाभिरिहशृणोतु ॥ शं
नःसोमोभवतुब्रह्मशंनःशंनोग्रावाणःशमुसंतुयज्ञाः ॥ शंनःस्वरूणांमितयोभवंतुशंनःप्रस्वः१ःश
म्वस्तुवेदिः ॥ शंनःसूर्यउरुचक्षाउदेतुशंनश्चतस्त्रःप्रदिशोभवंतु ॥ शंनःपर्वताध्रुवयोभवंतुशंनः
सिंधवःशमुसंत्वापः ॥ शंनोअदितिर्भवतुव्रतेभिःशंनोभवंतुमरुतःस्वर्काः ॥ शंनोविष्णुःशमु

पूषानोअस्तुशंनोभवित्रंशम्वंस्तुवायुः ॥ शंनोदेवःसंवितात्रायंमाणःशंनोभवंतूषसोविभातीः ॥
शंनःपर्जन्योभवतुप्रजाभ्यःशंनःक्षेत्रंस्यपतिंरस्तुशंभुः ॥ ६ ॥ शंनोदेवाविश्वदेवाभवंतुशंसरं
स्वतीसहधीभिरंस्तु ॥ शमंभिषाचःशमुंरातिषाचःशंनोदिव्याःपार्थिवाःशंनोअप्यांः ॥ शंनः
सत्यस्यपतंयोभवंतुशंनोअर्वंतःशमुंसंतुगावंः ॥ शंनऋभवंःसुकृतंःसुहस्ताःशंनोभवंतुपितरोह
वेंषु ॥ शंनोऽअजऽएकंपाद्देवोअंस्तुशंनोहिंर्बुध्न्य १ः शंसंमुद्रः ॥ शंनोअपांनपांत्पेरुरंस्तुशंनःपृश्निः
भंवतुदेवगोपा ॥ आदित्यारुद्रावसंवोजुषंतेदंब्रह्मंक्रियमांणंनवींयः ॥ शृण्वंतुनोदिव्याःपार्थि
वासोगोजांताउतयेयज्ञियांसः ॥ येदेवानांयज्ञियांयज्ञियांनांमनोर्यजंत्राअमृतांऋतज्ञाः ॥
तेनोरासंतामुरुगायमद्ययूयंपांतस्वस्तिभिःसदानः ॥ ७ ॥ शंवतीःपारंयंत्येतेदंपृच्छंतिवचो
युजां ॥ अभ्यारंतंयमाकेंतुंयएवेदमितिब्रवंन् ॥ भासाकेंतुंपरिस्रुतंभारंतीर्ब्रह्मवर्धनीः ॥ संज्ञा
नानामहीमातायएवेदमितिब्रवंन् ॥ इंद्रस्तंकिंविभुंप्रभुभानुनेयंसरंस्वतीं ॥ येनंसूर्यमरोचयद्येने
मेरादंसीउभे ॥ जुषस्वांग्नेअंगिरःकाण्वंमेध्यांतिथिं ॥ मात्वासोमंस्यबर्बृहत्सुतस्यमधुंमत्तमः ॥
त्वमंग्नेअंगिरःशोचंस्वदेववीतंमः ॥ आशंतमशंतंमाभिराभिष्टिभिःशांतिस्वस्तिमंकुर्वत ॥ शंनः

कनिंक्रदद्देवःपर्जन्योअभिवंर्षतु ॥ शंनोद्यावांपृथिवीशंप्रजाभ्यःशंनंएधिद्विपदेशंचतुंष्पदे
॥ ८ ॥ यतंइंद्रभयांमहेततोंनोअभंयंकृधि ॥ मघंवञ्छग्धितवतन्नंऊतिभिर्विद्विषोविमृधोंजहि ॥
त्वंहिरांधस्पतेरांधंसोमहःक्षयस्यासिविधतः ॥ तंत्वांवयंमंघवन्निंद्रगिर्वणःसुतावंतोहवामहे ॥
इंद्रस्पळुतवृंत्रहापंरस्पानोवरेंण्यः ॥ सनोरक्षिषच्चरमंसमंध्यमंसपश्चात्पांतुनःपुरः ॥ ९ ॥ त्वंनः
पश्चादंधरादुंत्तरात्पुरइंद्रनिपांहिविश्वतंः ॥ आरेअस्मत्कृंणुहिदैव्यंभयमारेहेतीरदेंवीः ॥ अद्या
द्याश्वःश्वइंद्रत्राप्स्वंपरेचंनः ॥ विश्वांचनोजरितॄन्त्संत्पतेअहादिवानक्तंचरक्षिषः ॥ प्रभंगीशूरो
मघवांतुवीमघःसंमिंश्लोवीर्यायकं ॥ उभातेबाहूवृषंणाशतक्रतोनियावज्रं मिमिक्षतुंः ॥ १० ॥ भद्रं
नोऽअपिंवातयमनंः ॥ आशुःशिशांनोवृषभोनभीमोघंनाघनःक्षोभंणश्चर्षणीनां ॥ संक्रंदंनो
निमिषएंकवीरःशतंसेनांअजयत्साकमिंद्रंः ॥ संक्रंदंनेनानिमिषेणंजिष्णुनांयुत्कारेणंदुश्च्यव
नेनंधृष्णुनां ॥ तदिंद्रेणजयततत्संहध्वंयुधोनरइषुंहस्तेनवृष्णां ॥ सइषुंहस्तैःसनिंषंगिभिर्वशीसं
स्त्रष्टासयुधइंद्रोगणेनं ॥ संसृष्टजित्सोमपाबांहुशर्ध्यु १ग्रधंन्वाप्रतिंहिताभिरस्तां ॥ बृहंस्पतेप
रिंदीयारथेंनरक्षोहामित्राँऽअपबाधंमानः ॥ प्रभंजन्त्सेनांःप्रमृणोयुधाजयंन्नस्माकंमेध्यविता

थांनां ॥ बलविज्ञायस्थविरःप्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानउग्रः ॥ अभिवीरोअभिसत्वासहोजाजैत्रमिंद्ररथमातिष्ठगोवित् ॥ गोत्रभिदंगोविदंवज्रबाहुंजयंतमज्मप्रमृणंतमोजसा ॥ इमंसजाताअनुवीरयध्वमिंद्रंसखायोअनुसंरभध्वं ॥ ११ ॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानोदयोवीरःशतमन्युरिंद्रः ॥ दुश्च्यवनःपृतनाषाळयुध्यो३स्माकंसेनाअवतुप्रयुत्सु ॥ इंद्रआसांनेताबृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञःपुरएतुसोमः ॥ देवसेनानामभिभंजतीनांजयंतीनांमरुतोयंत्वग्रं ॥ इंद्रस्यवृष्णोवरुणस्यराज्ञआदित्यानांमरुतांशर्धउग्रं ॥ महामनसांभुवनच्यवानांघोषोदेवानांजयतामुदस्थात् ॥ उद्धर्षयमघवन्नायुधान्युत्सत्वनांमामकानांमनांसि ॥ उद्वृत्रहन्वाजिनांवाजिनान्युद्रथानांजयतांयंतुघोषाः ॥ अस्माकमिंद्रःसमृतेषुध्वजेष्वस्माकंयाइषवस्ताजयंतु ॥ अस्माकंवीराउत्तरेभवंत्वस्माँऽउदेवाअवताहवेषु ॥ अमीषांचित्तंप्रतिलोभयंतीगृहाणांगान्यप्वेपरेहि ॥ अभिप्रेहिनिर्दहहृत्सुशोकैरंधेनामित्रास्तमसासचंतां ॥ प्रेताजयतानरइंद्रोवःशर्मयच्छतु ॥ उग्रावःसंतुबाहवोनाधृष्यायथासथ ॥ १२ ॥ असौयासेनामरुतःपरेषामभ्यैतिनओजसास्पर्धमाना ॥ तांगूहततमसापव्रतेनयथामीषांअन्योअन्यंनजानात् ॥ अंधाअमित्राभवताशीर्षा

णाअहयइव ॥ तेषांवोअग्निदग्धानामग्निमूढानामिंद्रोहंतुवरंवरं ॥ १३ ॥ रात्रीव्यख्यदायतीपुरुत्रादेव्य१क्षभिः ॥ विश्वाअधिश्रियोधित ॥ ओर्वप्राअमर्त्यानिवतोदेव्यु१द्वतः ॥ ज्योतिषाबाधतेतमः ॥ निरुस्वसारमस्कृतोषसंदेव्यायती ॥ अपेदुहासतेतमः ॥ सानोअद्ययस्यावयंनितेयामन्नविक्ष्महि ॥ वृक्षेनवसतिंवयः ॥ निग्रामासोअविक्षतनिपद्वंतोनिपक्षिणः ॥ निश्येनासश्चिदर्थिनः ॥ यावयावृक्यं१वृकंयवयस्तेनमूर्म्ये ॥ अथानःसुतराभव ॥ उपमापेपिशत्तमःकृष्णंव्यक्तमस्थित ॥ उषऋणेवयातय ॥ उपतेगाऽइवाकरंवृणीष्वदुहितर्दिवः ॥ रात्रिस्तोमंनजिग्युषे ॥ १४ ॥ आरात्रिपार्थिवंरजःपितरःप्रायुधामभिः ॥ दिवःसदांसिबृहतीवितिष्ठसआत्वेषंवर्ततेतमः ॥ येतेरात्रीनृचक्षसोयुक्तासोनवतिर्नव ॥ अशीतिःसंत्वष्टाउतोतेसप्तसप्ततीः ॥ रात्रींप्रपद्येजननींसर्वभूतनिवेशनीं ॥ भद्रांभगवतींकृष्णांविश्वस्यजगतोनिशां ॥ संवेशनींसंयमनींगृहनक्षत्रमालिनीं ॥ प्रपन्नोहंशिवांरात्रींभद्रेपारमशीमहिभद्रेपारमशीमह्योंनमः ॥ स्तोष्यामिप्रयतोदेवींशरण्यांबह्वृचप्रियां ॥ सहस्रसंमितांदुर्गांजातवेदसेसुनवामसोमं ॥ शांत्यर्थंतद्द्विजातीनामृषिभिःसोमपाश्रिताः ॥ ऋग्वेदेत्वंसमुत्पन्नामरातीयतोनिदहातिवेदः ॥ येत्वां

देविप्रपद्यंतिब्राह्मणांहव्यवाहनी ॥ अविद्याबहुविद्यावासनः पर्षदतिदुर्गाणिविश्वा ॥ येअग्निव
र्णांशुभांसौम्यांकीर्तयिष्यंतियेद्विजाः ॥ तांतारयतिदुर्गाणिनावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः ॥ दुर्गेषु
विषमेघोरेसंग्रामेरिपुसंकटे ॥ अग्निचोरनिपातेषुदुष्टग्रहनिवारणे ॥ दुर्गेषुविषमेषुत्वंसंग्रामेषुव
नेषुच ॥ मोहयित्वाप्रपद्यंतेतेषांमेअभयंकुरुतेषांमेअभयंकुर्वोनमः ॥ केशिनींसर्वभूतानांपंच
मीतिचनामच ॥ सामांसमादिशादेवींसर्वतःपरिरक्षंतुसर्वतःपरिरक्षत्वोंनमः । तामग्निवर्णांतपसा
ज्वलंतींवैरोचनींकर्मफलेषुजुष्टां॥दुर्गादेवींशरणमहंप्रपद्येसुतरंसितरसेनमःसुतरंसितरसेनमः ॥
दुर्गादुर्गेषुस्थानेषुशन्नोदेवीरभिष्टये ॥ यइमंदुर्गास्तवंपुण्यंरात्रौरात्रौसदापठेत् ॥ रात्रिःकुशिक
सोभरोरात्रिस्तवंगायत्री ॥ रात्रीसूक्तंजपेन्नित्यंतत्कालउपपद्यते ॥ १५ ॥ उलूकयातुंशुशुलू
कयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुं ॥ सुपर्णयातुमुतगृध्रयातुंदृषदेवप्रमृणरक्षइंद्र ॥ पिशंगभृष्टिमंभृ
णंपिशाचिमिंद्रसंमृण ॥ सर्वरक्षोनिबर्हय ॥ रक्षाणोअग्नेतवरक्षणेभीराराक्षाणःसुमखप्रीणानः ॥
प्रतिष्फुरविरुजवीड्वंहोजहिरक्षोमहिचिद्वावृधानं ॥ ब्रह्मचतेजातवेदोनमश्चेयंचगीःसदमिद्वर्ध
नीभूत् ॥ रक्षाणोअग्नेतनयानितोकारक्षोतनस्तन्वो३अप्रयुच्छन् ॥ १६ ॥ यमस्यत्वाजरायु

णाशालेपरिव्ययामसि ॥ उतहृदोहिनोभुवोग्निर्ददातुभेषजं ॥ शिशीतहृदोहिनोभुवोग्निर्ददा
तुभेषजं ॥ अंतिकामग्निमजरदूर्वासःशिशुलागमत् ॥ अजातपुत्रपक्षायांहृदयंममहूयते ॥ वि
पुलंवनंबह्वाकाशंचरंतजातवेदःकामाय ॥ मांचरक्षपुत्रांश्चशरणमभूत्तव ॥ पिंगाक्षलोहितग्रीवकृ
ष्णवर्णनमोस्तुते ॥ अस्यांनिबर्हणःस्योनांसागरस्योर्मयोयथा ॥ इंद्रंक्षत्रंददातुवरुणमभिषिंच
तु ॥ शत्रवोनिधनंयातुजयस्त्वंब्रह्मतेजसा ॥ कपिलजटीसर्वभक्षंचाग्निप्रत्यक्षदैवतं ॥ १७ ॥
वरुणंचवशाम्यग्नेममपुत्रांश्चरक्षंतुममपुत्रांश्चरक्षत्वोंनमः ॥ साग्रंवर्षशतंजीवपिबखादचमोदच ॥
दुःखितांतद्विजांश्चैवप्रजांचपशुपालय ॥ यावदादित्यस्तपतियावद्भ्राजतिचंद्रमाः ॥ यावद्वायुः
प्लवायतितावज्जीवजयाजय ॥ येनकेनप्रकारेणकोविनामनुजीवति ॥ परेषामुपकारार्थयज्जीवति
सजीवति ॥ एतांवैश्वानरंसर्वदेवनमोस्तुते ॥ नचौरभयंनचसर्पभयंनचव्याघ्रभयंनचमृत्युभयं॥
यस्यापमृत्युर्नचमृत्युःसर्वलभतेसर्वजयते ॥१८॥ गणानांत्वागणपतिंहवामहेकविंकवीनामुपम
श्रवस्तमं ॥ ज्येष्ठराजंब्रह्मणांब्रह्मणस्पतआनःशृण्वन्नूतिभिःसीदसादनं ॥ जातवेदसेसुनवा
मसोममरातीयतोनिदहातिवेदः ॥ सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः ॥ क्षेत्र

स्यपतिनावयंहितेनैवजयामसि ॥ गामश्वंपोषयित्न्वासनोमृळातीदृशे ॥ वास्तोष्पतेप्रतिजा
नीह्यस्मान्त्स्वावेशोअनमीवोभवानः ॥ यत्त्वेमहेप्रतितन्नोजुषस्वशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥
वास्तोष्पतेप्रतरणोनएधिगयस्फानोगोभिरश्वेभिरिंदो ॥ अजरासस्तेसख्येस्यामपितेवपुत्रान्प्र
तिनोजुषस्व ॥ वास्तोष्पतेशग्मयासंसदातेसक्षीमहिरण्वयागातुमत्या ॥ पाहिक्षेमउतयोगेवरंनो
यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ अमीवहावास्तोष्पतेविश्वारूपाण्याविशन् ॥ सखासुशेवएधिनः
॥१९॥ स्वप्नःस्वप्नाधिकरणेसर्वेनिष्वापयाजिनं ॥ आसूर्यमन्यान्त्स्वापयद्व्युषंजाग्रियादहं ॥
अजंगरोनामसर्पःसर्पिरविषोमहान् ॥ तस्मिन्हिसर्पःसुधितस्तेनत्वास्वापयामसि ॥ सर्पः
सर्पोअजगरःसर्पिरविषोमहान् ॥ तस्यसर्पात्सिंधवस्तस्यंगाधमशीमहि ॥ काळिकोनामस
र्पोनवनागसहस्रबळः ॥ यमुनह्रदेहसोजातोयोनारायणवाहनः ॥ यदिकाळिकदूतस्ययादि
काःकाळिकाद्भयात् ॥ जन्मभूमिमतिक्रांतोनिर्विषोयातिकाळिकः ॥ आयाहींद्रपथिभिरीळि
तेभिर्यज्ञमिमंनोभागधेयंजुषस्व ॥ तृप्तांजहुर्मातुळस्येवयोषाभागस्तेपैतृष्वसेयीवपामिव ॥ य
शस्करंबलवंतंप्रभुत्वंतमेवराजाधिपतिर्बभूव ॥ संकीर्णनागाश्वपतिर्नराणांसुमंगल्यंसततंदीर्घ

मायुः ॥ कर्कोटकोनामसर्पोयोदृष्टीविषउच्यते ॥ तस्यसर्पस्यसर्पत्वंतस्मैसर्पनमोस्तुते ॥ अति
कालिकरौद्रस्यविष्णुसौम्येनभामिनि ॥ यमुननदीकालिकंतेविष्णुस्तोत्रमनुस्मरन् ॥ २० ॥
माविभेर्नमरिष्यसिपारित्वापामिसर्वतः ॥ घनेनहन्मिवृश्चिकमहंदंडेनागतं ॥ आदित्यरथवेगे
नविष्णोर्बाहुबलेनच ॥ गरुडपक्षनिपातेनभूमिंगच्छमहायशाः ॥ गरुडस्यजातमात्रेणत्रयोलो
काःप्रकंपिताः ॥ प्रकंपितामहीसर्वासशैलवनकानना ॥ गगनंनष्टचंद्रार्कज्योतिषंनप्रकाशते ॥
देवताभयभीताश्चमारुतोनप्लवायतिमारुतोनप्लवायत्योनमः ॥ भोसर्पभद्रभद्रंतेदूरंगच्छमहाय
शाः ॥ जनमेजयस्ययज्ञांतेआस्तीकवचनंस्मर ॥ आस्तीकवचनंश्रुत्वायःसर्पोननिवर्तते ॥ श
तधाभिद्यतेमूर्ध्निशिंशवृक्षफलंयथा ॥ अगस्त्यंमाधवंचैवमुचुकुंदोमहामुनिः ॥ कपिलोमुनिरा
स्तीकःपंचैतेसुखशायिनः ॥ नर्मदायैनमःप्रातर्नर्मदायैनमोनिशि ॥ नमोस्तुनर्मदेतुभ्यंत्राहिमां
विषसर्पतः ॥ योजरत्कारुणाजातोजरत्कन्यामहायशाः ॥ तस्यसर्पोपिभद्रंतेदूरंगच्छमहाय
शाः ॥ तस्यसर्पस्यसर्पत्वंतस्मैसर्पनमोस्तुते ॥ २१ ॥ आकृष्णेनरजसावर्तमानोनिवेशयन्नमृ
तंमर्त्यंच ॥ हिरण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतः

सोमवृष्ण्यं ॥ भवावाजस्यसंगथे ॥ अग्निर्मूर्धादिवःककुत्पतिःपृथिव्याऽअयं ॥ अपांरेतांसि
जिन्वति ॥ उद्बुध्यध्वंसमनसःसखायःसमग्निमिंध्वंबहवःसनीळाः ॥ दधिक्रामग्निमुषसंचदे
वीमिंद्रावतोवसेनिह्वयेवः ॥ बृहस्पतेअतियदर्योअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु ॥ यद्दीदयच्छवं
सऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रं ॥ शुक्रःशुशुक्वाँउषोनजारःपप्रासमीचीदिवोनज्योतिः॥
शमग्निरग्निभिःकरच्छन्नस्तपतुसूर्यः ॥ शंवातोवात्वरपाअपस्रिधः ॥ कयानश्चित्रआभुवदूती
सदावृधःसखा ॥ कयाशचिष्ठयावृता ॥ केतुंकृण्वन्नकेतवेपेशोमर्याअपेशसे ॥ समुषद्भिरजा
यथाः ॥ २२ ॥ मुंचामित्वाहविषाजीवनायकमज्ञातयक्ष्मादुतराजयक्ष्मात् ॥ ग्राहिर्जग्राहय
दिवैतदेनंतस्याइंद्राग्नीप्रमुमुक्तमेनं ॥ यदिक्षितायुर्यदिवापरेतोयदिमृत्योरंतिकंनीतएव ॥ तमा
हरामिनिर्ऋतेरुपस्थादस्पार्षमेनंशतशारदाय ॥ सहस्राक्षेणशतशारदेनशतायुषाहविषाहार्ष
मेनं ॥ शतंयथेमंशरदोनयातींद्रोविश्वस्यदुरितस्यपारं ॥ शतंजीवशरदोवर्धमानःशतंहेमंतान्छ
तमुवसंतान् ॥ शतमिंद्राग्नीसविताबृहस्पतिः शतायुषाहविषेमंपुनर्दुः ॥ आहार्षत्वाविदंत्वापु
नरागाःपुनर्नव ॥ सर्वांगसर्वंतेचक्षुःसर्वमायुश्चतेविदं ॥ २३ ॥ त्यमषुवाजिनंदेवजूतंसहावा

नंतरुतारंरथानां ॥ अरिष्टनेमिंपृतनाजमाशुंस्वस्तयेतार्क्ष्यमिहाहुवेम ॥ इंद्रस्येवरातिमाजोहु
वानास्वस्तयेनावमिवारुहेम ॥ उर्वीनपृथ्वीबहुलेगभीरेमावामेतौमापरेतौरिषाम ॥ सद्यश्चिद्यः
शवसापंचकृष्टीःसूर्यइवज्योतिषापस्ततान ॥ सहस्रसाःशतसाअस्यरंहिर्नस्मावरंतेयुवतिंनश
र्याम् ॥ २४ ॥ महित्रीणामवोस्तुद्युक्षंमित्रस्यार्यम्णः ॥ दुराधर्षंवरुणस्य ॥ नहितेषाममाच
ननाध्वसुवारणेषु ॥ ईशेरिपुरघशंसः ॥ यस्मैपुत्रासोअदितेःप्रजीवसेमर्त्याय ॥ ज्योतिर्यच्छंत्य
जस्रं ॥ २५ ॥ तच्छंयोरावृणीमहेगातुंयज्ञायगातुंयज्ञपतयेदैवीस्वस्तिरस्तुनःस्वस्तिर्मानुषेभ्यः॥
ऊर्ध्वंजिगातुभेषजं ॥ शंनोअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ ॐनमोब्रह्मणेनमोअस्त्वग्नयेनमःपृथिव्यै
नमओषधीभ्यः ॥ नमोवाचेनमोवाचस्पतयेनमोविष्णवेमहतेकरोमि ॥ ३ ॥ शांतापृथिवी
शिवमंतरिक्षंद्यौर्नोदेव्यभयंनोअस्तु ॥ शिवादिशःप्रदिशउद्दिशोनअपोविद्युतःपरिपांतुसर्व
तः शांतिःशांतिःशांतिः ॥ ओम् चरितंरघुनाथस्यशतकोटिप्रविस्तरं ॥ एकैकमक्षरंपुंसांम
हापातकनाशनं ॥ १ ॥ ३६ श्लोकाः ॥ तमर्वंतंनसानसिमरुषंनदिवःशिशुं ॥ मर्मृज्यंतेदिवे
दिवे ॥ बोधद्यन्माहरिभ्यांकुमारःसाहदेव्यः ॥ अच्छानहूतउदरं ॥ उतत्यायजताहरीकुमा

रात्साहदेव्यात् ॥ प्रयंतासद्यआददे ॥ एषवांदेवावश्विनाकुमारःसाहदेव्यः ॥ दीर्घायुरस्तु
सोमकः ॥ तंयुवंदेवावश्विनाकुमारंसाहदेव्यं ॥ दीर्घायुषंकृणोतन ॥ २६ ॥ सहस्राक्षेणंशत
शारदेनशतायुषाहविषाहार्षमेनं ॥ शतंयथेमंशरदोनयातींद्रोविश्वस्यदुरितस्यपारं ॥ शतंजी
वशरदोवर्धमानःशतंहेमंतांच्छतमुवसंतान् ॥ शतमिंद्राग्नीसवितावृहस्पतिःशतायुषाहविषेमंपु
नर्दुः ॥ आहार्षत्वाविदंत्वापुनरागाःपुनर्नव ॥ सर्वांगसर्वंतेचक्षुःसर्वमायुश्चतेविदं ॥ सहस्र
मारव्यात्रेदद्याच्छतंप्रतिगरित्रएतेचैवासनेश्वेतश्वाश्वतरीरथोहोतुःपुत्रकामाहाप्याख्यापयेरन्ल
भंतेहपुत्रान्लभंतेहपुत्रान्श्रीवर्च॰ ॥ सूतिकाबालकयोःआयुष्याभिवृद्धिरस्तु ॥

॥ कौतुकबंधादौउपयुक्तांतर्गतानिकानिचित्सूक्तानि ॥ अन्यानितुविष्णुसूक्तशांतिपाठादौ
अंतर्गतानि ॥ ॐइषेत्वोर्जेत्वावायवस्थोपायवस्थदेवोवःसविताप्रार्पयतुश्रेष्ठतमायकर्मणे ॥
ॐअग्नआयाहिवीतयेगृणानोहव्यदांतये ॥ निहोतासत्सिबर्हिषि ॥ ॐशंनोदेवीरभिष्टय
आपोभवंतुपीतये ॥ शंयोरभिस्रवंतुनः ॥ ॐआपोहिष्ठामयोभुवस्तानंऽऊर्जेदधातन ॥ म
हेरणायचक्षसे ॥ योवःशिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥ तस्माअरंग

मामवोयस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ शंन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवंतुपीत
ये ॥ शंयोरभिस्रवंतुनः ॥ ईशानावार्याणांक्षयंतीश्चर्षणीनां ॥ अपोयाचामिभेषजं ॥ अ
प्सुमेसोमोअब्रवीदंतर्विश्वानिभेषजा ॥ अग्निंचविश्वशंभुवं ॥ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे३
मम ॥ ज्योक्चसूर्यंदृशे ॥ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितंमयि ॥ यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउता
नृतं ॥ आपोअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि ॥ पयस्वानग्नऽआगहितंमासंसृजवर्चसा ॥
ॐप्रशर्धायमारुतायस्वभानवइमांवाचमनजापर्वतच्युते ॥ घर्मस्तुभेदिवआपृष्ठयज्वनेद्युम्नश्रव
सेमहिनृम्णमर्चत ॥ स्वादिष्ठयामदिष्ठयापवस्वसोमधारया ॥ इंद्रायपातवेसुतः ॥ रक्षोहा
विश्वचर्षणिरभियोनिमयोहतं ॥ द्रुणासधस्थमासदत् ॥ वरिवोधातमोभवमंहिष्ठोवृत्रहंतमः ॥
पर्षिराधोमघोनां ॥ अभ्यर्षमहानांदेवानांवीतिमंधसा ॥ अभिवाजमुतश्रवः ॥ त्वामच्छाच
रामसितदिदर्थंदिवेदिवे ॥ इंदोत्वेनआशसः ॥ पुनातितेपरिस्रुतंसोमंसूर्यस्यदुहिता ॥ वारेण
शश्वंतातना ॥ तमीमण्वीःसमर्यआगृभ्णंतियोषणोदश ॥ स्वसारःपार्येदिवि ॥ तमींहिन्वं
त्यग्रुवोधमंतिबाकुरंदृतिं ॥ त्रिधातुवारणंमधु ॥ अभीं३ममघ्न्याउतश्रीणंतिधेनवःशिशुं ॥ सोम

मिन्द्रायपातवे ॥ अस्येदिन्द्रोमदेष्वाविश्वावृत्राणिजिघ्नते ॥ शूरोमघाचमंहते ॥ ॐरक्षोहणंवा
जिनमाजिघर्मिमित्रंप्रथिष्ठमुपयामिशर्म ॥ शिशानोअग्निःक्रतुभिःसमिद्धःसनोदिवासरिषः
पातुनक्तं ॥ अयोदंष्ट्रोअर्चिषायातुधानानुपस्पृशजातवेदःसमिद्धः ॥ आजिह्वयामूरदेवान्रभ
स्वक्रव्यादोवृक्त्व्यपिधत्स्वासन् ॥ उभोभयाविन्नुपधेहिदंष्ट्राहिंस्रःशिशानोवरंपरंच ॥ उतां
तरिक्षेपरियाहिराजन्जंभैःसंधेह्यभियातुधानान् ॥ यज्ञैरिषूःसंनममानोअग्नेवाचाशल्याँऽअश
निभिर्दिहानः ॥ ताभिर्विध्यहृदयेयातुधानान्प्रतीचोबाहून्प्रतिभंग्ध्येषां ॥ अग्नेत्वचंयातुधान
स्यभिंधिहिंस्राशनिर्हरसाहंत्वेनं ॥ प्रपर्वाणिजातवेदःशृणीहिक्रव्यात्क्रविष्णुर्विचिनोतुवृक्णं ॥
यत्रेदानींपश्यसिजातवेदस्तिष्ठंतमग्नउतवाचरंतं ॥ यद्वांतरिक्षेपथिभिःपतंतंतमस्ताविध्यशर्वा
शिशानः ॥ उतालब्धंस्पृणुहिजातवेदआलेभानादृष्टिभिर्यातुधानात् ॥ अग्नेपूर्वोनिजहिशोशु
चानआमादःक्ष्विंकास्तमदंत्वेनीः ॥ इहप्रब्रूहियतमःसोअग्नेयोयातुधानोयइदंकृणोति॥तमारभ
स्वसमिधायविष्ठनृचक्षसश्चक्षुषेरंधयैनं ॥ तीक्ष्णेनाग्नेचक्षुषारक्षयज्ञंप्रांचंवसुभ्यःप्रणयप्रचेतः ॥
हिंस्रंरक्षांस्यभिशोशुचानंमात्वादभन्यातुधानानृचक्षः ॥ नृचक्षारक्षःपरिपश्यविक्षुतस्यत्रीणिप्र

तिशृणीह्यग्रा ॥ तस्याग्नेपृष्टीर्हरसाशृणीहित्रेधामूलंयातुधानस्यवृश्च ॥ त्रिर्यातुधानःप्रसितिं
तएत्वृतंयोअग्नेअनृतेनहंति ॥ तमर्चिषास्फूर्जयंजातवेदःसमक्षमेनंगृणतेनिवृंङ्ग्धि ॥ तदग्नेच
क्षुःप्रतिधेहिरेभेशफारुजंयेनपश्यसियातुधानं॥अथर्ववज्ज्योतिषादैव्येनसत्यंधूर्वंतमचितंन्योष॥
यदग्नेअद्यमिथुनाशपातोयद्वाचस्तृष्टंजनयंतरेभाः ॥ मन्योर्मनसःशरव्या३जायतेयातयाविं
ध्यहृदयेयातुधानान् ॥ पराशृणीहितपसायातुधानान्पराग्नेरक्षोहरसाशृणीहि ॥ परार्चिषामू
रदेवान्छृणीहिपरासुतृपोअभिशोशुचानः ॥ पराद्यदेवावृजिनंशृणंतुप्रत्यगेनंशपथायंतुतृष्टाः ॥
वाचास्तेनंशरवऋच्छंतुमर्मन्विश्वस्यैतुप्रसितिंयातुधानः ॥ यःपौरुषेयेणक्रविषासमङ्क्तेयोअश्व्ये
नपशुनायातुधानः ॥ योऽअघ्न्यायाभरतिक्षीरमग्नेतेषांशीर्षाणिहरसापिवृश्च ॥ संवत्सरीणंप
यउस्रियायास्तस्यमाशीद्यातुधानोनृचक्षः ॥ पीयूषमग्नेयतमस्तितृप्सात्तंप्रत्यंचमर्चिषाविध्यम
र्मन् ॥ विषंगवांयातुधानाःपिबंत्वावृश्च्यंतामदितयेदुरेवाः ॥ परैनांदेवःसवितादददातुपराभा
गमोषधीनांजयंतां ॥ सनादग्नेमृणसियातुधानान्नत्वारक्षांसिपृतनासुजिग्युः ॥ अनुदहसह
मूरान्क्रव्यादोमातेहेत्यामुक्षतदैव्यायाः ॥ त्वंनोअग्नेअधरादुदक्तात्त्वंपश्चादुतरक्षापुरस्तात् ॥

प्रनितेतेंअजरासस्तपिष्ठाअघशंसंशोशुचतोदहंतु ॥ पश्चात्पुरस्तादधरादुदक्तात्कविःकाव्येनप
रिपाहिराजन् ॥ सखेसखायमजरोजरिम्णेग्नेमर्तांअमर्त्यस्त्वंनः ॥ परित्वाग्नेपुरंवयंविप्रंसह
स्यधीमहि ॥ धृषद्वर्णंदिवेदिवेहंतारंभंगुरावतां ॥ विषेणभंगुरावतःप्रतिष्मरक्षसोदह ॥ अग्ने
तिग्मेनशोचिषातपुरग्राभिर्ऋष्टिभिः ॥ प्रत्यग्नेमिथुनादहयातुधानाकिमीदिना ॥ संत्वाशिशा
मिजागृह्यदब्धंविप्रमन्मभिः ॥ प्रत्यग्नेहरसाहरःशृणीहिविश्वतःप्रति ॥ यातुधानस्यरक्षसोबलं
विरुजवीर्यं ॥ ॐकृणुष्वपाजःप्रसितिंनपृथ्वींयाहिराजेवामवांइभेन ॥ तृष्वीमनुप्रसितिंद्रूणा
नोस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः ॥ तवभ्रमासआशुयापतंत्यनुस्पृशधृषताशोशुचानः ॥ तपूंष्यग्ने
जुह्वापतंगानसंदितोविसृजविष्वगुल्काः ॥ प्रतिस्पशोविसृजतूर्णितमोभवापायुर्विशोअस्याअ
दब्धः ॥ योनोदूरेअघशंसोयोअंत्यग्नेमाकिष्टेव्यथिरादधर्षीत् ॥ उदग्नेतिष्ठप्रत्यातनुष्वन्य १ मि
त्रां२ओषतात्तिग्महेते ॥ योनोऽअरातिंसमिधानचक्रेनीचातंधक्ष्यतसंनशुष्कं ॥ ऊर्ध्वोभवप्र
तिविध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्वदैव्यान्यग्ने ॥ अवस्थिरातनुहियातुजूनांजामिमजामिंप्रमृणीहि
शत्रून् ॥ सतेजानातिसुमतिंयविष्ठयईवतेब्रह्मणेगातुमैरत् ॥ विश्वान्यस्मैसुदिनानिरायोद्युम्ना

न्ययोविदुरोऽअभिद्यौत् ॥ सेदग्नेअस्तुसुभगःसुदानुर्यस्त्वानित्येनहविषायउक्थैः ॥ पिप्रीष
तिस्वआयुषिदुरोणेविश्वेदस्मैसुदिनासासदिष्टिः ॥ अर्चामितेसुमतिंघोष्यर्वाक्संतेवावातांज
रतामियंगीः ॥ स्वश्वास्त्वासुरथामर्जयेमास्मेक्षत्राणिधारयेरनुद्यून् ॥ इहत्वाभूर्याचरेदुपत्मंदो
षावस्तर्दीदिवांसमनुद्यून् ॥ क्रीळंतस्त्वासुमनसःसपेमाभिद्युम्नातस्थिवांसोजनानां ॥ यस्त्वा
स्वश्वःसुहिरण्योअग्नउपयातिवसुमतारथेन ॥ तस्यत्रातामवसितस्यसखायस्तआतिथ्यमानुष
क्जुजोषत् ॥ महोरुजामिबंधुतावचोभिस्तन्मापितुर्गोतमादन्वियाय ॥ त्वंनोअस्यवचसश्चि
किद्धिहोतर्यविष्ठसुक्रतोदमूनाः ॥ अस्वप्नजस्तरणयःसुशेवाऽअतंद्रासोवृकाअश्रमिष्ठाः ॥ ते
पायवःसध्र्यंचोनिषद्याग्नेतवनःपांत्वमूर ॥ येपायवोमामतेयंतेऽअग्नेपश्यंतोअंधंदुरितादर
क्षन् ॥ ररक्षतान्त्सुकृतोविश्ववेदादिप्संतइद्रिपवोनाहदेभुः ॥ त्वयावयंसधन्य १ स्त्वोतास्तव
प्रणीत्यश्यामवाजान् ॥ उभाशंसासूदयसत्यतातेनुष्टुयाकृणुह्यह्रयाण ॥ अयातेऽअग्नेसमिधा
विधेमप्रतिस्तोमंशस्यमानंगृभाय ॥ दहाशसोरक्षसःपाह्य१स्मान्द्रुहोनिदोमित्रमहोअवद्यात् ॥
तरत्समंदीधावतिधारासुतस्यांधसः ॥ तरत्समंदीधावति ॥ उस्रावेदवसूनांमर्तस्यदेव्यवसः॥

तरत्समं० ॥ ध्वस्त्रयोः पुरुषंत्योरासहस्त्राणिदद्महे ॥ तरत्स० ॥ आययोस्त्रिंशतंतनासहस्त्रा
णिचदद्महे ॥ तरत्समंदीधावति ॥ ॐ सहस्त्रंशीर्षापुरुषःसहस्त्राक्षःसहस्त्रंपात् ॥ सभूमिंवि
श्वतोवृत्वात्यतिष्ठद्दशांगुलं ॥ पुरुषएवेदंसर्वंयद्भूतंयच्चभव्यं ॥ उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेनातिरो
हति ॥ एतावानस्यमहिमातोज्यायांश्चपूरुषः ॥ पादोस्यविश्वाभूतानित्रिपादस्यामृतंदिवि ॥
त्रिपादूर्ध्वउदैत्पुरुषःपादोस्येहाभवत्पुनः ॥ ततोविष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशनेअभि ॥ तस्मा
द्विराळजायतविराजोअधिपूरुषः ॥ सजातोअत्यरिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥१॥ यत्पुरुषेणहवि
षादेवायज्ञमतन्वत ॥ वसंतोअस्यासीदाज्यंग्रीष्मइध्मःशरद्धविः ॥ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्षन्पुरुषंजा
तमग्रतः ॥ तेनदेवाअयजंतसाध्याऋषयश्चये ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतःसंभृतं पृषदाज्यं ॥ पशू
न्तांश्चक्रेवायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्चये ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऋचःसामानिजज्ञिरे ॥ छंदांसिज
ज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ तस्मादश्वाअजायंतयेकेचोभयादतः ॥ गावोहजज्ञिरेतस्मा
त्तस्माज्जाताअजावयः ॥ २ ॥ यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखंकिमस्यकौबाहूकाऽ
ऊरूपादाउच्येते ॥ ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः ॥ ऊरूतदस्ययद्वैश्यःपद्भ्यांशूद्रोअ

जायत ॥ चंद्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्योऽअजायत ॥ मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत
॥ नाभ्याआसीदंतरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत ॥ पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालोकाँऽअकल्पयन् ॥
सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्ञंतन्वानाअबध्नन्पुरुषंपशुं ॥ यज्ञेनयज्ञमय
जंतदेवास्तानिधर्माणिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः ॥३॥
अतोदेवाऽअवंतुनोयतोविष्णुर्विचक्रमे ॥ पृथिव्याःसप्तधामभिः ॥ इदंविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानिद
धेपदं ॥ समूढमस्यपांसुरे ॥ त्रीणिपदाविचक्रमेविष्णुर्गोपाऽअदाभ्यः ॥ अतोधर्माणिधारयन्
॥ विष्णोःकर्माणिपश्यतयतोव्रतानिपस्पशे ॥ इंद्रस्ययुज्यःसखा ॥ तद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यं
तिसूरयः ॥ दिवीवचक्षुराततं ॥ तद्विप्रासोविपन्यवोजागृवांसःसमिंधते ॥ विष्णोर्यत्परमंपदं ॥
यज्जाग्रतइत्याद्याःशिवसंकल्पाख्याःषण्मंत्राःपरशाखीयाः ॥ ॥ ओम् यज्जाग्रतोदूरमुदैतुदैवं त
दुसुप्तस्यतथैवैति ॥ दूरंगमंज्योतिषांज्योतिरेकंतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ येनकर्माण्यपसोमनी

१ हे ६ मंत्र परशाखीय असून ह्मणण्याचाहि पाठ आहे परंतु या मंत्राच्या जागीं ऋक्शाखीयच ह्मणावे असें प्रमाण दृष्टिगोचर झाल्यामुळें ते मंत्र ग्रंथाच्या शेवटीं सप्रमाण लिहिले आहेत.

षिणोयज्ञेकृण्वंतिविदथेषुधीराः ॥ यदपूर्वंयक्षमंतःप्रजानांतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ यत्प्रज्ञान
मुतचेतोधृतिश्चयज्ज्योतिरंतरमृतंप्रजासु॥यस्मान्नऋतेकिंचनकर्मक्रियतेतन्मेमनःशिव॰ ॥येनेदं
भूतंभुवनंभविष्यत्परिगृहीतममृतेनसर्वं ॥ येनयज्ञस्तायतेसप्तहोतातन्मेमनःशिव॰ ॥ यस्मिन्नृ
चःसामयजूꣳषियस्मिन्प्रतिष्ठितारथनाभाविवाराः ॥ यस्मिꣳश्चित्तꣳसर्वमोतंप्रजानांतन्मे
मनःशिव॰ ॥ सुषारथिरश्वानिवयन्मनुष्यान्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिनइव ॥ हृत्प्रतिष्ठंयदजिरंय
विष्ठंतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ विहिहोत्राऽअवीताविपोनरायोअर्यः ॥ वायवाचंद्रेणरथेनया
हिसुतस्यपीतये ॥ निर्युवाणोअशस्तीर्नियुत्वांइंद्रसारथिः ॥ वायवाचं॰ ॥ अनुकृष्णेवसुधिती
येमातेविश्वपेशसा ॥ वायवाचं॰ ॥ वहंतुत्वामनोयुजोयुक्तासोनवतिर्नव॥वायवाचं॰॥ वायो
शतंहरीणांयुवस्वपोष्याणां ॥ उतवातेसहस्रिणोरथआयातुपाजसा ॥ विद्युन्नयापतंतीदविद्यो
द्भरंतीमेअप्याकाम्यानि ॥ जनिष्ठोअपोनर्यःसुजातःप्रोर्वशीतिरतदीर्घमायुः ॥ पिशंगभृष्टिम
भृणंपिशाचिमिंद्रसंमृण ॥ सर्वंरक्षोनिबर्हय ॥ जातवेदसेसुनवामसोममरातीयतोनिदहाति
वेदः ॥ सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वानावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः ॥ विश्वेत्तातेसवनेषुप्रवाच्यायाचक

र्थमघवन्निंद्रसुन्वते ॥ पारावतंयत्पुरुसंभृतंवस्वपावृणोःशरभायऋषिबंधवे ॥ ११ ॥ हिरण्यव
र्णांहरिणींसुवर्णरजतस्रजां ॥ चंद्रांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोममावह ॥ तांमऽआवहजातवेदो
लक्ष्मीमनपगामिनीं ॥ यस्यांहिरण्यंविंदेयंगामश्वंपुरुषानहं ॥ अश्वपूर्वांरथमध्यांहस्तिनाद
प्रबोधिनीं ॥ श्रियंदेवीमुपह्वयेश्रीर्मादेवीजुषतां ॥ कांसोस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्रांज्वलंतींतृ
प्तांतर्पयंतीं ॥ पद्मेस्थितांपद्मवर्णांतामिहोपह्वयेश्रियं ॥ चंद्रांप्रभासांयशसाज्वलंतींश्रियंलोकेदेव
जुष्टामुदारां ॥ तांपद्मनेमींशरणमहंप्रपद्येऽअलक्ष्मीर्मेनश्यतांत्वांवृणोमि ॥ १ ॥ आदित्यवर्णे
तपसोधिजातोवनस्पतिस्तववृक्षोथबिल्वः ॥ तस्यफलानितपसानुदंतुमायांतरायाश्चबाह्याऽअ
लक्ष्मीः ॥ उपैतुमांदेवसखःकीर्तिश्चमणिनासह ॥ प्रादुर्भूतोसुराष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिंददातुमे ॥
क्षुत्पिपासामलांज्येष्ठाऽअलक्ष्मीर्नाशयाम्यहं ॥ अभूतिमसमृद्धिंचसर्वांनिर्णुदमेगृहात् ॥ गंधद्वा
रांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीं ॥ ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपह्वयेश्रियं ॥ मनसःकाममाकूतिं
वाचः सत्यमशीमहि ॥ पशूनांरूपमन्नस्यमयिश्रीःश्रयतांयशः ॥ २ ॥ कर्दमेनप्रजाभूतामयि
संभवकर्दम ॥ श्रियंवासयमेकुलेमातरंपद्ममालिनीं ॥ आपःसृजंतुस्निग्धानिचिक्लीतवसमेगृहे॥

निचंदेवींमातरंश्रियंवासयमेकुले ॥ आर्द्रांयःकरिणींयष्टींसुवर्णांहेममालिनीं ॥ सूर्यांहिरण्मय लक्ष्मींजातवेदोमऽआवह ॥ आर्द्रांपुष्करिणींपुष्टिंपिंगलांपद्ममालिनीं ॥ चंद्रांहिरण्मयींलक्ष्मीं जातवेदोमआवह ॥ तांमऽआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीं ॥ यस्यांहिरण्यंप्रभूतिंगा वोंदास्योश्वान्विंदेयंपुरुषानहं ॥ यःशुचिःप्रयतोभूत्वाजुहुयादाज्यमन्वहं ॥ सूक्तंपंचदशर्चंच श्रीकामःसततंजपेत् ॥ ३ ॥ पद्माननेपद्मऊरूपद्माक्षींपद्मसंभवे ॥ तन्मेभजसिपद्माक्षीयेन सौख्यंलभाम्यहं ॥ अश्वदायैगोदायैधनदायैमहाधने ॥ धनंमेजुषतांदेवींसर्वकामांश्वदेहिमे ॥ पुत्रपौत्रंधनंधान्यंहस्त्यश्वादिगवेरथं ॥ प्रजानांभवसिमाताआयुष्मंतंकरोतुमे ॥ धनमग्निर्धनं वायुर्धनंसूर्योधनंवसुः॥धनमिंद्रोबृहस्पतिर्वरुणंधनमुत्सृजे ॥ वैनतेयसोमंपिबसोमंपिबतुवृत्रहा सोमंधनस्यसोमिनोमह्यंददातुसोमिनः ॥ नक्रोधोनचमात्सर्यंनलोभोनाशुभामतिः॥भवंतिकृ तंपुण्यानांभक्तानांश्रीसूक्तंजपेत् ॥ सरसिजनिलयेसरोजहस्तेधवलतरांशुभगंधमाल्यशोभे ॥ भगवतिहरिवल्लभेमनोज्ञेत्रिभुवनभूतिकरिप्रसीदमह्यं ॥ श्रीवर्चस्वमायुष्यमारोग्यमाविधाच्छु भमानंमहीयते ॥ धान्यंधनंपशुंबहुपुत्रलाभंशतसंवत्सरंदीर्घमायुः॥ विष्णुपत्नींक्षमांदेवींमाधवीं

माधवप्रियां ॥ लक्ष्मींप्रियसखींदेवींनमाम्यच्युतवल्लभां ॥ महालक्ष्मीचविद्महेविष्णुपत्नीच धीमहि ॥ तन्नोलक्ष्मीःप्रचोदयात् ॥ पद्माननेपद्मिनिपद्मपत्रेपद्मप्रियेपद्मदलायताक्षि ॥ विश्वप्रियेविश्वमनोनुकूलेत्वत्पादपद्मंहृदिसंनिधत्स्व ॥ आनंदःकर्दमःश्रीदश्चिक्लीतइतिविश्रि तः ॥ ऋषयःश्रियःपुत्राश्वश्रीर्देवीदेवदेवताः ॥

अथपंचसूक्तांतर्गतसूक्तानि ॥ नतमंहोनदुरितंदेवासोऽअष्टमर्त्यं ॥ सजोषसोयमर्यमामि त्रोनयंतिवरुणोऽअतिद्विषः ॥ तद्धिवयंवृणीमहेवरुणमित्रार्यमन् ॥ येनानिरंहसोयूयंपाथनेथाच मर्त्यमतिद्विषः ॥ तेनूनंनोयमूतयेवरुणोमित्रोऽअर्यमा ॥ नयिष्ठाऽउनोनेषणिपर्षिष्ठाउनःपर्षण्य तिद्विषः ॥ यूयंविश्वंपरिपाथवरुणोमित्रोऽअर्यमा ॥ युष्माकंशर्मणिप्रियेस्यामसुप्रणीतयोतिः द्विषः ॥ आदित्यासोऽअतिस्रिधोवरुणो० ॥ उग्रंमरुद्भीरुद्रंहुवेमेंद्रमग्निंस्वस्तयेतिद्विषः ॥ नेता रऽऊषुणंस्तिरोवरुणोमि० ॥ अतिविश्वानिदुरिताराजानश्चर्षणीनामतिद्विषः ॥ शुनमस्मभ्यं मूतयेव० ॥ शर्मयच्छंतुसप्रथऽआदित्यासोयदीमहेऽअतिद्विषः ॥ यथाहत्यद्वसवोगौर्यंचित्प दिषितामसुंचतायजत्राः ॥ एवोष्वस्मन्मुंचताव्यंहःप्रतार्यग्नेप्रतरंनऽआयुः ॥ १ ॥ इतिवाऽ

इतिमेमनोगामश्वंसनुयामिति ॥ कुवित्सोमस्यापामिति ॥ प्रवाताऽइवदोधतऽउन्मापीताऽअं
यंसत ॥ कुवित्सो॰ ॥ उन्मापीताअयंसतरथमश्वाऽइवाशवः ॥ कुवि॰ ॥ उपमामतिरस्थित
वाश्रापुत्रमिवप्रियं ॥ कुवित्सो॰ ॥ अहंतष्टेववंधुरंपर्यचामिहृदामतिं ॥ कुवित्सो॰ ॥ नहिमे
ऽअक्षिपच्चनाच्छान्त्सुःपंचकृष्टयः॥ कुवित्सो॰ ॥ १ ॥ नहिमेरोदसीऽउभेऽअन्यंपक्षंचनप्रति ॥
॥ कुवि॰ ॥ अभिद्यांमहिनाभुवमभीऽइमांपृथिवींमहीं ॥ कुवि॰ ॥ हंताहंपृथिवीमिमांनिदधा
नीहवेहवा ॥ कुवित्सो॰ ॥ ओषमित्पृथिवीमहंजघनानीहवेहवा ॥ कुवि॰ ॥ दिविमेऽअन्य
पक्षो३धोऽअन्यमचीकृषं ॥ कुवित्सो॰ ॥ अहमस्मिमहामहोभिनभ्यमुदीषितः ॥ कुवि॰ ॥
गृहोयाम्यरंकृतोदेवेभ्योहव्यवाहनः ॥ कुवित्सो॰ ॥ ॥ अस्यवामस्यपलितस्यहोतुस्तस्यभ्रा
तामध्यमोअस्त्यश्नः ॥ तृतीयोभ्रातांघृतपृष्ठोअस्यात्रापश्यंविश्पतिंसप्तपुत्रं ॥ सप्तयुंजतिरथमेकच
क्रमेकोअश्वोवहतिसप्तनामा ॥ त्रिनाभिचक्रमजरमनर्वंयत्रेमाविश्वाभुवनाधितस्थुः ॥ इमंरथम
धियेसप्ततस्थुःसप्तचक्रंसप्तवहंत्यश्वाः ॥ सप्तस्वसारोअभिसंनवंतेयत्रगवांनिहितासप्तनाम ॥ को
ददर्शप्रथमंजायमानमस्थन्वंतंयदनस्थाबिभर्ति ॥ भूम्याअसुरसृगात्माक्वस्वित्कोविद्वांसमुपगा

त्प्रष्टुमेतत् ॥ पाकःपृच्छामिमनसाविजानंदेवानामेनानिहितापदानि ॥ वत्सेबष्कयेधिसप्ततंतू
न्वितत्निरेकवयओतवाउ ॥ १ ॥ अचिकित्वाश्चिकितुषश्चिदत्रकवीन्पृच्छामिविद्मनेनविद्वा
न् ॥ वियस्तस्तंभषळिमारजांस्यजस्यरूपेकिमपिस्विदेकं ॥ इहब्रवीतुयईमंगवेदास्यवामस्यनि
हितंपदंवेः ॥ शीर्ष्णःक्षीरंदुह्रतेगावोअस्यवव्रिंवसानाउदकंपदापुः ॥ मातापितरमृतआबभा
जधीत्यग्रेमनसासंहिजग्मे ॥ साबीभत्सुर्गर्भरसानिविद्धानमस्वंतऽइदुपवाकमीयुः ॥ युक्ता
मातासीद्धुरिदक्षिणायाअतिष्ठद्गर्भोवृजनीष्वंतः ॥ अमीमेद्वत्सोअनुगामपश्यद्विश्वरूप्यंत्रिषु
योजनेषु ॥ तिस्रोमातृस्त्रीन्पितृन्बिभ्रदेकऊर्ध्वस्तस्थौनेमवग्लापयंति ॥ मंत्रयंतेदिवोअमुष्य-
पृष्ठेविश्वविदंवाचमविश्वमिन्वां ॥ २ ॥ द्वादशारंनहितज्जरायवर्वर्तिचक्रंपरिद्यामृतस्य ॥ आ
पुत्राअग्नेमिथुनासोअत्रसप्तशतानिविंशतिश्चतस्थुः ॥ पंचपादंपितरंद्वादशाकृतिंदिवआहुःपरे
अर्द्धेपुरीषिणं ॥ अथेमेअन्यउपरेविचक्षणंसप्तचक्रेषळरआहुरर्पितं ॥ पंचारेचक्रेपरिवर्तमाने
तस्मिन्नातस्थुर्भुवनानिविश्वा ॥ तस्यनाक्षस्तप्यतेभूरिभारःसनादेवनशीर्यतेसनाभिः ॥ सने
मिचक्रमजरंविवावृतउत्तानायांदशयुक्तावहंति ॥ सूर्यस्यचक्षूरजसैत्यावृतंतस्मिन्नार्पिताभुव

नानिविश्वा ॥ साकंजानांसप्तथमाहुरेकजंषळिद्यमाऽऋषयोदेवजाऽइति ॥ तेषामिष्टानिवि
हितानिधामशःस्थात्रेरेजंतेविकृतानिरूपशः ॥ ३ ॥ स्त्रियःसतीस्ताँउमेपुंसआहुःपश्यदक्षण्वा
न्नविचेतदंधः ॥ कविर्यःपुत्रःसईमाचिकेतयस्ताविजानात्सपितुष्पितासत् ॥ अवःपरेणपरए
नावरेणपदावत्संबिभ्रतीगौरुदस्थात् ॥ साकद्रीचीकंस्विदर्धंपरागात्कंस्वित्सूतेनहियूथेअंतः ॥
अवःपरेणपितरंयोअस्यानवेदपरएनावरेण ॥ कवीयमानःकइहप्रवोचद्देवंमनःकुतोअधिप्रजातं॥
येअर्वाचस्ताँउपराचआहुर्येपराचस्ताँउअर्वाचआहुः ॥ इंद्रश्चयाचक्रथुःसोमतानिधुरानयुक्तार
जंसोवहंति ॥ द्वासुपर्णासयुजासखायासमानंवृक्षंपरिषस्वजाते ॥ तयोरन्यःपिप्पलंस्वा
द्वत्त्यनश्नन्नन्योअभिचाकशीति ॥ ४ ॥ यत्रासुपर्णाअमृतस्यभागमनिमेषंविदथाभिस्वरंति ॥
इनोविश्वस्यभुवनस्यगोपाःसमाधीरःपाकमत्राविवेश ॥ यस्मिन्वृक्षेमध्वदःसुपर्णानिविशंते
सुवतेचाधिविश्वे ॥ तस्येदाहुःपिप्पलंस्वाद्वग्रेतन्नोन्नशद्यःपितरंनवेद ॥ यद्गायत्रेअधिगायत्रमा
हितंत्रैष्टुभाद्वात्रैष्टुभंनिरतक्षत ॥ यद्वाजगज्जगत्याहितंपदंयइत्तद्विदुस्तेअमृतत्वमानशुः ॥ गायत्रे
णप्रतिमिमीतेअर्कमर्केणसामत्रैष्टुभेनवाकं ॥ वाकेनवाकंद्विपदाचतुष्पदाक्षरेणमिमीतेसप्तवाणीः ॥

जगतासिंधुंदिव्यस्तभायद्रथंतरेसूर्यंपर्यपश्यत् ॥ गायत्रस्यसमिधस्तिस्रआहुस्ततोमह्नाप्ररिरि
चेमहित्वा ॥५॥ उपह्वयेसुदुघांधेनुमेतांसुहस्तोगोधुगुतदोहदेनां ॥ श्रेष्ठंसवंसवितासाविषन्नो
भीद्धोघर्मस्तदुषुप्रवोचं ॥ हिंकृण्वतीवसुपत्नीवसूनांवत्समिच्छंतीमनसाभ्यागात् ॥ दुहाम
श्विभ्यांपयोअघ्न्येयंसावर्द्धतांमहतेसौभगाय ॥ गौरमीमेदनुवत्संमिषंतंमूर्द्धानंहिङ्ङकृणोन्मा
तवाउ ॥ सृक्वाणंघर्ममभिवावशानामिमातिमायुंपयतेपयोभिः॥ अयंसशिंक्तेयेनगौरभीवृतामि
मातिमायुंध्वसनावधिश्रिता ॥ साचित्तिभिर्निहिचकारमर्त्यंविद्युद्भवंतीप्रतिवव्रिमौहत ॥ अनच्छ
येतुरगातुजीवमेजद्ध्रुवंमध्यऽआपस्त्यानां ॥ जीवोमृतस्यचरतिस्वधाभिरमर्त्योमर्त्येनासयो
निः ॥६॥ अपश्यंगोपामनिपद्यमानमाचपराचपथिभिश्चरंतं ॥ ससध्रीचीःसविषूचीर्वसानआव
रीवर्तिभुवनेष्वंतः ॥ यईंचकारनसोअस्यवेदयईंददर्शहिरुगिन्नुतस्मात् ॥ समातुर्योनापरिवीतो
ऽअंतर्बहुप्रजानिर्ऋतिमाविवेश ॥द्यौर्मेपिताजनितानाभिरत्रबंधुर्मेमातापृथिवीमहीयं॥उत्तानयो
श्चम्वोर्योनिरंतरत्रापितादुहितुर्गर्भमाधात् ॥ पृच्छामित्वापरमंतंपृथिव्याः पृच्छामियत्रभुवन
स्यनाभिः ॥ पृच्छामित्वावृष्णोऽअश्वस्यरेतःपृच्छामिवाचःपरमंव्योम ॥ इयंवेदिःपरोअंतः

पथिव्याअयंयज्ञोभुवंनस्यनाभिः ॥ अयंसोमोवृष्णोअश्वंस्यरेतोंब्रह्मायंवाचःपरमंव्योंम ॥ ७ ॥ सप्तार्द्धगर्भाभुवंनस्यरेतोविष्णोंस्तिष्ठंतिप्रदिशाविधंर्मणि ॥ तेधीतिभिर्मनंसातेविंपश्चितःपरिभुवःपरिंभवंतिविश्वतः ॥ नविजानामियदिंवेदमास्मिंनिण्यःसंनंद्धोमनंसाचरामि ॥ यदामागंन्प्रथमजाऽऋतस्यादिद्वाचोऽअंश्नुवेभागमस्याः ॥ अपाङ्प्राङेंतिस्वधयांगृभीतोमंर्त्योमर्त्येंनासयोंनिः ॥ ताशश्वंताविषूचीनांवियंतान्यं१न्यंचिक्युर्ननिचिंक्युरन्यं ॥ ऋचोअक्षरेंपरमेव्योंमन्यस्मिन्देवाऽअधिविश्वेंनिषेदुः ॥ यस्तन्नवेदकिमृचाकंरिष्यतिय॒ऽइत्तद्विदुस्तइमेसमांसते ॥ सूयवसाद्भगंवतीहिभूयाऽअथोंवयंभगंवंतःस्याम ॥ अद्धितृणमघ्न्येविश्वदानींपिबंशुद्धमुदकमाचरंती ॥ ८ ॥ गौरीर्मिमायसलिलानितक्षत्येकंपदीद्विपदीसाचतुंष्पदी ॥ अष्टापदीनवंपदीबभूवुषीसहस्त्रांक्षरापरमेव्योंमन् ॥ तस्याःसमुद्राऽअधिविक्षंरंतितेनंजीवंतिप्रदिशश्चतंस्रः ॥ ततःक्षरत्यक्षरंतद्विश्वमुपंजीवति ॥ शकमयंधूममारादंपश्यंविषूवतांपरएनावंरेण ॥ उक्षाणंपृश्निमपचंतवीरास्तानिधर्मांणिप्रथमान्यांसन् ॥ त्रयःकेशिनंऽऋतुथाविचंक्षतेसंवत्सरेवंपतऽएकंऽएषां ॥ विश्वमेकोंअभिचंष्टेशचींभिर्ध्राजिरेकंस्यददृशेनरूपं ॥ चत्वारिवाक्परिंमितापदानितानिंवि

दुर्ब्राह्मणायेमंनीषिणंः ॥ गुहात्रीणिनिहिंतानेंगंयंतितुरीयंवाचोमंनुष्यावंदति ॥ इंद्रंमित्रंवरुंणमग्निमांहुरथोंदिव्यःससुंपर्णोगरुत्मान् ॥ एकंसद्विप्रांबहुधावंदंत्यग्निंयमंमांतरिश्वांनमाहुः ॥ ९ ॥ कृष्णंनियानंहरंयःसुपर्णाऽअपोवसांनादिवमुत्पंतंति ॥ तऽआवंवृत्रन्त्सदंनादृतस्यादिद्घृतेनंपृथिवीव्युंद्यते ॥ द्वादंशप्रधयंश्चक्रमेकंत्रीणिनभ्यांनिकउतच्चिंकेत ॥ तस्मिन्त्साकंत्रिशतानशंकवोंर्पिताःषष्टिर्नचंलाचलासंः ॥ यस्तेस्तनंःशशयोयोमंयोभूर्येनविश्वापुष्यंसिवार्याणि ॥ योरंत्नधावंसुविद्यःसुदत्रःसरंस्वतितमिहधातंवेकः ॥ यज्ञेनंयज्ञमंयजंतदेवास्तानिधर्मांणिप्रथमान्यांसन् ॥ तेहनाकंमहिमानंःसचंतयत्रपूर्वेंसाध्याःसंतिदेवाः ॥ समानमेतदुंदकमुच्चैत्यवचाहंभिः ॥ भूमिंपर्जन्याजिन्वंतिदिवंजिन्वंत्यग्नयः ॥ दिव्यंसुंपर्णंवांयसंबृहंतंमपांगर्भंदर्शतमोषंधीनां ॥ अभीपतोवृष्टिभिंस्तर्पयंतंसरंस्वंतमवंसेजोहवीमि ॥ १० ॥

१ अथविष्णुसूक्तं ॥ विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोंचंयःपार्थिवानिविममेरजांसि ॥ योअस्कंभायदुत्तरंसधस्थंविचक्रमाणस्त्रेधोरुंगायः ॥ प्रतद्विष्णुंस्तवतेवीर्येणमृगोनभीमःकुंचरोगिंरिष्ठाः ॥ यस्योरुषुंत्रिषुविक्रमणेष्वाधिक्षियंतिभुवंनानिविश्वां ॥ प्रविष्णंवेशूषमेंतुमन्मांगिरिक्षितउरुगायाय

वृष्णे ॥ यइदंदीर्घंप्रयतंसधस्थमेकोविममेत्रिभिरित्पदेभिः ॥ यस्यत्रीपूर्णामधुनापदान्यक्षीय
माणास्वधयामदंति ॥ यउत्रिधातुपृथिवीमुतद्यामेकोदाधारभुवनानिविश्वा ॥ तदस्यप्रियम
भिपाथोअश्यांनरोयत्रदेवयवोमदंति ॥ उरुक्रमस्यसहिबंधुरित्था विष्णोःपदेपरमेमध्वउत्सः ॥
तावांवास्तून्युश्मसिगमध्यैयत्रगावोभूरिशृंगाअयासः ॥ अत्राहतदुरुगायस्यवृष्णःपरमंपदमव
भातिभूरि ॥ १ ॥ प्रवःपांतमंधसोधियायतेमहेशूरायविष्णवेचार्चत ॥ यासानुनि
पर्वतानामदाभ्यामहस्तस्थतुरर्वतेवसाधुना ॥ त्वेषमित्थासमरणंशिमीवतोरिंद्राविष्णूसुतपा
वामुरुष्यति ॥ यामर्त्यायप्रतिधीयमानमित्कृशानोरस्तुरसनामुरुष्यथः ॥ ताईवर्धंतिमह्यस्य
पौंस्यंनिमातरानयतिरेतसेभुजे ॥ दधातिपुत्रोवरंपरंपितुर्नामतृतीयमधिरोचनेदिवः ॥ तत्त
दिदस्यपौंस्यंगृणीमसीनस्यत्रातुरवृकस्यमीळ्हुषः ॥ यःपार्थिवानित्रिभिरिद्विगामभिरुरुक्रमि
ष्टोरुगायायजीवसे ॥ द्वेइदस्यक्रमणेस्वर्दृशोभिख्यायमर्त्योभुरण्यति ॥ तृतीयमस्यनकिरादं
धर्षतिवयश्चनपतयंतःपतत्रिणः ॥ चतुर्भिःसाकंनवतिंचनामभिश्चक्रंनवृत्तंव्यतीँऽरवीविपत् ॥
बृहच्छरीरोविमिमानऋक्वभिर्युवाकुमारःप्रत्येत्याहवं ॥ २ ॥ भवामित्रोनशेव्योघृतासुतिर्विभू

तद्युम्नएवयाउसप्रथाः ॥ अधातेविष्णोविदुषाचिदर्ध्यःस्तोमोयज्ञश्चराध्योहविष्मता ॥ यःपू
र्व्यायवेधसेनवीयसेसुमज्जानयेविष्णवेददाशति ॥ योजातमस्यमहतोमहिब्रवत्सेदुश्रवोभि
र्युज्यंचिदभ्यसत् ॥ तमुस्तोतारःपूर्व्यंयथाविदऋतस्यगर्भंजनुषापिपर्तन ॥ आस्यजानंतोना
मचिद्विवक्तनमहस्तेविष्णोसुमतिंभजामहे ॥ तमस्यराजावरुणस्तमश्विनाक्रतुंसचंतमारुतस्य
वेधसः ॥ दाधारदक्षमुत्तममहर्विदंव्रजंचविष्णुःसखिवाँअपोर्णुते ॥ आयोविवायसचथायदै
व्यइंद्रायविष्णुःसुकृतेसुकृत्तरः ॥ वेधाअजिन्वत्त्रिषधस्थआर्यमृतस्यभागेयजमानमाभजत्
॥ ३ ॥ तवश्रियेमरुतोमर्जयंतरुद्रयत्तेजनिमचारुचित्रं ॥ पदंयद्विष्णोरुपमंनिधायितेनपासि
गुह्यंनामगोनां ॥ संवांकर्मणासमिषाहिनोमींद्राविष्णूऽअपसस्पारेऽअस्य ॥ जुषेथांयज्ञंद्रवि
णंचधत्तमरिष्टैर्नःपथिभिःपारयंता ॥ याविश्वासांजनितारामतीनामिंद्राविष्णूकलशासोमधा
ना ॥ प्रवांगिरःशस्यमानाऽअवंतुप्रस्तोमासोगीयमानासोऽअर्कैः ॥ इंद्राविष्णूमदपतीमदा
नामासोमंयातंद्रविणोदधाना ॥ संवामंजंत्वक्तुभिर्मतीनांसंस्तोमासःशस्यमानासऽउक्थैः ॥
आवामश्वासोऽअभिमातिषाहऽइंद्राविष्णूसधमादोवहंतु ॥ जुषेथांविश्वाहवनामतीनामुपब्र

ह्मांणिशृणुतंगिरोमे ॥ इंद्राविष्णूतत्पनयाय्यंवांसोमस्यमदउरुचक्रमाथे ॥ अकृणुतमंतरिक्षं
वरीयोप्रथतंजीवसेनोरजांसि ॥ इंद्राविष्णूहविषावावृधानाग्राद्वानानमसारातहव्या ॥ घृ
तासुतीद्रविणंधत्तमस्मेसमुद्रस्थःकलशःसोमधानः ॥ इंद्राविष्णूपिबतंमध्वोऽअस्यसोमस्यद
स्राजठरंपृणेथां ॥ आवामंधांसिमदिराण्यग्मन्नुपब्रह्मांणिशृणुतंहवंमे ॥ उभाजिग्यथुर्नपरांज
येथेनपराजिग्येकतरश्चनैनोः ॥ इंद्रश्चविष्णोयदपस्पृधेथांत्रेधासहस्रंवितदैरयेथां ॥ ४ ॥ परो
मात्रयातन्वांवृधाननतेमहित्वमन्वश्नुवंति ॥ उभेतेविद्मरजसीपृथिव्याविष्णोदेवत्वंपरमस्यविं
त्से ॥ नतेविष्णोजायमानोनजातोदेवमहिम्नःपरमंतमाप ॥ उदस्तभ्नानाकमृष्वंबृहंतंदाधर्थ
प्राचींककुभंपृथिव्याः ॥ इरावतीधेनुमतीहिभूतंसूयवसिनीमनुषेदशस्या ॥ व्यस्तभ्नारोदसी
विष्णवेतेदाधर्थपृथिवीमभितोमयूखैः ॥ उरुंयज्ञायचक्रथुरुलोकंजनयंतासूर्यमुषासमग्निं ॥ दा
संस्यचिद्वृषशिप्रस्यमायाजघ्नथुर्नरापृतनाज्येषु ॥ इंद्राविष्णूदृंहिताःशंबरस्यनवपुरोनवतिंचश्न
थिष्टं ॥ शतंवर्चिनःसहस्रंचसाकंहथोऽअप्रत्यसुरस्यवीरान् ॥ इयंमनीषाबृहतीबृहंतोरुक्रमातव
सावर्धयंती ॥ ररेवांस्तोमंविदथेषुविष्णोपिन्वतमिषोवृजनेष्विंद्र ॥ वषट्तेविष्णवासऽआकृणो

मितन्मेजुषस्वशिपिविष्टहव्यं ॥ वर्धंतुत्वासुष्टुतयोगिरोमेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ ५ ॥
नूमर्तोदयतेसनिष्यन्योविष्णवउरुगायायदाशत् ॥ प्रयःसत्राचामनसायजातऽएतावंतंनर्यमा
विवासात् ॥ त्वंविष्णोसुमतिंविश्वजन्यामप्रयुतामेवयावोमतिंदाः ॥ पर्चोयथानःसुवितस्य
भूरेरश्वावतःपुरुश्चंद्रस्यरायः ॥ त्रिर्देवःपृथिवीमेषऽएतांविचक्रमेशतर्चसंमहित्वा ॥ प्रविष्णुर
स्तुतवसस्तवीयान्त्वेषंह्यस्यस्थविरस्यनाम ॥ विचक्रमेपृथिवीमेषऽएतांक्षेत्रायविष्णुर्मनुषेदश
स्यन् ॥ ध्रुवासोऽअस्यकीरयोजनासऽउरुक्षितिंसुजनिमाचकार ॥ प्रतत्तेऽअद्यशिपिविष्टना
मार्यःशंसामिवयुनानिविद्वान् ॥ तंत्वांगृणामितवसमतव्यान्क्षयंतमस्यरजसःपराके ॥ कि
मित्तेविष्णोपरिचक्ष्यंभूत्प्रयद्ववक्षेशिपिविष्टोऽअस्मि॥ मावर्पोऽअस्मदपगूहएतद्यदन्यरूपःसमि
थेबभूथ ॥ वषट्तेविष्णवासऽआकृं० ॥ ६ ॥

अथहरिसूक्तं ॥ अयंतेऽअस्तुहर्यतःसोमऽआहरिभिःसुतः जुषाणऽइंद्रहरिभिर्नऽआगह्या
तिष्ठहरितंरथं ॥ हर्यन्नुषसमर्चयःसूर्यंहर्यन्नरोचयः ॥ विद्वांश्चिकित्वान्हर्यश्ववर्द्धसऽइंद्रविश्वाऽ
अभिश्रियः ॥ द्यामिंद्रोहरिधायसंपृथिवींहरिवर्पसं ॥ अधारयद्धरितोर्भूरिभोजनंययोरंतर्हरि

श्वरंत् ॥ जज्ञानोहरिंतोवृषाविश्वमाभांतिरोचनं ॥ हर्यश्वोहरिंतंधत्तऽआयुधमावज्रंबाह्वोर्हरिं ॥
इंद्रोहर्यंतमर्जुनंवज्रंशुक्रैरभीवृतं ॥ अपावृणोद्धरिंभिरद्रिंभिःसुतमुद्गाहरिंभिराजत ॥ १ ॥ आ
मंद्रैरिंद्रहरिंभिर्याहिमयूररोमभिः ॥ मात्वाकेचिन्नियंमन्विनपाशिनोतिधन्वेवताँइंहि ॥ वृत्रखा
दोवलंरुजःपुरांदर्मोऽअपामजः ॥ स्थातारथंस्यहर्योंराभिस्वरऽइंद्रोदृह्लाचिदारुजः ॥ गंभीराँ
ऽउंदधीं॑रिंवक्रतुंपुष्यसिगाऽइंव॥प्रसुगोपायवसंधेनवोयथाह्रदंकुल्याऽइंवाशत॥आनस्तुजंरयिं
भरांशंनप्रंतिजानते॥वृक्षंपक्वंफलमंकीवंधूनुहींद्रंसंपारणंवसु ॥ स्वयुरिंद्रस्वराळंसिस्मद्दिंष्टिःस्वयं
शस्तरः ॥ सवावृधानओजंसापुरुष्टुतभवानंःसुश्रवंस्तमः ॥ २॥ युधमस्यंतेवृषभस्यंस्वराजंऽ
उग्रस्ययूनःस्थविंरस्यघृष्वेंः ॥ अजूंर्यतोवज्रिणोवीर्या३णींद्रंश्रुतस्यंमहतोमहानिं॥महाँऽअंसिम
हिषवृष्ण्येभिर्धनस्पृदुंग्रसहंमानोऽअन्यान् ॥ एकोविश्वंस्यभुवंनस्यराजासयोधयांचक्षययांच
जनांन् ॥ प्रमात्रांभीरिरिचेरोचंमानःप्रदेवेभिंर्विश्वतोऽअप्रंतीतः ॥प्रमज्मनांदिवइंद्रंःपृथिव्याः
प्रोरोर्महोऽअंतरिंक्षादृजीषी ॥ उरुंगंभीरंजनुषाभ्यु१ग्रंविश्वव्यंचसमवतंमंतीनां॥ इंद्रंसोमांसः
प्रदिविंसुतासंःसमुद्रंनस्त्रवतऽआविंशंति॥ यंसोमंमिंद्रपृथिवीद्यावागर्भंनमाताबिंभृतस्त्वाया॥

ततींहिन्वंतितमुंतंमृजंत्यध्वर्यवोवृषभपातवाऽउं॥३ ॥प्रतेंमहेविदथेंशंसिषंहरीप्रतेवन्वेवनुषोहर्यतं
मदं ॥ घृतंनयोहरिंभिश्चारुसेचंतऽआत्वांविशंतुहरिंवर्पसंगिरंः ॥ हरिंहियोनिमभियेसमस्वं
रन्हिन्वंतोहरींदिव्यंयथासदंः आयंपृणंतिहरिंभिर्नधेनवऽइंद्रांयशूषंहरिंवंतमर्चत ॥ सोऽ
अंस्यवज्रोहरिंतोयऽआंयसोहरिर्निकामोहरिरागभंस्त्योः ॥ द्युम्नीसुंशिप्रोहरिंमन्युसायकऽइं
द्रेनिरूपाहरिंतामिमिक्षिरे ॥ दिविनकेतुरधिंधायिहर्यतोविव्यचद्वज्रोहरिंतोनरंह्यां ॥ तुदद
हिंहरिंशिप्रोयऽआंयसःसहस्रंशोकाऽअभवद्धरिंभरः ॥ त्वंत्वमहर्यथाऽउपंस्तुतःपूर्वेभिरिंद्रहरि
केशयज्वंभिः ॥ त्वंहंर्यसितवविश्वंमुक्थ्यं१मसांभिराधोंहरिजाहतर्यतं ॥ ४ ॥ तावज्रिणंमंदिनं
स्तोम्यंमदऽइंद्रंरथेंवहतोहर्यताहरीं ॥ पुरूण्यंस्मैसवंनानिहर्यतऽइंद्रांयसोमाहरंयोदधन्विरे ॥
अरंकामांयहरंयोदधन्विरेस्थिरायंहिन्वन्हरंयोहरींतुरा ॥ अर्वद्भिर्योहरिंभिर्जोषमीयंतेसोऽअं
स्यकामंहरिंवंतमानशे ॥ हरिश्मशारुर्हरिंकेशऽआयसस्तुरस्पेयेयोऽहंरिपाऽअवंर्द्धत ॥ अर्व
द्भिर्योहरिंभिर्वाजिनींवसुरतिविश्वांदुरितापारिंषद्धरीं ॥ स्त्रुवेवयस्यहरिंणीविपेततुःशिप्रेवाजांय
हरिंणीदविंध्वतः ॥ प्रयत्कृतेचंमसेमर्मृजद्धरींपीत्वामदंस्यहर्यतस्यांधसः ॥ उतस्मसद्मंहर्यत

स्यंपस्त्यो३रत्योनवाजंहरिवाँऽअचिक्रदत् ॥ महीचिद्धिधिषणाहर्यदोजंसाबृहद्वयोदधिषेहर्यत
श्चिदा ॥५॥ आरोदसीहर्यमाणोमहित्वानव्यंनव्यंहर्यसिमन्मनुप्रियं ॥ प्रपस्त्यंमसुरहर्यतंगोरा
विष्कृधिहरयेसूर्याय ॥ आत्वाहर्यतंप्रयुजोजनानांरथेवहंतुहरिशिप्रमिंद्र ॥ पिबायथाप्रति
भृतस्यमध्वोहर्यन्यज्ञंसधमादेदशोणिं ॥ अपाःपूर्वेषांहरिवःसुतानामथोऽइदंसवनंकेवलंते ॥
ममद्धिसोमंमधुमंतमिंद्रसत्रावृषन्जठरआवृषस्व ॥ ६ ॥ अथपूषसूक्तं ॥ वयमुत्वापथस्पतेरथं
नवाजंसातये ॥ धियेपूषन्नयुज्महि ॥ अभिनोनर्यंवसुवीरंप्रयतदक्षिणं ॥ वामंगृहपतिंनय ॥
अदित्संतंचिदाघृणेपूषन्दानायचोदय ॥ पणेश्चिद्विम्रदामनः ॥ विपथोवाजसातयेचिनुहिवि
मृधोजहि ॥ साधंतामुग्रनोधियः ॥ परितृंधिपणीनामारयाहृदयाकवे ॥ अथेमस्मभ्यंरंधय
॥ १ ॥ विपूषन्नारयातुदपणेरिच्छहृदिप्रियं ॥ अथेमस्मभ्यं० ॥ आरिखकिकिराकृणुपणीनां
हृदयाकवे ॥ अथेमस्म० ॥ यांपूषन्ब्रह्मचोदनीमारांबिभर्ष्याघृणे ॥ तयासमस्यहृदयमारिख
किकिराकृणु ॥ यातेऽअष्ट्रागोऽओपशाघृणेपशुसाधनी ॥ तस्यास्तेसुम्नमीमहे ॥ उतनोगोष
णिंधियमश्वसांवाजसामुत ॥ नृवत्कृणुहिवीतये ॥ २ ॥ आनोगव्येभिरश्व्यैर्वसव्यै३रुपगच्छ

तं ॥ सखायौदेवौसख्यायशंभुवेंद्राग्नीताहवामहे ॥ इंद्राग्नीशृणुतंहवंयजमानस्यसुन्वतः ॥
वीतंहव्यान्यागतंपिबतंसोम्यंमधु ॥ २ ॥ अथसरस्वतीसूक्तं ॥ इयमददाद्रभसमृणच्युतंदिवो
दासंवध्र्यश्वायदाशुषे ॥ याशश्वंतमाचखादावसंपणिंतातेदात्राणितविषासरस्वति ॥ इयंशु
ष्मेभिर्बिसखाऽइवारुजत्सानुगिरीणांतविषेभिरूर्मिभिः ॥ पारावतघ्नीमवसेसुवृक्तिभिःसरस्व
तीमाविवासेमधीतिभिः ॥ सरस्वतिदेवनिदोनिबर्हयप्रजांविश्वस्यबृसयस्यमायिनः ॥ उत
क्षितिभ्योवनीरविंदोविषमेभ्योऽअस्रवोवाजिनीवति ॥ प्रणोदेवीसरस्वतीवाजेभिर्वाजिनीव
ती ॥ धीनामवित्र्यवतु ॥ यस्त्वादेविसरस्वत्युपब्रूतेधनेहिते ॥ इंद्रंनवृत्रतूर्ये ॥ १ ॥ त्वंदेवि
सरस्वत्यवावाजेषुवाजिनि ॥ रदापूषेवनःसनिं ॥ उतस्यानःसरस्वतीघोराहिरण्यवर्तनिः ॥
वृत्रघ्नीवष्टिसुष्टुतिं ॥ यस्याऽअनंतोऽअह्रुतस्त्वेषश्चरिष्णुरर्णवः ॥ अमश्चरतिरोरुवत् ॥ सानो
विश्वाऽअतिद्विषःस्वसॄरन्याऽऋतावरी ॥ अतन्नहेवसूर्यः ॥ उतनःप्रियाप्रियासुसप्तस्वसासुजु
ष्टा ॥ सरस्वतीस्तोम्याभूत् ॥ २ ॥ आपप्रुषीपार्थिवान्युरुरजोऽअंतरिक्षं ॥ सरस्वतीनिद
स्पातु ॥ त्रिषधस्थासप्तधातुःपंचजातावर्धयंती ॥ वाजेवाजेहव्याभूत् ॥ प्रयामहिम्नामहिना

सुचेकितेद्युम्नेभिरन्याऽअपसामपस्तमा ॥ रथऽइवबृहतीविभ्वनेकृतोपस्तुत्याचिकितुषासरस्वती ॥ सरस्वत्यभिनोनेषिवस्योमापस्फरीःपयसामानआधक् ॥ जुषस्वनःसख्यावेश्याचमात्वत्क्षेत्राण्यरणानिगन्म ॥ ३ ॥ आनूनमिंद्रक्षुमंतंचित्रंग्राभंसंगृभाय ॥ महाहस्तीदक्षिणेन ॥ विद्माहित्वातुविकूर्मितुविदेष्णंतुवीमघं ॥ तुविमात्रमवोभिः ॥ नहित्वाशूरदेवानमर्तासोदित्संतं ॥ भीमंनगांवारयंते ॥ एतोन्विंद्रंस्तवामेशानंवस्वःस्वराजं ॥ नराधसामंहिष्ठंनः ॥ प्रस्तोषदुपंगासिषच्छ्रवत्सामगीयमानं ॥ अभिराधसाजुगुरत् ॥ १ ॥ आनोभरदक्षिणेनाभिसव्येनप्रमृश ॥ इंद्रमानोवसोर्निर्भाक् ॥ उपक्रमस्वाभरधृषताधृष्णोजनानां ॥ अदाशूष्टरस्यवेदः ॥ इंद्रियउनुतेअस्तिवाजोविप्रेभिःसनित्वः ॥ अस्माभिःसुतंसनुहि ॥ सद्योजुवस्तेवाजाअस्मभ्यंविश्वश्चंद्राः ॥ वशैश्चमक्षूजरंते॥२॥अथमन्युसूक्तं॥ ॐम् यस्तेमन्योविधद्वज्रसायकसहओजःपुष्यतिविश्वमानुषक् ॥ साह्यामदासमार्यंत्वयायुजासहस्कृतेनसहसासहस्वता ॥ मन्युरिन्द्रोमन्युरेवासदेवोमन्युर्होतावरुणोजातवेदाः ॥ मन्युंविशईळतेमानुषीर्याःपाहिनोमन्योतपसासजोषाः ॥ अभीहिमन्योतवसस्तवीयान्तपसायुजाविजहिशत्रून् ॥ अमित्रहावृत्रहादस्युहाचविश्वावसून्याभरात्वंनः ॥ त्वंहिमन्योअभिभूत्योजाःस्वयंभूर्भामोअभिमातिषाहः ॥ विश्वचर्षणिःसहुरिःसहावानस्मास्वोजःपृतनासुधेहि ॥ अभागःसन्नपपरेतोअस्मितवक्रत्वातविषस्यप्रचेतः ॥ तंत्वामन्योअक्रतुर्जिहीळाहंस्वातनूर्बलदेयायमेहि ॥ अयंतेअस्म्युपमेह्यर्वाङ्प्रतीचीनःसहुरेविश्वधायः ॥ मन्योवज्रिन्नभिमामाववृत्स्वहनावदस्यूँरुतबोध्यापेः ॥ अभिप्रेहिदक्षिणतोभवामेधावृत्राणिजंघनावभूरि ॥ जुहोमितेधरुणंमध्वोअग्रमुभाउपांशुप्रथमापिबाव ॥ १ ॥ त्वयामन्योसरथमारुजन्तोहर्षमाणासोधृषितामरुत्वः ॥ तिग्मेषवआयुधासंशिशानाअभिप्रयन्तुनरोअग्निरूपाः ॥ अग्निरिवमन्योत्विषितः ॥ सहस्वसेनानीर्नःसहुरेहूतएधि ॥ हत्वायशत्रून्विभजस्ववेदओजोमिमानोविमृधोनुदस्व ॥ सहस्वमन्योअभिमातिमस्मेरुजन्मृणन्प्रमृणन्प्रेहिशत्रून् ॥ उग्रंतेपाजोनन्वारुरुध्रेवशीवशंनयसएकजत्वम् ॥ एकोबहूनामसिमन्यवीळितोविशंविशंयुधयेसंशिशाधि ॥ अकृत्तरुक्त्वयायुजावयंद्युमन्तंघोषंविजयायकृण्महे ॥ विजेषकृदिंद्रइवानवब्रवो३ऽस्माकंमन्योअधिपाभवेह ॥ प्रियंतेनामसहुरेगृणीमसिविद्मातमुत्संयतआबभूथ ॥ आभूत्यासहजावज्रसायकसहोबिभर्ष्यभिभूतउत्तरम् ॥ क्रत्वानो

मन्योसहमेद्येधिमहाधनस्यपुरुहूतसंसृजि ॥ संसृष्टंधनंमुभयंसमाकृतमस्मभ्यंदत्तांवरुणश्चम
न्युः ॥ भियंदधानाहृदयेषुशत्रवःपराजितासोअपनिलयंताम् ॥ २ ॥ इतिमन्युसूक्तम् ॥
ॐम् त्र्यंबकंयजामहेसुगंधिंपुष्टिवर्धनं ॥ उर्वारुकमिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥ १ ॥
गौरीर्मिमायसलिलानितक्षत्येकपदीद्विपदीसाचतुष्पदी ॥ अष्टापदीनवपदीबभूवुषीसहस्राक्ष
रापरमेव्योमन् ॥ २ ॥ यदक्रंदःप्रथमंजायमानउद्यन्त्समुद्रादुतवापुरीषात् ॥ श्येनस्यपक्षाह
रिणस्यबाहूउपस्तुत्यंमहिजातंतेअर्वन् ॥ ३ ॥ विष्णोर्नुकं० ॥ ४ ॥ ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययंतासू
क्तस्यबोधितनयंचजिन्व ॥ विश्वंतद्भद्रंयदवंतिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ॥ ५ ॥ इंद्रंवोविश्व
तस्परिहवामहेजनेभ्यः ॥ अस्माकमस्तुकेवलः ॥ ६ ॥ यमायसोमंसुनुतयमायजुहुताहविः ॥
यमंहयज्ञोगच्छत्यग्निदूतोअरंकृतः ॥ ७ ॥ मोषुणःपरापरानिर्ऋतिर्दुर्हणावधीत् ॥ पदीष्टतृष्ण
यासह ॥ ८ ॥ उषोवाजंहिवंस्वयश्चित्रोमानुषेजने ॥ तेनावहसुकृतोअध्वराँउपयेत्वागृणंति
वह्नयः ॥ ९ ॥ अग्निंदूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसं ॥ अस्ययज्ञस्यसुक्रतुं ॥ १ ॥ अप्सुमेसो
मोअब्रवीदंतर्विश्वानिभेषजा ॥ अग्निंचविश्वशंभुवमापश्चविश्वभेषजीः ॥ २ ॥ स्योनापृ०

॥ ३ ॥ इदंविष्णुर्वि० ॥ ४ ॥ इंद्रश्रेष्ठानिद्रविणानिधेहिचित्तिंदक्षस्यसुभगत्वमस्मे ॥ पोषंर
यीणामरिष्टिंतनूनांस्वाद्मानंवाचःसुदिनत्वमह्नां ॥ ५ ॥ इंद्राणीमासुनारिषुसुभगामहमश्रवं ॥
नह्यस्याअपरंचनजरसामरतेपतिर्विश्वस्मादिंद्रउत्तरः ॥ ६ ॥ प्रजापते० ॥ ७ ॥ आयंगौः०
॥ ८ ॥ ब्रह्मजज्ञानंप्रथमंपुरस्ताद्विसीमतःसुरुचोवेनआवः ॥ सबुध्न्याउपमाअस्यविष्ठाःसत
श्चयोनिमसतश्चविवः ॥ ९ ॥ गणानांत्वा० ॥ जातवेदसे० ॥ तववायवृतस्पतेत्वष्टुर्जामातर
द्भुत ॥ अवांस्यावृणीमहे ॥ आदित्प्रत्नस्यरेतसोज्योतिष्पश्यंतिवासरं ॥ परोयदिध्यतेदिवा॥
एषोउषाअपूर्व्याव्युच्छातिप्रियादिवः ॥ स्तुषेवामश्विनाबृहत् ॥ क्षेत्रस्यपतिनावयं० ॥ सोमो
धेनुंसोमोअर्वंतमाशुंसोमोवीरंकर्मण्यंददाति ॥ सादन्यंविदथ्यंसभेयंपितृश्रवणंयोददाशदस्मै
॥ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहेवयं ॥ पूषानोयथावेदसामसद्वृधेरक्षिता
पायुरदब्धःस्वस्तये ॥ इतिमात्स्योक्तग्रहयज्ञादौमंत्रक्रमः ॥ ॥ अथपरिशिष्टोक्तग्रहयज्ञादौ
उपयुक्तमंत्राः ॥ रुवतिभीमोवृषभस्तविष्ययाशृंगेशिशानोहरिणीविचक्षणः ॥ आयोनिंसोमः
सुकृतंनिषीदतिगव्ययीत्वग्भवतिनिर्णिगव्ययी ॥ प्रवोयज्ञेषुदेवयंतोअर्चद्यावानमोभिःपृथिवी

इषध्यै ॥ येषांब्रह्माण्यसंमानिविप्राविष्वंग्वियंतिवनिनोनशाखाः ॥ दधिक्राव्णोअकारिषंजि
ष्णोरश्वंस्यवाजिनंः ॥ सुरभिनोमुखांकरत्प्रणआंयूंषितारिषत् ॥ कुमारश्चित्पितरंवंदमानंप्रति
नानामरुद्रोपयंतं ॥ भूरेर्दातारंसत्पतिंगृणीषेस्तुतस्त्वंभेषजारांस्यस्मे ॥ ब्रह्मंणातेब्रह्मयजा
युनज्मिहरीसखांयासधवादंआशू ॥ स्थिरंरथंसुखमिंद्राधितिष्ठन्प्रजानन्विद्वांउपंयाहिसोमं
॥ शुक्रंतेअन्यद्यंजतंतेअन्यद्विषुरूपेअहंनीद्यौरिंवासि ॥ विश्वाहिमायाअवंसिस्वधावोभद्रातेपू
षन्निहरातिरंस्तु ॥ इंद्रमिद्देवतांतयइंद्रंप्रयत्यंध्वरे ॥ इंद्रंसमीकेवनिनोंहवामहइंद्रंधनंस्यसात
ये ॥ परंमृत्योअनुपरेहिपंथांयस्तेस्वइतंरोदेवयानांत् ॥ चक्षुंष्मतेशृण्वतेतेंब्रवीमिमानंःप्रजांरी
रिषोमोतवीरान् ॥ सचित्रचित्रंचितयंतमस्मेचित्रंक्षत्रचित्रतंमंवयोधां ॥ चंद्रंरयिंपुरुवीरंबृहंतंचं
द्रचंद्राभिर्गृणतेयुंवस्व ॥ आतूनंइंद्रक्षुमंतंचित्रंग्राभंसंगृंभाय ॥ महाहस्तीदक्षिणेन ॥ क्राणाशि
शुर्महीनांहिन्वन्नृतस्यदीधिंतिं ॥ विश्वापरिंप्रियाभुंवदधंद्विता ॥ अश्विनावर्तिरस्मदागोमंद्द
स्राहिरंण्यवत् ॥ अर्वाग्रथंसमंनसानियंच्छतं ॥ उदुत्तमंमुंमुग्धिनोविपाशंमध्यमंचृंत ॥ अवांध
मानिजीवसें ॥ त्वंनंःसोमविश्वतोरक्षांराजन्नघायतः ॥ नरिंष्येत्वावंतःसखा ॥ नहितेंक्षत्रं

नसहोनमन्युंवयंश्चनामीपतयंतऽआपुः ॥ नेमाऽआपोंअनिमिषंचरंतीर्नयेवातंस्यप्रमिनंत्यभ्वं ॥
अबुध्नेराजावरुंणोवनंस्योर्ध्वंस्तूपंददतेपूतदंक्षः ॥ नीचीनांस्थुरुपरिंबुध्नएंषामस्मेऽअंतर्निंहिताः
केतवंःस्युः ॥ उरुंहिराजावरुंणश्चकारसूर्यांयपंथामन्वेंतवाऽउं ॥ अपदेपादाप्रतिंधातवेकरु
तापंवक्ताहृंदयाविधंश्चित् ॥ शतंतेंराजन्भिषजंःसहस्रंमुर्वींगंभीरासुंमतिष्टेंऽअस्तु ॥ बाधं
स्वदूरेनिर्ऋंतिंपराचैःकृतांचिदेनःप्रमुंमुग्ध्यस्मत् ॥ अमीयऋक्षानिहिंतासउच्चानक्तंदहंश्रेकुहं
चिद्दिवेंयुः ॥ अदंब्धानिवरुंणस्यव्रतानिंविचाकंशच्चंद्रमानक्तंमेति ॥ तत्वांयामिब्रह्मंणावंद
मानस्तदाशांस्तेयजंमानोहविभिंः ॥ अहेंळमानोवरुणेहबोध्युरुंशंसमानऽआयुःप्रमोंषीः ॥
तदिन्नक्तंतद्दिवामह्यंमाहुस्तदयंकेतोंहृदऽआविचंष्टे ॥ शुनःशेपोयमह्वंदृभीतःसोअस्मान्राजा
वरुंणामुमोक्तु ॥ शुनःशेपोह्यह्वंदृभीतस्त्रिष्वांदित्यंद्रुपदेषुंबद्धः ॥ अवैनंराजावरुंणःससृज्याद्वि
द्वांऽअदंब्धोविमुंमोक्तुपाशान् ॥ अवंतेहेळोंवरुणनमोंभिरवंयज्ञेभिंरीमहेहविभिंः ॥ क्षयंन्नस्म
भ्यंमसुरप्रचेताराजन्नेनांसिशिश्रथःकृतानिं ॥ उदुत्तमंवंरुणपाशंमस्मदवांधमंविमंध्यमंश्रंथा
य ॥ अथांवयमांदित्यव्रतेतवानांगसोअदिंतयेस्याम ॥ यच्चिद्धितेविशोयथाप्रदेंववरुणव्रतं ॥

मिनीमसिद्यविद्यवि ॥ मानोवधायहत्नवेजिहीळानस्यरीरधः ॥ माहृणानस्यमन्यवे ॥ विमृ
ळीकायतेमनोरथीरश्वंनसंदितं ॥ गीर्भिर्वरुणसीमहि ॥ पराहिमेविमन्यवःपतंतिवस्यइष्टये
॥ वयोनवसतीरुप ॥ कदाक्षत्रश्रियंनरमावरुणंकरामहे ॥ मृळीकायोरुचक्षसं ॥ तदित्समान
माशातेवेनंतानप्रयुच्छतः ॥ धृतव्रतायदाशुषे ॥ वेदायोवीनांपदमंतरिक्षेणपततां ॥ वेदनावः
समुद्रियः ॥ वेदमासोधृतव्रतोद्वादशप्रजावतः ॥ वेदायऽउपजायते ॥ वेदवातस्यवर्तनिमुरो
र्ऋष्वस्यबृहतः ॥ वेदायेऽअध्यासते ॥ निषसादधृतव्रतोवरुणःपस्त्या३स्वा ॥ साम्राज्यायसु
क्रतुः ॥ अतोविश्वान्यद्भुताचिकित्वांऽअभिपश्यति ॥ कृतानियाचकर्त्वा ॥ सनोविश्वाहासुक्र
तुरादित्यःसुपथाकरत् ॥ प्रणऽआयूंषितारिषत् ॥ बिभ्रद्द्रापिंहिरण्ययंवरुणोवस्तनिर्णिजं ॥
परिस्पशोनिषेदिरे ॥ नयंदिप्संतिदिप्सवोनद्रुह्वाणोजनानां ॥ नदेवमभिमातयः ॥ उतयोमानु
षेष्वायशश्चक्रेअसाम्या ॥ अस्माकमुदरेष्वा ॥ परामेयंतिधीतयोगावोनगव्यूतीरनु ॥ इच्छंती
रुरुचक्षसं ॥ संनुवोचावहैपुनर्यतोमेमध्वाभृतं ॥ होतेवक्षदसेप्रियं ॥ दर्शंनुविश्वदर्शतंदर्शंरथ
मधिक्षमि ॥ एताजुषतमेगिरः ॥ इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृळय ॥ त्वामवस्युराचके ॥ त्वं

विश्वस्यमेधिरदिवश्चग्मश्चराजसि ॥ सयामनिप्रतिश्रुधि ॥ उदुत्तमंमुमुग्धिनोविपाशंमध्यमंचृ
त ॥ अवाधमानिजीवसे ॥ ऋ० २१ ॥ सूर्योनोदिवस्पातुवातोअंतरिक्षात् ॥ अग्निर्नःपार्थि
वेभ्यः ॥ जोषासवितर्यस्यतेहरःशतंसवांअर्हति ॥ पाहिनोदिद्युतःपतंत्याः ॥ चक्षुर्नोदेवःसवि
ताचक्षुर्नउतपर्वतः ॥ चक्षुर्धातादधातुनः ॥ चक्षुर्नोधेहिचक्षुषेचक्षुर्विख्यैतनूभ्यः ॥ संचेदंविचप
श्येम ॥ सुसंदृशंत्वावयंप्रतिपश्येमसूर्य ॥ विपश्येमनृचक्षसः ॥ उदुत्यंजातवेदसंदेवंवहंतिकेत
वः ॥ दृशेविश्वायसूर्यं ॥ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायतदृतंसपर्यत ॥ दूरेदृशेदेवजा
तायकेतवेदिवस्पुत्रायसूर्यायशंसत ॥ चित्रंदेवानामुदगादनीकंचक्षुर्मित्रस्यवरुणस्याग्नेः ॥ आ
प्राद्यावापृथिवीअंतरिक्षंसूर्यआत्माजगतस्तस्थुषश्च ॥ उद्वेतिसुभगोविश्वचक्षाःसाधारणःसूर्यो
मानुषाणां ॥ चक्षुर्मित्रस्यवरुणस्यदेवश्चर्मेववयःसमविव्यक्तमांसि ॥ उद्वेतिप्रसवीताजनानांम
हान्केतुरर्णवःसूर्यस्य ॥ समानंचक्रंपर्याविवृत्सन्यदेतशोवहतिधूर्षुयुक्तः ॥ विभ्राजमानउषसा
मुपस्थाद्रेभैरुद्वेत्यनुमद्यमानः ॥ एषमेदेवःसविताचच्छंदयःसमानंनप्रमिनातिधाम ॥ दिवोरु
क्मउरुचक्षाउदेतिदूरेअर्थस्तरणिर्भ्राजमानः ॥ नूनंजनाःसूर्येणप्रसूताअयन्नर्थानिकृणवन्नपांसि ॥

यत्रांचक्रुरमृतांगातुमस्मैश्येनोनदीयंनन्वोंतिपाथः ॥ प्रतिवांसूरउदितेविधेमनमोभिर्मित्रावरुणो
तहव्यैः ॥ त्वमंग्नेप्रथमोऽअंगिराऽऋषिर्देवोदेवानामभवःशिवःसखा ॥ तवव्रतेकवयोविद्मना
पसोजायंतमरुतोभ्राजदृष्टयः ॥ त्वमंग्नेप्रथमोऽअंगिरस्तमःकविर्देवानांपरिभूषसिव्रतं ॥ विभु
र्विश्वस्मैभुवनायमेधिरोद्विमाताशयुःकतिधाचिदायवे ॥ त्वमंग्नेप्रथमोमातरिश्वनऽआविर्भवसु
क्रतूयाविवस्वते ॥ अरेजेतांरोदसीहोतृवूर्येसंघ्नोर्भारमयजोमहोवसो ॥ त्वमंग्नेमनवेद्यामवाश
यःपुरुरवसेसुकृतेसुकृत्तरः ॥ श्वात्रेणयत्पित्रोर्मुच्यसेपर्यात्वापूर्वमनयन्नापरंपुनः ॥ त्वमंग्नेवृषभः
पुष्टिवर्धनऽउद्यतस्रुचेभवसिश्रवाय्यः ॥ यऽआहुतिंपरिवेदावषट्कृतिमेकायुरग्रेविशऽआविवा
सासि ॥ त्वमंग्नेवृजिनवर्त्तनिंनरंरुक्मन्पिपर्षिविदथेविचर्षणे ॥ यःशूरसातापरितक्म्येधनेदभ्रे
भिश्चित्समृताहंसिभूयसः ॥ त्वंतमंग्नेऽअमृतत्वऽउत्तमेमर्त्तंदधासिश्रवसेदिवेदिवे ॥ यस्तातृ
षाणउभयायजन्मनेमयःकृणोषिप्रयऽआचसूरये ॥ त्वंनोऽअग्नेसनयेधनानांयशसंकारुंकृणु
हिस्तवानः ॥ ऋध्यामकर्मापसानवेनदेवैर्द्यावापृथिवीप्रावतंनः ॥ त्वंनोऽअग्नेपित्रोरुपस्थ
आदेवोदेवेष्वनवद्यजागृविः ॥ तनूकृद्बोधिप्रमतिश्चकारवेत्वंकल्याणवसुविश्वमोपिषे ॥ त्वम

ग्नेप्रमतिस्त्वंपितासिनस्त्वंवयस्कृतवजामयोवयं ॥ संत्वारायःशतिनःसंसहस्रिणःसुवीरंयंति
व्रतपामदाभ्यः ॥ त्वामंग्नेप्रथममायुमायवेदेवाऽअकृण्वन्नहुषस्यविश्पतिं ॥ इळामकृण्वन्म
नुषस्यशासनींपितुर्यत्पुत्रोममकस्यजायते ॥ त्वंनोऽअग्नेतवदेवपायुभिर्मघोनोरक्षतन्वश्चवं
द्य ॥ त्रातातोकस्यतनयेगवामस्यनिमेषंरक्षमाणस्तवव्रते ॥ त्वमंग्नेयज्यवेपायुरंतरोनिषंगा
यचतुरक्षऽइंध्यसे ॥ योरातहव्योवृकायथायसेकीरेश्चिन्मंत्रंमनसावनोषितं ॥ त्वमंग्नऽउरु
शंसायबाधतेस्पार्हंयद्रेक्णःपरमंवनोषितत् ॥ आध्रस्यचित्प्रमतिरुच्यसेपिताप्रपाकंशास्सिप्र
दिशोविदुष्टरः ॥ त्वमंग्नेप्रयतदक्षिणंनरंवर्मेवस्यूतंपरिपासिविश्वतः ॥ स्वादुक्षद्मायोवस
तौस्योनकृज्जीवयाजंयजतेसोपमादिवः ॥ इमामंग्नेशरणिंमीमृषोनऽइममध्वानंयमगामदूरा
त् ॥ आपिःपिताप्रमतिःसोम्यानांभृमिरस्यृषिकृन्मर्त्यानां ॥ मनुष्वदंग्नेऽअंगिरस्वदंगिरो
ययातिवत्सदनेपूर्ववच्छुचे ॥ अच्छयाह्यावहादैव्यंजनमासादयबर्हिषियक्षिचप्रियं ॥ एतेना
ग्नेब्रह्मणावावृधस्वशक्तीवायत्तेचकृमाविदावा ॥ उतप्रणेष्यभिवस्योऽअस्मान्त्संनःसृजसुमत्या
वाजवत्या ॥ त्वमंग्नेद्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि ॥ त्वंवनेभ्यस्त्वमोषधी

भ्यस्त्वंनृणांनृपतेजायसेशुचिः ॥ तवाग्नेहोत्रंतवपोत्रमृत्वियंतवनेष्ट्रंत्वमग्निदृतायतः ॥ तवप्रशा
स्त्रंत्वमध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपतिश्चनोदमे ॥ त्वमग्नइंद्रोवृषभःसतामसित्वंविष्णुरुरुगा
योनमस्यः ॥ त्वंब्रह्मारयिविद्ब्रह्मणस्पतेत्वंविधर्तःसचसेपुरंध्या ॥ त्वमग्नेराजावरुणोधृतव्र
तस्त्वंमित्रोभवसिदस्मईड्यः ॥ त्वमर्यमासत्पतिर्यस्यसंभुजंत्वमंशोविदथेदेवभाजयुः ॥ त्व
मग्नेत्वष्टाविधतेसुवीर्यंतवग्नावोमित्रमहःसजात्यं ॥ त्वमाशुहेमाररिषेस्वश्व्यंत्वंनरांशर्धोअसि
पुरूवसुः ॥ त्वमग्नेरुद्रोअसुरोमहोदिवस्त्वंशर्धोमारुतंपृक्षईशिषे ॥ त्वंवातैररुणैर्यासिशं
गयस्त्वंपूषाविधतःपासिनुत्मना ॥ त्वमग्नेद्रविणोदाअरंकृतेत्वंदेवःसवितारत्नधाअसि ॥
त्वंभगोनृपतेवस्वईशिषेत्वंपायुर्दमेयस्तेविधत् ॥ त्वामग्नेदमआविश्पतिंविशस्त्वांराजानं
सुविदत्रमृंजते ॥ त्वंविश्वानिस्वनीकपत्यसेत्वंसहस्राणिशतादशप्रति ॥ त्वामग्नेपितरमिष्टि
भिर्नरस्त्वांभ्रात्रायशम्यातनूरुचं ॥ त्वंपुत्रोभवसियस्तेविधत्त्वंसखासुशेवःपास्याधृषः ॥ त्व
मग्नऋभुराकेनमस्यः१स्त्वंवाजस्यक्षुमतोरायईशिषे ॥ त्वंविभास्यनुदक्षिदावनेत्वंविशिक्षुर
सियज्ञमातनिः ॥ त्वमग्नेअदितिर्देवदाशुषेत्वंहोत्राभारतीवर्धसेगिरा ॥ त्वमिळाशतहिमा

सिदक्षसेत्वंवृत्रहावसुपतेसरस्वती ॥ त्वमग्नेसुभृतउत्तमंवयस्तवस्पार्हेवर्णआसंदृशिश्रि
यः ॥ त्वंवाजःप्रतरणोबृहन्नसित्वंरयिर्बहुलोविश्वतस्पृथुः ॥ त्वामग्नआदित्यासआस्यं
१त्वांजिह्वांशुचयश्चक्रिरेकवे ॥ त्वांरातीषाचोअध्वरेषुसश्चिरेत्वेदेवाहविरदंत्याहुतं ॥ त्वेअ
ग्नेविश्वेअमृतासोअद्रुहआसादेवाहविरदंत्याहुतं ॥ त्वयामर्तासःस्वदंतआसुतिंत्वंगर्भो
वीरुधांजज्ञिषेशुचिः ॥ त्वंतान्त्संचप्रतिचासिमज्मनाग्नेसुजातप्रचदेवरिच्यसे ॥ पृक्षोयद
त्रमहिनावितेभुवदनुद्यावापृथिवीरोदसीउभे ॥ येस्तोतृभ्योगोअग्रामश्वपेशसमग्नेरातिमुप
सृजंतिसूरयः ॥ अस्मान्चतांश्चप्रहिनेषिवस्यआबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ॥ कद्रुद्रायप्रचेतसे
मी० ऋ० ॥ १ ॥ यथानोअदितिःकरत्पश्वेनृभ्योयथागवे ॥ यथानोकायरुद्रियं ॥ यथानो
मित्रोवरुणोयथारुद्रश्चिकेतति ॥ यथाविश्वेसजोषसः ॥ गाथपतिंमेधपतिंरुद्रंजलाषभेषजं ॥
तच्छंयोःसुम्नमीमहे ॥ यःशुक्रइवसूर्योहिरण्यमिवरोचते ॥ श्रेष्ठोदेवानांवसुः ॥ शंनःकरत्यर्वते
सुगंमेषायमेष्ये ॥ नृभ्योनारिभ्योगवे ॥ इमारुद्रायतवसेकपर्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतीः ॥
यथाशमसद्विपदेचतुष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेअस्मिन्ननातुरं ॥ मृळानोरुद्रोतनोमयस्कृधिक्षयद्वीरायन

मंसाविधेमते ॥ यच्छंचयोश्चमनुरायेजेपितातदश्यामतवरुद्रप्रणीतिषु ॥ अश्यामतेसुमतिंदेव
यज्ययाक्षयद्वीरस्यतवरुद्रमीढ्वः ॥ सुम्नायन्निद्विशोअस्माकमाचरारिष्टवीराजुहवामतेहविः ॥
त्वेषंवयंरुद्रंयज्ञसाधंवंकुंकविमवसेनिह्वयामहे ॥ आरेऽअस्मद्दैव्यंहेळोऽअस्यतुसुमतिमिद्वय
मस्यावृणीमहे ॥ दिवोवराहमरुषंकपर्दिनंत्वेषंरूपंनमसानिह्वयामहे ॥ हस्तेबिभ्रद्भेषजा
वार्याणिशर्मवर्मछर्दिरस्मभ्यंयंसत् ॥ इदंपित्रेमरुतामुच्यतेवचःस्वादोःस्वादीयोरुद्रायवर्धनं ॥
रास्वाचनोअमृतमर्तभोजनंत्मनेतोकायतनयायमृळ ॥ मानोमहान्तमुतमानोअर्भकंमानऽ
उक्षंतमुतमानउक्षितं ॥ मानोवधीःपितरंमोतमातरंमानःप्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ॥ मानं
स्तोकेतनयेमानऽआयौमानोगोषुमानोऽअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हवि
ष्मंतःसदमित्वाहवामहे ॥ उपतेस्तोमान्पशुपाऽइवाकरंरास्वापितर्मरुतांसुम्नमस्मे ॥ भद्रा
हितेसुमतिर्मृळयत्तमाथावयमवऽइत्तेवृणीमहे ॥ आरेतेगोघ्नमुतपूरुषघ्नंक्षयद्वीरसुम्नमस्मेतेऽअ
स्तु ॥ मृळाचनोऽअधिचब्रूहिदेवाधाचनःशर्मयच्छद्विबर्हाः ॥ अवोचामनमोऽअस्माऽअव
स्यवःशृणोतुनोहवंरुद्रोमरुत्वान् ॥ तन्नोमित्रोवरुणोमामहंतामदितिःसिंधुःपृथिवीउतद्यौः

॥ १ ॥ आतेपितर्मरुतांसुम्नमेतुमानःसूर्यस्यसंदृशोयुयोथाः ॥ अभिनोवीरोऽअर्वतिक्षमेत
प्रजायेमहिरुद्रप्रजाभिः ॥ त्वादत्तेभीरुद्रशंतमेभिःशतंहिमाऽअशीयभेषजेभिः ॥ व्य१स्म
द्द्वेषोवितरंव्यंहोव्यमीवाश्चातयस्वाविषूचीः ॥ श्रेष्ठोजातस्यरुद्राश्रियासितवस्तमस्तवसांवज्रबा
हो ॥ पर्षिणःपारमंहसः स्वस्तिविश्वाऽअभीतीरपसोयुयोधि ॥ मात्वारुद्रचुक्रुधामानमोभि
र्मादुष्टुतीवृषभमासहूती ॥ उन्नोवीराँऽअर्पयभेषजेभिर्भिषक्तमंत्वाभिषजांशृणोमि ॥ हवी
मभिर्हवतेयोहविर्भिरवस्तोमेभीरुद्रंदिषीय ॥ ऋदूदरःसुहवोमानोऽअस्यैबभ्रुःसुशिप्रोरीरध
न्मनायै ॥ २ ॥ उन्माममंदवृषभोमरुत्वान्त्वक्षीयसावयसानाधमानं ॥ घृणीवच्छाया
मरपाऽअशीयाविवासेयंरुद्रस्यसुम्नं ॥ क्व१स्यतेरुद्रमळयाकुर्हस्तोयोऽअस्तिभेषजोजलाषः
॥ अपभर्तारपसोदैव्यस्याभीनुमावृषभचक्षमीथाः ॥ प्रबभ्रवेवृषभायश्वितीचेमहोमहींसुष्टु
तिमीरयामि ॥ नमस्याकल्मलीकिनंनमोभिर्गृणीमसित्वेषंरुद्रस्यनाम ॥ स्थिरेभिरंगैःपु
रुरूपऽउग्रोबभ्रुःशुक्रेभिःपिपिशेहिरण्यैः ॥ ईशानादस्यभुवनस्यभूरेर्नवाऽउयोषद्रुद्रादसूर्यं ॥
अर्हन्बिभर्षिसायकानिधन्वार्हन्निष्कंयजतंविश्वरूपं ॥ अर्हन्निदंदयसेविश्वमभ्वंनवाऽओजी

योरुद्रत्वदस्ति ॥ ३ ॥ स्तुहिश्रुतंगर्तसदंयुवानंमृगंनभीममुपहत्नुमुग्रं ॥ मृळाजरित्रेरुद्र
स्तवानोन्यंतेऽअस्मन्निवपंतुसेनाः ॥ कुमारश्चित्पितरंवंदमानंप्रतिनानामरुद्रोपयंतं ॥ भू
रेर्दातारंसत्पतिंगृणीषेस्तुतस्त्वंभेषजारास्यस्मे ॥ यावोभेषजामरुतःशुचीनियाशंतमावृषणो
यामयोभु ॥ यानिमनुरवृणीतापितानस्ताशंचयोश्चरुद्रस्यवश्मि ॥ परिणोहेतीरुद्रस्यवृज्याः
परित्वेषस्यदुर्मतिर्महीगात् ॥ अवस्थिरामघवंद्भ्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनयायमृळ ॥ ए
वाबभ्रोवृषभचेकितानयथादेवनहृणीषेनहंसि ॥ हवनश्रुन्नोरुद्रेहबोधिबृहद्वदेमविदथेसुवीराः
॥ ४ ॥ प्रसम्राजेबृहदर्चागभीरंब्रह्मप्रियंवरुणायश्रुताय ॥ वियोजघानशमितेवचर्मोपस्ति
रेपृथिवींसूर्याय ॥ वनेषुव्यं१तरिक्षंततानवाजमर्वत्सुपयऽउस्त्रियासु ॥ हृत्सुक्रतुंवरुणोऽअ
प्स्व१ग्निंदिविसूर्यमदधात्सोममद्रौ ॥ नीचीनबारंवरुणःकबंधंप्रससर्जरोदसीऽअंतरिक्षं ॥
तेनविश्वस्यभुवनस्यराजायवंनवृष्टिर्व्युनत्तिभूम ॥ उनत्तिभूमिंपृथिवीमुतद्यांयदादुग्धंवरुणो
वष्ट्यादित् ॥ सम्भ्रेणवसतपर्वतासस्तविषीयंतःश्रथयंतवीराः ॥ इमामूष्वासुरस्यश्रुतस्य
महींमायांवरुणस्यप्रवोचं ॥ मानेनेवतस्थिवाँऽअंतरिक्षेवियोममेपृथिवींसूर्येण ॥ १ ॥ इ

मामूनुकवितमस्यमायांमहींदेवस्यनकिरादधर्ष ॥ एकंयदुद्रानपृणंत्येनीरासिंचंतीरवनयःस
मुद्रं ॥ अर्यम्यंवरुणमित्र्यंवासखायंवासदमिद्भ्रातरंवा ॥ वेशंवानित्यंवरुणारणंवायत्सी
मागश्चकृमाशिश्रथस्तत् ॥ कितवासोयद्रिरिपुर्नदीवियद्वाघासत्यमुतयन्नविद्म ॥ सर्वाताविष्यशिथिरेवदेवाधातेस्यामवरुणप्रियासः ॥ २ ॥ ओम् पवित्रंतेविततंब्रह्मणस्पतेप्रभुर्गात्राणि
पर्येषिविश्वतः ॥ अतप्ततनूर्नतदामोअश्नुतेशृतासइद्वहंतस्तत्समाशत ॥ तपोष्पवित्रंविततं
दिवस्पदेशोचंतोअस्यतंतवोव्यस्थिरन् ॥ अवंत्यस्यपवीतारमाशवोदिवस्पृष्ठमधितिष्ठंतिचेत
सा ॥ अरूरुचदुषसःपृश्निरग्रियउक्षाबिभर्तिभुवनानिवाजयुः ॥ मायाविनोममिरेअस्यमा
ययानृचक्षसःपितरोगर्भमादधुः ॥ गंधर्वइत्थापदमस्यरक्षतिपातिदेवानांजनिमान्यद्भुतः ॥ गृ
भ्णातिरिपुंनिधयानिधापतिःसुकृत्तमामधुनोभक्षमाशत ॥ हविर्हविष्मोमहिसद्मदैव्यंनभोव
सानःपरियास्यध्वरं ॥ राजापवित्ररथोवाजमारुहःसहस्रभृष्टिर्जयसिश्रवोबृहत् ॥ १ ॥ उ
त्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयंतस्त्वेमहे ॥ उपप्रयंतुमरुतःसुदानवइंद्रप्राशूर्भवासचा ॥ अभ्यारमिदद्रे
योनिषिक्तंपुष्करेमधु ॥ अवतस्यविसर्जने ॥ रूपंरूपंप्रतिरूपोबभूवतदस्यरूपंप्रतिचक्षणाय

॥ इंद्रोमायाभिःपुरुरूपईयतेयुक्ताह्यस्यहरयःशतादश ॥ अथगर्भाधानादौउपयुक्ताः ॥ प्रसुवंआपोमहिमानमुत्तमंकारुर्वोचातिसदनेविवस्वतः ॥ प्रसप्तसप्तत्रेधाहिचक्रमुःप्रसृत्वरीणामतिसिंधुरोजसा ॥ प्रतेरदद्वरुणोयातवेपथःसिंधोयद्वाजाँअभ्यद्रवस्त्वं ॥ भूम्याअधिप्रवतायासिसानुनायदेषामग्रंजगतामिरज्यसि ॥ दिविस्वनोयततेभूम्योपर्यनंतंशुष्ममुदियर्तिभानुना ॥ अभ्रादिवप्रस्तनयंतिवृष्टयःसिंधुर्यदेतिवृषभोनरोरुवत् ॥ अभित्वासिंधोशिशुमिन्नमातरोवाश्राअर्षंतिपयसेवधेनवः ॥ राजेवयुध्वानयसित्वमित्सिचौयदासामग्रंप्रवतामिनक्षसि ॥ इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रिस्तोमंसचतापरुष्ण्या ॥ असिक्न्यामरुद्वृधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्यासुषोमया ॥ १ ॥ तृष्टामयाप्रथमंयातवेसजूःसुसर्त्वारसयाश्वेत्यात्या ॥ त्वंसिंधोकुभयागोमतींक्रुमुंमेहत्न्वासरथंयाभिरीयसे ॥ ऋजीत्येनीरुशतीमहित्वापरिज्रयांसिभरतेरजांसि ॥ अदब्धासिंधुरपसामपस्तमाश्वानचित्रावपुषीवदर्शता ॥ स्वश्वासिंधुःसुरथासुवासाहिरण्ययीसुकृतावाजिनीवती ॥ ऊर्णावतीयुवतिःसीलमावत्युताधिवस्तेसुभगामधुवृधं ॥ सुखंरथंयुयुजेसिंधुरश्विनंतेनवाजंसनिषदस्मिन्नाजौ ॥ महान्ह्यस्यमहिमापनस्यतेदब्धस्ययस्वयशसोविरप्शिनः ॥ २ ॥ याःप्रवतोनिवतउद्वतउदन्वतीरनुदकाश्चयाः ॥ ताअस्मभ्यंपयसापिन्वमानाःशिवादेवीरशिपदाभवंतुसर्वानद्योअशिमिदाभवंतु ॥ १ ॥

अथरुद्रसूक्तानि ॥ कद्रुद्रायप्रचेतसेमीळ्हुष्टमायतव्यसे ॥ वोचेमशंतमंहृदे ॥ यथानोअदितिःकरत्पश्वेनृभ्योयथागवे ॥ यथातोकायरुद्रियं ॥ यथानोमित्रोवरुणोयथारुद्रश्चिकेतति ॥ यथाविश्वेसजोषसः ॥ गाथपतिंमेधपतिंरुद्रंजलाषभेषजं ॥ तच्छंयोःसुम्नमीमहे ॥ यःशुक्रइवसूर्योहिरण्यमिवरोचते ॥ श्रेष्ठोदेवानांवसुः ॥१॥ शंनःकरत्यर्वतेसुगंमेषायमेष्ये ॥ नृभ्योनारिभ्योगवे ॥ अस्मेसोमश्रियमधिनिधेहिशतस्यनृणां॥महिश्रवस्तुविनृम्णं॥ मानःसोमपरिबाधोमारातयोजुहुरंत ॥ आनइंदोवाजेभज ॥ यास्तेप्रजाअमृतस्यपरस्मिन्धामन्नृतस्य ॥ मूर्धानाभासोमवेनआभूषंतीःसोमवेदः ॥ २ ॥ इमारुद्रायतवसे० ११ ऋचः ॥ आतेपितर्मरुतां० १५ ॥ इमारुद्रायस्थिरधन्वनेगिरःक्षिप्रेषवेदेवायस्वधाम्ने ॥ अषाळ्हायसहमानायवेधसेतिग्मायुधायभरताशृणोतुनः ॥ सहिक्षयेणक्षम्यस्यजन्मनःसाम्राज्येनदिव्यस्यचेतति ॥ अवन्नवंतीरु

१ ग्रहयज्ञमंत्रेषुलिखिताः ॥ २ तत्रैवलिखिताः

पंनोदुरंश्वरानमीवोरुंद्रजासुंनोभव ॥ यातेंदिद्युदवंसृष्टादिवस्परिंक्ष्मयाचरंतिपरिंसावृंणक्तुनः ॥
सहस्त्रंतेस्वपिवातभेषजामानंस्तोकेषुतनंयेषुरीरिषः ॥ मानोंवधीरुद्रमापरांदामातेंभूमप्रासिंतौ
हीलिंतस्यं ॥ आनोंभजबर्हिंषिजीवशंसेयूयं॰ ॥ ४ ॥ आवोराजांनमध्वरस्यंरुद्रंहोतांरंसत्य
यजंरोदंस्योः ॥ अग्निंपुरातंनयित्नोरचित्ताद्धिरंण्यरूपमवंसेकृणुध्वं ॥ तमुंष्टुहिंयःस्विषुःसुध
न्वायोविश्वंस्यक्षयंतिभेषजस्यं ॥ यक्ष्वांमहेसौंमनसायंरुद्रंनमोंभिर्देवमसुंरंदुवस्य ॥ भुवंन
स्यपितरंगीर्भिंराभीरुद्रंदिवावर्धयारुद्रमक्तौ ॥ बृहंतमृष्वमजरंसुषुम्नमृधंग्घुवेमकविनेंषितासंः
॥ त्र्यंबकंयजामहे॰ ॥ इ॰ रु॰ सू॰ ॥ यएकइद्विदयंतेवसुमर्तायदाशुषें ॥ ईशांनाअप्रंतिष्कु
तइंद्रोंअंग ॥ त्रिभिंष्ट्वंदेवसवितवर्षिंष्ठैःसोमधामंभिः ॥ अग्नेदक्षैंःपुनीहिनः ॥ पुनंतुमांदेवजनाः
पुनंतुवसंवोधिया ॥ विश्वेंदेवाःपुनीतमाजातवेदःपुनीहिमां ॥ प्रप्यांयस्वप्रस्यंदस्वसोमविश्वें
भिरंशुभिः॥ देवेभ्यंउत्तमंहविः ॥ उपंप्रियंपनिंप्नतंयुवांनमाहुतीवृधं ॥ अगंन्माबिभ्रंतोनमंः ॥
अलाय्यंस्यपरशुर्नंनाशतमापवस्वदेवसोम ॥ आखुंचिंदेवदेवसोम ॥यःपांवमानीरध्येत्यृषिंभिः

१ भुवनेश्वर्यां अभिषेकविशेषमंत्राः

संभृंतंरसं ॥ सर्वंसपूतमंश्नातिस्वदितंमांतरिश्वंना ॥ पावमानीर्योऽअध्येत्यृषिंभिःसंभृंतंरसं ॥
तस्मैसरंस्वतीदुहेक्षीरंसर्पिमधूदकं ॥ उभयंश्रृणवंच्चनइंद्रोंअर्वागिदंवचंः ॥ सत्राच्यांमघवासो
मंपीतयेधियाशविष्ठआगंमत् ॥ स्वस्तिदाविशस्पतिंर्वृत्रहाविमृधोंवशी ॥ वृषेंद्रःपुरएंतुनःसो
मपाअंभयंकरः ॥ यातेंरुद्रशिवातनूरघोरापांपकाशिनी ॥ तयांनस्तनुवाशंतंमयागिरिंशंताभि
चांकशीहि ॥ यंज्जाग्रंतो॰ ॥ ६ ॥ इंद्रंत्वावृषभंवयंसुतेसोमेंहवामहे ॥ सपांहिमध्वोअंधंसः ॥
इंद्रंक्रतुवींदंसुतंसोमंहर्यपुरुष्टुत ॥ पिबावृंषस्वतातृंपिं ॥ इंद्रप्रणोंधितावांनंयज्ञंविश्वेंभिर्देवेभिः ॥
तिरस्तंवानविश्पते ॥ इंद्रसोमांःसुताइमेतवप्रयंतिसत्पते ॥ क्षयंचंद्रासइंदंवः ॥ दधिष्वाजठरें
सुतंसोमंमिंद्रवरेंण्यं ॥ तवंद्युक्षासइंदंवः ॥ देवस्यंत्वासवितुःप्रंसवे ॥ अश्विनोंर्बाहुभ्यां ॥ पू
ष्णोहस्ताभ्यां ॥ अश्विनोर्भैषंज्येन ॥ तेजंसेब्रह्मवर्चसायाभिषिंचामि ॥ १ ॥ देवस्यंत्वासवि
तुःप्रंसवे ॥ अश्विनोंर्बाहुभ्यां ॥ पूष्णोहस्ताभ्यां ॥ सरंस्वत्यैभैषंज्येन ॥ वीर्यायान्नाद्यांयाभि
षिंचामि ॥ देवस्यंत्वासवितुःप्रंसवे ॥ अश्विनोंर्बाहुभ्यां ॥ पूष्णोहस्ताभ्यां ॥ इंद्रस्येंद्रियेण ॥

१ पूर्वलिखिताःषट्मंत्राः

श्रियैयशसेबलायाभिषिंचामि ॥ देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्यां॒सरस्व
त्यैवाचोयंतुर्यंत्रेणाग्नेस्त्वासाम्राज्येनाभिषिंचामींद्रस्यबृहस्पतेस्त्वासाम्राज्येनाभिषिंचामि ॥ इ
त्यापस्तंबशाखीयामंत्राःभुवनेश्वर्योअभिषेके ॥ अग्निःसप्तिंवाजंभरंददात्यग्निर्वीरंश्रुत्यंकर्मनि
ष्ठां॥अग्नीरोदसीविचरत्समंजन्नग्निर्नारींवीरकुक्षिंपुरंधिं ॥ अग्नेरप्नसःसमिदस्तुभद्राग्निर्महीरोद
सीऽआविवेश ॥ अग्निरेकंचोदयत्समत्स्वग्निर्वृत्राणिदयतेपुरूणि ॥ अग्निर्हत्यंजरतःकर्णमावा
ग्निरद्भ्योनिरदहज्जरूथं ॥ अग्निरत्रिंघर्मऽउरुष्यदंतरग्निर्नृमेधंप्रजयासृजत्सं ॥ अग्निर्दाद्द्रविणंवीर
पेशाऽअग्निर्ऋषिंयःसहस्रासनोति ॥ अग्निर्दिविहव्यमाततानाग्नेर्धामानिबिभृतापुरुत्रा ॥
अग्निमुक्थैर्ऋषयोविह्वयंतेग्निंनरोयामनिबाधितासः ॥ अग्निंवयोऽअंतरिक्षेपतंतोग्निःसहस्रापरियातिगोनां ॥ अग्निंविशऽइळतेमानुषीर्याअग्निंमनुषोनहुषोविजाताः ॥ अग्निर्गांधर्वींप
थ्यांमृतस्याग्नेर्गव्यूतिर्घृतआनिषत्ता ॥ अग्नयेब्रह्मऋभवस्ततक्षुरग्निंमहामवोचामसुवृक्तिं ॥ अग्ने
प्रावजरितारंयविष्ठाग्नेमहिद्रविणमायजस्व ॥ १ ॥ स्वर्भानोरधयदिंद्रमायाअवोदिवोवर्तमाना
अवाहन् ॥ गूळ्हंसूर्यंतमसापव्रतेनतुरीयेणब्रह्मणाविंददत्रिः ॥ विष्णुर्योनिंकल्पयतुत्वष्टा

रूपाणिपिंशतु ॥ आसिंचतुप्रजापतिर्धातागर्भंदधातुते ॥ गर्भंधेहिसिनीवालिगर्भंधेहिसरस्व
ति ॥ गर्भंतेअश्विनौदेवावाधत्तांपुष्करस्रजा ॥ हिरण्ययीअरणीयंनिर्मंथतोअश्विना ॥ तंते
गर्भंहवामहेदशमेमासिसूतवे ॥ नेजमेषपरापतसुपुत्रःपुनरापत ॥ अस्यैमेपुत्रकामायैगर्भ
माधेहियःपुमान् ॥ यथेयंपृथिवीमह्युत्तानागर्भमादधे ॥ एवंतंगर्भमाधेहिदशमेमासिसूत
वे ॥ विष्णोःश्रेष्ठेनरूपेणास्यांनार्यांगवीन्यां ॥ पुमांसंपुत्रानाधेहिदशमेमासिसूतवे ॥ प्रजा
पतेनत्व० ऋ० १ अपनःशोशुचदघमग्नेशुशुग्ध्यारयिं ॥ अपनःशोशुचदघं ॥ सुक्षेत्रियासु
गातुयावसूयाचयजामहे ॥ अपनःशो०॥ प्रयद्भंदिष्ठएषांप्रास्माकासश्चसूरयः ॥ अपनःशो०
॥प्रयत्तेअग्नेसूरयोजायेमहिप्रतेवयं॥अपनःशो० ॥प्रयदग्नेःसहस्वतोविश्वतोयंतिभानवः॥अपनः
शो०॥त्वंहिविश्वतोमुखविश्वतःपरिभूरसि ॥ अपनःशो०॥द्विषोनोविश्वतोमुखातिनावेवपारय॥
अपनःशो० ॥ सनःसिंधुमिवनावयातिपर्षास्वस्तये ॥ अपनःशोशुचदघं ॥ याःफलिनीर्या० ॥
वधेनदस्युंप्रहिचातयस्ववयःकृण्वानस्तन्वेस्वायै ॥ पिपर्षियत्सहसस्पुत्रदेवान्सोअग्नेपाहिनृतम
वाजेअस्मान् ॥ वयंतेअग्नउक्थैर्विधेमवयंहव्यैःपावकभद्रशोचे॥ अस्मेरयिंविश्ववारंसमिन्वास्मे

विश्वानिद्रविणानिधेहि ॥ अस्माकमग्नेअध्वरंजुषस्वसहसःसूनोत्रिषधस्थहव्यं ॥ वयंदेवेषुसु
कृतस्यामशर्मणानास्त्रिवरूथेनपाहि ॥ विश्वानिनोदुर्गहा॰ ऋ॰ २ ॥ उदीर्ष्वातःपतिवतीह्येषा
विश्वावसुंनमसागीर्भिरीळे ॥ अन्यामिच्छपितृषदंव्यक्तांसतेभागोजनुषातस्यविद्धि ॥ उ
दीर्ष्वातोविश्वावसोनमसेळामहेत्वा ॥ अन्यामिच्छप्रफर्व्यंसंजायांपत्यासृज ॥ तांपूषञ्छिव
तमामेरयस्वयस्यांबीजंमनुष्यावपंति ॥ यानऊरूउशतीविश्रयातियस्यामुशंतःप्रहरामशेपं॥
योगर्भमोषधीनांगवांकृणोत्यर्वतां ॥ पर्जन्यःपुरुषीणां ॥ अहंगर्भमदधामोषधीष्वहंविश्वे
षुभुवनेष्वंतः ॥ अहंप्रजाअजनयंपृथिव्यामहंजनिभ्योअपरीषुपुत्रान् ॥ अपश्यंत्वामनसाचेकि
तानंतपसोजातंतपसोविभूतं ॥ इहप्रजामिहरयिंरराणःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकाम ॥ अपश्यं
त्वामनसादीध्यानांस्वायांतनूऋत्व्येनाधमानां ॥ उपमामुच्चायुवतिर्बभूयाःप्रजायस्वप्रजयापु
त्रकामे ॥ अहंगर्भम॰पुत्रान् ॥ १ ॥ ॥इतिगर्भाधानेमंत्राः॥ अथेष्टिप्रायश्चित्तादौमंत्राः ॥ ॥
यमादित्याअंशुमाप्याययंतियमक्षितमक्षितयःपिबंति ॥ तेननोराजावरुणोबृहस्पतिराप्याय
यंतुभुवनस्यगोपाः ॥ अत्राहगोरमन्वतनामत्वष्टुरपीच्यं ॥ इत्थाचंद्रमसोगृहे ॥ इदंतएकंपरऊं

तएकंतृतीयेनज्योतिषासंविशस्व ॥ संवेशनेतन्वश्चारुरेधिप्रियोदेवानांपरमेजनित्रे ॥ उदीष्य
स्वजातवेदोपघ्नंनिर्ऋतिंमम ॥ पशूंश्चमह्यमावहजीवनंचदिशोदश ॥ मानोहिंसीज्जातवेदो
गामश्वंपुरुषंजगत् ॥ अबिभ्रदग्नआगहिश्रियामापरिपातय ॥ पुनस्त्वादित्यारुद्रावसवःसमिं
धतांपुनर्ब्रह्माणोवसुनीथयज्ञैः ॥ घृतेनत्वंतनुवोवर्धयस्वसत्याःसंतुयजमानस्यकामाः ॥ देवांज
नमगन्यज्ञस्तस्यमाशीरवतुवर्धतां ॥ भूतिर्घृतेनमुंचतुयज्ञोयज्ञपतिमंहसः ॥ भूपतयेस्वाहा ॥
भुवनपतयेस्वाहा ॥ भूतानांपतयेस्वाहा ॥ यज्ञस्यत्वाप्रमयोन्मयाभिमयाप्रतिमया ॥ द्रप्स
श्चस्कंदप्रथमांअनुद्यूनिमंचयोनिमनुयश्चपूर्वः ॥ समानंयोनिमनुसंचरंतंद्रप्संजुहोम्यनुसप्तहो
त्राः ॥ भूमिर्भूमिमगान्मातामातरमप्यगात् ॥ भूयास्मपुत्रैःपशुभिर्योनोद्वेष्टिसभिद्यतामिति
॥ अभिन्नोघर्मोजीरदानुर्यतआर्तस्तदगन्पुनः ॥ इध्मोवेदिःपरिधयश्चसर्वेयज्ञस्यायुरनुसंतरं
तु ॥ त्रयस्त्रिंशत्तंतवोयान्वितन्वतइमंयज्ञंस्वधयायेयजंते ॥ तेभिश्छिद्रंप्रतिदध्मोयजत्रस्वाहाय
ज्ञोअप्येतुदेवान् ॥ ॥ अथपुंसवनादौमंत्राः॥प्रजावदाख्यंसूक्तं॥ ॥ आतेगर्भोयोनिमेतुपुमान्बा
णइवेषुधिं ॥ आवीरोजायतांपुत्रस्तेदशमास्यः ॥ करोमितेप्राजापत्यमागर्भोयोनिमेतुते ॥

अनूनःपूर्णोजायतामश्लोणोपिशाचधीतः ॥ पुमांस्तेपुत्रोनारितंपुमाननुजायतां ॥ तानिभद्रा
णिबीजान्यृषभाजनयंतुनौ ॥ यानिभद्राणिबीजान्यृषभाजनयंतिनः ॥ तैस्त्वंपुत्रान्विंदस्व
साप्रसूर्धेनुकाभव ॥ कामःसमृध्यतांमह्यमपराजितमेवमे ॥ यंकामंकामयेदेवतंमेवायोसमर्धय ॥
॥ अथजीवपुत्राख्यंसूक्तं ॥ अग्निरैतुप्रथमोदेवतानांसोस्यैप्रजांमुंचतुमृत्युपाशात् ॥ तदयंरा
जावरुणोनुमन्यतांयथेयंस्त्रीपौत्रमघंनरोदात् ॥ इमामग्निस्त्रायतांगार्हपत्यःप्रजामस्यैनयतुदी
र्घमायुः ॥ अशून्योपस्थाजीवतामस्तुमातापौत्रमानंदमभिप्रबुध्यतामियं ॥ मातेगृहेनिशिघो
षउत्थादन्यत्रत्वद्रुदंत्यःसंविशंतु ॥ मात्वंविकेश्युरआवधिष्ठाजीवपत्नीपतिलोकेविराजपश्यंती
प्रजांसुमनस्यमाना ॥ अप्रजस्तांपौत्रमृत्युंपाप्मानमुतवाघं ॥ शीर्ष्णःस्रजमिवोन्मुच्यद्विषद्भ्यः
प्रतिमुंचामिपाशं ॥ देवकृतंब्राह्मणंकल्पमानंतेनहन्मियोनिषदःपिशाचान् ॥ क्रव्यादोमृत्यून
धरान्पातयामिदीर्घमायुस्तवजीवंतुपुत्राः ॥ ओम् ॥ धातादधातुदाशुषेप्राचींजीवातुमक्षितां ॥ व
यंदेवस्यधीमहिसुमतिंवाजिनीवतः ॥ ओम् ॥ धाताप्रजानामुतरायईशेधातेदंविश्वंभुवनंजजान ॥
धाताकृष्टीरनिमिषाभिचष्टेधात्रइद्धव्यंघृतवज्जुहोत ॥ राकामहंसुहवांसुष्टुतीहुवेशृणोतुनःसुभगा

बोधतुत्मना ॥ सीव्यत्वपःसूच्याच्छिद्यमानयाददातुवीरंशतदायमुक्थ्यं ॥ यास्तेराकेसुमतयः
सुपेशसोयाभिर्ददासिदाशुषेवसूनि ॥ ताभिर्नोअद्यसुमनाउपागहिसहस्रपोषंसुभगेरराणा ॥
॥ जातकर्मणिमंत्राः ॥ मेधांतेदेवःसवितामेधांदेवीसरस्वती ॥ मेधांतेअश्विनौदेवावाधत्तांपुष्कर
स्रजौ ॥ इंद्रश्रेष्ठानिद्रविणानि॰ १ अस्मेप्रयंधिमघवन्नृजीषिन्निंद्ररायोविश्ववारस्यभूरेः ॥ अ
स्मेशतंशरदोजीवसेधाअस्मेवीरान्छश्वतइंद्रशिप्रिन् ॥ इमांकुमारोजरांधयतुदीर्घमायुःप्रजी
वसे ॥ अस्यैस्तनौप्रयुंजानाआयुर्वर्चोयशोबलं ॥ वर्धापनविधौविशेषमंत्राः ॥ इमंस्तोममर्ह
तेजातवेदसेरथमिवसंमहेमामनीषया ॥ भद्राहिनःप्रमतिरस्यसंसद्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव
॥ यस्मैत्वामायजसेससाधत्यनर्वाक्षेतिदधतेसुवीर्यं ॥ सनूतावनैनमश्नोत्यंहतिरग्नेस॰ ॥ श
केमत्वसमिधंसाधयाधियस्त्वेदेवाहविरदंत्याहुतं ॥ त्वमादित्यांआवहतान्ह्युश्मस्यग्नेसख्ये
मारिषामा॰ ॥ भरामेध्मंकृणवामाहवींषितेचितयंतःपर्वणापर्वणावयं ॥ जीवातवेप्रतरंसा
धयाधियोग्नेस॰ ॥ विशांगोपाअस्यचरंतिजंतवोद्विपच्चयदुतचतुष्पदक्तुभिः ॥ चित्रःप्रकेतउष
सोमहांअस्यग्नेस॰ ॥ त्वमध्वर्युरुतहोतासिपूर्व्यःप्रशास्तापोताजनुषापुरोहितः ॥ विश्वावि

द्रांआर्त्विज्याधीरपुष्यस्यग्नेस० ॥ योविश्वतःसुप्रतीकःसदृङ्ङसिदूरेचित्संताळिदिवातिरोचसे ॥ रात्र्यांश्चिदंधोअतिदेवपश्यस्यग्ने० ॥ पूर्वोदेवाभवतुसुन्वतोरथोस्माकंशंसोअभ्यस्तुदूढ्यः ॥ तदाजानीतोतपुष्यतावचोग्ने० ॥ वधैर्दुःशंसांअपदूढ्योजहिदूरेवायेअंतिवाकेचिदत्रिणः ॥ अथायज्ञायगृणतेसुगंकृध्यग्ने० ॥ यदयुक्थाअरुषारोहितारथेवातजूतावृषभस्येवतेरवः ॥ आदिन्वसिवनिनोधूमकेतुनाग्ने० ॥ अधस्वनादुतबिभ्युःपतत्रिणोद्रप्सायत्तेयवसादोव्यस्थिरन् ॥ सुगंतत्तेतावकेभ्योरथेभ्योग्ने० ॥ अयंमित्रस्यवरुणस्यधायसेवयातांमरुतांहेळोअद्भुतः ॥ मृळासुनोभूत्वेषांमनःपुनरग्ने० ॥ देवोदेवानामसिमित्रोअद्भुतोवसुर्वसूनामसिचारुरध्वरे ॥ शर्मन्त्स्यामतवसप्रथस्तमेग्नेस० ॥ तत्तेभद्रंयत्समिद्धस्वेदमेसोमामृतोजरसेमृळयत्तमः ॥ दधासिरत्नंद्रविणंचदाशुषेग्नेस० ॥ यस्मैत्वंसुद्रविणोददाशोनागास्त्वमदितेसर्वताता ॥ यंभद्रेणशवसाचोदयासिप्रजावताराधसातेस्याम ॥ सत्वमग्नेसौभगत्वस्यविद्वानस्माकमायुःप्रतिरेहदेव ॥ तन्नोमित्रोवरुणोमामहंतामदितिःसिंधुःपृथिवीउतद्यौः ॥ जातवेदसेसुन० ऋ० ॥ १ ॥

चूडाकर्मादौविशेषमंत्राः ॥ अग्नआयूंषिपवसआसुवोर्जमिषंचनः ॥ आरेबाधस्वदुच्छुनां ॥ अग्निर्ऋषिःपवमानःपांचजन्यःपुरोहितः ॥ तमीमहेमहागयं ॥ अग्नेपवस्वस्वपाअस्मेवर्चःसुवीर्यं ॥ दधद्रयिंमयिपोषं ॥ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्योविश्वा० ॥ १ ॥ ओम् उष्णेनवायउदकेनेहि ॥ ओम् अदितिःकेशान्वपत्वापउंदंतुवर्चसे ॥ ॐओषधेत्रायस्वैनं ॥ ॐस्वधितेमैनंहिंसीः ॥ ओम् येनावपत्सविताक्षुरेणसोमस्यराज्ञोवरुणस्यविद्वान् ॥ तेनब्रह्माणोवपतेदमस्यायुष्मान्जरदष्टिर्यथासत् ॥ ओम् येनधाताबृहस्पतेरग्नेरिंद्रस्यचायुषेवपत् ॥ तेनतआयुषेवपामिसुश्लोक्यायस्वस्तये ॥ ओम् येनभूयश्चरात्र्यांज्योक्चपश्यातिसूर्यं ॥ तेनतआयुषे० ओम् यत्क्षुरेणमर्चयतासुपेशसावप्तावपसिकेशान् ॥ शुंधिशिरोमास्यायुःप्रमोषीः ॥ ओम् शीतोष्णाभिरद्भिरबर्थंकुर्वाणोक्षण्वन्कुशलीकुरु ॥

अथोपनयनादौमंत्राः ॥ युवंवस्त्राणिपीवसावसाथेयुवोरछिद्रामंतवोहसर्गाः ॥ अवातिरतमनृतानिविश्वऽऋतेनमित्रावरुणासचेथे ॥ मित्रस्यचक्षुर्धरुणंबलीयस्तेजोयशस्विस्थविरंसमिद्धं अनाहनस्यंवसनंजरिष्णुपरीदंवाज्यजिनंदधेहं ॥ यज्ञोपवीतंपरमंपवित्रंप्रजापतेर्यत्सहजंपुरस्तात् ॥ आयुष्यमग्र्यंप्रतिमुंचशुभ्रंयज्ञोपवीतंबलमस्तुतेजः ॥ तत्सवितुर्वृणीमहेवयंदेवस्यभो

जंनं ॥ श्रेष्ठंसर्वधातमंतुरंभगंस्यधीमाहि ॥ देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ता
भ्यांहस्तंगृण्हामि ॥ युवांसुवासाःपरिवितआगात्सउश्रेयान्भवतिजायमानः । तंधीरासःक
वयउन्नयंतिस्वाध्यो ३मनसादेवयंतः ॥ अग्नयेसमिधमाहार्षंबृहतेजातवेदसे ॥ तयात्वमग्नेवर्ध
स्वसमिधाब्रह्मणावयंस्वाहा ॥ मयिमेधांमयिप्रजांमय्यग्निस्तेजोदधातु ॥ मयिमेधांमयिप्रजां
मयींद्रइंद्रियंदधातु ॥ मयिमेधांमयिप्रजांमयिसूर्योभ्राजोदधातु ॥ यत्तेअग्नेतेजस्तेनाहंतेजस्वी
भूयासं ॥ यत्तेअग्नेवर्चस्तेनाहंवर्चस्वीभूयासं ॥ यत्तेअग्नेहरस्तेनाहंहरस्वीभूयासं ॥ ममव्रते
हृदयंतेदधामिममचित्तमनुचित्तंतेअस्तु ॥ ममवाचमेकव्रतोजुषस्वबृहस्पतिष्ट्वानियुनक्तुमह्यं ॥
इयंदुरुक्तात्परिबाधमानाच्छर्मवरूथंपुनतीनआगात् ॥ प्राणापानाभ्यांबलमाभरंतीप्रियादेवा
नांसुभगामेखलेयं ॥ ऋतस्यगोप्त्रीतपसःपरस्पीघ्नतीरक्षःसहमानाअरातीः ॥ सानःसमंतम
नुपरीहिभद्रयाभर्तारस्तेमेखलेमारिषाम ॥ अदांतंदमयित्वामांमार्गेसंस्थापयन्त्स्वयं ॥ दंडः
करेस्थितोयस्मात्तस्माद्रक्षयतोभयं ॥ ओम् येयज्ञेनदक्षिणयासमक्ताइंद्रस्यसख्यममृतत्वमा
नश ॥ तेभ्योभद्रमंगिरसोवोऽअस्तुप्रतिगृभ्णीतमानवंसुमेधसः ॥ यउदाजन्पितरोगोमयंव

स्वृतेनाभिंदन्परिवत्सरेवलं ॥ दीर्घायुत्वमंगिरसोवोअस्तुप्रतिगृ॰ ॥ यऽऋतेनसूर्यमारोहय
न्दिव्यप्रंथयन्पृथिवींमातरंवि ॥ सुप्रजास्त्वमंगिरसोवोअस्तुप्र॰ ॥ अयंनाभावदतिवल्गुवोगृहे
देवपुत्राऋषयस्तच्छृणोतन ॥ सुब्रह्मण्यमंगिरसोवोअस्तुप्र॰ ॥ विरूपासइदृषयस्तइद्गंभीरवे
पसः ॥ तेअंगिरसःसूनवस्तेअग्नेःपरिजज्ञिरे ॥ १ ॥ येअग्नेःपरिजज्ञिरेविरूपासोदिवस्परि ॥
नवग्वोनुदशग्वोऽअंगिरस्तमःसचादेवेषुमंहते ॥ इंद्रेणयुजानिःसृजंतवाघतोव्रजंगोमंतमश्विनं ॥
सहस्रंमेददतोअष्टकर्ण्यः१ःश्रवोदेवेष्वक्रत ॥ प्रनूनंजायतामयंमनुस्तोक्मेवरोहतु ॥ यःसहस्रं
शताश्वंसद्योदानायमंहते ॥ नतमश्नोतिकश्चनदिवइवसान्वारभं ॥ सावर्ण्यस्यदक्षिणाविसिंधुरि
वपप्रथे ॥ उतदासापरिविषेस्माद्दिष्टीगोपरीणसा ॥ यदुस्तुर्वश्चमामहे ॥ सहस्रदाग्रामणीर्मा
रिषन्मनुःसूर्येणास्ययतमानैतुदक्षिणा ॥ सावर्णेर्देवाःप्रतिरंत्वायुर्यस्मिन्नश्रांताअसनामवाजं
॥ २ ॥ परावतोयेदिधिषंतआप्यंमनुप्रीतासोजनिमाविवस्वतः ॥ ययातेर्येनहुष्यस्यबर्हिषिदे
वाआसतेतेअधिब्रुवंतुनः ॥ विश्वाहिवोनमस्यानिवंद्यानामानिदेवाउतयज्ञियानिवः ॥ येस्थ
जाताअदितेरद्भ्यस्परियेपृथिव्यास्तेमइहश्रुताहवं ॥ येभ्योमातामधुमत्पिन्वतेपयःपीयूषंद्यौरदि

तिरद्रिबर्हाः ॥ उक्थशुष्मान्वृषभरान्त्स्वप्नसस्ताँऽआदित्याँअनुमदास्वस्तये ॥ नृचक्षसोअ
निमिषंतोऽअर्हणाबृहद्देवासोऽअमृतत्वमानशुः ॥ ज्योतीरथाऽअहिमायाअनागसोदिवोवर्ष्मा
णंवसतेस्वस्तये ॥ सम्राजोयेसुवृधोयज्ञमाययुरपरिह्वतादधिरेविदिक्षयं ॥ ताँऽआविवासनमं
सासुवृक्तिभिर्महोऽआदित्याँऽअदितिंस्व० ॥ ३ ॥ कोवःस्तोमंराधतियंजुजोषथविश्वेदेवासो
मनुषोयतिष्ठन ॥ कोवोध्वरंतुविजाताअरंकरद्योनःपर्षदत्यंहःस्व० ॥ येभ्योहोत्रांप्रथमामायेजे
मनुःसमिद्धाग्निर्मनसासप्तहोतृभिः ॥ तआदित्याऽअभयंशर्मयच्छतसुगानःकर्तसुपथास्वस्त
ये ॥ यईशिरेभुवनस्यप्रचेतसोविश्वस्यस्थातुर्जगतश्चमंतवः ॥ तेनःकृतादकृतादेनसस्पर्यद्यादे
वासःपिपृतास्व० ॥ भरेष्विंद्रंसुहवंहवामहेंहोमुचंसुकृतंदैव्यंजनं ॥ अग्निंमित्रंवरुणंसातयेभगं
द्यावापृथिवीमरुतःस्व० ॥ सुत्रामाणंपृथिवींद्यामनेहसंसुशर्माणमदितिंसुप्रणीतिं ॥ दैवींनावं
स्वरित्रामनागसमस्रवंतीमारुहेमास्व० ॥ ४ ॥ विश्वेयजत्राऽअधिवोचतोतयेत्रायध्वंनोदुरेवा
याऽअभिह्रुतः ॥ सत्ययावोदेवहूत्याहुवेमशृण्वतोदेवाऽअवसेस्व० ॥ अपामीवामपविश्वामना
हुतिमपारातिंदुर्विदत्रामघायतः ॥ आरेदेवाद्वेषोअस्मद्युयोतनोरुणःशर्मयच्छतास्व० ॥ अरि

ष्टःसमर्तोविश्वएधतेप्रप्रजाभिर्जायतेधर्मणस्परि ॥ यमादित्यासोनयथासुनीतिभिरतिविश्वा
निदुरितास्व० ॥ यंदेवासोवथवाजसातौयंशूरसातामरुतोहितेधने ॥ प्रातर्यावाणंरथमिंद्रसा
नसिमरिष्यंतमारुहेमास्व० ॥ स्वस्तिनःपथ्यासुधन्वसुस्वस्त्यप्सुवृजनेस्वर्वति ॥ स्वस्तिनः
पुत्रकृथेषुयोनिषुस्वस्तिरायेमरुतोदधातन ॥ स्वस्तिरिद्धिप्रपथेश्रेष्ठारेक्णस्वत्यभियावाममेति ॥
सानोअमासोऽअरणेनिपातुस्वावेशाभवतुदेवगोपा ॥ एवाप्लतेःसुनुरवीवृधद्वोविश्वऽआदित्या
ऽअदितेमनीषी ॥ ईशानासोनरोअमर्त्येनास्ताविजनोदिव्योगयेन ॥ ५ ॥ बृहस्पतेप्रथमं
वाचोअग्रंयत्प्रैरतनामधेयंदधानाः ॥ यदेषांश्रेष्ठंयदरिप्रमासीत्प्रेणातदेषांनिहितंगुहाविः ॥
सक्तुमिवतितउनापुनंतोयत्रधीरामनसावाचमक्रत ॥ अत्रासखायःसख्यानिजानतेभद्रैषांल
क्ष्मीर्निहिताधिवाचि ॥ यज्ञेनवाचःपदवीयमायंतामन्वविंदन्नृषिषुप्रविष्टां ॥ तामाभृत्याव्यदधुः
पुरुत्रातांसप्तरेभाअभिसंनवंते ॥ उतत्वःपश्यन्नददर्शवाचमुतत्वःशृण्वन्नशृणोत्येनां ॥ उतोत्वस्मै
तन्वंविसस्रेजायेवपत्यउशतीसुवासाः ॥ उतत्वंसख्येस्थिरपीतमाहुर्नैनंहिन्वंत्यपिवाजिनेषु ॥
अधेन्वाचरतिमाययैषवाचंशुश्रुवाँऽअफलामपुष्पां ॥ १ ॥ यस्तित्याजसचिविदंसखायंनतस्यवा

च्यपिंभागोऽअंस्ति ॥ यदींशृणोत्यलंकंशृणोतिनहिप्रवेदंसुकृतस्यपंथां॥ अक्षण्वंतःकर्णवंतःसखां
योमनोजवेष्वसंमाबभूवुः ॥ आदघ्नासंऽउपकक्षासंऽउत्वेंह्रदाऽइंवस्नात्वांऽउत्वेददृश्रे ॥ हृदात
ष्टेषुमनंसोजवेषुयद्ब्राह्मणाःसंयजंतेसखांयः ॥ अत्राहत्वंविजंहुर्वेद्याभिरोहंब्रह्माणोविचंरंत्यु
त्वे ॥ इमेयेनार्वाङ्नपरश्चरंतिनब्राह्मणासोनसुतेकंरासः ॥ तऽएतेवाचंमभिपद्यंपापयांसिरीस्तंत्रं
तन्वतेऽअप्रंजज्ञयः ॥ सर्वेनंदंतियशसागंतेनसभासाहेनसख्यासखांयः ॥ किल्बिषस्पृत्पितु
षणिर्ह्येषामरंहितोभवंतिवाजिनाय ॥ ऋचांत्वःपोषंमास्तेपुपुष्वान्गांयत्रंत्वोंगायतिशक्वरीषु ॥
ब्रह्मात्वोवदंतिजातविद्यांयज्ञस्यमात्रांविमिंमीतऽउत्वः ॥ २ ॥ तेंवदन्प्रथमाब्रंह्मकिल्बिषेकूपारः
सलिलोमांतरिश्वां ॥ वीळुहंरास्तपंऽउग्रोमंयोभूरापोंदेवीःप्रंथमजाऽऋतेनं ॥ सोमोराजांप्रथ
मोब्रंह्मजायांपुनःप्रायंच्छदहृणीयमानः ॥ अन्वर्तितावरुंणोमित्रऽआंसीदग्निर्होतांहस्तगृह्यानिं
नाय ॥ हस्तेनैवग्राह्यंऽआधिरंस्याब्रह्मजायेयमितिचेदवोंचन् ॥ नदूतायंप्रह्येतस्थऽएषातथां
राष्ट्रंगुंपितंक्षत्रियंस्य ॥ देवाऽएतस्यांमवदंतपूर्वेसप्तऽऋषयस्तपंसेयेनिंषेदुः ॥ भीमाजायाब्रां
ह्मणस्योपंनीतादुर्धांदंधातिपरमेव्योंमन् ॥ ब्रह्मचारीचंरतिवेविंषद्विषःसदेवानांभवत्येकमंगं ॥

तेनंजायामन्वंविंदद्बृहस्पतिःसोमेंननीतांजुह्वंंनदेवाः ॥ पुनर्वैदेवाऽअंददुःपुनर्मनुष्यांऽउत ॥
राजांनःसत्यंकृण्वानाब्रंह्मजायांपुनर्ददुः ॥ पुनर्दायंब्रह्मजायांकृत्वीदेवैर्निंकिल्बिषं ॥ ऊर्जंपृ
थिव्याभक्त्वायोंरुगायमुपांसते ॥ १ ॥ मित्रोजनांन्यातयतिब्रुवाणोमित्रोदांधारपृथिवीमुत
द्यां ॥ मित्रःकृष्टीरनिंमिषाभिचंष्टेमित्रायंहव्यंघृतवंज्जुहोत ॥ प्रसमित्रमर्तोंऽअस्तुप्रयंस्वान्यस्तं
ऽआदित्यशिक्षंतिव्रतेनं ॥ नहंन्यतेनजींयतेत्वोतोनैनमंहोंऽअश्नोत्यंतिंतोनदूरात् ॥ अनमीवा
सइळंयामदंतोमितज्ञंवोवरिंमन्नापृथिव्याः ॥ आदित्यस्यंव्रतमुंपक्षियंतोंवयंमित्रस्यंसुमतौस्यां
म ॥ अयंमित्रोनंमस्यंःसुशेवोराजांसुक्षत्रोऽअंजनिष्टवेधाः ॥ तस्यंवयंसुमतौयज्ञियस्यापिंभ
द्रेसौमनसेस्यांम ॥ महाँऽआंदित्योनमंसोपसद्योयातयज्जंनोगृणतेसुशेवंः ॥ तस्मांऽएतत्प
न्यंतमायजुष्टंमग्नौमित्रायंहविराजुहोत ॥ १ ॥ मित्रस्यंचर्षणीधृतोवोंदेवस्यंसानासि ॥ द्युम्नं
चित्रश्रंवस्तमं ॥ अभियोमंहिनादिवंमित्रोबभूवंसप्रथांः ॥ अभिश्रवोंभिःपृथिवीं ॥ मित्राय
पंचंयेमिरेजनांऽअभिष्टिंशवसे ॥ सदेवान्विश्वांन्बिभर्ति ॥ मित्रोदेवेष्वायुषुजनांयवृक्तबर्हिषे ॥
इषंऽइष्टव्रंताऽअकः ॥ २ ॥ ॐ सुश्रवःसुश्रवाअसियथात्वंसुश्रवःसुश्रवाअस्येवंमांसुश्रवःसौ

श्रवसंकुरु ॥ यथात्वंदेवानांयज्ञस्यनिधिपोस्येवमहंमनुष्याणांवेदस्यनिधिपोभूयासं ॥ अथ
मेधामह्यमितिसूक्तं ॥ ॐ मेधामह्यमंगिरसोमेधांसप्तऋषयोददुः ॥ मेधामिंद्रश्चाग्निश्चमेधांधा
तादंदातुते ॥ मेधांतेवरुणोराजामेधांदेवीसरस्वती ॥ मेधांतेअश्विनौदेवावाधत्तांपुष्करस्रजा॥
यामेधाअप्सरस्सुगंधर्वेषुचयन्मनः ॥ दैवीयामानुषीमेधासामामाविशतादिमाम् ॥ यन्मेनोक्तं
तद्रमतांशकेयंयदनुब्रुवे ॥ निशामतन्निशामायिमायिव्रतंसहव्रतेषुभूयासंब्रह्मणासंगमेमहि ॥ श
रीरंमेविचक्षणंवाङ्मेमधुमद्दुहां ॥ अवृद्धमहमसौसूर्योब्रह्मणानिस्थःश्रुतंमेमाप्रहासीः ॥ मे
धांदेवींमनसारेजमानांगंधर्वजुष्टांप्रतिनोजुषस्व ॥ मह्यंमेधांवदमह्यंश्रियंवदमेधावीभूयासम
जरांजरिष्णुः ॥ सदसस्पतिमद्भुतंप्रियमिंद्रस्यकाम्यं ॥ सनिंमेधामयासिषं ॥ यांमेधांदेवग
णाःपितरश्चोपासते ॥ तयामामेधयामेमेधाविनंकुरु ॥ मेधाव्य१हंसुमनाःसुप्रतीकःश्रद्धामनाः
सत्यमतिःसुशेवः ॥ महायशाधारयिष्णुःप्रयुक्ताभूयासमस्यैस्वधयाप्रयोगे ॥ १ ॥ अर्चंतप्राचं
तप्रियंमेधासोअर्चंत ॥ अर्चंतुपुत्रकाउतपुरंनधृष्ण्वर्चत ॥ अभिवस्त्रासुवसनान्यर्षाभिधेनूःसुदु
घाःपूयमानः ॥ अभिचंद्राभर्तवेनोहिरण्याभ्यश्वान्रथिनोदेवसोम ॥ वेदिषदेप्रियधामाय सुद्युते

धासिमिवप्रभरायोनिमग्नये ॥ वस्त्रेणेववासयामन्मनाशुचिंज्योतीरथंशुक्रवर्णतमोहनं ॥ सतु
वस्त्राण्यधपेशनानिवसानोअग्निर्नाभापृथिव्याः ॥ अरुषोजातःपदइळायाःपुरोहितोराजन्य
क्षीहदेवान् ॥ चरणंपवित्रंविततंपुराणंयेनपूतस्तरतिदुष्कृतानि ॥ तेनपवित्रेणशुद्धेनपूताअति
पाप्मानमरातिंतरेम ॥ लोकस्यद्वारमर्चिवत्पवित्रं ॥ ज्योतिष्मद्भ्राजमानंमहस्वत् ॥ चरणं
नोलोकेसुधितांददातु ॥ श्रावयेदस्यकर्णावाजयध्यैजुष्टामनुप्रादिशंमंदयध्यै ॥ उद्वावृषाणो
राधसेतुविष्मान्करन्नऽइंद्रःसुतीर्थाभयंच ॥ अच्छायोगंतानाधमानमूतीऽइत्थाविप्रंहवमानंगृ
णंतं ॥ उपत्मनिदधानोधुर्या३शून्त्सहस्राणिशतानिवज्रबाहुः ॥ त्वोतासोमघवन्निंद्रविप्रा
वयंतेस्यामसूरयोगृणंतः ॥ भेजानासोबृहद्दिवस्यरायऽआकाय्यस्यदावनेपुरुक्षोः ॥ तंवो
धियानव्यस्याशविष्ठंप्रत्नंप्रत्नवत्परितंसयध्यै ॥ सनोवक्षदनिमानःसुवह्मेंद्रोविश्वान्यतिदुर्ग
हाणि ॥ तंवोधियापरमयापुराजामजरमिंद्रमभ्यनूष्यर्कैः ॥ ब्रह्माचगिरोदधिरेसमस्मि
न्महांश्चस्तोमोअधिवर्धदिंद्रे ॥ तद्वोदिवोदुहितरोविभातीरुपब्रुवउषसोयज्ञकेतुः ॥ वयंस्या
मयशसोजनेषुतद्यौश्चधत्तांपृथिवीचदेवी ॥ ॥ अथसमावर्तनेविशेषमंत्राः ॥ ॥ ओम् अश्मनस्ते

जोसिचक्षुर्मेपाहि ॥ ओम्अश्मनस्तेजोसिश्रोत्रंमेपाहि ॥ ओम्अनार्तास्यनार्तोहंभूयासम्॥
ओम्देवानांप्रतिष्ठेस्थःसर्वतोमापातं ॥ ओम्दिवश्छद्मासि ॥ ओम् वेणुरसिवानस्पत्योसि
सर्वतोमापाहि ॥ ओम्आयुष्यंवर्चस्यंरायस्पोषमौद्भिदं ॥ इदंहिरण्यंवर्चस्वज्जैत्रायाविशतादि
माम् । उच्चैर्वाजिपृतनाषाट्सभासाहंधनंजयं ॥ सर्वाःसमंग्राऋद्धयोहिरण्येस्मिन्समाहिताः॥
शुनमहंहिरण्यस्वपितुर्नामेवजग्रभं ॥ तेनमांसूर्यत्वचमकरंपूरुषुंप्रियं ॥ सम्राजंचविराजंचाभि
ष्टिर्याचमेध्रुवा ॥ लक्ष्मीराष्ट्रस्ययामुखेतयामामिंद्रसंसृज ॥ अग्नेःप्रजातंपरियद्धिरण्यममृतंयज्ञे
अधिमर्त्येषु ॥ यएनद्वेदसइदेनमर्हतिजरामृत्युभवतियोबिभर्ति ॥ यद्वेदराजावरुणोयदुदेवी
सरस्वती ॥ इंद्रोयद्वृत्रहावेदतन्मेवर्चसआयुषे ॥ नतद्रक्षांसिनपिशाचास्तरंतिदेवानामोजःप्रथ
मजंह्येऽतत् ॥ योबिभर्तिदाक्षायणाहिरण्यंसदेवेषुकृणुतेदीर्घमायुःसमनुष्येषुकृणुतेदीर्घमायुः॥
यदाबध्नन्दाक्षायणाहिरण्यंशतानीकायसुमनस्यमाना ॥ तन्नआबध्नामिशतशारदायायुष्मा
न्जरदष्टिर्यथासत् ॥ घृतादुल्लुप्तंमधुमत्सुवर्णंधनंजयंधरुणंधारयिष्णु ॥ ऋणक्सपत्नादधरां
श्चकृण्वदरोहमांमहतेसौभगाय ॥ प्रियंमाकुरुदेवेषुप्रियंराजसुमाकुरु ॥ प्रियंविश्वेषुगोप्तेषुमायि

धेहिरुचारुचं ॥ अग्निर्येनविराजंतिसूर्योयेनविराजंति ॥ विराज्येनविराजतितेनास्मान्ब्रह्मण
स्पतेविराजसमिधंकुरु ॥ ओम् स्मृतंचमेअस्मृतंचमेतन्मउभयव्रतं ॥ निंदाचमेअनिंदाचमेत
न्मउभयव्रतं ॥ विद्याचमेअविद्याचमेतन्मउभयव्रतं ॥ श्रद्धाचमेअश्रद्धाचमेतन्मउभयव्रतं ॥ प्रज्ञा
चमेअप्रज्ञाचमेतन्मउ० ॥ इष्टंचमेअनिष्टंचमेतन्मउ० ॥ दत्तंचमेअदत्तंचमेतन्मउ० ॥ अधीतं
चमेअनधीतंचमेतन्म० ॥ कृतंचमेअकृतंचमेतन्म० ॥ सत्यंचमेअसत्यंचमेतन्म० ॥ श्रुतं
चमेअश्रुतंचमेतन्म० ॥ व्रतंचमेअव्रतंचमेतन्मउभयव्रतं ॥ यदग्नेसेंद्रस्यसप्रजापतिकस्यसऋषिक
स्यसऋषिराजन्यस्यसपितृकस्यसपितृराजन्यस्यसमनुष्यस्यसमनुष्यराजन्यस्यसाकाशस्य
सातीकाशस्यसानूकाशस्यसप्रतीकाशस्यसदेवमनुष्यस्यसगंधर्वाप्सरस्कस्यसहारण्यैश्चपशु
भिर्ग्राम्यैश्चयन्मआत्मनआत्मनिव्रतंतन्मेसर्वव्रतमिदमहमग्नेसर्वव्रतोभवामिस्वाहा ॥ ममाग्नेव
र्चोविहवेष्वस्तुवयंत्वेंधानास्तन्वंपुषेम ॥ मह्यंनमंतांप्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेणपृतनाजयेम ॥
ममदेवाविहवेसंतुसर्वइंद्रवंतोमरुतोविष्णुरग्निः ॥ ममान्तरिक्षमुरुलोकमस्तुमह्यंवातःपवतांका
मेअस्मिन् ॥ मयिदेवाद्रविणमायजंतांमय्याशीरस्तुमयिदेवहूतिः ॥ दैव्याहोतारोवनुषंत

पूर्वीरिष्टाःस्यामतन्वासुवीराः ॥ मह्यंयजंतुममयानिहव्याकूतिःसत्यामनसोमेअस्तु ॥ ए
नोमानिगांकतमच्चनाहंविश्वेदेवासोअधिवोचतानः ॥ देवीःषळुर्वीरुरुनःकृणोतविश्वेदेवासइह
वीरयध्वं ॥ माहास्महिप्रजयामातनूभिर्मारधामाद्विषतेसोमराजन् ॥ १ ॥ अग्नेमन्युंप्रतिनुद
न्परेषामदब्धोगोपाःपरिपाहिनस्त्वं ॥ प्रत्यंचोयंतुनिगुतःपुनस्तेऽमैषांचित्तंप्रबुधांविनेशत् ॥ धा
ताधातॄणांभुवनस्ययस्पतिर्देवंत्रातारमभिमातिषाहं ॥ इमंयज्ञमश्विनोभाबृहस्पतिर्देवाःपांतुय
जमानंन्यर्थात् ॥ उरुव्यचानोमहिषःशर्मयंसदस्मिन्हवेपुरुहूतःपुरुक्षुः ॥ सनःप्रजायैहर्यश्व
मृळयेंद्रमानोरीरिषोमापरादाः ॥ येनःसपत्नाअपतेभवंत्विंद्राग्निभ्यामवबाधामहेतान् ॥ वस
वोरुद्राआदित्याउपरिस्पृशंमोग्रंचेत्तारमधिराजमक्रन् ॥ अर्वांचमिंद्रममुतोहवामहेयोगोजि
द्धनजिदश्वजिद्यः ॥ इमंनोयज्ञंविहवेजुषस्वास्यकुर्मोहरिवोमेदिनंत्वा ॥ १० ॥ इतिदशमं
त्राः ॥ अथदेवपूजादौ ॥ येभ्योमातामधुमत्पिन्वतेपयःपीयूषंद्यौरदितिरद्रिबर्हाः । उक्थशुष्मा
न्वृषभरान्त्स्वप्नसस्ताँआदित्याँअनुमदास्वस्तये ॥ एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसा
हविर्भिः । बृहस्पतेसुप्रजावीरवन्तोवयंस्यामपतयोरयीणाम् ॥ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसो

मवृष्ण्यं ॥ भवावाजस्यसंगथे ॥ दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः । सुरभिनोमु
खाकरत्प्रणऽआयूंषितारिषत् ॥ घृतंमिमिक्षेघृतमस्ययोनिर्घृतेश्रितोघृतम्वस्यधाम ॥ अनुष्वध
मावहमादयस्वस्वाहाकृतंवृषभवक्षिहव्यम् ॥ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरंतिसिंधवः । माध्वीर्नः
संत्वोषधीः ॥ मधुनक्तमुतोषसोमधुमत्पार्थिवंरजः । मधुद्यौरस्तुनःपिता । मधुमान्नोवनस्पति
र्मधुमाँअस्तुसूर्यः ॥ माध्वीर्गावोभवंतुनः ॥ स्वादुःपवस्वदिव्यायजन्मनेस्वादुरिंद्रायसुहवीतु
नाम्ने ॥ स्वादुर्मित्रायवरुणायवायवेबृहस्पतयेमधुमाँअदाभ्यः ॥ देवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनो
र्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्यामग्नेस्तेजसासूर्यस्यवर्चसेंद्रस्येंद्रियेणाभिषिंचामि ॥ बलायश्रियैयश
सेन्नाद्याय ॥ तदस्तुमित्रावरुणातदग्नेशंयोरस्मभ्यमिदमस्तुशस्तम् ॥ अशीमहिगाधमुतप्रति
ष्ठांनमोदिवेबृहतेसादनाय ॥ गृहावैप्रतिष्ठासूक्तंतत्प्रतिष्ठिततमयावाचाशंस्तव्यंतस्माद्यद्यपिदू
रइवपशूँल्लभतेगृहानेवैनानाजिगमिषतिगृहाहिपशूनांप्रतिष्ठाप्रतिष्ठा ॥ नर्यप्रजांमेगोपाय ॥
अमृतत्वायजीवसे । जातांजनिष्यमाणांच । अमृतेसत्येप्रतिष्ठिताम् ॥ देवेप्रारंभः ॥ ॐम्
गणानांत्वा० ॥ १ ॥ देवींवाचमजनयंतदेवास्तांविश्वरूपाःपशवोवदंति ॥ सानोमंद्रेषमूर्जं

दुहांनाधेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु ॥ २ ॥ नमोमहद्भ्योनमोऽअर्भकेभ्योनमोयुवभ्योनमआशिने
भ्यः ॥ यजामदेवान्यदिशक्नवाममाज्यायसःशंसमावृक्षिदेवाः ॥ १ ॥ ममत्तुनःपरिज्मावस
र्हाममत्तुवातोंअपांवृषण्वान् ॥ शिशीतमिंद्रापर्वतायुवन्नस्तन्नोविश्वेवरिवस्यंतुदेवाः ॥ २ ॥ क
थातेअग्नेशुचयंतआयोर्ददाशुर्वाजेभिराशुषाणाः ॥ उभेयत्तोकेतनयेदधानाऋतस्यसामन्रण
यंतदेवाः ॥ ३ ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवा० ॥ ४ ॥ परांशुभ्राअयासोयव्यासाधारण्येवमरुतो
मिमिक्षुः ॥ नरोदसीअपनुदंतघोराजुषंतवृधंसख्यायदेवाः ॥ ५ ॥ त्वेरायइंद्रतोशतमाःप्रणे
तारःकस्यचिदृतायोः ॥ तेषुणोमरुतोमृळयंतुयेस्मापुरागातूयंतीवदेवाः ॥ ६ ॥ उभाशंसानर्या
मामविष्टामुभेमामूतीअवसासचेताम् ॥ भूरिचिदर्यःसुदास्तरायेषामदंतइषयेमदेवाः ॥ ७ ॥
उतनईमरुतोवृद्धसेनाःस्मद्रोदसीसमनसःसदंतु ॥ पृषदश्वासोवनयोनरथारिशादसोमित्र
युजोनदेवाः ॥ ८ ॥ तवस्यामपुरुवीरस्यशर्मन्नुरुशंसस्यवरुणप्रणेतः ॥ यूयंनःपुत्रा
अदितेरदब्धाअभिक्षमध्वंयुज्यायदेवाः ॥ ९ ॥ दिवश्चिदातेरुचयंतरोकाउषोविभातीरनु
भासिपूर्वीः ॥ अपोयदग्नउशधग्वनेषुहोतुर्मंद्रस्यपनयंतदेवाः ॥ १० ॥ शंसामहामिं

द्रंयस्मिन्विश्वाआकृष्टयःसोमपाःकाममव्यन् ॥ यंसुक्रतुंधिषणेविभ्वतष्टंघनंवृत्राणांजनयंत
देवाः ॥ ११ ॥ त्रिरुत्तमादूणशारोचनानित्रयोराजंत्यसुरस्यवीराः ॥ ऋतावानइषिरा
दूळभासस्त्रिरादिवोविदथेसंतुदेवाः ॥ १२ ॥ नापाभूतनवोतीतृषामानिःशस्ताऋभवोयज्ञेअ
स्मिन् ॥ समिंद्रेणमदथसंमरुद्भिःसंराजभीरत्नधेयायदेवाः ॥ १३ ॥ अप्रतीतोजयतिसंध
नानिप्रतिजन्यान्युतयासजन्या ॥ अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवंतिदेवाः ॥१४॥
कोवस्त्रातावसवःकोवरूताद्यावाभूमीअदितेत्रासीथांनः ॥ सहीयसोवरुणमित्रमर्तात्कोवोध्वरे
वरिवोधातिदेवाः ॥ १५ ॥ त्वमपोयदवेतुर्वशायारमयःसुदुघाःवारइंद्र ॥ उग्रमयातमवहो
हकुत्संसंहयद्वामुशनारंतदेवाः ॥ १६ ॥ मूर्धानंदिवोअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातमग्नि
म् ॥ कविंसम्राजमतिथिंजनानामासन्नापात्रंजनयंतदेवाः ॥ १७ ॥ नाभिंयज्ञानांसदनंरयी
णांमहामाहावमभिसंनवंत ॥ वैश्वानरंरथ्यमध्वराणांयज्ञस्यकेतुंजनयंतदेवाः ॥ १८ ॥ तेनो
रायोद्युमतोवाजवतोदातारोभूतनृवतःपुरुक्षोः ॥ दशस्यंतोदिव्याःपार्थिवासोगोजाताअप्यामृ
ळतांचदेवाः ॥ १९ ॥ येकेचज्मामहिनोअहिमायादिवोजज्ञिरेअपांसधस्थे ॥ तेअस्मभ्यमि

षयेविश्वमायुःक्षपंउस्त्रावंरिवस्यंतुदेवाः ॥ २० ॥ अस्मेरुद्रामेहनापर्वतासोवृत्रहत्येभरंहूतौस
जोषाः ॥ यःशंसंतेस्तुवतेधायिपज्रइंद्रज्येष्ठाअस्माँअंवंतुदेवाः ॥ २१ ॥ परिप्रधन्वेंद्रायसोम
स्वादुर्मित्रायंपूष्णेभगाय ॥ इंद्रंस्तेसोमसुतस्यपेयाःक्रत्वेदक्षांयविश्वेंचदेवाः ॥ २२ ॥ प्रया
जान्मेंनुयाजाँश्चकेवंलानूर्जस्वंतंहविषोंदत्तभागं ॥ घृतंचापांपुरुषंचौषंधीनामग्नेश्चंदीर्घमायुरस्तु
देवाः ॥ २३ ॥ ऐभिर्देदेवृष्ण्याषौंस्यांनियेभिरौक्षंद्वृत्रहत्यांयवज्री ॥ येकर्मणःक्रियमांणस्य
मह्नऋंतेकर्मंमुदजांयंतदेवाः ॥ २४ ॥ अनूक्षराऋजवंःसंतुपंथायेभिःसखायोयंतिनोवरेयं ॥
समर्यमासंभगोंनोनिनीयात्संजास्पत्यंसुयमंमस्तुदेवाः ॥ २५ ॥ गृभ्णामिंतेसौभगत्वायह
स्तंमयापत्यांजरदंष्टिर्यथासंः ॥ भगोंअर्यमासंवितापुरंधिर्मह्यंत्वादुर्गार्हपत्यायदेवाः ॥ २६ ॥
समंस्मिञ्जायमानआसतग्राउतेमंवर्धन्नद्यंःस्वगूर्ताः ॥ महेयत्त्वांपुरूरवोरणायावर्धयन्दस्युह
त्यांयदेवाः ॥ २७ ॥ ब्रह्मचारीचंरतिवेविषद्विषःसदेवानांभवत्येकमंगं ॥ तेनंजायामन्वंविंदद्बृ
हस्पतिःसोमेंननीतांजुह्वंनदेवाः ॥ २८ ॥ सद्योजातोव्यंमिमीतयज्ञमग्निर्देवानांमभवत्पुरोगाः
॥ अस्यहोतुःप्रदिश्यृतस्यंवाचिस्वाहांकृतंहविरंदंतुदेवाः ॥ २९ ॥ इदंतेपात्रंसनंवित्तमिंद्रपिबा

सोमंमेनाशंतक्रतो ॥ पूर्णआंहावोमंदिरस्यमध्वोयंविश्वइदंभिहर्यंतिदेवाः ॥ ३० ॥ सक्तुंमिव
तितंउनापुनंतोयत्रधीरामनंसावाचमक्रंत ॥ अत्रासखांयःसख्यानिंजानतेभद्रैषांलक्ष्मीर्निहि
ताधिंवाचि ॥ १ ॥ प्रणोंदेवीसरंस्वतीवाजेंभिर्वाजिनींवती ॥ धीनामंवित्र्यंवतु ॥ २ ॥ तत्पु
रुषायविद्महेंमहादेवायंधीमहि ॥ तन्नोंरुद्रःप्रचोदयांत् ॥ ३ ॥ तत्पुरुषायविद्महेंवक्रतुंडायंधी
महि ॥ तन्नोंदंतिःप्रचोदयांत् ॥ ४ ॥ वेदात्मनायंविद्महेंहिरण्यगर्भायंधीमहि ॥ तन्नोंब्रह्मप्र
चोदयांत् ॥ ५ ॥ नारायणायंविद्महेंवासुदेवायंधीमहि ॥ तन्नोंविष्णुःप्रचोदयांत् ॥ ६ ॥ व
ज्रनखायंविद्महेंतीक्ष्णदंष्ट्रायंधीमाहि ॥ तन्नोंनारसिंहःप्रचोदयांत् ॥ ७ ॥ भास्करायंविद्म
हेंमहद्युतिकरायंधीमहि ॥ तन्नोंआदित्यःप्रचोदयांत् ॥ ८ ॥ वैश्वानरायंविद्महेंलालीलायंधी
महि ॥ तन्नोंअग्निःप्रचोदयांत् ॥ ९ ॥ कात्यायनायंविद्महेंकन्यकुमारिंधीमहि ॥ तन्नोंदुर्गिः
प्रचोदयांत् ॥ १० ॥ ॐम् राजाधिराजायंप्रसह्यसाहिनें ॥ नमोंवयंवैश्रवणायंकुर्महे ॥ समे
कामान्कामकामांयमह्यंम् ॥ कामेश्वरोवैंश्रवणोदंदातु ॥ कुबेरायंवैश्रवणायं ॥ महाराजायन
मंः ॥ ॐम् स्वति ॥ साम्राज्यंभौज्यंस्वाराज्यंवैराज्यंपारमेष्ठ्यंराज्यंमाहाराज्यमाधिपत्यमयं

समंतपर्यायीस्यात्सार्वभौमः सार्वायुषआंतादापरार्धात्पृथिव्यैसमुद्रपर्यंतायाएकराळिति ॥
तदप्येषश्लोकोभिगीतोमरुतः परिवेष्टारोमरुत्तस्यावसन्गृहे ॥ आविक्षितस्यकामप्रेर्विश्वेदेवाः
सभासदइति ॥ अथविवाहादौमंत्राः ॥ वाग्दाने ॥ अनृक्षराऋजवः॰ ॥ १ ऋक् ॥ समा
नीवआकूतिः समानाहृदयानिवः ॥ समानमस्तुवोमनोयथावः सुसहासति ॥ प्रसुग्मंताधिय
सानस्यसक्षणिवरेभिर्वराँअभिषुप्रसीदत ॥ अस्माकमिंद्रउभयंजुजोषतियत्सोम्यस्यांधसोबु
बोधति ॥ हिंकृण्वतीवसुपत्नीवसूनांवत्समिच्छंतीमनसाभ्यागात् ॥ दुहामश्विभ्यांपयोअघ्न्ये
यंसावर्धतांमहतेसौभगाय ॥ समिद्धस्यश्रयमाणः पुरस्ताद्ब्रह्मवन्वानोअजरंसुवीरं ॥ आरेअस्म
दमतिंबाधमानउच्छ्रयस्वमहतेसौभगाय ॥ वनस्पतेशतवल्शोविरोहसहस्रवल्शाविवयंरुहेम ॥
यंत्वामयंस्वधितिस्तेजमानः प्रणिनायमहतेसौभगाय ॥ इंदुर्देवानामुपसख्यमायन्त्सहस्रधार
पवतेमदाय ॥ नृभिस्तवानोअनुधामपूर्वमगन्निंद्रंमहतेसौभगाय ॥ अस्यापिबक्षुमतः प्रस्थितस्यें
द्रसोमस्यवरमासुतस्य ॥ स्वस्तिदामनसामादयस्वार्वाचीनोरेवतेसौभगाय ॥ घृताद्दुल्लुप्तंमधु
मत्सुवर्णंधनंजयंधरुणंधारयिष्णु ॥ ऋणक्सपत्नाद्धरांश्चकृण्वदारोहमांमहतेसौभगाय ॥

इतिसौभगायपदान्ताः षट् ॥ तदस्तुमित्रावरुणा॰ ॥ अहंवर्ष्मसजातानांविद्युतामिवसूर्यः ॥
इदंतमधितिष्ठामियोमाकश्चाभिदासति ॥ मधुवाताऋतायते॰ ऋक् ॥ ३ ॥ वसवस्त्वागाय
त्रेणच्छंदसाभक्षयंतु ॥ रुद्रास्त्वात्रैष्टुभेनच्छंदसाभक्षयंतु ॥ आदित्यास्त्वांजागतेनच्छंदसाभ
क्षयंतु ॥ विश्वेत्वादेवाआनुष्टुभेनच्छंदसाभक्षयंतु ॥ भूतेभ्यस्त्वा ॥ ३ ॥ विराजोदोहोसि ॥
विराजोदोहमशीय ॥ मयिदोहः पद्यायैविराजः ॥ अमृतापिधानमसि ॥ सत्यंयशः श्रीर्मयि
श्रीः श्रयतां ॥ मातारुद्राणांदुहितावसूनांस्वसादित्यानाममृतस्यनाभिः ॥ प्रनुवोचंचिकितुषेज
नायमागामनागामदितिंवधिष्ट ॥ ओमुत्सृजत ॥ ओम्सत्येनोत्तभिताभूमिः सूर्येणोत्तभिता
द्यौः ॥ ऋतेनादित्यास्तिष्ठंतिदिविसोमोअधिश्रितः ॥ सोमेनादित्याबलिनः सोमेनपृथिवी
मही ॥ अथोनक्षत्राणामेषामुपस्थेसोमआहितः ॥ सोमंमन्यतेपपिवान्यत्संपिंषंत्योषधिं ॥
सोमंयंब्रह्माणोविदुर्नतस्याश्नातिकश्चन ॥ आच्छद्विधानैर्गुपितोबार्हतैः सोमरक्षितः ॥ ग्राव्णा
मिच्छृण्वंतिष्ठसिनतेअश्नातिपार्थिवः ॥ यात्त्वांदेवप्रपिबंतिततआप्यायसेपुनः ॥ वायुःसोम
स्यरक्षितासमानांमासआकृतिः ॥ १ ॥ रैभ्यासीदनुदेयीनाराशंसीन्योचनी ॥ सूर्यायाभद्र

मिद्वासोगाथयैतिपरिष्कृतं ॥ चित्तिराउपबर्हणंचक्षुराअभ्यंजनं ॥ द्यौर्भूमिःकोशआसीद्यदया
त्सूर्यापतिं ॥ स्तोमाआसन्प्रतिधयःकुरीरंछंदओपशः ॥ सूर्यायाअश्विनावराग्निरासीत्पुरो
गवः ॥ सोमोवधूयुरभवदश्विनास्तामुभावरा ॥ सूर्यायत्पत्येशंसंतीमनसासवितादंदात् ॥
मनोअस्याअनआसीद्यौरासीदुतच्छदिः ॥ शुक्रावनड्वाहावास्तांयदयात्सूर्यागृहं ॥ २ ॥
ऋक्सामाभ्यामभिहितौगावौतेसामनावितः ॥ श्रोत्रंतेचक्रेआस्तांदिविपंथाश्चराचरः ॥ शुची
तेचक्रेयात्याव्यानोअक्षआहतः ॥ अनोमनस्मयंसूर्यारोहत्प्रयतीपतिं ॥ सूर्यायावहतुःप्रागा
त्सवितायमवासृजत् ॥ अघासुहन्यंतेगावोर्जुन्योःपर्युह्यते ॥ यदश्विनापृच्छमानावयातंत्रि
चक्रेणवहतुंसूर्यायाः ॥ विश्वेदेवाअनुतद्वामजानन्पुत्रःपितरावदृणीतपूषा ॥ यदयातंशुभस्प
तीवरेयंसूर्यामुप ॥ क्वैकंचक्रंवामासीत्क्वदेष्ट्रायतस्थथुः ॥ ३ ॥ द्वेतेचक्रेसूर्येब्रह्माणऋतुथाविदुः ॥
अथैकंचक्रंयद्गुहातदद्धातयइद्विदुः ॥ सूर्यायैदेवेभ्योमित्रायवरुणायच ॥ येभूतस्यप्रचेतसइदंते
भ्योकरंनमः ॥ पूर्वापरंचरतोमाययैतौशिशूक्रीळंतौपरियातोअध्वरं ॥ विश्वान्यन्योभुवनाभि
चष्टऋतूँरन्योविदधज्जायतेपुनः ॥ नवोनवोभवतिजायमानोन्हांकेतुरुषसामेत्यग्रं ॥ भागंदेवे

भ्योविदधात्यायन्प्रचंद्रमास्तिरतेदीर्घमायुः ॥ सुकिंशुकंशल्मलिंविश्वरूपंहिरण्यवर्णसुवृतंसुच
क्रं ॥ आरोहसूर्येअमृतस्यलोकंस्योनंपत्येवहतुंकृणुष्व ॥ ४ ॥ उदीर्ष्वातःपतिवतीह्येषाविश्वा
वसुंनमसागीर्भिरीळे ॥ अन्यामिच्छपितृषदंव्यक्तांसतेभागोजनुषातस्यविद्धि ॥ उदीर्ष्वातो
विश्वावसोनमसेळामहेत्वा ॥ अन्यामिच्छप्रफर्व्यंसंजायांपत्यासृज ॥ अनृक्षराऋजवःसंतुपं
थायेभिःसखायोयंतिनोवरेयं ॥ समर्यमासंभगोनोनिनीयात्संजास्पत्यंसुयममस्तुदेवाः ॥ प्र
त्वामुंचामिवरुणस्यपाशाद्येनत्वाबंध्नात्सवितासुशेवः ॥ ऋतस्ययोनौसुकृतस्यलोकेरिष्टांत्वास
हपत्यादधामि ॥ प्रेतोमुंचामिनामुतःसुबद्धाममुतस्करं ॥ यथेयमिंद्रमीद्वःसुपुत्रासुभगासति
॥ ५ ॥ पूषात्वेतोनयतुहस्तगृह्याश्विनात्वाप्रवहतांरथेन ॥ गृहान्गच्छगृहपत्नीयथासोवशि
नीत्वंविदथमावदासि ॥ इहप्रियंप्रजयातेसमृध्यतामस्मिन्गृहेगार्हपत्यायजागृहि ॥ एनाप
त्यातन्वंसंसृजस्वाधाजिव्रीविदथमावदाथः॥नीललोहितंभवतिकृत्यासक्तिर्व्यज्यते ॥ एधंतेअ
स्याज्ञातयःपतिर्बंधेषुबध्यते ॥ परादेहिशामुल्यंब्रह्मभ्योविभजावसु ॥ कृत्यैषापद्वतीभूत्व्याजा
याविशतेपतिं ॥ अश्रीरातनूर्भवतिरुशतीपापयामुया ॥ पतिर्यद्वध्वोवाससास्वमंगमभिधित्सं

ते ॥ ६ ॥ येवध्वंश्चंद्रंवहतुंयक्ष्मायंतिजनादनु ॥ पुनस्तान्यज्ञियादेवानयंतुयतआगताः ॥ मा
विदन्परिपंथिनोयआसीदंतिदंपती ॥ सुगेभिर्दुर्गमतीतामपद्रांत्वरातयः ॥ सुमंगलीरियंवधूरि
मांसमेतपश्यत ॥ सौभाग्यमस्यैदत्त्वायाथास्तंविपरेतन ॥ तृष्टमेतत्कटुकमेतदपाष्ठवद्विषवन्नैत
दत्तवे ॥ सूर्यायोब्रह्माविद्यात्सइद्वाधूयमर्हति ॥ आशसनंविशसनमथोअधिविकर्तनं ॥ सूर्या
याःपश्यरूपाणितानिब्रह्मातुशुंधति ॥ ७ ॥ गृभ्णामितेसौभगत्वायहस्तंमयापत्याजरदष्टिर्य
थासः ॥ भगोअर्यमासवितापुरंधिर्मह्यंत्वादुर्गार्हपत्यायदेवाः ॥ तांपूषञ्छिवतमामेरयस्वय
स्यांबीजंमनुष्याऽवपंति ॥ यानऊरूउशतीविश्रयातियस्यामुशंतःप्रहरामशेपं ॥ तुभ्यमग्रेपर्य
वहन्त्सूर्यांवहतुनासह ॥ पुनःपतिभ्योजायांदाअग्नेप्रजयासह ॥ पुनःपत्नीमग्निरदादायुषास
हवर्चसा ॥ दीर्घायुरस्यायःपतिर्जीवातिशरदःशतं ॥ सोमःप्रथमोविविदेगंधर्वोविविदउत्तरः॥
तृतीयोअग्निष्टेपतिस्तुरीयस्तेमनुष्यजाः॥ ८॥ सोमोददद्गंधर्वायगंधर्वोददग्नये ॥ रयिंचपुत्रां
श्चादादग्निर्मह्यमथोइमां ॥इहैवस्तंमावियौष्टंविश्वमायुर्व्यश्नुतं ॥ क्रीळंतौपुत्रैर्नप्तृभिर्मोदमानौस्वे
गृहे ॥ आनःप्रजांजनयतुप्रजापतिराजरसायसमनक्त्वर्यमा ॥ अदुर्मंगलीःपतिलोकमाविशशं

नोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधिशिवापशुभ्यःसुमनाःसुवर्चाः ॥ वीरसूर्देवकामा
स्योनाशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ इमांत्वमिंद्रमीढ्वःसुपुत्रांसुभगांकृणु ॥ दशास्यांपुत्रानाधेहि
पतिमेकादशंकृधि ॥ सम्राज्ञीश्वशुरेभवसम्राज्ञीश्वश्र्वांभव ॥ ननांदरिसम्राज्ञीभवसम्राज्ञीअधिदे
वृषु ॥ समंजंतुविश्वेदेवाःसमापोहृदयानिनौ ॥ संमातरिश्वासंधातासमुदेष्ट्रीदधातुनौ ॥ ९ ॥
अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधिशिवापशुभ्यःसुमनाःसुवर्चाः ॥ वीरसूर्देवकामास्योनाशंनोभवद्विपदेशंच
तुष्पदे ॥ कइदंकस्माअदात्कामःकामायादात्कामोदाताकामःप्रतिग्रहीताकामंसमुद्रमाविशका
मेनत्वाप्रतिगृण्हामिकामैतत्तेवृष्टिरसिद्यौस्त्वाददातुपृथिवीप्रतिगृण्हातु॥यत्कक्षीवांसंवननंपुत्रो
अंगिरसाभवेत् ॥ तेननोद्यविश्वेदेवाःसंप्रियांसमजीजनन् ॥ ॐअनाधृष्टमस्यनाधृष्यंदेवाना
मोजोअभिशस्तिपाः ॥ अनभिशस्त्यंजसासत्यमुपगेषांस्वितेमाधाः ॥ आनःप्रजांजनयतुप्रजा
पतिराजरसायसमनक्त्वर्यमा ॥ अदुर्मंगलीःपतिलोकमाविशशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ अघो
रचक्षुरपतिघ्न्येधिशिवापशुभ्यःसुमनाःसुवर्चाः ॥ वीरसूर्देवकामास्योनाशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे
॥ इमांत्वमिंद्रमीढ्वःसुपुत्रांसुभगांकृणु ॥ दशास्यांपुत्रानाधेहिपतिमेकादशंकृधि ॥ सम्राज्ञीश्वशुरे

भवसम्राज्ञीश्वश्र्वांभव ॥ ननांदरिसम्राज्ञीभवसम्राज्ञी आधिदेवृषु ॥ समुद्रज्येष्ठाः०ऋ० ४ ॥
आपोहिष्ठामयो०ऋ० ३ ॥ परित्वागिर्वणोगिरइमाभवंतुविश्वतः॥वृद्धायुमनुवृद्धयो जुष्टाभवंतुजु
ष्टयः॥तान्वोमहोमरुतंएवयान्वोविष्णोरेषस्यंप्रभृथेहवामहे ॥ हिरण्यवर्णान्ककुहान्यतस्रुचोब्र
ह्मण्यंतःशंस्यंराधईमहे ॥ दशावनिभ्योदशकक्ष्येभ्योदशयोक्रेभ्योदशयोजनेभ्यः॥ दशाभीशु
भ्योअर्चताजरेभ्योदशधुरोदशयुक्तावहद्भ्यः ॥ तेअद्रयोदशयंत्रासआशवस्तेषामाधानंपर्येतिहर्य
तं ॥ तऊसुतस्यसोम्यस्यांधसोंशोःपीयूषंप्रथमस्यभेजिरे ॥ तेसोमादोहरीइंद्रस्यनिंसतेंशुंदुहंतो
अध्यासतेगवि ॥ तेभिर्दुग्धंपपिवान्त्सोम्यंमध्विंद्रोवर्धतप्रथतेवृषायते ॥ वृषावोअंशुर्नकिलारि
षाथनेळावंतःसदमित्स्थनाशिताः ॥ रैवत्येवमहसाचारवस्थनयस्यग्रावाणोअजुषध्वमध्वरं ॥
ओम्नीललोहितंभवतिकृत्यासक्तिर्व्यज्यते ॥ एधंतेअस्याज्ञातयःपतिर्बंधेषुबध्यते ॥ विश्वेत्ताते
सवनेषुप्रवाच्यायाचकर्थमघवन्निंद्रसुन्वते ॥ पारावतयत्पुरुसंभृतंवस्वपावृणोःशरभायऋषिबंध
वे ॥ अग्नेविश्वेभिःस्वनीकदेवैरूर्णावंतंप्रथमःसीदयोनिं ॥ कुलायिनंघृतवंतंसवित्रेयज्ञंनयय जमा
नायसाधु ॥ भद्रंकर्णेभिः०यदायुः ॥ १ ॥ पुनःपुनर्जायमानापुराणीसमानंवर्णमभिशुंभमाना ॥

श्वघ्नीवकृत्नुर्विजंआमिनानामर्तस्यदेवीजरयंत्यायुः ॥ २ ॥द्रविणोदाद्र०दीर्घमायुः ॥ ३ ॥
उदीर्ध्वंजीवोअसुर्नआगादपप्रागात्तमआज्योतिरेति ॥ आरैकपंथांयातवेसूर्यायागन्मयत्रप्रति
रंतआयुः ॥ ४ ॥ दक्षिणावतामिदिमानिचित्रादक्षिणावतांदिविसूर्यासः ॥ दक्षिणावंतोअमृ
तंभजंतेदक्षिणावंतःप्रतिरंतआयुः ॥ ५ ॥ इमेभोजाअंगिरसोविरूपादिवस्पुत्रासोअसुरस्य
वीराः ॥ विश्वामित्रायददतोमघानिसहस्रसावेप्रतिरंतआयुः ॥ ६ ॥ यथाहत्यद्वसवोगौर्यंचि
त्पदिषिताममुंचतायजत्राः ॥ एवोष्वस्मन्मुंचताव्यंहःप्रतार्यग्नेप्रतरंनआयुः ॥ यशस्करंबलवं
तं०दीर्घमायुः ॥ गोमायुरदादजमायुरदात्पृश्निरदाद्धरितोनोवसूनि ॥ गवांमंडूकाददतःश
तानिसहस्रसावेप्रतिरंतआयुः ॥ इंद्रावरुणासौमनसमदृप्तंरायस्पोषंयजमानेषुधत्तं ॥ प्रजांपु
ष्टिंभूतिमस्मासुधत्तंदीर्घायुत्वायप्रतिरतंनआयुः ॥ वृष्टिंदिवःशतधारःपवस्वसहस्रसावाजयुर्दे
ववीतौ ॥ ससिंधुभिःकलशेवावशानःसमुस्रियाभिःप्रतरंनआयुः ॥ सवितापश्चा० मायुः ॥
नवोनवोभ०युः ॥ विद्युन्नयापतंतीदविद्योद्भरंतीमेअप्याकाम्यानि ॥ जनिष्ठोअपोनर्यःसुजातः
प्रोर्वशीतिरतदीर्घमायुः ॥ उच्चादिवि०युः ॥ इत्यायुःपदांतामंत्राः ॥ अविधवाभवंववर्षाणिशतं

सांग्रंतुसुव्रंता ॥ तेजस्वींचयशस्वींचधर्मेपत्नीपतिव्रंता ॥ जनयंद्बहुपुत्रांणिमाचंदुःखंलभेःक्वंचित् ॥
भर्तातेसोमंपानित्यंभवेद्धंर्मपरायंणः ॥ अष्टपुत्राभंवत्वंचसुभगांचपतिव्रंता ॥ भर्तुश्चैवपिंतुर्भ्रातु
र्हृदयांनंदिनीसदां ॥ इंद्रंस्यतुयंथेंद्राणीश्रीधरंस्ययथाश्रिया ॥ शंकरंस्ययथागौरींतद्वर्तुरपिभ
र्तरि ॥ अत्रेर्यथानुंसूयास्याद्वसिष्ठंस्याप्यरुंधंती ॥ कौशिकस्ययथासतींतथात्वंमपिभर्तंरि ॥
ध्रुवैधिपोष्यामयिमह्यंत्वादाद्बृहस्पतिंः ॥ मयापत्यांप्रजावंतीसंजींवशरदंःशतं ॥ विहिसोतोर
सृंक्षतनेंद्रंदेवमंमंसत ॥ यत्रामंदद्वृषाकंपिरर्यःपुष्टेषुमत्संखाविश्वंस्मादिंद्रऽउत्तंरः ॥ ॐअर्यम
णंनुदेवंकन्याअग्निमयक्षत ॥ सइमांदेवोअर्यमाप्रेतोमुंचातुनामुतस्वाहा ॥ ॐअमोहमस्मि
सात्वंसात्वमस्यमोहंद्यौरहंपृथिवीत्वंसामाहमृक्त्वंतावेहविवहावहै ॥ प्रजांप्रजनयावहैसंप्रि
यौरोचिष्णूसुमनस्यमानौजीवेवशरदःशतं ॥ इममश्मानमारोहाश्मेवत्वंस्थिराभव ॥ सहस्व
पृतनायतोभितिष्ठपृतन्यतः ॥ वरुणंनुदेवंकन्याअग्निमयक्षत ॥ सइमांदेवोवरुणःप्रेतोमुंचातुना
मुतस्वाहा ॥ पूषणंनुदेवंकन्याअग्निमयक्षत ॥ सइमांदेवःपूषाप्रेतोमुंचातुनामुतस्वाहा ॥ प्र
त्वामुंचामिवरुंणस्यपाशाद्येनत्वाबंध्नासवितासुशेवंः ॥ ऋतस्ययोनौसुकृतस्यंलोकेरिंष्टांत्वास

हपत्यांदधामि ॥ प्रेतोमुंचामिनामुतंःसुबद्धाममुतंस्करं ॥ यथेयामिंद्रमीढ्वःसुपुत्रासुभगासंति ॥
ॐइषएकपदीभव ॥ सामामनुव्रताभव ॥ पुत्रान्विंदावहै ॥ बहूंस्तेसंतुजरदष्टयः ॥ ऊर्जेद्विप
दीभव ॥ रायस्पोषायत्रिपदीभव ॥ मायोभव्यायचतुष्पदीभव ॥ प्रजाभ्यःपंचपदीभव ॥ ऋ
तुभ्यःषट्पदीभव ॥ सखासप्तपदीभव ॥ प्रातर्यावांणारथ्येंववीराजेवंरमावरमासंचेथे ॥ मेनें
इवतन्वा३ंशुंभंमानेदंपंतीवक्रतुविदाजनेंषु ॥ त्वमर्यमाभंवसियत्कनीनानामंस्वधावन्गुह्यंबिभ
र्षि ॥ अंजंतिंमित्रंसुधितंनगोभिर्यद्दंपंतीसमंनसाकृणोर्षि ॥ संगोभिरांगिरसोनक्षंमाणोभ
गंइवेदंर्यमणंनिनाय ॥ जनैर्मित्रोनदंपंतीअनक्तिबृहंस्पतेवाजयाशूंरिंवाजौ ॥ माविंदन्प
रिपंथिनोयआसीदंतिदंपंती ॥ सुगेभिर्दुर्गमतींतामपंद्रांत्वरांतयः ॥ उभावांमिंद्राग्नीआहु
वध्यांउभाराधंसःसहमांदयध्यै ॥ उभादातारांविषांरंयीणामुभावाजंस्यसातयेंहुवेवां ॥ अ
स्यंप्रजावंतीगृंहेसंश्वंतीदिवेदिंवे ॥ इळांधेनुमतीदुंहे ॥ यादंपंतीसमंनसासुनुतआचधावंतः ॥
देवांसोनित्यंयाशिरां ॥ इतिदंपत्योःआशीर्मंत्राः ॥ अथान्येपिआशीर्मंत्राः ॥ अर्वाचीसुभगे
भवसीतेवंदांमहेत्वा ॥ यथांनःसुभगासंसियथांनःसुफलासंसि ॥ रायोबुध्नःसंगमंनोवसूंनांय

ज्ञस्यकेतुर्मन्मसाधनोवेः ॥ अमृतत्वंरक्षमाणासएनंदेवाअग्निंधारयंद्रविणोदां ॥ नूचपुराचसद
नंरयीणांजातस्यंचजायमानस्यचक्षां ॥ सतश्चगोपांभवतश्चभूरेर्देवा॰ ॥ द्रविणोदाद्रविणस
स्तुरस्यंद्रविणोदाःसनंरस्यप्रयंसत् ॥ द्रविणोदावीरवंतीमिषंनोद्रविणोदारासतेदीर्घमायुः ॥
एवानोअग्नेसमिधावृधानोरेवत्पावकश्रवसेविभांहि ॥ तन्नोमित्रोवरुणोमामहंतामदितिःसिंधुः
पृथिवीउतद्यौः ॥ २ ॥ अवोचाममहतेसौभंगायसत्यंत्वेषाभ्यांमहिमानंमिंद्रियम् ॥ अस्मा
न्त्स्वंद्रावरुणाघृतश्चुतस्त्रिभिः साप्तेभिरवतंशुभस्पती ॥ इंद्रावरुणायदृषिभ्योमनीषांवाचोमतिं
श्रुतमंदत्तमग्रे ॥ यानिस्थानांन्यसृजंतधीरायज्ञंतन्वानास्तपंसाभ्यपश्यं ॥ इंद्रावरुणासौमन
समदृप्तंरायस्पोषंयजमानेषुधत्तं ॥ प्रजांपुष्टिंभूतिमस्मासुधत्तंदीर्घायुत्वायप्रतिरतंनऽआयुः ॥
॥ १ ॥ महदद्यमहतामावृणीमहेवोदेवानांबृहतामनर्वणां ॥ यथावसुवीरजातंनशामहैतद्देवा
नामवोअद्यावृणीमहे ॥ महोऽअग्नेःसमिधानस्यशर्मण्यनागामित्रेवरुणेस्वस्तये ॥ श्रेष्ठेस्याम
सवितुःसवीमनितद्देवानामवोऽअ ॰ ॥ येसवितुःसत्यसंवश्यविश्वेमित्रस्यंव्रतेवरुणस्यदेवाः ॥
तेसौभगंवीरवद्गोमदप्नोदधातनद्रविणंचित्रमस्मे ॥ सवितापश्चात्तात्सवितापुरस्तात्सवितोत्तरा

त्तात्सविताधरात्तात् ॥ सवितानःसुवतुसर्वतातिंसवितानोरासतांदीर्घमायुः ॥ १ ॥ एतुंपूषार
यिर्भगःस्वस्तिसर्वधातमः ॥ उरुरध्वास्वस्तये ॥ अरमंतिरनर्वणोविश्वोदेवस्यमनसा ॥ आ
दित्यानामनेहइत् ॥ यथानोमित्रोऽअर्यमावरुणःसंतिगोपाः ॥ सुगाऽऋतस्यपंथाः ॥ अ
ग्निंवःपूर्व्यंगिरादेवमीळेवसूनां ॥ सपर्यंतःपुरुप्रियंमित्रंनक्षेत्रसाधसं ॥ मक्षूदेववंतोरथःशूरोवा
पृत्सुकासुचित् ॥ देवानांयऽइन्मनोयजमानऽइयंक्षत्यभीदयज्वनोभुवत् ॥ नयंजमानरि
ष्यसिनसुन्वाननदेवयो ॥ देवानांयऽइ॰ ॥ नकिष्टंकर्मणानशन्नप्रयोषन्नयोषति ॥ देवानां
यऽइ॰ ॥ असदत्रंसुवीर्यमुतत्यदाश्वश्व्यं ॥ देवानांय॰ ॥ ६ ॥

अथान्यसूक्तानि ॥ बृहस्पतिसूक्तं ॥ इदंवामास्येहविःप्रियमिंद्राबृहस्पती ॥ उक्थंमदश्चश
स्यते ॥ अयंवांपरिषिच्यतेसोमंऽइंद्राबृहस्पती ॥ चारुर्मदायपीतये ॥ आनंऽइंद्राबृहस्पती
गृहमिंद्रश्चगच्छतं ॥ सोमपासोमंपीतये ॥ अस्मेऽइंद्राबृहस्पतीरयिंधत्तंशतग्विनं ॥ अश्वावंतं
सहस्रिणं ॥ इंद्राबृहस्पतीवयंसुतेगीर्भिर्हवामहे ॥ अस्यसोमस्यपीतये ॥ सोमंऽइंद्राबृहस्पती
पिबंतंदाशुषोगृहे ॥ मादयेथांतदोकसा ॥ १ ॥ एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसांह

विभिः ॥ बृहस्पतेसुप्रजावीरवंतोवयंस्यामपतयोरयीणां ॥ सइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणतस्थावभिवीर्येण ॥ बृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तिवल्गूयतिवंदतेपूर्वभाजं ॥ सइत्क्षेतिसुधितऽओकसिस्वेतस्माऽइळापिन्वतेविश्वदानीं ॥ तस्मैविशःस्वयमेवानमंतेयस्मिन्ब्रह्माराजानिपूर्वएतिं ॥ अप्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिजन्यान्युतयासजन्या ॥ अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवंतिदेवाः ॥ इंद्रश्चसोमंपिबतंबृहस्पतेस्मिन्यज्ञेमंदसानावृषण्वसू ॥ आवांविशंत्विंदवःस्वाभुवोस्मेरयिंसर्ववीरंनियच्छतं ॥ १ ॥ इतिबृहस्पतिसूक्तं ॥ सस्वश्चिद्धितन्वः शुंभमानाआहंसासोनीलपृष्ठाऽअपप्तन् ॥ विश्वंशर्द्धोऽअभितोमानिषेदनरोनरण्वाःसवनेमदंतः ॥ योनोमरुतोऽअभिदुर्हृणायुस्तिरश्चित्तानिवसवोजिघांसति ॥ द्रुहःपाशान्प्रतिसमुचीष्टतपिष्ठेनहन्मनाहंतनातं ॥ सांतपनाऽइदंहविर्मरुतस्तज्जुजुष्टन ॥ युष्माकोतीरिशादसः ॥ गृहमेधासऽआगतमरुतोमापभूतन ॥ युष्माकोतीसुदानवः ॥ इहेहवःस्वतवसःकवयःसूर्यत्वचः ॥ यज्ञंमरुतऽआवृणे ॥ त्र्यंबकंयजामहे० ॥ अंबितमेनदीतमेदेवितमेसरस्वति॥अप्रशस्ताइवस्मसिप्रशस्तिमंबनस्कृधि ॥ त्वेविश्वासरस्वतिश्रितायूंषिदेव्यां॥शुनहोत्रेषुमत्स्वप्रजांदेविदिदिढ्ढिनः॥

इमाब्रह्मसरस्वतिजुषस्ववाजिनीवति ॥ यातेमन्मगृत्समदाऽऋतावरिप्रियादेवेषुजुह्वति॥ प्रेतांयज्ञस्यशंभुवायुवामिदावृणीमहे ॥ अग्निंचहव्यवाहनं ॥ द्यावानःपृथिवीइमंसिध्रमद्यदिविस्पृशं ॥ यज्ञंदेवेषुयच्छतां ॥ आवामुपस्थमद्रुहादेवाःसीदंतुयज्ञियाः ॥ इहाद्यसोमपीतये ॥ अथौषधिसूक्तं ॥ याओषधीःपूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियुगंपुरा ॥ मनैनुबभ्रूणामहंशतंधामानिसप्तचं ॥ शतंवोअंबधामानिसहस्रमुतवोरुहः ॥ अधाशतक्रत्वोयूयमिमंमेअगदंकृत ॥ ओषधीःप्रतिमोदध्वंपुष्पवतीःप्रसूवरीः ॥ अश्वाइवसजित्वरीर्वीरुधःपारयिष्ण्वः ॥ ओषधीरितिमातरस्तद्वोदेवीरुपब्रुवे ॥ सनेयमश्वंगांवासआत्मानंतवपूरुष ॥ अश्वत्थेवोनिषदनंपर्णेवोवसतिष्कृता ॥ गोभाजइत्किलासथयत्सनवथपूरुषं ॥ १ ॥ यत्रौषधीःसमग्मंतराजानःसमिताविव ॥ विप्रःसउच्यतेभिषग्रक्षोहामीवचातनः ॥ अश्वावतींसोमावतीमूर्जयंतीमुदोजसं ॥ आवित्सिसर्वाओषधीरस्माअरिष्टतातये ॥ उच्छुष्माओषधीनांगावोगोष्ठादिवेरते ॥ धनंसनिष्यंतीनामात्मानंतवपूरुष ॥ इष्कृतिर्नामवोमाताथोयूयंस्थनिष्कृतीः ॥ सीराःपतत्रिणीःस्थनयदामयतिनिष्कृथ ॥ अतिविश्वाःपरिष्ठाःस्तेनइवव्रजमक्रमुः ॥ ओषधीःप्राचुच्यवुर्यत्किंचतन्वोरपः॥२॥

यदिमावाजयंन्नहमोषंधीर्हस्तंआदधे ॥ आत्मायक्ष्मंस्यनश्यतिपुराजीवगृभोयथा ॥ यस्यौष
धीःप्रसर्पथांगमंगंपरुष्परुः ॥ ततोयक्ष्मंविबाधध्वउग्रोमध्यमशीरिव ॥ साकंयक्ष्मप्रपंतचाषेण
किकिदीविनां ॥ साकंवातंस्यध्राज्यांसाकंनंश्यनिहाकंया ॥ अन्यावोअन्यामंवत्वन्यान्यस्या
उपावत ॥ ताःसर्वाःसंविदानाइदंमेप्रावंतावचंः ॥ याःफलिनीर्याअंफलाअंपुष्पायाश्चंपुष्पिणीः
बृहस्पतिंप्रसूतास्तानोंमुंचत्वंहंसः ॥ ३ ॥ मुंचंतुंमाशपथ्या३दथोंवरुण्यांदुत ॥ अथोयमस्यप
ड्वींशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात् ॥ अवपतंतीरवदंदिवओषंधयस्परिं ॥ यंजीवमश्नवांमहैनसरिं
ष्यातिपूरुंषः ॥ याओषंधीःसोमंराज्ञीर्बह्वीःशतविंचक्षणाः ॥ तासांत्वमस्युत्तमारंकामायशंह्
दे ॥ याओषंधीःसोमंराज्ञींर्विष्ठिताःपृथिवीमनुं ॥ बृहस्पतिंप्रसूताअस्यैसंदंत्तवीर्यं ॥ मावोरि
षत्खनिता०तुरं ॥ याश्चेदमुंपशृण्वंतियाश्चंदूरंपरांगताः ॥ सर्वाःसंगत्यंवीरुधोस्यैसंदंत्तवीर्यं॥
ओषंधयःसंवंदंते०पारयामसि ॥ त्वमुंत्तमास्योषधेतवंवृक्षाउपंस्तयः ॥ उपंस्तिरस्तुसो३स्मा
कंयोअस्मांअभिदासंति ॥ ४ ॥ इत्योषधिसूक्तं ॥ ॥ भद्राअग्नेर्वध्र्यश्वस्यंसंदृशोवामीप्रणी
तिःसुरणाउपेंतयः ॥ यदींसुमित्राविशोअग्रंइंधतेंघृतेनाहुंतोजरतेदविंद्युतत् ॥ घृतमग्नेर्वध्र्यश्व

स्यवर्धनंघृतमन्नंघृतम्वंस्यमेदंनं ॥ घृतेनाहुंतउर्वियाविपंप्रथेसूर्यइवरोचतेम्सापिरासुतिः ॥ यत्तेमनु
र्यदनीकंसुमित्रःसंमीधेअंग्नेतदिदंनवीयः ॥ सरेवच्छोंचसगिरोंजुषस्वसवाजंदर्षिसइहश्रवो
धाः ॥यंत्वापूर्वमीळितोवध्र्यश्वःसंमीधेअंग्नेसइदंजुंषस्व ॥ सनंस्त्निपाउतभंवातनूपादात्रंरंक्षस्वय
दिदंतेंअस्मे ॥ भवांद्युम्नीवाध्र्यश्वोतगोपामात्वांतारीदभिमांनिर्जनांनां॥ शूरंइवधृष्णुश्च्यवंनःसु
मित्रःप्रनुवोचंवाध्र्यंश्यस्यनामं ॥ समज्र्यापर्वत्या३वसूंनिदासावृत्राण्यार्याजिगेथ॥ शूरंइवधृष्णु
श्च्यवंनोजनांनांत्वमंग्नेपृतनायूंरभिष्याः ॥ १ ॥ दीर्घतंतुर्बृहदुंक्षायमग्निःसहस्त्रंस्तरीःशतनीथ
ऋभ्वां ॥ द्युमांद्युमत्सुनृभिर्मृज्यमांनःसुमित्रेषुंदीदयोदेवयत्सुं ॥ त्वेधेनुःसुदुघांजातवेदोसश्च
तेवसमनासंबर्धुक् ॥ त्वंनृभिर्दक्षिणावद्भिरग्नेसुमित्रेभिरिध्यसेदेवयद्भिः ॥ देवाश्चित्ते अमृताजा
तवेदोमहिमानंवाध्र्यश्वप्रवोचन् ॥ यत्संपृच्छंमानुंषीर्विशआयंत्वंनृभिरजयस्त्वावृधेभिः ॥ पि
तेवंपुत्रमंबिभरुपस्थेत्वामग्नेवध्र्यश्वःसंपर्यन् ॥ जुषाणोअंस्यसमिधंयविष्ठोतपूर्वांअवनोर्व्राधंत
श्चित ॥ शश्वंदग्निर्वध्र्यश्वस्यशत्रून्नृभिर्जिगायसुतसोमवद्भिः ॥ समंनंचिददहश्चित्रभानोयव्रा

धंतमभिनद्बृधश्चित् ॥ अयमग्निर्वंध्र्यश्वस्यंवृत्रहासंनकात्प्रेद्धोनमंसोपवाक्यः ॥ सनोअजांमी
रुतवाविजांमीनभितिष्ठशर्धतोवाध्र्यश्व ॥ २ ॥
॥ ॐम् ॥ तदिदांसभुवनेषुज्येष्ठंयतोंजज्ञऽउग्रस्त्वेषनृम्णः ॥ सद्योजंज्ञानोनिरिणातिशत्रून
नुयंविश्वेमदंत्यूमाः ॥ १ ॥ हिरण्यगर्भःसमंवर्ततांग्रेभूतस्यंजातःपतिरेकंऽआसीत् ॥ सदां
धारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैंदेवायंहविषांविधेम ॥ यऽआंत्मदाबंलदायस्यविश्वंऽउपासंतेप्रशि
षंयस्यंदेवाः ॥ यस्यंछायामृतंयस्यंमृत्युःकस्मैं० ॥ यःप्राणतोनिमिषतोमंहित्वैकइद्राजाजगंतो
बभूवं॥यऽईशेंऽअस्याद्विपदश्चतुंष्पदःकस्मैं०॥यस्येमेहिमवंतोमहित्वायस्यंसमुद्रंरसयांसहाहुः॥
यस्येमाःप्रदिशोयस्यंबाहूकस्मैं० ॥ येनद्यौरुग्रापृथिवीचंदृह्लायेनस्वंःस्तभितंयेननाकः ॥ योऽ
अंतरिंक्षेरजंसोविमानःकस्मैं० ॥ १ ॥ यंक्रंदंसीऽअवंसातस्तभानेऽअभ्यैक्षेंतांमनंसारेजंमाने ॥
यत्राधिसूरऽउदितोविभातिकस्मैं० ॥ आपोंहयद्बृहतीर्विश्वमायन्गर्भंदाधांनाजनयंतीरग्निं ॥
ततोंदेवानांसमंवर्ततासुरेकःकस्मैं० ॥ यश्चिदापोंमहिनापर्यपंश्यद्दक्षंदधांनाजनयंतीर्यज्ञं ॥

१ हिरण्यगर्भ०ऋ८अर्चायांउपयुक्ताः ।

योदेवेष्वधिंदेवऽएकऽआसीत्कस्मैंदे० ॥ मानोंहिंसीज्जनितायःपृथिव्यायोवांदिवंसत्यधंर्माज
जानं ॥ यश्चापश्चंद्राबृहतीर्जजानकस्मैं० ॥ प्रजांपतेन० ऋक्१ ॥ अथ देवीसूक्तंसप्तशतीपा
ठादौउपयुक्तं ॥ अहंरुद्रेभिर्वसुंभिश्चराम्यहमांदित्यैरुतविश्वदेवैः ॥ अहंमित्रावरुंणोभाबिंभर्म्य
हमिंद्राग्नीऽअहमश्विनोभा ॥ अहंसोमंमाहनसंबिभर्म्यहंत्वष्टांरमुतपूषणंभगं ॥ अहंदंधामिद्र
विणंहविष्मंतेसुप्राव्ये३यजंमानायसुन्वते ॥ अहंराष्ट्रींसंगमंनीवसूंनांचिकितुषींप्रथमायज्ञियां
नां ॥ तांमांदेवाव्यंदधुःपुरुत्राभूरिंस्थात्रांभूर्यांवेशयंतीं ॥ मयासोऽअन्नंमत्तियोविपश्यंतियःप्रा
णितियऽईंशृणोत्युक्तं ॥ अमंतवोमांतउपंक्षियंतिश्रुधिश्रुतश्रद्धिवंतेवदामि ॥ अहमेवस्वयमिदं
वंदामिजुष्टंदेवेभिरुतमानुषेभिः ॥ यंकामयेतंतमुग्रंकृणोमितंब्रह्माणंतमृषिंतंसुमेधां ॥ ४ ॥ अ
हंरुद्रायधनुरातंनोमिब्रह्मद्विषेशरंवेहंतवाउ ॥ अहंजनांयसमदंकृणोम्यहंद्यावांपृथिवीऽआविंवे
श॥अहंसुवेपितरंमस्यमूर्द्धन्ममयोनिरप्स्वं१तःसंमुद्रे ॥ ततोविर्तिष्ठेभुवनानुविश्वोतामूंद्यांवर्ष्मंणो
पंस्पृशामि ॥ अहमेववातंऽइवप्रवाम्यारभंमाणाभुवंनानिविश्वां ॥ परोदिवापरऽएनापृथिव्यैता
वंतीमहिनासंबंभूव ॥ इतिदेवीसूक्तं ॥ उत्तिंष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयंतंस्त्वेमहे ॥ उपप्रयंतुमरुतःसु

दानंवइंद्रप्राशूर्भवासचा ॥ ॐअभ्यारमिदद्रयोनिषिक्तंपुष्करेमधु ॥ अवतस्यविसर्जने ॥ प्रेतिचे
तिचेत्येतद्वैसर्वस्वस्त्ययनंयत्प्रेतिचेतिचेतितद्योस्यप्रियःस्यात्तमेतेनानुमंत्रयेतप्रेतिचोतिचेतिस्व
स्त्येवगच्छतिस्वस्तिपुनरागच्छति ॥ अग्निद्वयसंसर्गादौविशेषमंत्राः ॥ अग्नावग्निश्चरतिप्र
विष्टऋषीणांपुत्रोअधिराजएषः ॥ तस्मैजुहोमिहविषाघृतेनमादेवानांमोमुहद्भागधेयंमोअस्मा
कंमोमुहद्भागधेयं ॥ अग्निनाग्निःसमिध्यतेकविर्गृहपतिर्युवा ॥ हव्यवाट्जुह्वास्यः ॥ अस्तीद
मधिमंथनमस्तिप्रजननंकृतं ॥ एतांविश्पत्नीमाभराग्निंमंथामपूर्वथा ॥ अरण्योर्निहितोजातवे
दागर्भइवसुधितोगर्भिणीषु ॥ दिवेदिवईड्योजागृवद्भिर्हविष्मद्भिर्मनुष्येभिरग्निः ॥ उत्तानाया
मवभराचिकित्वान्त्सद्यःप्रवीतावृषणंजजान ॥ अरुषस्तूपोरुशदस्यपाजइळायास्पुत्रोवयुनेज
निष्ट ॥ पाहिनोअग्नएकयापाह्युतद्वितीयया ॥ पाहिगीर्भिस्तिसृभिरूर्जांपतेपाहिचतसृभिर्व
सो ॥ त्वंह्यग्नेअग्निनाविप्रोविप्रेणसन्त्सता ॥ सखासख्यासमिध्यसे ॥ पाहिविश्वस्माद्रक्षसो
अराव्णःप्रस्मवाजेषुनोव ॥ त्वामिद्धिनेदिष्ठंदेवतातयआपिंनक्षामहेवृधे ॥ ॥ अथौपासनहोम
योर्विशेषमंत्रौ ॥ ॥ तंतुंतन्वन्रजसोभानुमन्विहिज्योतिष्मतःपथोरक्षधियाकृतान् ॥ अनु

ल्बणंवयतजोगुवामपोमनुर्भव जनयादैव्यंजनं ॥ हिरण्यगर्भःसमवर्तताग्रेभूतस्यजातःपतिरे
कआसीत् ॥ सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ हविष्पांतमजरंस्वर्विदिदि
विस्पृश्याहुतंजुष्टमग्नौ ॥ तस्यभर्मणेभुवनायदेवाधर्मणेकंस्वधयापप्रथंत ॥ गीर्णभुवनंतमसाप
गूह्ळमाविःस्वरभवज्जातेअग्नौ ॥ तस्यदेवाःपृथिवीद्यौरुतापोरणयन्नोषधीःसख्येअस्य ॥ देवे
भिर्न्विषितोयज्ञियेभिरग्निंस्तोषाण्यजरंबृहंतं ॥ योभानुनापृथिवींद्यामुतेमामाततानरोदसीअं
तरिक्षं ॥ योहोतासीत्प्रथमोदेवजुष्टोयंसमांजनाज्येनावृणानाः ॥ सपतत्रीत्वरंस्थाजगद्यच्छ्वा
त्रमग्निरकृणोज्जातवेदाः ॥ यज्जातवेदोभुवनस्यमूर्धन्नतिष्ठोअग्नेसहरोचनेन ॥ तंत्वाहेममति
भिर्गीर्भिरुक्थैःसयज्ञियोअभवोरोदसिप्राः ॥ त्वमग्नेसप्रथाअसिजुष्टोहोतावरेण्यः ॥ त्वयायज्ञं
वितन्वते ॥ १ ॥ योअग्निंदेववीतयेहविष्माँआविवासति ॥ तस्मैपावकमृळय ॥ तंतुंतन्वन्रज॰ ॥ त्वं
नोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेळोवयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवह्नितमःशोशुचानोविश्वाद्वेषांसिप्र
मुमुग्ध्यस्मत् ॥ सत्वंनोअग्नेवमोभवोतीनेदिष्ठोअस्याउषसोव्युष्टौ ॥ अवयक्ष्वनोवरुणंरराणोवी
हिमृळीकंसुहवोनएधि ॥ इदंतएकंपरऊतएकंतृतीयेनज्योतिषासंविशस्व ॥ संवेशनेतन्व१श्चारुरे

धिप्रियोदेवानांपरमेजनित्रैं॥पूषात्वेतोनंयतुहस्तगृह्याश्विनांत्वाप्रवहतांरथेन ॥ गृहान्गंछगृह
पत्नीयथासोवशिनीत्वंविदथमावदासि ॥ सप्ततेअग्नेसमिधःसप्तजिह्वाःसप्तऋषयःसप्तधाम
प्रियाणि॥सप्तहोत्राःसप्तधात्वायजंतिसप्तयोनीरापृणस्वाघृतेन॥मनोज्योतिर्जुषतामाज्यंविच्छि
न्नंयज्ञंसमिमंदधातु॥याइष्टाउषसोनिम्रुचश्चताःसंदधामिहविषाघृतेन॥पुनस्त्वादित्यारुद्रावस
वःसमिंधतांपुनर्ब्रह्माणोवसुनीथयज्ञैः॥घृतेनत्वंतनुवोवर्धयस्वसत्याःसंतुयजमानस्यकामाः॥अ
श्मन्वतीरीयतेसंरभध्वमुत्तिष्ठतप्रतंरतासखायः॥ अत्राजहामयेअसन्नशेवाःशिवान्वयमुत्तरेमा
भिवाजान् ॥ जीवंरुदंतिविमयंतेअध्वरेदीर्घामनुप्रसितिंदीधियुर्नरः ॥ वामंपितृभ्योयइदंसमेरि
रेमयःपतिभ्योजनयःपरिष्वजे॥ इत्यग्निद्वयसंसर्गादिनवोढागृहप्रवेशोविशेषमंत्राः॥अग्नेनयसुप
थारायेऽअस्मान्विश्वानिदेववयुनानिविद्वान् ॥ युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठांतेनमऽउक्तिंवि
धेम ॥ अग्नेत्वंपारयानव्योऽअस्मान्त्स्वस्तिभिरतिदुर्गाणिविश्वा ॥ पूश्चपृथ्वीबहुलानउर्वीभवा
तोकायतनयायशंयोः ॥ अग्नेत्वमस्मद्युयोध्यमीवाअनग्नित्राऽअभ्यमंतकृष्टीः ॥ पुनरस्मभ्यंसु
वितायदेवक्षांविश्वेभिरमृतेभिर्यजत्र ॥ पाहिनोअग्नेपायुभिरजस्रैरुतप्रियेसदनआशुशुक्वान् ॥

मातेभयंजरितारंयविष्ठनूनंविदन्मापरंसहस्वः ॥ मानोऽअग्नेवसृजोअघायाविष्यवेरिपवेदुच्छु
नायै ॥ मादत्वतेदशतेमादतेनोमारीषतेसहसावन्परादाः ॥ इतिश्रवणाकर्मादौउपयुक्तमं
त्राः ॥ प्रातरग्निंप्रातरिंद्रंहवामहेप्रातर्मित्रावरुणाप्रातरश्विना ॥ प्रातर्भगंपूषणंब्रह्मणस्पतिंप्रातः
सोमंमुतरुद्रंहुवेम ॥ प्रातर्जितंभगमुग्रंहुवेमवयंपुत्रमदितेर्योविधर्ता ॥ आध्रश्चिद्यंमन्यमानस्तुर
श्चिद्राजाचिद्यंभगंभक्षीत्याह ॥ भगप्रणेतर्भगसत्यराधोभगेमांधियमुदवाददन्नः ॥ भगप्रणोज
नयगोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवंतःस्याम ॥ उतेदानींभगवंतःस्यामोतप्रपित्वऽउतमध्येऽअह्नां ॥
उतोदितामघवन्त्सूर्यस्यवयंदेवानांसुमतौस्याम ॥ भगऽएवभगवाँऽअस्तुदेवास्तेनवयंभगवंतः
स्याम ॥ तंत्वाभगसर्वऽइज्जोहवीतिसनोभगपुरऽएताभवेह ॥ समध्वरायोषसोनमंतदधिक्रावे
वशुचयेपदाय ॥ अर्वाचीनंवसुविदंभगंनोरथमिवाश्वावाजिनऽआवहंतु ॥ अश्वावतीर्गोमतीर्नऽ
उषासोवीरवतीःसदमुच्छंतुभद्राः ॥ घृतंदुहानाविश्वतःप्रपीतायूयंपातस्वस्तिभिःस० ॥ १ ॥
इंद्रंविश्वाअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसंगिरः ॥ रथीतमंरथीनांवाजानांसत्पतिंपतिं ॥ सख्येतइंद्रवा
जिनोमाभेमशवसस्पते ॥ त्वामभिप्रणोनुमोजेतारमपराजितं॥पूर्वीरिंद्रस्यरातयोनविदस्यंत्यूत

यंः ॥ यदीवाजस्यगोमतस्तोतृभ्योमंहतेमघं ॥ पुरांभिंदुर्युवाकविरमितौजाअजायत ॥ इंद्रो
विश्वंस्यकर्मणोधर्तावज्रीपुरुष्टुतः ॥ त्वंवलस्यगोमतोपावरद्रिवोबिलं ॥ त्वांदेवाअबिभ्युषस्तुज्य
मानासआविषुः ॥ तवाहंशूररातिभिःप्रत्यायंसिंधुमावदंन् ॥ उपातिष्ठंतगिर्वणोविदुष्टेतस्यंका
रवंः ॥ मायाभिरिंद्रमायिनंत्वंशुष्णमवातिरः ॥ विदुष्टेतस्यमेधिरास्तेषांश्रवांस्युत्तिर ॥ इंद्रमी
शानमोजंसाभिस्तोमाअनूषत ॥ सहस्रंयस्यरातयंउतवासंतिभूयंसीः ॥ ८ ॥ सूक्तं ॥ आ
गावोअग्मन्नुतभद्रमंक्रन्त्सीदंतुगोष्ठेरणयंत्वस्मे ॥ प्रजावंतीःपुरुरूपाऽइहस्युरिंद्रायपूर्वीरुषसो
दुहांनाः ॥ इंद्रोयज्वंनेपृणतेचंशिक्षत्युपेद्दंदातिनस्वंमुंषायति ॥ भूयोभूयोरयिमिदंस्यवर्धयन्न
भिन्नेखिल्येनिदंधातिदेवयुं ॥ नतानंशंतिनदंभातितस्करोनासांमामित्रोव्यथिरादंधर्षति ॥
देवांश्चयाभिर्यजंतेददांतिचज्योगित्ताभिःसचतेगोपंतिःसह ॥ नताऽअर्वारेणुकंकाटोऽअश्नुतेन
संस्कृतत्रमुपंयंतिताऽअभि ॥ उरुगायमभंयंतस्यताऽअनुगावोमर्तस्यविचंरंतियज्वंनः ॥ गावो
भगोगावऽइंद्रोमेऽअच्छान्गावःसोमंस्यप्रथमस्यंभक्षः ॥ इमायागावःसजंनासऽइंद्रंऽइच्छामी
द्धृदामनंसाचिदिंद्रं ॥ यूयंगावोमेदयथाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुतासुप्रतीकं ॥ भद्रंगृहंकृणुथभद्र

वाचोबृहद्वोवऽउच्यतेसभासु ॥ प्रजावंतीःसूयवंसंरिशंतीःशुद्धाऽअपःसुप्रपाणेपिबंतीः ॥
मावंःस्तेनऽईशतमाघशंसःपरिवोहेतीरुद्रस्यंवृज्याः ॥ उपेदमुंपपर्चनमासुगोषूपंपृच्यतां ॥ उ
पंऋषभस्यरेतस्युपेंद्रतवंवीर्ये ॥ १ ॥ व्रतशांत्यर्चादौउपयुक्ताः ॥ अभित्यंदेवंसंवितारंमोण्योः
कविक्रंतुमर्चामिसत्यसंवंरत्नधामभिप्रियंमतिंकविं ॥ ऊर्ध्वायस्यामतिर्भाअदिद्युतत्सवींमनिहि
रंण्यपाणिरमिमीतसुक्रतुःकृपास्वंः ॥ अग्नआयांहिवीतयेगृणानोहव्यदांतये ॥ निहोतांसत्सि
बर्हिषि ॥ अभित्वांदेवसवितरीशानंवार्याणां ॥ सदावन्भागमीमहे ॥ ज्मयाअत्रवसंवोरंतदेवा
उरावंतरिंक्षेमर्जयंतशुभ्राः ॥ अर्वाक्पथउरुज्रयःकृणुध्वंश्रोतांदूतस्यंजग्मुषोनोअस्य ॥ आरु
द्रासऽइंद्रवंतःसजोषसोहिरंण्यरथाःसुवितायंगंतन ॥ इयंवोऽअस्मत्प्रतिहर्यतेमतिस्तृष्णजेनदि
वऽउत्साऽउदन्यवे ॥ त्यांनुक्षत्रियांअवंआदित्यान्यांचिषामहे ॥ सुमृळीकाँअभिष्टये ॥ अ
श्विनावर्त्तिरस्मदागोमंदस्राहिरंण्यवत् ॥ अर्वाग्रथंसमंनसानियंच्छतं ॥ओमांसश्चर्षणीधृतोवि
श्वेदेवासआगंत॥दाश्वांसोदाशुषःसुतं॥अप्सरसांगंधर्वाणांमृगाणांचरंणेचरंन् ॥ केशीकेतस्यवि
द्वान्त्सखास्वादुर्मदिंतमः ॥ अदिंतिर्द्यौर्जनिष्टदक्षयादुंहितातवं॥तांदेवाअन्वंजायंतभद्राअमृतबं

धवः॥मरुतोयस्यहिक्षयेपाथादिवोविमहसः॥ससुगोपातमोजनः॥अश्व्योवारोअभवस्तदिंद्रसृके
यत्त्वाप्रत्यहन्देवएकः ॥ अजयोगाअजयःशूरसोममवासृजःसर्तवेसप्तसिंधून् ॥इदंकवेरादित्य
स्यस्वराजोविश्वानिसांत्यभ्यस्तुमह्ना ॥ अतियोमंद्रोयजथायदेवःसुकीर्तिंभिक्षेवरुणस्यभूरेः॥
तवव्रतेसुभगासःस्यामस्वाध्योवरुणतुष्टुवांसः ॥ उपायनऽउषसांगोमतीनामग्नयोनजरमाणा
अनुद्यून् ॥ तवस्याम० ऋक् १ ॥ प्रसीमादित्योअसृजद्विधर्ताँऽऋतंसिंधवोवरुणस्ययंति ॥
नश्राम्यंतिनविमुचंत्येतेवयोनपप्तुरघुयापरिज्मन् ॥ विमच्छ्रथायरशनामिवागऋध्यामतेवरुण
खामृतस्य ॥ मातंतुश्छेदिवयतोधियंमेमामात्राशार्यपसःपुरऽऋतोः ॥ १ ॥ अपोसुम्यक्षवरु
णभियसंमत्सम्राळृतावोनुमागृभाय ॥ दामेववत्साद्विमुमुग्ध्यंहोनहित्वदारेनिमिषश्चनेशे ॥
मानोवधैर्वरुणयेतइष्टावेनःकृण्वंतमसुरभ्रीणंति ॥ माज्योतिषःप्रवसथानिगन्मविषूमृधशिश्र
थोजीवसेनः ॥ नमःपुरातेवरुणोतनूनमुतापरंतुविजातब्रवाम ॥ त्वेहिकंपर्वतेनाश्रितान्यप्रच्यूता
निदूळभव्रतानि ॥ परऋणासावीरधमत्कृतानिमाहंराजन्नन्यकृतेनभोजं ॥ अव्युष्टाइन्नुभूय
सीरुषासआनोजीवान्वरुणतासुशाधि॥ योमेराजन्युज्योवासखावास्वप्नेभयंभीरवेमह्यमाह ॥

स्तेनोवायोदिप्संतिनोवृकोवात्वंतस्माद्वरुणपाह्यस्मान् ॥ माहंमघोनोवरुणप्रियस्यभूरिदाव्न
आविदंशूनमापेः ॥ मारायोराजन्सुयमादवस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ॥ २ ॥ सूक्तं ॥ प्रस
द्योअग्नेअत्येष्यन्यानाविर्यस्मैचारुतमोबभूथ ॥ इळेन्योवपुष्योविभावाप्रियोविशामतिथिर्मानु
षाणां ॥ १ ॥ देवीरापोमातरःसूदयित्न्वोघृतवत्पयोमधुमन्नोऽअर्चत ॥ उतमाताबृहद्दिवाशृ
णोतुनस्त्वष्टादेवेभिर्जनिभिःपितावचः ॥ घृतवतीभुवनानामभिश्रियोर्वीपृथ्वीमधुदुघेसुपेशसा
॥ द्यावापृथिवीवरुणस्यधर्मणाविष्कभितेअजरेभूरिरेतसा ॥ असश्चंतीभूरिधारेपयस्वतीघृतंदु
हातेसुकृतेशुचिव्रते ॥ राजंतीअस्यभुवनस्यरोदसीअस्मेरेतःसिंचतंयन्मनुर्हितं ॥ योवामृजवे
क्रमणायरोदसीमर्तोददाशधिषणेससाधति ॥ प्रप्रजाभिर्जायतेधर्मणस्परियुवोःसिक्ताविषुरू
पाणिसव्रता ॥ घृतेनद्यावापृथिवीअभीवृतेघृतश्रियाघृतपृचाघृतावृधा ॥ उर्वीपृथ्वीहोतृवूर्येपुरो
हितेतेइद्विप्राईळतेसुम्नमिष्टये ॥ मधुनोद्यावापृथिवीमिमिक्षतांमधुश्चुतामधुदुघेमधुव्रते ॥ दधा
नेयज्ञंद्रविणंचदेवतामहिश्रवोवाजेमस्मेसुवीर्यं ॥ ऊर्जंनोद्यौश्चपृथिवीचपिन्वतांपितामाताविश्व
विदासुदंससा ॥ संरराणेरोदसीविश्वशंभुवासनिवाजंरयिमस्मेसमिन्वतां ॥ १ ॥ यागुंगूर्यासि

नीवालीयाराकायासरस्वती ॥ इंद्राणीमहऊतयेवरुणानीस्वस्तये ॥ अयंमेहस्तोभगवानयंमे
भगवत्तरः ॥ अयंमेविश्वभेषजोयंशिवाभिमर्शनः ॥ एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसा
हविर्भिः ॥ बृहस्पतेसुप्रजावीरवंतोवयंस्यामपतयोरयीणां ॥ विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखोविश्व
तोबाहुरुतविश्वतस्पात् ॥ संबाहुभ्यांधमतिसंपतत्रैर्द्यावाभूमीजनयंन्देवएकः ॥ १ ॥ योजा
गारतमृचःकामयंतेयोजागारतमुसामानियंति ॥ योजागारतमयंसोमऽआहतवाहमस्मिस
ख्येन्योकाः ॥ अग्निर्जागारतमृचःकामयंतेग्निर्जागारतमुसामानियंति ॥ अग्निर्जागारतमयं
सोमऽआहतवाहमस्मिसख्येन्योकाः ॥ जागर्षित्वंभुवनेजातवेदोजागर्षियत्रयजंतेहविष्मान्
॥ इदंहविःश्रद्दधानोजुहोमितेनपासिगुह्यंनामगोनां ॥ ३ ॥ देवानांपत्नीरुशतीरवंतुनःप्राव
तुनस्तुजयेवाजसातये ॥ याःपार्थिवासोयाऽअपामपिव्रतेतानोदेवीःसुहवाःशर्मयच्छत ॥ उत
ग्नाव्यंतुदेवपत्नीरिंद्राण्यग्नाय्यश्विनीराट् ॥ आरोदसीवरुणानीशृणोतुव्यंतुदेवीर्यऋतुर्जनी
नां ॥ ४ ॥ येनतोकायतनयायधान्यंबीजंवहध्वे अक्षितं ॥ अस्मभ्यंतद्धत्तनयद्वईमहेराधो
विश्वायुसौभगं ॥ अषाळ्हंयुत्सुपृतनासुपप्रिंस्वर्षामप्सांवृजनस्यगोपां ॥ भरेषुजांसुक्षितिंसु

श्रवसंजयंतंत्वामनुमदेमसोम ॥ त्वमिमाओषधीःसोमविश्वास्त्वमपोअजनयस्त्वंगाः ॥ त्व
माततंथोर्वंतरिक्षंत्वंज्योतिषावितमोववर्थ ॥ देवेननोमनसादेवसोमरायोभागंसहसावन्नभियु
ध्य ॥ मात्वातनदीशिषेवीर्यस्योभयेभ्यःप्रचिकित्सागविष्टौ ॥ ४ ॥ एताउत्याउषसःकेतुमक्रत
पूर्वेअर्धेरजसोभानुमंजते ॥ निष्कृण्वानाआयुधानीवधृष्णवःप्रतिगावोरुषीर्यंतिमातरः ॥ उद
पप्तन्नरुणाभानवोवृथास्वायुजोअरुषीर्गाअयुक्षत ॥ अक्रन्नुषासोवयुनानिपूर्वथारुशंतंभानुमरु
षीरशिश्रयुः ॥ असिहिवीरसेन्योसिभूरिपरादादिः ॥ असिदभ्रस्यचिद्वृधोयजमानायशिक्ष
सिसुन्वतेभूरितेवसु ॥ अग्निनाग्निःसमिध्यतेकविर्गृहपतिर्युवा ॥ हव्यवाड्जुह्वास्यः ॥ यथा
विप्रस्यमनुषोहविर्भिर्देवाँअयजःकविभिःकविःसन् ॥ एवाहोतःसत्यतरत्वमद्याग्नेमंद्रयाजुह्वाय
जस्व ॥ अष्टौव्यख्यत्ककुभःपृथिव्यास्त्रीधन्वयोजनासप्तसिंधून् ॥ हिरण्याक्षःसवितादेवआगा
द्दधद्रत्नादाशुषेवार्याणि ॥ अप्स्वग्नेसधिष्टवसौषधीरनुरुध्यसे ॥ गर्भेसंजायसेपुनः ॥ मोषुवरु
णमृन्मयंगृहंराजन्नहंगमं ॥ मृळासुक्षत्रमृळय ॥ यदेमिप्रस्फुरन्निवदृतिर्नध्मातोअद्रिवः ॥ मृळा
सु० ॥ क्रत्वःसमहदीनताप्रतीपंजगमाशुचे ॥ मृळासु० ॥ अपांमध्येतस्थिवांसंतृष्णाविदज्ज

रितारं ॥ मृळासु० ॥ यत्किंचेदंवरुणदैव्येजनेभिद्रोहं० ॥ ऋक् १ ॥ १ ॥ सीरायुंजंतिकव
योयुगावितन्वतेप्रथक् ॥ धीरादेवेषुसुम्नया ॥ रूपंरूपंप्रतिरूपोबभूवतदस्यरूपंप्रतिचक्षणाय ॥
इंद्रोमायाभिःपुरुरूपईयतेयुक्ताह्यस्यहरयःशतादश ॥ यच्चिद्धिते० साम्राज्यायसुक्रतुः ॥ २ ॥
अतोविश्वान्यद्भुताचिकित्वाँआभिपश्यति ॥ कृतानियाचकर्त्वा ॥ सनोविश्वाहासुक्रतुरादित्यः
सुपथाकरत् ॥ प्रणआयूंषितारिषत् ॥ बिभ्रद्द्रापिंहिरण्ययंवरुणोवस्तनिर्णिजं ॥ परिस्पशोनि
षेदिरे ॥ नयंदिप्संतिदिप्सवोनद्रुह्वाणोजनानां ॥ नदेवमभिमातयः ॥ उतयोमानुषेष्वायश
श्चक्रेअसाम्या ॥ अस्माकमुदरेष्वा ॥ ३ ॥ परामेयंतिधीतयोगावोनगव्यूतीरनु ॥ इच्छंतीरुरु
चक्षसं ॥ संनुवोचावहैपुनर्यतोमेमध्वाभृतं ॥ होतेवक्षदसेप्रियं ॥ दर्शनुविश्वदर्शतंदर्शरथमाधि
क्षमि ॥ एताजुषतमेगिरः ॥ इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृळय ॥ त्वामवस्युराचके ॥ त्वंविश्व
स्यमेधिरदिवश्चग्मश्चराजसि ॥ सयामनिप्रतिश्रुधि ॥ उदुत्तमंमुमुग्धिनोविपाशंमध्यमंचृत ॥
अवाधमानिजीवसे ॥ ४ ॥

अर्चायांविशेषमंत्राः ॥ अंसेष्वामरुतःखादयोवोवक्षःसुरुक्माउपशिश्रियाणाः ॥ विविद्यु
तोनवृष्टिभीरुचानाअनुस्वधामायुधैर्यच्छमानाः ॥ प्रबुध्न्यावईरतेमहांसिप्रनामानिप्रयज्यवस्ति
रध्वं ॥ सहस्रियंदम्यंभागमेतंगृहमेधीयंमरुतोजुषध्वं ॥ परंमृत्योअनुपरेहिपंथांयस्तेस्वइतरो
देवयानात् ॥ चक्षुष्मतेशृण्वतेतेब्रवीमिमानःप्रजांरीरिषोमोतवीरान् ॥ त्वंनोअग्नआयुषुत्वंदे
वेषुपूर्व्यवस्वएकइरज्यसि ॥ त्वामापःपरिस्रुतःपरियंतिस्वसेतवोनभंतामन्यकेसमे ॥ स्तीर्णंब
र्हिरुपनोयाहिवीतयेसहस्रेणनियुतानियुत्वतेशतिनीभिर्नियुत्वते ॥ तुभ्यंहिपूर्वपीतयेदेवादेवा
ययेमिरे ॥ प्रतेसुतासोमधुमंतोअस्थिरन्मदायक्रत्वेअस्थिरन् ॥ १ ॥ यज्ञायज्ञावःसमनातु
तुर्वणिर्धियंधियंवोदेवयाउदधिध्वे ॥ आवोर्वाचःसुवितायरोदस्योर्महेववृत्यामवसेसुवृक्तिभिः ॥
विष्णोररराटमसिविष्णोःपृष्ठमसिविष्णोःश्नप्त्रेस्थोविष्णोःस्युरसिविष्णोर्ध्रुवमसिवैष्णवमसिवि
ष्णवेत्वा ॥ प्रसद्योअग्नेअत्येष्यन्यानाविर्यस्मैचारुतमोबभूथ ॥ ईळेन्योमनुष्योविभावाप्रियो
विशामतिथिर्मानुषाणां ॥ अथश्राद्धमंत्राः ॥ पवित्रवंतःपरिवाचमासतेपितैषांप्रत्नोअभिरक्ष
तिव्रतं ॥ महःसमुद्रंवरुणस्तिरोदधेधीराइच्छेकुर्धरुणेष्वारभं ॥ पवित्रंतेविततंब्रह्मणस्पतेप्रभुर्गा
त्राणिपर्येषिविश्वतः ॥ अतप्ततनूर्नतदामोअश्नुतेश्रितासइद्वहंतस्तत्समाशत ॥ शरासःकुशरा

सोदर्भासंःसैर्याउत ॥ मौंजाअदृष्टांवैरिणाःसर्वैसाकंन्यलिप्सत ॥ यवोसिधान्यराजोवावारु
णोमधुसंयुतः ॥ निर्णोदःसर्वपापानांपवित्रमृषिभिःस्मृतं ॥ तिलोसिसोमदेवत्योगोसवेदेव
निर्मितः । प्रत्नवद्भिःप्रत्तःस्वधयापितॄनिमाँल्लोकान्प्रीणयाहिनःस्वधानमः ॥ सहस्रशीर्षा० ॥
नतमंहो० ॥ ममाग्नेवर्चो० ॥ तरत्समंदी० ॥ हंसःशुचिष० ॥ यत्किंचेदंवरुणदैव्येजनेभि
द्रोहंमनुष्याःश्चरामसि ॥ अचित्तीयत्तवधर्मायुयोपिममानस्तस्मादेनसोदेवरीरिषः ॥ शुची
वोहव्यामरुतःशुचीनांशुचिंहिनोम्यध्वरंशुचिभ्यः ॥ ऋतेनसत्यमृतसापआयञ्छुचिजन्मानः
शुचयःपावकाः ॥ अग्निःशुचिव्रततमःशुचिर्विप्रःशुचिःकविः ॥ शुचीरोचतआहुतः ॥ उदग्नेशु
चयस्तवशुक्राभ्राजंतईरते ॥ तवज्योतींष्यर्चयः ॥ एतोन्वि० ॥ ३ ॥ तरत्समंदीधावतिधारासु
तस्यांधसः ॥ तरत्समंदीधावति ॥ उस्रावेदवसूनांमर्तस्यदेव्यवसः ॥ तरत्स० ॥ ध्वस्रयोः
पुरुषंत्योरासहस्राणिदद्महे ॥ तरत्स० ॥ आययोस्त्रिंशतंतनासहस्राणिचदद्महे ॥ तरत्सम
दीधावति ॥ ४ ॥ यावतीर्वैदेवतास्ताःसर्वावेदविदिब्राह्मणेवसंतितस्माद्ब्राह्मणेभ्योवेदविद्भ्यो
दिवेदिवेनमस्कुर्यान्नाश्लीलंकीर्तयेदेताएवदेवताःप्रीणाति ॥ यवोसियवयास्मद्द्वेषोयवयारातीः ॥

उदीरतामवरउत्परासउन्मध्यमाःपितरःसोम्यासः ॥ असुंयईयुरवृकाऋतज्ञास्तेनोवंतुपितरोह
वेषु ॥ विश्वेदेवासआगतशृणुतामइमंहवं ॥ एदंबर्हिर्निषीदत ॥ विश्वेदेवाःशृणुतेमंहवंमेयेअंतरि
क्षेयउपद्यविष्ठ ॥ येअग्निजिह्वाउतवायजत्राआसद्यास्मिन्बर्हिषिमादयध्वं ॥यादिव्याआपःपृथि
विसंबभूवुर्याअंतरिक्ष्याउतपार्थिवीर्याः ॥ हिरण्यवर्णायज्ञियास्तानआपःशंस्योनाभवंतु ॥ धूर
सिधूर्वधूर्वंतंधूर्वतंयोस्मान्धूर्वतितंधूर्वयंवयंधूर्वामः ॥ उद्दीप्यस्वजातवेदोपघ्नंनिर्ऋतिंमम ॥ पशूंश्च
श्वमह्यमावहजीवनंचादिशोदिश ॥ उशंतस्त्वानिधीमह्युशंतःसमिधीमहि ॥ उशन्नुशतआव
हपितॄन्हविषेअत्तवे ॥ इदंपितृभ्योनमोअस्त्वद्ययेपूर्वासोयउपरासईयुः ॥ येपार्थिवेरजस्यानिष
त्तायेवानूनंसुवृजनासुविक्षु ॥ पिशंगभृष्टिमंभृणंपिशाचिमिंद्रसंमृण ॥ सर्वंरक्षोनिबर्हय ॥ रक्षाणो
अग्नेतवरक्षणेभीराराक्षाणःसुमखप्रीणानः ॥ प्रतिष्फुरविरुजवीड्वंहोजहिरक्षोमहिचिद्वावृधानं ॥
ब्रह्मचतेजातवेदोनमश्चेयंचगीःसदमिद्वर्धनीभूत् ॥ रक्षाणोअग्नेतनयानितोकारक्षोतनस्तन्वो३
अप्रयुच्छन् ॥ मूर्धानंदिवोअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातमग्निं ॥ कविंसम्राजमतिथिंजनाना
मासन्नापात्रंजनयंतदेवाः ॥ आमासुपक्वमैरयआसूर्यंरोहयोदिवि ॥ घर्मनसामंतपतासुवृक्ति

भिर्जुष्टंगिर्वणसेबृहत् ॥ सोमोधेनुंसोमोअर्वंतमाशुंसोमोवीरंकर्मण्यंददाति ॥ सादन्यंविद
थ्यंसभेयंपितृश्रवंणंयोददाशदस्मै ॥ उपह्वये० २ ॥ इंद्रह्वयामकोशाअभूवन्यज्ञायंशिक्षगृ
णतेसखिभ्यः ॥ दुर्मायवोदुरेवामर्त्यासोनिषंगिणोरिपवोहंत्वासः ॥ वाशीमंतरिष्टिमंतोमनी
षिणंःसुधन्वानइषुमंतोनिषंगिणंः ॥ स्वश्वास्थसुरथाःपृश्निमातरःस्वायुधामरुतोयाथनाशुभं ॥
चतुष्कपर्दायुवतिःसुपेशाघृतप्रतीकावयुनानिवस्ते ॥ तस्यांसुपर्णावृषंणानिषेदतुर्यत्रदेवादधिरे
भागधेयं ॥ एकंःसुपर्णःससमुद्रमाविवेशसऽइदंविश्वंभुवनंविचंष्टे ॥ तंपाकेनमनंसापश्यमंति
तस्तंमातारेह्लिसउरेह्लिमातरं ॥ सुपर्णंविप्राःकवयोवचोभिरेकंसंतंबहुधाकल्पयंति ॥ छंदांसिच
दधंतोऽअध्वरेषुग्रहान्त्सोमंस्यमिमतेद्वादंश ॥ १ ॥ पितुंनुस्तोषंमहोधर्माणंताविषीं ॥ यस्यं
त्रितोव्योजंसावृत्रंविपर्वमर्दयंत् ॥ स्वादोपितोमधोपितोवयंत्वावृमहे ॥ अस्माकंमविताभंव ॥
उपंनःपितवाचरशिवःशिवाभिंरूतिभिः ॥ मयोभुरंद्विषेण्यःसखासुशेवोऽअद्वंयाः ॥ तवत्येपि
तोरसारजांस्यनुविष्ठिताः ॥ दिविवाताइवश्रिताः ॥ तवत्येपितोददंतस्तवस्वादिष्ठतेपितो ॥
प्रस्वाद्मानोरसानांतुविग्रीवाइवेरते ॥ १ ॥ त्वेपितोमहानांदेवानांमनोहितं ॥ अकारिचारुके

तुनातवाह्निमवंसावधीत् ॥ यददोपितोऽअजंगान्विवस्वपर्वतानां ॥ अत्राचिन्नोमधोपितोरंभ
क्षायंगम्याः ॥ यदपामोषंधीनांपरिंशमारिशामंहे ॥ वातापेपीवऽइद्भंव ॥ यत्तेसोमगवाशिरो
यवाशिरोभजामहे ॥ वातापेपीवऽइद्भंव॥करंभऽओषधेभवपीवोवृक्कउदारथिः॥वातापे०॥तंत्वाव
यंपितोवचोभिर्गावोनहव्यासुंषूदिम ॥ देवेभ्यंस्त्वासधमादंमस्मभ्यंत्वासधमादं ॥ २ ॥ कयां
नश्चित्रऽआभुंवदूतीसदावृधःसखा ॥ कयाशचिंष्ठयावृता ॥ कस्त्वासत्योमदानांमंहिष्ठोमत्स
दंधंसः ॥ दृह्लाचिंदारुजेवसु ॥ अभीषुणःसखीनामविताजंरितृणां ॥ शतंभंवास्यूतिभिः ॥३॥
नवाउदेवाःक्षुधमिद्वधंददुरुताशितमुपंगच्छंतिमृत्यवंः ॥ उतोरयिःपृणतोनोपदस्यत्युतापृणन्म
र्डितारंनविंदते ॥ यआध्रायचकमानायपित्वोन्नंवान्त्सन्रंफितायोपजग्मुषे ॥ स्थिरंमनःकृणुते
सेवंतेपुरोतोचित्समर्डितारंनविंदते ॥ सइद्भोजोयोगृहवेददात्यन्नंकामायचरतेकृशायं ॥ अरं
मस्मैभवतियामंहूताउतापरीषुंकृणुतेसखायं ॥ नससखायोनददातिसख्येसचाभुवेसचंमानाय
पित्वः ॥ अपास्मात्प्रेयान्नतदोकोअस्तिपृणंतमन्यमरंणंचिदिच्छेत् ॥ पृणीयादिनाधमानायतं
व्यांद्राघीयांसमनुंपश्येतपंथां ॥ ओहिवर्ततेरथ्येवचक्रान्यमन्यमुपंतिष्ठंतरायः ॥१॥ मोघमन्नं

विंदतेअप्रंचेताःसत्यंब्रंवीमिवधइत्सतस्यं॥नार्यमणंपुष्यंतिनोसखांयंकेवलाघोभवतिकेवलादी॥
कृषन्नित्फालआशितंकृणोतियंनध्वांनमपंवृङ्क्तेचरित्रैः॥वदंन्ब्रह्मावंदतोवनीयान्पृणन्नापिरपृणंत
मभिष्यांत्॥एकंपाद्भूयोंद्विपदोविचंक्रमेद्विपात्रिपादंमभ्येंतिपश्चात्॥चतुंष्पादेतिद्विपदांमभिस्वरे
संपश्यंन्पङ्क्तीरुपतिष्ठंमानः॥समौचिद्धस्तौनसमंविविष्टःसंमातरांचिन्नसमंदुंहाते॥यमयोंश्चिन्नस
मावीर्यीणिज्ञातीचित्संतौनसमंपृणीतः॥२॥स्वादोरंभक्षिवयंसःसुमेधाःस्वाध्योंवरिवोवित्तंरस्य॥
विश्वेयंदेवाऽउतमर्त्यांसोमधुंब्रुवंतोंऽअभिसंचरंति॥अंतश्चप्रागाऽअदिंतिर्भवास्यवयाताहरंसो
दैव्यंस्य॥इंदविंद्रंस्यसख्यंजुंषाणःश्रौष्टींवधुरमनुंरायऽऋंध्याः॥अपांमसोमंममृतांऽअभूमागंन्म
ज्योतिरविंदामदेवान्॥किंनूनमस्मान्कृंणवदरांतिःकिमुंधूर्तिरंमृतमर्त्यंस्य॥शंनोंभवहृदऽ
आपीतऽइंदोपितेवंसोमसूनवेंसुशेवंः॥सखेवंसख्यंऽउरुशंसधीरःप्रणऽआयुंर्जीवसेंसोमतारीः॥
इमेमांपीतायशसंऽउरुष्यवोरथंनगावःसमंनाहपर्वंसु॥तेमांरक्षंतुविस्रसंश्चरित्रांदुतमांस्रामांद्य
वयंत्विंदंवः॥१॥अग्निंनमांमाथितंसंदिंदीपःप्रचंक्षयकृणुहिवस्यंसोनः॥अथाहितेमदऽआ
सोंममन्येंरेवाँऽइंवप्रचंरापुष्टिमच्छं॥इषिरेणंतेमनंसासुतस्यंभक्षीमहिपित्र्यंस्येवरायः॥सोमं

राजन्प्रणऽआयूँषितारीरहांनीवसूर्योंवासराणिं॥सोमंराजन्मृळयांनःस्वस्तितवंस्मासिव्रत्याः
स्तस्यांविद्धि॥अलंर्तिदक्षंऽउतमन्युरिंदोमानोंऽअर्योंऽअंनुकामंपरांदाः॥त्वंहिनंस्तन्वःसोम
गोपागात्रेंगात्रेनिषसत्थांनूचक्षाः॥यत्तेंवयंप्रंमिनामंव्रतानिसनोंमृळसुषखादेंववस्यः॥ऋदू
दरेंणसख्यांसचेययोमानरिष्येंद्धर्यश्वपीतः॥अयंयःसोमोन्यधांय्यस्मेतस्माइंद्रंप्रतिरंमेम्यायुः
॥२॥अपत्याअंस्थुरनिंराअमींवानिरंत्रसन्तामिंषीचीरभैषुः॥आसोमोंअस्माँऽअंरुहद्विहांया
ऽअगंन्मयत्रंप्रतिरंतऽआयुः॥योनऽइंदुःपितरोहृत्सुपीतोमंत्योंमर्त्याँआविवेश॥तस्मैसोमां
यहविषांविधेममृळीकेऽअंस्यसुमतौस्यांम॥त्वंसोंमपितृभिःसंविदानोनुद्यावांपृथिवीऽआतंतं
थ॥तस्मैंतऽइंदोहविषांविधेमवयंस्यांमपतंयोरयीणां॥त्रातांरोदेवाऽअधिवोचतानोमानोंनि
द्राऽईशतमोतजल्पिः॥वयंसोमंस्यविश्वहंप्रियासंःसुवीरांसोविदथमावंदेम॥त्वंनःसोमवि
विश्वतोंवयोधास्त्वंस्वर्विदाविंशानूचक्षाः॥त्वंनंइंदऊतिभिःसजोषाःपाहिपश्चातांदुतवांपुर
स्तांत्॥३॥आब्रह्मंन्ब्राह्मणोब्रंह्मवर्चसीजायंतामास्मिन्राष्ट्रेरांजन्यंइषव्यंःशूरोंमहारथोजांयतां
दोग्ध्रींधेनुर्वोढानड्वानाशुःसप्तिःपुरंधिर्योषांजिष्णूरंथेष्ठाःसभेयोयुवास्ययजमानस्यवीरोजांय

तांनिकामेनिकामेनःपर्जन्योवर्षतुफलिन्योनओषधयःपच्यंतांयोगक्षेमोनःकल्पतां ॥ १ ॥ येदेवा
सोदिव्येकादशस्थपृथिव्यामध्येकादशस्थ ॥ अप्सुक्षितोमहिनैकादशस्थतेदेवासोयज्ञमिमंजु
षध्वं ॥ येचेहपितरोयेचनेहयाँश्चविद्मयाँउंचनप्रविद्म ॥ त्वंवेत्थयतितेजातवेदःस्वधाभिर्यज्ञंसु
कृतंजुषस्व ॥ अत्रैवश्राद्धसूक्तक्रमोयुक्तस्तथापिप्रयोगमंत्रांतेलिखितः ॥ अक्षन्नमीमदंतह्यवप्रि
याअधूषत ॥ अस्तोषतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामतीयोजान्विंद्रतेहरी ॥ नमोवःपितरइषेनमो
वःपितरऊर्जेनमोवःपितरःशुष्मायनमोवःपितरोघोरायनमोवःपितरोजीवायनमोवःपितरोर
साय ॥स्वधावःपितरोनमोवःपितरोनमएतायुष्माकंपितरइमा अस्माकंजीवावोजीवंतइहसंतः
स्याम ॥ मनोन्वाहुवामहेनाराशंसेनसोमेन ॥ पितृणांचमन्मभिः ॥ आतएतुमनःपुनःक्रत्वेद
क्षायजीवसे ॥ ज्योक्चसूर्यंदृशे ॥ पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः ॥ जीवंव्रातंसचेमहि ॥
परेतनपितरःसोम्यासोगंभीरेभिःपथिभिःपूर्विणेभिः ॥ दत्त्वायास्मभ्यंद्रविणेहभद्रंरयिंचनःस
र्ववीरंनियच्छत ॥ येअग्निदग्धायेअनग्निदग्धामध्येदिवःस्वधयामादयंते ॥ तेभिःस्वराळसुनी

१ नमोवःपितरइत्यारभ्यजवावोजीवन्तइहसन्तःस्यामेत्येतदन्तोमन्त्रआश्वलायनसूत्रस्थः (आश्वलायनसूत्रे अ० २ खं० ७)

तिमेतांयथावशंतन्वंकल्पयस्व ॥ वाजेवाजेवतवाजिनोनोधनेषुविप्राअमृताऋतज्ञाः ॥ अस्यम
ध्वःपिबतमादयध्वंतृप्तायातपथिभिर्देवयानैः ॥ यत्रतत्परमंपदंविष्णोर्लोकेमहीयते ॥ देवैःसुकृ
तंकर्मभिस्तत्रमाममृतंकृधींद्रायेंदोपरिस्रव ॥ यत्रतत्परमाप्यंभूतानामधिपतिं ॥ भावभागीच
योगीचतत्रमा० ॥ यत्रगंगाचयमुनाचयत्रप्राचीसरस्वती ॥ यत्रंसोमेश्वरोदेवस्तत्रमा० ॥ आ
मावाजस्यप्रसवोजगम्याद्द्यावापृथिवीविश्वशंभू ॥ आमागंतांपितरामातराचामासोमोअमृ
तत्वायगम्यात् ॥ स्वादुषंसदःपितरोवयोधाःकृच्छ्रेश्रितःशक्तीवंतोगभीराः ॥ चित्रसेनाइषुबला
अमृध्राःसतोवीराउरवोव्रातसाहाः ॥ ब्राह्मणासःपितरःसोम्यासःशिवेनोद्यावापृथिवीअनेह
सा ॥ पूषानःपातुदुरितादृतावृधोरक्षामाकिर्नोअघशंसईशत ॥ इहैवस्तंमावियौष्टंविश्वमायु
र्व्यश्नुतं ॥ क्रीळंतौपुत्रैर्नप्तृभिर्मोदमानौस्वेगृहे ॥ वसिष्ठासःपितृवद्वाचमक्रतदेवांईळानाऋषिव
त्स्वस्तये ॥ प्रीताइवज्ञातयःकाममेत्यास्मेदेवासोवधूनुतावसु ॥ देवान्वसिष्ठोअमृतान्ववंदेयेवि
श्वाभुवनाभिप्रतस्थुः ॥ तेनोरासंतामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ इदंपितृभ्योनमो
अस्त्वद्येतिनमस्कारवतीमंततःशंसातितस्मादंततःपितृभ्योनमस्क्रियतेतदाहुर्व्याहावंपित्र्याःशं

से३त् ॥ अव्याहावां३इति ॥ व्याहावमेवशंसेदसंस्थितंवैपितृयज्ञस्यसाधवसंस्थितंवाएषपितृ
यज्ञंसंस्थापयतियोव्याहावंशंसतितस्माद्व्याहावमेवशंस्तव्यं ॥ इंद्रासोमातपतंरक्षऽउब्जतंन्यर्प
यतंवृषणातमोवृधः ॥ पराश्रृणीतमचितोन्योषतंहतंनुदेथांनिशिशीतमत्रिणः ॥ इंद्रासोमासम
घशंसमभ्यं१घंतपुर्ययस्तुचरुरग्निवाँइव ॥ ब्रह्मद्विषेक्रव्यादेघोरचक्षसेद्वेषोधत्तमनवायंकिमीदिने॥
इंद्रासोमादुष्कृतोवव्रेऽअंतरनारंभणेतमसिप्रविध्यतं ॥ यथानातःपुनरेकश्चनोदयत्तद्वामस्तुसहं
सेमन्युमच्छवः॥इंद्रासोमावर्तयतंदिवोवधंसंपृथिव्याऽअघशंसायतर्हणं ॥ उत्तक्षतंस्वर्यं१पर्वते
भ्योयेनरक्षोवावृधानंनिजूर्वथः ॥ इंद्रासोमावर्तयतंदिवस्पर्यग्नितप्तेभिर्युवमश्मंहन्मभिः ॥ तपु
र्वधेभिरजरेभिरत्रिणोनिपर्शानेविध्यतंयंतुनिस्वरम् ॥ १ ॥ इंद्रासोमापरिवांभूतुविश्वतऽइयं
मतिःकक्ष्याश्वेववाजिना ॥ यांवांहोत्रांपरिहिनोमिमेधयेमाब्रह्माणिनृपतीवाजिन्वतं ॥ प्रतिस्म
रेथांतुजयद्भिरेवैर्हतंद्रुहोरक्षसोभंगुरावतः ॥ इंद्रासोमादुष्कृतेमासुगंभूद्योनःकदाचिदभिदास
तिद्रुहा ॥ योमापाकेनमनसाचरंतमभिचष्टेअनृतेभिर्वचोभिः ॥ आपइवकाशिनासंगृभीताऽ

१ अथश्राद्धसूक्तानि ॥ कृणुष्व० १ सूक्तंपूर्वंलिखितं ॥

असन्नस्त्वासतइंद्रवक्ता ॥ येपाकशंसंविहरंतऽएवैर्येवांभद्रंदूषयंतिस्वधाभिः ॥ अहयेवातान्प्र
ददातुसोमऽआवादधातुनिर्ऋतेरुपस्थे ॥ योनोरसंदिप्संतिपित्वोऽअग्नेयोऽअश्वानांयोगवांय
स्तनूनां ॥ रिपुःस्तेनःस्तेयकृद्दभ्रमेतुनिषहीयतांतन्वा३तनाच ॥ २ ॥ परःसोऽअस्तुतन्वा३तना
चतिस्रःपृथिवीरधोऽअस्तुविश्वाः ॥ प्रतिशुष्यतुयशोऽअस्यदेवायोनोदिवादिप्संतियश्चनक्तं ॥
सुविज्ञानंचिकितुषेजनायसच्चासच्चवचसीपस्पृधाते ॥ तयोर्यत्सत्यंयतरदृजीयस्तादित्सोमो
वतिहंत्यासत् ॥ नवाऽउसोमोवृजिनंहिनोतिनक्षत्रियंमिथुयाधारयंतं ॥ हंतिरक्षोहंत्यासद्व
दंतमुभाविंद्रस्यप्रसितौशयाते ॥ यदिवाहमनृतदेवऽआसमोघंवादेवाँऽअप्यूहेऽअग्ने ॥ किम
स्मभ्यंजातवेदोहृणीषेद्रोघवाचस्तेनिर्ऋथंसचंतां ॥ अद्यामुरीययदियातुधानोऽअस्मियदिवा
युस्ततपपूरुषस्य ॥ अधासवीरैर्दशभिर्वियूयायोमामोघंयातुधानेत्याह ॥ ३ ॥ योमायातुंया
तुधानेत्याहयोवारक्षाःशुचिरस्मीत्याह ॥ इंद्रस्तंहंतुमहतावधेनविश्वस्यजंतोरधमस्पदीष्ट ॥
प्रयाजिगातिखर्गलेवनक्तमपद्रुहातन्वं१गूहमाना ॥ वव्राँऽअनंताँऽअवसापदीष्टग्रावाणोघ्नंतुरक्ष
सऽउपब्दैः ॥ वितिष्ठध्वंमरुतोविक्षिव१च्छतगृभायतरक्षसःसंपिनष्टन ॥ वयोयेभूत्वीपतयंति

नक्तभिर्येवारिपोदधिरेदेवे ऽअध्वरे ॥ प्रवर्तयादिवो ऽअश्मानमिंद्रसोमशितंमघवन्त्संशिशाधि ॥
प्राक्तादपाक्तादधरादुदक्तादभिजहिरक्षसः पर्वतेन ॥ एतऽउत्येपंतयंतिश्वयातवऽइंद्रंदिप्संति
दिप्सवोदाभ्यं ॥ शिशीतेशक्रःपिशुनेभ्योवधंनूनंसृजदशनिंयातुमद्भ्यः ॥ ४ ॥ इंद्रोयातूनामभ
वत्पराशरोहविर्मथीनामभ्याऽ३विवासतां ॥ अभीदुशक्रःपरशुर्यथावनंपात्रेवभिन्दन्सतऽएतिर
क्षसः ॥ उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुं ॥ सुपर्णयातुमुतगृध्रयातुंदृषदेवप्र
मृणरक्षऽइंद्र ॥ मानोरक्षोऽअभिनड्यातुमावतामपोच्छतुमिथुनायाकिमीदिना ॥ पृथिवीनः
पार्थिवात्पात्वंहसोंतरिक्षंदिव्यात्पात्वस्मान् ॥ इंद्रंजहिपुमांसंयातुधानमुतस्त्रियंमाययाशाश
दानां ॥ विग्रीवासोमूरदेवाऽऋदंतुमातेदृशन्सूर्यमुच्चरंतं ॥ प्रतिचक्ष्वविचक्ष्वेंद्रश्चसोमजागृतं ॥
रक्षोभ्योवधमस्यतमशनिंयातुमद्भ्यः ॥ ५ ॥ उदीरतामवरऽउत्परासऽउन्मध्यमाःपितरःसो
म्यासः ॥ असुंयऽईयुरवृकाऽऋतज्ञास्तेनोवंतुपितरोहवेषु ॥ इदंपितृभ्योनमोऽअस्त्वद्ययेपूर्वा
सोयऽउपरासऽईयुः ॥ येपार्थिवेरजस्यानिषत्तायेवानूनंसुवृजनासुविक्षु ॥ आहंपितृन्त्सुविद

१ रक्षोहणसूक्तं पूर्वमेव लिखितं।

त्रांऽअवित्सिनपातंचविक्रमणंचविष्णोः ॥ बर्हिषदोयेस्वधयासुतस्यभजंतपित्वस्तऽइहागमि
ष्ठाः ॥ बर्हिषदःपितरऽऊत्यर्वागिमावोहव्याचकृमाजुषध्वं ॥ तऽआगतावसाशंतमेनाथानः
शंयोररपोदधात ॥ उपहूताःपितरःसोम्यासोबर्हिष्येषुनिधिषुप्रियेषु ॥ तऽआगमंतुतऽइहश्रु
वंत्वधिब्रुवंतुतेवंत्वस्मान् ॥ १ ॥ आच्याजानुदक्षिणतोनिषद्येमंयज्ञमभिगृणीतविश्वे ॥ माहिं
सिष्टपितरःकेनचिन्नोयद्वऽआगःपुरुषताकराम ॥ आसीनासोऽअरुणीनामुपस्थेरयिंधत्तदाशु
षेमर्त्याय ॥ पुत्रेभ्यःपितरस्तस्यवस्वःप्रयच्छततइहोर्जंदधात ॥ येनःपूर्वेपितरःसोम्यासोनूहि
रेसोमपीथंवसिष्ठाः ॥ तेभिर्यमःसंरराणोहवींष्युशन्नुशद्भिःप्रतिकाममत्तु ॥ येतातृषुर्देवत्राजेह
मानाहोत्राविदःस्तोमतष्टासोऽअर्कैः ॥ आग्नेयाहिसुविदत्रेभिरर्वाङ्सत्यैःकव्यैःपितृभिर्घर्मस
द्भिः ॥ येसत्यासोहविरदोहविष्याइंद्रेणदेवैःसरथंदधानाः ॥ आग्नेयाहिसहस्रंदेववंदैःपरैः
पूर्वैःपितृभिर्घर्मसद्भिः ॥ २ ॥ अग्निष्वात्ताःपितरएहगच्छतसदःसदःसदतसुप्रणीतयः ॥
अत्ताहवींषिप्रयतानिबर्हिष्यथारयिंसर्ववीरंदधातन ॥ त्वमग्नईळितोजातवेदोवाड्ढव्यानिसुर
भीणिकृत्वी ॥ प्रादाःपितृभ्यःस्वधयातेअक्षन्नद्धित्वंदेवप्रयताहवींषि ॥ येचेहपितरोयेचनेहयाँ

श्वंविह्मयाँउंचनप्रंविह्म॥त्वंवेंत्थयतितेजातवेदः स्वधाभिर्यज्ञंसुकृतंजुषस्व ॥ येऽअंग्निदग्धायेअनंग्निदग्धामध्येदिवः स्वधयांमादयंते॥तेभिः स्वराळसुनीतिमेतांयंथावशंतन्वंकल्पयस्व॥३॥अग्नेहंसिन्यंःत्रिणंदीद्यन्मर्त्येष्वा ॥ स्वेक्षयेंशुचिव्रत ॥ उत्तिष्ठसिस्वाहुतोघृतानिप्रतिमोदसे॥ यत्त्वास्रुचंःसमस्थिरन् ॥ सऽआहुतोविरोचनेग्निरीळेन्योगिरा ॥ स्रुचाप्रतीकमज्यते ॥ घृतेनाग्निःसमंज्यतेमधुंप्रतीकऽआहुतः ॥ रोचमानोविभावसुः ॥ जरमाणःसमिंद्ध्यसेदेवेभ्योहव्यवाहन ॥ तंत्वाहवंतमर्त्याः ॥ ४ ॥ तंमंर्ताऽअमंर्त्यंघृतेनाग्निंसंपर्यंत ॥ अदाभ्यंगृहपंतिं ॥ अदाभ्येनशोचिषाग्नेरक्षस्त्वंदंह ॥ गोपाऽऋतस्यंदीदिहि ॥ सत्वमंग्नेप्रतीकेनप्रत्योषयातुधान्यः ॥ उरुक्षयेषुदीद्यंत् ॥ तंत्वागीर्भिरुरुक्षयांहव्यवाहंसमीधिरे ॥ यजिष्ठंमानुषेजने ॥ १ ॥ श्रद्धयाग्निःसमिध्यतेश्रद्धयांहूयतेहविः ॥ श्रद्धांभगस्यमूर्द्धनिवचसावेदयामसि ॥ प्रियंश्रद्धेददंतःप्रियंश्रद्धेदिदांसतः ॥ प्रियंभोजेषुयज्वंस्विदंमंउदितंकृधि ॥ यथांदेवाऽअसुरेषुश्रद्धामुग्रेषुचक्रिरे ॥ एवंभोजेषुयज्वंस्वस्माकंमुदितंकृधि ॥ श्रद्धांदेवायजमानावायुगोपाउपासते ॥ श्रद्धांहृदय्यंयाकूत्याश्रद्धयाविंदतेवसु ॥ श्रद्धांप्रातर्हवामहेश्रद्धांमध्यंदिनंपरि ॥ श्रद्धांसूर्यस्यनिम्रुचिश्रद्धे

श्रद्धांपयेहनः ॥ १ ॥ ब्रह्मणाग्निःसंविदानोरक्षोहाबांधतामितः ॥ अमीवायस्तेगर्भंदुर्णामायोनिमाशये ॥ यस्तेगर्भममीवादुर्णामायोनिमाशये ॥ अग्निष्टंब्रह्मणासहनिष्क्रव्यादंमनीनशत्॥ यस्तेहंतिपतयंतंनिषत्स्नुंयःसरीसृपं ॥ जातंयस्तेजिघांसतितमितोनाशयामसि ॥ यस्तंऊरूविहरत्यंतरादंपंतीशये ॥ योनिंयोऽअंतरारेह्णितमि॰ ॥ यस्त्वाभ्राताप्रतिर्भूत्वाजारोभूत्वानिपद्यते ॥ प्रजांयस्तेजिघांसतितामि॰ ॥ यस्त्वास्वप्नेनतमसामोहयित्वानिपद्यते ॥ प्रजांयस्ते॰ ॥ इतिश्राद्धसूक्तानि ॥ ॥ नासंदासीन्नोसदासीत्तदानींनासीद्रजोनोव्योमापरोयत् ॥ किमावरीवःकुहकस्यशर्मन्नंभःकिमासीद्गहनंगभीरं ॥ नमृत्युरासीदमृतंनतर्हिनरात्र्याअह्नऽआसीत्प्रकेतः ॥ आनीदवातंस्वधयातदेकंतस्माद्धान्यंनपरःकिंचनास ॥ तमऽआसीत्तमसागूळ्हमग्रेप्रकेतंसलिलंसर्वमाइदं ॥ तुच्छयेनाभ्वपिहितंयदासीत्तपसस्तन्महिनाजायतैकं ॥ कामस्तदग्रेसमंवर्ततांधिमनसोरेतःप्रथमंयदासीत् ॥ सतोबंधुमसतिनिरविंदन्हृदिप्रतीष्यांकवयोमनीषा ॥ तिरश्चीनोवितंतोरश्मिरेषामधःस्विदासी३दुपरिस्विदासी३त् ॥ रेतोधाऽआसन्महिमानऽआसन्त्स्वधाअवस्तात्प्रयतिःपरस्तात् ॥ कोऽअद्धावेदकइहप्रवोचत्कुतऽआजाताकु

तंऽइयंविसृंष्टिः ॥ अर्वाग्देवाऽअस्यविसर्जनेनाथाक्रोवेदयतंआबभूवं ॥ इयंविसृष्टिर्यतंऽआब
भूवयदिवादधेयदिवान ॥ योऽअस्याध्यक्षःपरमेव्योमन्त्सोअंगवेदयदिवानवेद ॥ १ ॥ यो
यज्ञोविश्वतस्तंतुभिस्ततएकंशतंदेवकर्मेभिरायंतः ॥ इमेवंयंतिपितरोयआंययुःप्रवयापंवयेत्या
सतेतते ॥ पुमाँएनंतनुतउत्कृंणत्तिपुमान्वितंत्नेऽअधिनाकेऽअस्मिन् ॥ इमेमयूखाऽउपंसेदुरू
सदःसामांनिचक्रुस्तसंराण्योतंवे ॥ कासीत्प्रमाप्रंतिमाकिंनिदानमाज्यंकिमासीत्परिधिःक
आंसीत् ॥ छंदःकिमासीत्प्रउंगंकिमुक्थंयद्देवादेवमयंजंतविश्वे ॥ अग्नेर्गायत्र्यंभवत्सयुष्ठवो
ष्णिहंयासवितासंबंभूव ॥ अनुष्टुभासोमंउक्थैर्महस्वान्बृहस्पतेर्बृहतीवाचंमावत् ॥ विरा
णिमित्रावरुणयोरभिश्रीरिंद्रस्यत्रिष्टुबिहभागोअह्नः ॥ विश्वान्देवाञ्जगत्याविंवेशतेनंचाकॢप्रऋष
योमनुष्यांः ॥ चाकॢप्रेतेनऋषयोमनुष्यायज्ञेजातेपितरोनःपुराणे ॥ पश्यंन्मन्येमनंसाचक्षंसा
तान्यइमंयज्ञमयंजंतपूर्वे ॥ सहस्तोमाःसहछंदसऽआवृतंःसहप्रमाऽऋषयःसप्तदैव्यांः ॥ पूर्वे
षांपंथांमनुदृश्यधीरांअन्वालेभिरेरथ्योनरश्मीन् ॥ २ ॥ नानानंवाऽउंनोधियोवित्रतानिज
नांनां ॥ तक्षांरिष्टंरुतंभिषग्ब्रह्मासुन्वंतंमिच्छतींद्रायेंदोपरिस्रव ॥ जरंतीभिरोषंधीभिःपर्णेभिः

शकुनानां ॥ कामारोऽअश्मंभिर्द्युभिर्हिरण्यवंतमिच्छतींद्रायें० ॥ कारुरहंततोभिषगुंपलप्राक्षि
णींनना ॥ नानांधियोवसूयवोनुगाऽइंवतस्थिमेंद्रां० ॥ अश्वोवोळ्हांसुखंरथंहसनामुंपमंत्रिणः ॥
शेपोरोमंण्वंतौभेदौवारिन्मंडूकंऽइच्छतींद्रां० ॥ १ ॥ शर्यणावतिसोममिंद्रःपिबतुवृत्रहा ॥ ब
लंदधानऽआत्मनिंकरिष्यन्वीर्यंमहदिंद्रां० ॥ आपवस्वदिशांपतऽआर्जीकात्सोममीढ्वः ॥ ऋ
तंवाकेनंसत्येनंश्रद्धयातपंसासुतऽइंद्रां० ॥ पर्जन्यंवृद्धंमहिषंतंसूर्यस्यदुहिताभरत् ॥ तंगंधर्वाःप्र
त्यंगृभ्णन्तंसोमेरसमादंधुरिंद्रां० ॥ ऋतंवदन्नृतद्युम्नसत्यंवदंन्सत्यकर्मन् ॥ श्रद्धांवदन्त्सोमरा
जन्धात्रासोमपरिष्कृतऽइंद्रां० ॥ सत्यमुंग्रस्यबृहतःसंस्रवंतिसंस्रवाः ॥ संयंतिरसिनोरसाःपु
नानोब्रह्मणाहरऽइंद्रां० ॥ २ ॥ यत्रंब्रह्मापंवमानछंदस्यां३वाचवदंन् ॥ ग्राव्णासोमेमहीय
तेसोमेनानंदंजनयन्निंद्रां० ॥ यत्रज्योतिरजंस्रंयस्मिंन्लोकेस्वंर्हितं ॥ तस्मिन्मांधेहिपवमाना
मृतेलोकेऽअक्षितऽइंद्रां० ॥ यत्रराजावैवस्वतोयत्रांवरोधनंदिवः ॥ यत्रामूर्यह्वतीरापस्तत्रमाम
मृतंकृधींद्रायें० ॥ यत्रांनुकामंचरणंत्रिनाकेत्रिदिवेदिवः ॥ लोकायत्रज्योतिष्मंतस्तत्र० ॥ यत्रका
मानिकामाश्चयत्रब्रध्नस्यविष्टपं ॥ स्वधाचयत्रतृप्तिश्चतत्रमामममृ० ॥ यत्रांनंदाश्चमोदाश्चमुदःप्र

मुदऽआसते ॥ कामस्ययत्राप्ताःकामास्तत्रमाम० ॥ ३ ॥ अथपरिशिष्टं ॥ यत्रलोकास्तनूत्य
जाःश्रद्धयातपसाजिताः ॥ तेजश्चयत्रब्रह्माचतत्रमाममृ० ॥ यत्रदेवामहात्मानःसेंद्राश्चमरुद्ग
णाः ॥ ब्रह्माचयत्राविष्णुश्चतत्रमा० ॥ यत्रतत्परमंपदंविष्णोर्लोकेमहीयते ॥देवैःसुकृतकर्मभिस्त
त्रमा० ॥ यत्रतद्विष्णुर्महीयतेनराणांचनराधिपं ॥ यत्रशंखचक्रगदाधरःस्मरणंमुक्तिश्चतत्रमा०॥
इतिपरिशिष्टं॥ यऽइंदोःपवमानस्यानुधामान्यक्रमीत् ॥ तमाहुःसुप्रजाऽइतियस्तेसोमाविधन्म
नऽइंद्रा० ॥ ऋषेमंत्रकृतांस्तोमैःकश्यपोद्वर्धयन्गिरः ॥ सोमंनमस्यराजानंयोजज्ञेवीरुधांपतिरिं
द्रा० ॥ सप्तदिशोनानासूर्याःसप्तहोतारऽऋत्विजः ॥ देवाऽआदित्यायेसप्ततेभिःसोमाभिरक्ष
नऽइंद्रा० ॥ यत्तेराजन्छृतंहविस्तेनसोमाभिरक्षनः ॥ अरातीवामानस्तारीन्मोचनःकिंचनामं
मदिंद्रायें० ॥ १ ॥ अजैष्माद्यासनामचाभूमानागसोवयं ॥ जाग्रत्स्वप्नःसंकल्पःपापोयंद्विष्म
स्तंसऽऋच्छतुयोनोद्वेष्टितमृच्छतु ॥ १ ॥ देवाःकपोतऽइषितोयदिच्छन्दूतोनिऽर्ऋत्याऽइदमा
जगाम ॥ तस्माऽअर्चामकृणवामनिष्कृतिंशंनोऽअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ शिवःकपोतऽइषितो
नोऽअस्त्वनागादेवाःशकुनोगृहेषु ॥ अग्निर्हिविप्रोजुषतांहविर्नःपरिहेतिःपक्षिणीनोवृणक्तु ॥

हेतिःपक्षिणीनदभात्यस्मानाष्ट्रयांपदंकृणुतेऽअग्निधाने ॥ शंनोगोभ्यश्चपुरुषेभ्यश्चास्तुमानोहिं
सीदिहदेवाःकपोतः ॥ यदुलूकोवदतिमोघमेतद्यत्कपोतःपदमग्नौकृणोति ॥ यस्यदूतःप्रहित
ऽएषऽएतत्तस्मैयमायनमोऽअस्तुमृत्यवे ॥ ऋचाकपोतंनुदतप्रणोदमिषंमदंतःपरिगांनयध्वं ॥
संयोपयंतोदुरितानिविश्वाहित्वानऽऊर्जंप्रपतात्पतिष्ठः ॥ १ ॥ ऋषभंमासमानानांसपत्नानां
विषासहिं ॥ हंतारंशत्रूणांकृधिविराजंगोपतिंगवां ॥ अहमस्मिसपत्नहेंद्रऽइवारिष्टोऽअक्षतः ॥
अधःसपत्नामेपदोरिमेसर्वेऽअभिष्ठिताः ॥ अत्रैववोपिनह्याम्युभेऽआर्त्नीऽइवज्यया ॥ वाचस्पते
निषेधेमान्यथामदधरंवदान् ॥ अभिभूरहमागमंविश्वकर्मेणधाम्ना ॥ आवश्चित्तमावोव्रतमावो
हंसमितिंददे ॥ योगक्षेमंवऽआदायाहंभूयासमुत्तमऽआवोमूर्धानमक्रमीं ॥ अधस्पदान्मऽउद्व
दतमंडूकाऽइवोदकान्मंडूकाउदकादिव ॥ १ ॥ ईळेद्यावापृथिवीपूर्वचित्तयेग्निंघर्मंसुरुचंयामन्निष्ट
ये ॥ याभिर्भरेकारमंशायजिन्वथस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतं ॥ युवोर्दानायसुभराअसश्चतो
रथमातस्थुर्वचसंनमंतवे ॥ याभिर्धियोवथःकर्मन्निष्टयेताभिरूषु० ॥ युवंतासांदिव्यस्यप्रशासने
विशांक्षयथोअमृतस्यमज्मना ॥ याभिर्धेनुमस्वंपिन्वथोनरातारभिरू० ॥ याभिःपरिज्मातन

यस्यमज्मनांद्विमातातूर्षुतराणिंर्विभूषंति ॥ याभिस्त्रिमंतुरभंवद्विचक्षणस्ताभिरूषु० ॥ याभीं
रेभंनिवृंतंसितमद्भ्यउद्वंदंनमैरंयतंस्वंर्हशे ॥ याभिःकण्वंप्रसिषासंतमावंतंताभिरूषुऊति०
॥ १ ॥ याभिरंतंकंजसंमानमारंणेभुज्युंयाभिरव्यथिभिंर्जिजिन्वथुः ॥ याभिःकर्कंधुंवय्यंचजि
न्वंथस्ताभिरू० ॥ याभिःशुचंतिंधनसांसुषंसदंतप्तंघर्मंसोम्यावंतमत्रंये ॥ याभिःपृश्निगुंपुरुकु
त्समावंतंताभिरू० ॥ याभिःशचींभिर्वृषणापरावृजंप्रांधंश्रोणंचक्षंसएतंवेकृथः ॥ याभिर्वंतिं
कांग्रसितामसुंचतंताभिरू० ॥ याभिःसिंधुंमधुंमंतमसंश्चतंवासिष्ठंयाभिंरजरावजिन्वतं ॥ या
भिःकुत्संश्रुतर्यंनर्यमावंतंताभिं० ॥ याभिंर्विश्पलांधनसामंथव्यंसहस्रंमीळ्हआजावजिन्वतं ॥
याभिर्वशंमश्व्यंप्रेणिमावंनंता० ॥ २ ॥ याभिःसुदानूऔशिजायंवणिजें दीर्घश्रंवसेमधुकोशो
अक्षरत् ॥ कक्षीवंतंस्तोतारंयाभिरावंतंता० ॥ याभींरसांक्षोदंसोद्रःपिंपिन्वथुरनश्वंयाभीरथ
मावंतंजिषे ॥ याभिंस्त्रिशोकंउस्त्रियांउदाजंतताभिं० याभिःसूर्यंपरियाथःपंरावतिंमंधातारं
क्षैत्रंपत्येष्वावंतं ॥ याभिर्विप्रंप्रभरद्वांजमावंतंताभिं० ॥ याभिर्महामंतिथिग्वंकंशोजुवंदिवोंदासं
शंवरहत्यआवंतं ॥ याभिःपूर्भिद्यंत्रसदंस्युमावंतंताभिं० ॥ याभिर्वम्रंविपिपानमुंपस्तुतंकलिं

याभिंर्वित्तजांनिंदुवस्यथंः ॥ याभिर्व्यंश्वमुतपृथिमावंतंताभिं० ॥ ३ ॥ याभिंर्नराशयवेयाभि
रत्रंयेयाभिंःपुरामनंवेगातुमीषथुंः ॥ याभिःशारीराजंतंस्यूमंरश्मयेताभिं० ॥ याभिःपठंर्वाज
ठंरस्यमज्मनाग्निर्नादीदेंच्चितइद्धोऽअज्मन्ना ॥ याभिःशर्यातमवंथोमहाधनेताभिं० ॥ याभि
रंगिरोमनंसानिरण्यथोग्रंगच्छंथोविवरेगोअंर्णसः ॥ याभिर्मनुंशूरंमिषासमावंतंताभिं० ॥
याभिःपत्नींर्विमदायंन्यूहथुराघंवायाभिंररुणींराशिंक्षतं॥याभिंःसुदासऊहथुंःसुदेंव्यंःताभिं०॥
याभिःशंतातीभवंथोददाशुषेंभुज्युंयाभिरवंथोयाभिरध्रिंगुं ॥ ओम्यावंतींसुभरांमृतस्तुभंताभिं
रू० ॥ ४ ॥ याभिंःकृशानुमसंनेदुवस्यथोंजवेयाभियूनोअर्वंतमावंतं ॥ मधुंप्रियंभंरथोयत्स
रड्भ्यस्ताभिं०॥याभिर्नरंगोषुयुधंनृषाह्येक्षेत्रंस्यसातातनंयस्यजिन्वंथः ॥ याभीरथाँअवंथोया
भिरर्वंतस्याभिंरू० ॥ याभिःकुत्संमार्जुनेयंशतक्रतूप्रतुर्वीतिंप्रचंदभीतिमावंतं ॥ याभिंर्ध्वंसं
तिंपुरुषंतिमावंतंताभिंरूषुऊतिभिं० ॥ अप्नंस्वतीमश्विनावाचंमस्मेकृतंनोदस्त्रावृषणामनीषां॥
अद्यूत्येवंसेनिह्वंयेवांवृधेचंनोभवतंवाजंसातौ ॥ द्युभिंरक्तुभिःपरिंपातमस्मानरिंष्टेभिरश्विना
सौभंगेभिः ॥ तन्नोंमित्रोवरुंणोमामहंतामदिंतिःसिंधुंःपृथिवीउतद्यौः ॥ ५ ॥ शांतिप्रासाद

प्रतिष्ठादौविशेषमंत्राः ॥ अभित्वांशूरनोनुमोदुग्धाइवधेनवः ॥ ईशानमस्यजगतःस्वर्दृशमी
शानमिंद्रतस्थुषः ॥ बृहदिंद्रायगायतमरुतोवृत्रहंतमं ॥ येनज्योतिरजंनयन्नृतावृधोदेवंदेवाय
जागृवि ॥ अद्यानोदेवसवितःप्रजावत्सावीःसौभगं ॥ परादुष्वप्न्यंसुव ॥ विश्वानिदेवसवित
र्दुरितानिपरासुव ॥ यद्भद्रंतन्नआसुव ॥ यच्चगोषुदुष्वप्न्यंयच्चास्मेदुहितर्दिवः ॥ त्रितायतद्विभा
वर्याप्त्यायपरावहानेहसोवऊतयःसुऊतयोवऊतयः ॥ निष्कंवाघाकृणवतेस्रजंवादुहितर्दिवः ॥
त्रितेदुष्वप्न्यंसर्वमाप्त्येपरिदद्मस्यनेह० ॥ तदन्नायतदपसेतंभागमुपसेदुषे ॥ त्रितायचद्विताय
चोषोदुष्वप्न्यंवहाने० ॥ यथाकलांयथाशफंयथऋणंसंनयामसि ॥ एवादुष्वप्न्यंसर्वमाप्त्येसंन
यामस्यने० ॥ अजैष्माद्यासनामचाभूमानागसोवयं ॥ उषोयस्माद्दुष्वप्न्यादभैष्मापदद्दुच्छ
त्वनेह० ॥ १ ॥ वायोशतंहरीणांयुवस्वपोष्याणां ॥ उतवातेसहस्रिणोरथआयातुपाजसा ॥
बलंधेहितनूषुनोबलमिंद्रानळुत्सुनः ॥ बलंतोकायतनयायजीवसेत्वंहिबलदाअसि ॥ योमेराज
न्युज्योवासखावास्वप्नेभयंभीरवेमह्यमाह ॥ स्तेनोवायोदिप्सतिनोवृकोवात्वंतस्माद्वरुणपाह्य
स्मान् ॥ नयस्यद्यावापृथिवीनधन्वनांतरिक्षंनाद्रयःसोमोअक्षाः ॥ यदस्यमन्युरधिनीयमानः

शृणातिवीळुरुजतिस्थिराणि ॥ उच्चातेजातमंधसोदिविषद्भूम्याददे ॥ उग्रंशर्ममहिश्रवः ॥
त्वामिद्धिहवामहेसातावाजस्यकारवः ॥ त्वांवृत्रेष्विंद्रसत्पतिंनरस्त्वांकाष्ठास्वर्वतः ॥ पिबा
सोममिंद्रमंदतुत्वायंतेसुषावहर्यश्वाद्रिः ॥ सोतुर्बाहुभ्यांसुयतोनार्वा ॥ उद्घेदभिश्रुतामघंवृषभं
नर्यापसं ॥ अस्तारमेषिसूर्य ॥ तेमन्वतप्रथमंनामधेनोस्त्रिःसप्तमातुःपरमाणिविंदन् ॥ तज्जा
नतीरभ्यनूषतव्रा आविर्भुवदरुणीर्यशसागोः ॥ वास्तोष्पतेध्रुवास्थूणांसत्रंसोम्यानां ॥ द्रप्सो
भेत्तापुरांशश्वतीनामिंद्रोमुनीनांसखा ॥ व्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिरग्नेर्भामंमरुतामोजईमहे ॥
पृषदश्वासोअनवभ्रराधसोगंतारोयज्ञंविदथेषुधीराः ॥ शर्धंशर्धंवएषांव्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्ति
भिः ॥ अनुक्राममधीतिभिः ॥ वयमुत्वापथस्पतेरथंनवाजसातये ॥ धियेपूषन्नयुज्महि ॥ अ
भिनोनर्यंवसुवीरंप्रयतदक्षिणं ॥ वामंगृहपतिंनय ॥ अदित्संतंचिदाघृणेपूषन्दानायचोदय ॥
पणेश्चिद्विम्रदामनः ॥ विपथोवाजसातयेचिनुहिविमृधोजहि ॥ साधंतामुग्रनोधियः ॥ प
रितृंधिपणीनामारयाहृदयाकवे ॥ अथेमस्मभ्यंरंधय ॥ १ ॥ विपूषन्नारयातुदपणेरिच्छहृदि
प्रियं ॥ अथेमस्मभ्यं० ॥ आरिखकिकिराकृणुपणीनांहृदयाकवे ॥ अथेमस्म० ॥ यांपूषन्ब्रह्म

चोदनीमारांबिभर्ष्याघृणे ॥ तयांसमस्यहृदयमारिखकिकिराकृणु ॥ यातेऽअष्ट्रागोऽओपशा
घृणेपशुसाधनी ॥ तस्यांस्तेसुम्नमीमहे ॥ उतनोगोषणिंधियमश्वसांवाजसामुत ॥ नूवस्के
णुहिवीतये ॥ २ ॥ ऋतमृतवादिभ्योनमोदिवेनमःपृथिव्याइतिप्रस्तरेनिन्हवतेद्यावापृथि
वीभ्यामेवतन्नमस्कुर्वन्त्यथोएनेवर्धयंत्येववर्धयंत्येव ॥ १ ॥ सहस्रमाख्यात्रेदद्याच्छतंप्रति
गरित्रएतेचैवासनेश्वेतश्वाश्वतरीरथोहोतुःपुत्रकामाहाप्याख्यापयेरँल्लभंतेहपुत्राँल्लभंतेहपुत्रान् ॥
बृहत्सामक्षत्रभृद्वृद्धवृष्णयंत्रिष्टुभौजःशुभितमुग्रवीरं ॥ इंद्रस्तोमेनपंचदशेनमध्यमिदंवातेनस
गरेणरक्ष ॥ संपूषन्विदुषांनययोअंजसानुशासति ॥ यएवेदमितिब्रवत् ॥ समुपूष्णागमे
महियोगृहाँअभिशासंति ॥ इमएवेतिचब्रवत् ॥ पूष्णश्चक्रंनरिष्यतिनकोशोवपद्यते ॥ नो
अस्यव्यथतेपविः ॥ योअस्मैहविषाविधन्नतंपूषापिमृष्यते ॥ प्रथमोविंदतेवसु ॥ १ ॥ पूषागा
अन्वेतुनःपूषारक्षत्ववर्वतः ॥ पूषावाजंसनोतुनः ॥ पूषन्ननुप्रगाइहियजमानस्यसुन्वतः ॥ अस्मा
कंस्तुवतामुत ॥ माकिर्नेशन्माकींरिषन्माकींसंशारिकेवटे ॥ अथारिष्टाभिरागहि ॥ शृण्वंतंपू
षणंवयमिर्यमनष्टवेदसं ॥ ईशानंरायईमहे ॥ पूषन्तवव्रतेवयंनरिष्येमकदाचन ॥ स्तोतार

स्तइहस्मसि ॥ परिपूषापरस्ताद्धस्तंदधातुदक्षिणं ॥ पुनर्नोनष्टमाजंतु ॥ २ ॥ आमंद्रैरिंद्रह
रिभिर्याहिमयूररोमभिः ॥ मात्वाकाचिन्नियमन्विन्नपाशिनोतिधन्वेवताँइहि ॥ एभिर्द्युभिः
सुमनाएभिरिंदुभिर्निरुंधानोअमतिंगोभिरश्विना ॥ इंद्रेणदस्युंदरयंतइंदुभिर्युतद्वेषसःसमिषा
रभेमहि ॥ ३ ॥ अथप्रासादप्रतिष्ठाशांत्यादिषुशाखांतरस्थामंत्राः ॥ ॐ इषेत्वोर्जेत्वांवाय
वस्थोपायवस्थदेवोवःसवितापार्पयतुश्रेष्ठतमायकर्मणे ॥ ॐ हꣳसःशुचिषद्वसुरंतरिक्षसद्धोता
वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअद्रिजाऋतंबृहत् ॥ ॐ
द्रुपदादिवेन्मुमुचानः ॥ स्विन्नस्नात्वीमलादिव ॥ पूतंपवित्रेणेवाज्यं ॥ आपःशुंधंतुमैनसः ॥
ॐ पयःपृथिव्यांपयओषधीषुपयोदिव्यंतरिक्षेपयोधाः ॥ पयस्वतीःप्रदिशःसंतुमह्यं ॥ ॐ सर
स्वतीयोन्यांगर्भमंतः ॥ अश्विभ्यांपत्नीसुकृतंबिभर्ति ॥ अपाꣳरसेनवरुणोनसाम्ना ॥ इंद्रꣳ
श्रियैजनयन्नप्सुराजा ॥ ॐ सुगंनःपंथामभयंकृणोतु ॥ यस्मिन्नक्षत्रेयमएतिराजा ॥ यस्मिन्ने
नमभ्यषिंचंतदेवाः ॥ तदस्याचित्रꣳहविषायजाम ॥ ॐ असुन्वंतमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्यां
तस्करस्यान्वेषि ॥ अन्यमस्मदिच्छसातइत्यानमोदेविनिर्ऋतेतुभ्यमस्तु ॥ ॐ वयꣳसोम

व्रतेतव॑ ॥ मनं॑स्तनूषुबिभ्रं॑तः ॥ प्रजावं॑तोअशीमहि ॥ ॐ वेदाहमेतंपुरु॑षंमहांतं॑ ॥ आदि
त्यव॑र्णंतमं॑सस्तुपारे ॥ सर्वा॑णिरूपाणि॑विचित्य॒धीरः॑ ॥ नामा॑निकृत्वाभिवदन्यदास्ते॑ ॥ धाता
पुरस्ताद्यमुं॑दाजहार॑ ॥ शक्रःप्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः॑ ॥ तमेवंविद्वानमृतंइहभं॑वति ॥ नान्यःपंथा
अयं॑नायविद्यते ॥ ॐ मृगोनभीमःकुंचरोगिरिष्ठाःपरावतआजंगामापरस्याः ॥ सृकंसंशा
शायंपविमिंद्रतिग्मंविशत्रूंतादिविमृधोनुदस्व ॥ ॐ त्वामिद्धिहवामहेसातावाजस्यकारवः ॥
त्वांवृत्रेष्विंद्रसत्पतिंनरस्त्वांकाष्ठास्वर्वतः ॥ ॐ उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृह्येनमिष्टापूर्तेसंसृजे
थामयंच ॥ पुनःकृण्वंस्त्वांपितरयुवानमन्वातांसीत्वयितंतुमेतं ॥ ॐ येषामीशेपशुपतिः
पशूनांचतुष्पदामुतचद्विपदां ॥ निष्क्रीतोयंयज्ञियंभागमेतुरायस्पोषायजमानस्यसंतु ॥ ॐ
संकुसुकोविकुसुकोनिर्ऋथोयश्चनिस्वनः ॥ तेस्मद्यक्ष्ममनागसोदूराद्दूरमचीचतं ॥ ॐ
द्यौःशांतासादित्येनशांतासामेशांताशुचंशमयतु ॥ अंतरिक्षंशांतंतद्वायुनाशांतंतन्मेशांतं
शुचंशमयतु ॥ पृथिवीशांतासाग्निनाशांतासामेशांताशुचंशमयतु ॥ ॐ धाम्नोधाम्नोरा
जन्नितोवरुणनोमुंचयदापोअघ्नियावरुणेतिशपामहेततोवरुणनोमुंच ॥ ॐ अनृणाअस्मिन्ननृ

णाःपरस्मिंस्तृतीयेलोकेअनृणाःस्याम ॥ येदेवयानाउतपितृयाणाःसर्वान्पथोअनृणाआक्षी
येम ॥ ॐ ऋतंसत्यंपरंब्रह्मपुरुषंकृष्णपिंगलं ॥ ऊर्ध्वरेतंविरूपाक्षंविश्वरूपायवैनमोनमः ॥
सर्वोवैरुद्रस्तस्मैरुद्रायनमोअस्तु ॥ १ ॥ पुरुषोवैरुद्रःसन्महोनमोनमः ॥ विश्वंभूतंभुवनंचित्रं
बहुधाजातंजायमानंचयत् ॥ सर्वोह्येषरुद्रस्तस्मैरुद्रायनमोअस्तु ॥ २ ॥ कद्रुद्रायप्रचेतसेमी
ढुष्टमायतव्यंसे ॥ वोचेमशंतमंहृदे ॥ सर्वोह्येषरुद्रस्तस्मैरुद्रायनमोअस्तु ॥ ॐवि
ष्णोरराटमसिविष्णोःपृष्ठमसिविष्णोश्नप्त्रेस्थोविष्णोःस्यूरसिविष्णोर्ध्रुवमसिवैष्णवमसिविष्णं
वेत्वा ॥ ॐहविष्मतीरिमाआपोहविष्मांदेवोअध्वरोहविष्माँआविवासतिहविष्माँअ
स्तुसूर्यः ॥ अग्नेर्वोपन्नगृहस्यसदसिसादयामिसुम्नायसुम्निनीःसुम्नेमांधत्तेंद्राग्नियोर्भागधेयी
स्थमित्रावरुणयोर्भागधेयीस्थविश्वेषांदेवानांभागधेयीस्थयज्ञेजागृत ॥ ॐअद्भ्यःसंभूतःपृथि
व्यैरसाच्च ॥ विश्वकर्मणःसमवर्तताधि ॥ तस्यत्वष्टाविदधद्रूपमेति ॥ तत्पुरुषस्यविश्वमाजान
मग्रे ॥ वेदाहमेतंपुरुषंमहांतं ॥ आदित्यवर्णंतमसःपरस्तात् ॥ तमेवंविद्वानमृतइहभवति ॥
नान्यःपंथाविद्यतेयनाय ॥ प्रजापतिश्चरतिगर्भेअंतः ॥ अजायमानोबहुधाविजायते ॥ १ ॥

तस्यधीराःपरिजानंतियोनिं ॥ मरीचीनापदमिच्छंतिवेधसः ॥ योदेवेभ्यआतपति ॥ योदे
वानांपुरोहितः ॥ पूर्वोयोदेवेभ्योजातः ॥ नमोरुचायब्राह्मये ॥ रुचंब्राह्मंजनयंतः ॥ देवाअग्रे
तदब्रुवन् ॥ यस्त्वैवंब्राह्मणोविद्यात् ॥ तस्यदेवाअसन्वशे ॥ २ ॥ ह्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यौ ॥
अहोरात्रेपार्श्वे ॥ नक्षत्राणिरूपं ॥ अश्विनौव्यात्तं ॥ इष्टंमंनिषाण ॥ अमुंमंनिषाण ॥ सर्वंम
निषाण ॥ ॐयद्दैवादेवहेळनंदेवासश्चकृमावयं ॥ आदित्यास्तस्मान्मामुंचतर्तस्यर्तेनमामित॥
देवाजीवनकाम्यायद्वाचानृतमूदिम ॥ तस्मांनइहमुंचतविश्वेदेवाःसजोषसः ॥ ऋतेनद्यावापृ
थिवीऋतेनत्वꣳसरस्वति ॥ कृतान्नपाह्येनसोयत्किंचानृतमूदिम ॥ इंद्राग्नीमित्रावरुणौसोमो
धाताबृहस्पतिः ॥ तेनोमुंचंत्वेनसोयदन्यकृतमारिम ॥ सजातशꣳसादुतजामिशꣳसाज्याय
सःशꣳसादुतवाकनीयसः ॥ अनाधृष्टंदेवकृतंयदेनस्तस्मात्वमस्मांजातवेदोमुमुग्धि ॥ यद्वा
चायन्मनसाबाहुभ्यामूरुभ्यामष्ठीवद्भ्याꣳशिश्नैर्यदनृतंचकृमावयं ॥ अग्निर्मातस्मादेनसःप्रमुंचतु
चकृमयानिदुष्कृता ॥ येनत्रितोअर्णवान्निर्बभूवयेनसूर्यंतमसोनिर्मुमोच ॥ येनेंद्रोविश्वाअजहा
दरातीस्तेनाहंज्योतिषाज्योतिरानशानआक्षि ॥ यत्कसीदमप्रतीत्तंमयेहयेनयमस्यनिधिनाच

रामि ॥ एतत्तदग्नेअनृणोभवामिजीवन्नेवप्रातितत्तेदधामि ॥ यन्मयिमातायदापिपेषयदंतरिक्षंय
दाशसातिक्रामामित्रितेदेवादिविजातायदापइमंमैवरुणतत्वायामित्वंनोअग्नेसत्वंनोअग्नेत्वम
ग्नेअयासि ॥ १ ॥ यददीव्यंनृणमहंबभूवादित्सन्वासंजगरजनेभ्यः ॥ अग्निर्मातस्मादिंद्रश्चसंवि
दानौप्रमुंचतां ॥ यद्धस्ताभ्यांचकरकिल्बिषाण्यक्षाणांवग्नुमुपजिघ्नमानः ॥ उग्रंपश्याचराष्ट्रभृच्चता
न्यप्सरसावनुदत्तामृणानि ॥ उग्रंपश्येराष्ट्रभृत्किल्बिषाणियदक्षवृत्तमनुदत्तमेतत् ॥ नेन्नंऋणानृ
णवइत्समानोयमस्यलोकेअधिरज्जुरायं ॥ अवतेहेळउदुत्तमामिमंमैवरुणतत्वायामित्वंनोअग्नेस
त्वन्नोअग्ने ॥ संकुसुकोविकुसुकोनिऋथोयश्चनिस्वनः ॥ ते२स्मद्यक्ष्ममनागसोदूराद्दूरमचीचतं ॥
निर्यक्ष्ममचीचतेकृत्यांनिर्ऋतिंच ॥ तेनयो२स्मत्समृच्छातैतमस्मैप्रसुवामासि ॥ दुःशꣳसानु
शꣳसाभ्यांघणेनानुघणेनच ॥ तेनान्यो२स्मत्समृच्छातैतमस्मैप्रसुवामसि ॥ संवर्चसापयसा
संतनूभिरगन्महिमनसासꣳशिवेन ॥ त्वष्टानोअत्रविदधातुरायोनुमार्ष्टुतन्वो२यद्विलिष्टं ॥ २ ॥
आयुष्टेविश्वतोदधदयमग्निर्वरेण्यः ॥ पुनस्तेप्राणआयतिपरायक्ष्मꣳसुवामिते ॥ आयुर्दाअग्ने
हविषोजुषाणोघृतप्रतीकोघृतयोनिरेधि ॥ घृतंपीत्वामधुचारुगव्यंपितेवपुत्रमभिरक्षतादिमं ॥

इममग्न आयुषेवर्चसेकृधितिग्ममोजोवरुणसꣳशिशाधि ॥ मातेवास्मा अदितेशर्मयच्छविश्वेदे वाजरदष्टिर्यथासत् ॥ अग्नआयूꣳषिपवसआसुवोर्जमिषंचनः ॥ आरेबाधस्वदुच्छुनां ॥ अग्ने पवस्वस्वपाअस्मेवर्चःसुवीर्यं ॥ दधद्रयिंमयिपोषं ॥ अग्निर्ऋषिःपवमानःपांचजन्यःपुरोहितः ॥ तमीमहेमहागयं ॥ अग्नेजातान्प्रणुदानःसपत्नान्प्रत्यजातांजातवेदोनुदस्व ॥ अस्मेदीदि हिसुमनाअहेळंछर्मंतेस्यामत्रिवरूथउद्भौ ॥ सहसाजातान्प्रणुदानःसपत्नान्प्रत्यजातांजा तवेदोनुदस्व ॥ अधिनोब्रूहिसुमनस्यमानोवयꣳस्यामप्रणुदानःसपत्नान् ॥ अग्नेयोनोभितो जनोवृकोवारोजिघाꣳसति ॥ ताꣳस्त्वंवृत्रहंजहिवस्वस्मभ्यमाभर ॥ अग्नेयोनोभिदासति समानोयश्चनिष्ट्यः ॥ तंवयꣳसमिधंकृत्वातुभ्यमग्नेपिदध्मसि ॥ योनःशपादशपतोयश्चनःश पतःशपात् ॥ उषाश्चतस्मैनिम्रुकसर्वंपापꣳसमूहतां ॥ योनःसपत्नोयोरणोमर्तोभिदासति देवाः ॥ इध्मस्येवप्रक्षायतोमातस्योच्छेषिकिंचन ॥ योमांद्वेष्टिजातवेदोयंचाहंद्वेष्मियश्चमां ॥ सर्वाꣳस्तानग्नेसंदह याꣳश्चाहंद्वेष्मियेचमां ॥ योअस्मभ्यमरातीयाद्यश्चनोद्वेषतेजनः ॥निंदाद्यो अस्मांदिप्सांचसर्वाꣳस्तान्मष्मषाकुरु ॥ सꣳशितंमेब्रह्मसꣳशितंवीर्याꣳबलं ॥ सꣳशितंक्षत्रंमे

जिष्णुयस्याहमस्मिपुरोहितः ॥ उदेषांबाहूअतिरमुद्वर्चोअथोबलं ॥ क्षिणोमिब्रह्मणामित्रानु न्नयामिस्वांꣳअहं ॥ पुनर्मनःपुनरायुर्मआगात्पुनश्चक्षुःपुनःश्रोत्रंमआगात्पुनःप्राणःपुनराकूतंम आगात्पुनश्चित्तंपुनराधीतंमआगात् ॥ वैश्वानरोमेदब्धस्तनूपाअवबाधतांदुरितानिविश्वा ॥ ॥ हिरण्यकेशीयशाखांतर्गतनवग्रहमंत्राः ॥ ॐ आसत्येनरजसावर्तमानोनिवेशयन्नमृतंम र्त्यंच ॥ हिरण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनाविपश्यन् ॥ ॐ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतः सोमवृष्णियं ॥ भवावाजस्यसंगथे ॥ ॐ अग्निर्मूर्धादिवःककुत्पतिःपृथिव्याअयं ॥ अपाꣳ रेताꣳसिजिन्वति ॥ ॐ उद्बुध्यस्वाग्नेप्रतिजागृह्येनमिष्टापूर्तेसꣳसृजेथामयंच ॥ पुनःकृण्वꣳ स्त्वापितरंयुवानमन्वाताꣳसीत्वयितंतुमेतं ॥ ॐबृहस्पतेअतियदर्योअर्हाद्द्युमद्विभातिक्रतुमज्जने षु ॥ यद्दीदयच्छवसर्तप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रं ॥ ॐशुक्रंतेअन्यद्यजतंतेअन्यद्विषुरूपे अहनीद्यौरिवासि ॥ विश्वाहिमायाअवसिस्वधावोभद्रातेपूषन्निहरातिरस्तु ॥ शंनोदेवीरभिष्ट यआपोभवंतुपीतये ॥ शंयोरभिस्रवंतुनः ॥ ॐकयानश्चित्रआभुवदूतीसदावृधःसखा ॥ कयाश चिष्टयावृता ॥ॐ केतुंकृण्वन्नकेतवेपेशोमर्याअपेशसे ॥ समुषद्भिरजायथाः ॥ ॥अथब्राह्मणखंडानि॥

॥ पुनर्वाएतमृत्विजोगर्भंकुर्वंतियंदीक्षयंत्यद्भिरभिषिंचंतिरेतोवाआपःसरेतसमेवैनंतत्कृत्वादी
क्षयंतिनवनीतेनाभ्यंज्यंत्याज्यंवैदेवानांसुरभिघृतंमनुष्याणामायुतंपितॄणांनवनीतंगर्भाणांतद्यं
नवनीतेनाभ्यंजंतिस्वेनैवैनंतद्भागधेयेनसमर्धयंत्यांजंत्येनंतेजोवाएतदक्ष्योर्यदांजनंसतेजसमे
वैनंतत्कृत्वादीक्षयंत्येकविंशत्यादर्भपिंजूलैःपावयंतिशुद्धमेवैनंतत्पूतंदीक्षयंतिदीक्षितविमितंप्र
पादयंतियोनिर्वाएषादीक्षितस्ययद्दीक्षितविमितंयोनिमेवैनंतत्स्वांप्रपादयंतितस्माद्ध्रुवाद्योनेरा
स्तेचचरतिचतस्माद्ध्रुवाद्योनेर्गर्भाधीयंतेचप्रचजायंतेतस्माद्दीक्षितंनान्यत्रदीक्षितविमितादादि
त्योभ्युदियाद्वाभ्यस्तमियाद्वापिवाभ्याश्रावयेयुर्वाससाप्रोर्णुवंत्युल्बंवाएतद्दीक्षितस्ययद्वासउ
ल्बेनैवैनंतत्प्रोर्णुवंतिकृष्णाजिनमुत्तरंभवत्युत्तरंवाउल्बाज्जरायुजरायुणैवैनंतत्प्रोर्णुवंतिमुष्टीकुरुते
मुष्टीवैकृत्वागर्भोंतःशेतेमुष्टीकृत्वाकुमारोजायतेतद्यन्मुष्टीकुरुतेयज्ञंचैवतत्सर्वाश्चदेवतामुष्ट्योःकु
रुतेतदाहुर्नपूर्वदीक्षिणःसंसवोस्तिपरिगृहीतोवाएतस्ययज्ञःपरिगृहीतादेवतानैतस्यार्तिरस्त्य
परदीक्षिणएवयथातथेत्युन्मुच्यकृष्णाजिनमवभृथमभ्यवैतितस्मान्मुक्तागर्भाजरायोर्जायंतेसहै
ववाससाभ्यवैतितस्मात्सहैवोल्बेनकुमारोजायते ॥ १ ॥ निषसादधृतव्रतोवरुणःपस्त्यास्वा॥

साम्राज्यायभौज्यायस्वाराज्यायवैराज्यायपारमेष्ठ्यायराज्यायमाहाराज्यायाधिपत्यायस्वाव
श्यायातिष्ठायसुक्रतुरितितमेतस्यामासंद्यामासीनमेवंवित्पुरस्तात्तिष्ठन्प्रत्यङ्मुखऔदुंबर्यार्द्रया
शाखयासपलाशयाजातरूपमयेनचपवित्रेणांतर्धायाभिषिंचतीमाआपःशिवतमाइत्येतेनतृचे
नदेवस्यत्वेतिचयजुषाभूर्भुवःस्वरित्येताभिश्चव्याहृतिभिः ॥ १ ॥ प्राच्यांत्वादिशिवसवोदे
वाःषड्भिश्चैवपंचाविंशैरहोभिरभिषिंचंत्वेतेनचतृचेनैतेनचयजुषैताभिश्चव्याहृतिभिःसाम्राज्या
यदाक्षिणस्यांत्वादिशिरुद्रादेवाःषड्भिश्चैवपंचविंशैरहोभिषिंचंत्वेतेनचतृचेनैतेनचयजुषैताभिश्च
व्याहृतिभिर्भौज्यायप्रतीच्यांत्वादिश्यादित्यादेवाःषड्भिश्चैवपंचाविंशैरहोभिरभिषिंचंत्वेतेनचतृ
चेनैतेनचयजुषैताभिश्चव्याहृतिभिःस्वाराज्योदीच्यांत्वादिशिविश्वेदेवाःषड्भिश्चैवपंचाविंशैरहो
भिरभिषिंचंत्वेतेनचतृचेनैतेनचयजुषैताभिश्चव्याहृतिभिर्वैराज्यायोर्ध्वायांत्वादिशिमरुतश्चां
गिरसश्चदेवाःषड्भिश्चैवपंचविंशैरहोभिरभिषिंचंत्वेतेनचतृचेनैतेनचयजुषैताभिश्चव्याहृतिभिः
पारमेष्ठ्यायास्यांत्वाध्रुवायांमध्यमायांप्रतिष्ठायांदिशिसाध्याश्चाप्त्याश्चदेवाःषड्भिश्चैवपंचविंशै
रहोभिरभिषिंचंत्वेतेनचतृचेनैतेनचयजुषैताभिश्चव्याहृतिभीराज्यायमाहाराज्यायाधिपत्या

यस्वावश्यायातिष्ठायेतिसपरमेष्ठीप्राजापत्योभवतिसएतेनैंद्रेणमहाभिषेकेणाभिषिक्तः क्षत्रियः
सर्वाजितीर्जयतिसर्वांल्लोकान्विंदतिसर्वेषांराज्ञांश्रैष्ठ्यमतिष्ठांपरमतांगच्छतिसाम्राज्यंभौज्यं-
स्वाराज्यंवैराज्यंपारमेष्ठ्यंराज्यंमाहाराज्यमाधिपत्यंजित्वास्मिँल्लोकेस्वयंभूःस्वराळमृतोमुष्मि
न्त्स्वर्गेलोकेसर्वान्कामानाप्त्वामृतःसंभवंतियमेतेनैंद्रेणमहाभिषेकेणक्षत्रियंशापयित्वाभिषिंच
ति ॥ २ ॥ इंद्रियंवाएतदस्मिँल्लोके० ॥ १ ॥ अथातःपुरोधायाएवनहवाअपुरोहितस्यराज्ञो
देवाअन्नमदंतितस्माद्राजायक्ष्यमाणोब्राह्मणंपुरोदधीतदेवामेन्नमदन्नित्यग्नीन्वाएषस्वर्ग्यान्रा
जोद्धरतेयत्पुरोहितंतस्यपुरोहितएवाहवनीयोभवतिजायागार्हपत्यःपुत्रोन्वाहार्यपचनःसयत्पु
रोहितायकरोत्याहवनीयएतज्जुहोत्यथयज्जायायैकरोतिगार्हपत्यएवतज्जुहोत्यथयत्पुत्राय
करोत्यन्वाहार्यपचनएवतज्जुहोतितएनंशांततनवोभिहुताअभिप्रीताःस्वर्गंलोकमभिवहंतिक्ष
त्रंचबलंचराष्ट्रंचविशंचतएवैनमशांततनवोनभिहुताअनभिप्रीताःस्वर्गाँल्लोकान्नुदंतेक्षत्राच्चबला
च्चराष्ट्राच्चविशश्चाग्निर्वाएषवैश्वानरःपंचमेनिर्यत्पुरोहितस्तस्यवाच्येवैकामेनिर्भवतिपादयोरेका
त्वच्येकाहृदयएकोपस्थएकाताभिर्ज्वलंतीभिर्दीप्यमानाभिरुपोदेतिराजानंसयदाहक्कभगवो

वात्सीस्तृणान्यस्माआहरतेतितेनास्यतांशमयतियास्यवाचिमेनिर्भवत्यथयदस्माउदकमानयं
तिपाद्यंतेनास्यतांशमयतियास्यपादयोर्मेनिर्भवत्यथयदेनमलंकुर्वंतितेनास्यतांशमयतियास्य
त्वचिमेनिर्भवत्यथयदेनंतर्पयंतितेनास्यतांशमयतियास्यहृदयेमेनिर्भवत्यथयदस्यानारुद्धोवे
श्मसुवसंतितेनास्यतांशमयतियास्योपस्थेमेनिर्भवतिसएनंशांततनुरभिहुतोभिप्रीतःस्वर्गंलो
कमभिवहतिक्षत्रंचबलंचराष्ट्रंचविशंचसएवैनमशांततनुरनभिहुतोनाभिप्रीतःस्वर्गाँल्लोकान्नुदतेक्ष
त्राच्चबलाच्चराष्ट्राच्चविशश्च ॥४॥ अग्निर्वाऐषवैश्वानरःपंचमेनिर्यत्पुरोहितस्ताभीराजानंपरिगृ
ह्यातिष्ठतिसमुद्रइवभूमिमयुवमार्यस्यराष्ट्रंभवतिनैनंपुरायुषःप्राणोजहात्याजरसंजीवतिसर्वमा
युरेतिनपुनर्म्रियतेयस्यैवंविद्वान्ब्राह्मणोराष्ट्रगोपःपुरोहितःक्षत्रेणक्षत्रंजयतिबलेनबलमश्नुतेयस्यै
वंविद्वान्ब्राह्मणोराष्ट्रगोपःपुरोहितस्तस्मैविशःसंजानतेसंमुखाएकमनसोयस्यैवंविद्वान्ब्राह्मणो
राष्ट्रगोपःपुरोहितः॥५॥तदप्येतदृषिणोक्तंसइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणतस्थावभिवीर्येणे
तिसपत्नावैद्विषंतोभ्रातृव्याजन्यानितानेवतच्छुष्मेणवीर्येणाधितिष्ठतिबृहस्पतिंयःसुभृतंबिभ
र्तीतिबृहस्पतिर्हवैदेवानांपुरोहितस्तमन्वन्येमनुष्यराज्ञांपुरोहिताबृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तीति

य दाहपुरोहितंयःसुभृतंबिभर्तीत्येवतदाहवल्गूयतिवंदतेपूर्वभाजमित्यपचितिमेवास्माएतदाह
सइत्क्षेतिसुधितओकसिस्वइतिगृहावाओकःस्वेष्वेवतद्गृहेषुसुहितोवसतितस्माइळापिन्वतेवि
श्वदानीमित्यन्नंवाइळांनमेवास्माएतदूर्जस्वच्छश्वद्भवतितस्मैविशःस्वयमेवानमंतइतिराष्ट्राणि
वैविशोराष्ट्राण्येवैनंतत्स्वयमुपनमंतियस्मिन्ब्रह्माराजनिपूर्वएतीतिपुरोहितमेवैतदाहाप्रतीतोज
यतिसंधानानीतिराष्ट्राणिवैधनानितान्यप्रतीतोजयतिप्रतिजन्यान्युतयासजन्येतिसपत्नावै
द्विषंतोभ्रातृव्याजन्यानितानप्रतीतोजयत्यवस्यवेयोवरिवःकृणोतीतियदाहावसीयसेयोवसी
यःकरोतीत्येवतदाहब्रह्मणेराजातमवंतिदेवाइतिपुरोहितमेवैतदभिवदति ॥ ६ ॥ योहवैत्रीन्पु
रोहितांस्त्रीन्पुरोधातॄन्वेदसब्राह्मणःपुरोहितःसवदेतपुरोधायाअग्निर्वावपुरोहितःपृथिवीपुरोधा
तावायुर्वावपुरोहितोंतरिक्षंपुरोधातादित्योवावपुरोहितोद्यौःपुरोधातैषहवैपुरोहितोयएवंवेदा
थसतिरोहितोयएवन्नवेदतस्यराजामित्रंभवतिद्विषंतमपबाधतेयस्यैवंविद्वान्ब्राह्मणोराष्ट्रगोपः
पुरोहितःक्षत्रेणक्षत्रंजयतिबलेनबलमश्नुतेयस्यैवंविद्वान्ब्राह्मणोराष्ट्रगोपःपुरोहितस्तस्मैविशःसं
जानतेसंमुखाएकमनसोयस्यैवंविद्वान्ब्राह्मणोराष्ट्रगोपःपुरोहितोभूर्भुवःस्वरोममोहस्मिसत्वं

सत्वमस्यमोहंद्यौरहंपृथिवीत्वंसामाहमृक्त्वंतावेहसंवहावहै ॥ पुराण्यस्मान्महाभयात् ॥ त
नूरसितन्वंमेपाहि ॥ याओषधीःसोमराज्ञीर्बह्वीःशतविचक्षणाः ॥ तामह्यमस्मिन्नासनेछिद्रं
शर्मयच्छत ॥ याओषधीःसोमराज्ञीर्विष्ठिताःपृथिवीमनु ॥ तामह्यमस्मिन्नासनेछिद्रंशर्मयच्छ
त ॥ अस्मिन्राष्ट्रेश्रियमावेशयाम्यतोदेवीःप्रतिपश्याम्यापः ॥ दक्षिणंपादमवनेनिजेस्मिन्रा
ष्ट्रइंद्रियंदधामि ॥ सव्यंपादमवनेनिजेस्मिन्राष्ट्रइंद्रियंवर्धयामि ॥ पूर्वमन्यमपरमन्यंपादावव
नेनिजे ॥ देवाराष्ट्रस्यगुप्त्याअभयस्यावरुध्यै ॥ आपःपादावनेजनीर्द्विषंतंनिर्दहंतुमे ॥ २७ ॥
ऋत्विग्योवृत्वामधुपर्कमाहरेत्स्नातकायोपस्थितायराज्ञेचाचार्यश्वशुरपितृव्यमातुलानांचदध
निमध्वानीयसर्पिर्वामध्वलाभेविष्टरःपाद्यमर्घ्यमाचमनीयंमधुपर्कोगौरित्येतेषांत्रिस्त्रिरेकैकंवे
दयंते ॥ अहंवर्ष्मसजातानांविद्युतामिवसूर्यः॥इदंतमधितिष्ठामियोमाकश्चाभिदासतीत्युदग
ग्रेविष्टरउपविशेदाक्रम्यवापादौप्रक्षालापयीतदक्षिणमग्रेब्राह्मणायप्रयच्छेत्सव्यंशूद्रायप्रक्षालि
तपादोर्घ्यमंजलिनाप्रतिगृह्याथाचमनीयेनाचामत्यमृतोपस्तरणमसीतिमधुपर्कमाह्रियमा
णमीक्षतेमित्रस्यत्वाचक्षुषाप्रतीक्षइतिदेवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्यांप्र

तिगृह्णामीतितदंजलिनाप्रतिगृह्यसव्येपाणौकृत्वामधुवाताऋतायतइतितृचेनावेक्ष्यानामिक
याचांगुष्ठेनचत्रिःप्रदक्षिणमालोड्यवसवस्त्वागायत्रेणच्छंदसाभक्षयंत्वितिपुरस्तान्निमार्ष्टिरुद्रा
स्त्वात्रैष्टुभेनच्छंदसाभक्षयंत्वितिदक्षिणतआदित्यास्त्वाजागतेनच्छंदसाभक्षयंत्वितिपश्चाद्वि
श्वेत्वादेवाआनुष्टुभेनच्छंदसाभक्षयंत्वित्युत्तरतोभूतेभ्यस्त्वेतिमध्यात्त्रिरुद्धृत्यविराजोदोहोसीति
प्रथमंप्राश्नीयाद्विराजोदोहमशीयेतिद्वितीयंमयिदोहःपद्यायैविराजइतितृतीयंनसर्वंनतृप्तिंगच्छे
द्ब्राह्मणायोदङ्ङुच्छिष्टंप्रयच्छेदलाभेप्सुसर्वंवाथाचमनीयेनान्वाचामत्यमृतापिधानमसीतिस
त्यंयशःश्रीर्मयिश्रीःश्रयतामितिद्वितीयमाचांतोदकायगांवेदयंतेहतोमेपाप्मापाप्मामेहतइति
जपित्वोंकुरुतेतिकारयिष्यन्मातारुद्राणांदुहितावसूनामितिजपित्वोमुत्सृजतेत्युत्स्रक्ष्यन्नामां
सोमधुपर्कोभवतिभवति॥१॥ऋक्चवाइदमग्रेसामचास्तांसैवनामऋगासीदमोनामसामसावा
ऋक्सामोपावदन्मिथुनंसंभवावप्रजात्याइतिनेत्यब्रवीत्सामज्यायान्वाअतोममहिमेतितेद्वे
भूत्वोपावदतांतेनप्रतिचनसमवदततास्तिस्रोभूत्वोपावदंस्तत्तिसृभिःसमभवद्यत्तिसृभिःसमभ
वत्तस्मात्तिसृभिस्तुवंतितिसृभिरुद्गायंतितिसृभिर्हिसामसंमितंतस्मादेकस्यबव्ह्योजायाभवंति

नैकस्यैबहवःसहपतयोयद्वैतत्साचामश्चसमभवतांतत्सामाभवत्तत्साम्नःसामत्वंसामन्भवतिय
एवंवेदयोवैभवतियःश्रेष्ठतामश्नुतेससामन्भवत्यसामन्यइतिहिनिंदंतितेवैपंचान्यद्भूत्वापंचान्य
द्भूत्वाकल्पेतामाहावश्चहिंकारश्चप्रस्तावश्चप्रथमाचऋगुद्गीथश्चमध्यमाचप्रतिहारश्चोत्तमाचनिध
नंचवषट्कारश्चतेयत्पंचान्यद्भूत्वापंचान्यद्भूत्वाकल्पेतांतस्मादाहुःपांक्तोयज्ञःपांक्ताःपशवइतियदु
विराजंदशिनीमभिसमपद्येतांतस्मादाहुर्विराजियज्ञोदशिन्यांप्रतिष्ठितइत्यात्मावैस्तोत्रियःप्र
जानुरूपःपत्नीधाय्यापशवःप्रगाथोगृहाःसूक्तंसवाऽअस्मिंश्चलोकेमुष्मिंश्चप्रजयाचपशुभिश्चगृ
हेषुवसतियएवंवेद ॥ १ ॥ स्तोत्रियंशंसत्यात्मावैस्तोत्रियस्तंमध्यमयावाचाशंसत्यात्मानमे
वतत्संस्कुरुतेनुरूपंशंसतिप्रजावाअनुरूपःशंस्तव्यःप्रजामेवतच्छ्रेयसीमात्मनःकुरुतेधाय्यांशं
सतिपत्नीवैधाय्यासानीचैस्तरामिवधाय्याशंस्तव्याप्रतिवादिनीहास्यगृहेषुपत्नीभवतियत्रैवं
विद्वान्नीचैस्तरांधाय्यांशंसतिप्रगाथंशंसतिसस्वरवत्यावाचाशंस्तव्यःपशवोवैस्वरःपशवःप्रगा
थःपशूनामवरुध्याइंद्रस्यनुवीर्याणिप्रवोचमितिसूक्तंशंसतितद्वाएतत्प्रियमिंद्रस्यसूक्तंनिष्केवल्यं
हैरण्यस्तूपमेतेनवैसूक्तेनहिरण्यस्तूपआंगिरसइंद्रस्यप्रियंधामोपागच्छत्सपरमंलोकमजयदुपेंद्र

स्यप्रियंधामगच्छतिजयतिपरमंलोकंयएवंवेदगृहावैप्रतिष्ठासूक्तंतत्प्रतिष्ठिततमयावाचाशंस्तव्यं
तस्माद्यद्यपिदूरइवपशून्लभतेगृहानेवैनानाजिगमिषतिगृहाहिपशूनांप्रतिष्ठाप्रतिष्ठा ॥ २ ॥
उत्तमाप्रतिष्ठातद्दैवंक्षत्रंसाश्रीस्तदाधिपत्यंतद्ब्रध्नस्यविष्टपंतत्प्रजापतेरायतनंतत्स्वाराज्यमृध्नो
त्येतमेवैताभिरेकविंशत्यैकविंशत्या ॥ ऊवध्यगोहंपार्थिवंखनतादित्याहौषधंवाऊवध्यमियंवा
ओषधीनांप्रतिष्ठातदेनत्स्वायामेवप्रतिष्ठायामंततःप्रतिष्ठापयति ॥ यच्चावांचोद्यावापृथिवीयंशं
सतिद्यावापृथिवीवैप्रतिष्ठेइयमेवेहप्रतिष्ठासावमुत्रतद्यद्यावापृथिवीयंशंसतिप्रतिष्ठयोरेवैनंतत्प्र
तिष्ठापयति ॥ द्वंद्वमिंद्रेणदेवताःशस्यंतेद्वंद्वंवैमिथुनंतस्माद्द्वंद्वान्मिथुनंप्रजायतेप्रजात्यैप्रजायते
प्रजयापशुभिर्यएवंवेदाथहैतेपोत्रीयाश्चनेष्ट्रीयाश्चचत्वारऋतुयाजाःषळृचःसाविराड्दशिनीत
द्विराजियज्ञंदशिन्यांप्रतिष्ठापयंतिप्रतिष्ठापयंति ॥ महीद्यौःपृथिवीचनस्तेहिद्यावापृथिवीविश्व
शंभुवेतिद्यावापृथिवीयेशंसतिद्यावापृथिवीवैप्रतिष्ठेइयमेवेहप्रतिष्ठासावमुत्रतद्यद्यावापृथिवीयेशं
सतिप्रतिष्ठयोरेवैनंतत्प्रतिष्ठापयति ॥ धारयन्धारयनितिशंसतिप्रस्रंसाद्वाअंतस्यबिभायतद्य
थापुनराग्रंथंपुनर्निग्रंथमंतंबध्नीयान्मयूखंवांततोधारणायनिहन्यात्ताहक्तद्यद्धारयन्धारयन्नितिशं

सतिसंतत्यैसंततैस्त्र्यहैरव्यवच्छिन्नैर्यंतियएवंविद्वांसोयंतियंति ॥ १ ॥ दक्षिणाअनुसुब्रह्मण्या
संतिष्ठतेवाग्वैसुब्रह्मण्यान्नंदक्षिणान्नाद्यएवतद्वाचियज्ञमंततःप्रतिष्ठापयंतिप्रतिष्ठापयंति ॥ देव
सवितर्देवयजनंमेदेहिदेवयज्यायाइतिदेवयजनंयाचतिसयत्तत्रयाचितउत्तरांसर्पत्योंतथाददा
मीतिहैवतदाहतस्यहनकाचनरिष्टिर्भवतिदेवेनसवित्राप्रसूतस्योत्तरोत्तरिणींहश्रियमश्नुतेऽश्नुते
हप्रजानामैश्वर्यमाधिपत्यंयएवमुपस्थाययाचित्वादेवयजनमध्यवसायदीक्षतेक्षत्रियःसन् ॥
नमोब्रह्मणेनमोब्रह्मणेनमोब्रह्मणइतित्रिष्कृत्वोब्रह्मणेनमस्कृत्यवरंददामिजित्याअभिजित्यैवि
जित्यैसंजित्याइतिवाचंविसृजतेसयन्नमोब्रह्मणेनमोब्रह्मणेनमोब्रह्मणइतित्रिष्कृत्वोब्रह्मणेनम
स्करोतिब्रह्मणएवतत्क्षत्रंवशमेतितद्यत्रवैब्रह्मणःक्षत्रंवशमेतितद्राष्ट्रंसमृद्धंतद्वीरवदाहास्मिन्वीरो
जायतेथयद्वरंददामिजित्याअभिजित्यैविजित्यैसंजित्याइतिवाचंविसृजतएतद्वैवाचोजितंय
द्ददामीत्याहयदेववाचोजितं ॥ ३ ॥ तन्मइदमनुकर्मसंतिष्ठाताइतिविसृज्यवाचमुपोत्थाया
हवनीयेसमिधमभ्यादधातिसमिदसिसम्वेंक्ष्वेंद्रियेणवीर्येणस्वाहेतींद्रियेणैवतद्वीर्येणात्मानमं
न्ततःसमर्धयत्याधायसमिधंत्रीणिपदानिप्राङुदङ्ङभ्युत्क्रामतिक्षिरसिदिशांमयिदेवेभ्यःकल्प

म०सं०

९४

त ॥ कल्पतांमेयोगक्षेमोभयंमेस्त्वित्यपराजितांदिशमुपतिष्ठतेजितस्यैवापुनःपराजयायतत्त
दिती३ ॥ ऋचांत्वःपोषमास्तेपुपुष्वान्गायत्रंत्वोगायतिशक्वरीषु ॥ ब्रह्मात्वोवदतिजातविद्यांय
ज्ञस्यमात्रांविमिमीतउत्वः ॥ इत्यृत्विक्कर्मणाविनियोगमाचष्टऋचामेकःपोषमास्तेपुपुष्वान्होत
र्ग्र्चनीगायत्रमेकोगायतिशक्वरीषूद्गातागायत्रंगायतेस्तुतिकर्मणःशक्वर्यऋचःशक्नोतेस्तद्यदाभि
र्वृत्रमशकद्धंतुतच्छक्वरीणांशक्वरीत्वमितिविज्ञायतेब्रह्मैकोजातेजातेविद्यांवदतिब्रह्मासर्वविद्यः
सर्वंवेदितुमर्हतिब्रह्मापरिवृढःश्रुततोपरिवृढंसर्वतोयज्ञस्यमात्रांविमिमीतएकोध्वर्युरध्वर्युरध्वर
युरध्वरंयुनक्त्यध्वरस्यनेताध्वरंकामयतइतिवापिवाधीयानेयुरुपबंधोध्वरइतियज्ञनामध्वरति
हिंसाकर्मातत्प्रतिषेधोनिपातइत्येकेतत्कथमनुदात्तप्रकृतिनामस्याद्द्रष्टव्ययंतुभवत्युतत्वंसख्ये
स्थिरपीतमाहुरितिद्वितीयायामुतोत्वस्मैतन्वंविसस्त्रइतिचतुर्थ्यामथापिप्रथमाबहुवचने ॥ १ ॥
शतंजीवशरदोवर्धमानइत्यपिनिगमोभवतिशतमितिशतंदीर्घमायुर्मरुतएनावर्धयंतिशतमेन
वेशतात्मानंभवतिशतमनंतंभवतिशतमैश्वर्यंभवतिशतमितिशतंदीर्घमायुः ॥ १ ॥ नमइदुग्रं
नमआविवासेनमोदाधारपृथिवीमुतद्यां ॥ नमोदेवेभ्योनमईशएषांकृतंचिदेनोनमसाविवासे ॥

९४

उ०खं०

अद्धीदिंद्रप्रस्थितेमाहवींषिचनोदधिष्वपचतोतसोमं ॥ प्रयंस्वंतःप्रतिहर्यामसित्वासत्याः सं
तुयजमानस्यकामाः ॥

देवानांपत्नीःशंसत्यनूचीरग्निंगृहपतिंतस्मादनूचीपत्नीगार्हपत्यमास्तेतदाहूराकांपूर्वांशं
सेज्जाम्यैवपूर्वपेयमितितत्तन्नाहत्यंदेवानामेवपत्नीःपूर्वाःशंसेदेषहवाएतत्पत्नीषुरेतोदधातिय
दग्निगार्हपत्योग्निनैवासुतद्गार्हपत्येनपत्नीषुप्रत्यक्षाद्रेतोदधातिप्रजात्यैप्रजायतेप्रजयापशुभि
र्यएवंवेदतस्मात्समनोदर्याःस्वसान्योदर्यायैजायायाअनुजीविनीजीवतिराकांशंसतिराका
हवाएतांपुरुषस्यसेवनींसीव्यातियैषाशिश्न्योधिपुमांसोस्यपुत्राजायंतेयएवंवेदपावीरवींशंसति
वाग्वैसरस्वतीपावीरवीवाच्येवतद्वाचंदधातितदाहुर्यामींपूर्वांशंसे ३ त् ॥ पित्र्याँ ३ इति ॥
यामीमेवपूर्वांशंसेदिमंयमप्रस्तरमाहिसीदेतिराज्ञोवैपूर्वपेयंतस्माद्यामीमेवपूर्वांशंसेन्मातलीक
व्यैर्यमोअंगिरोभिरितिकाव्यानामनूचींशंसत्यवरेणैववैदेवान्काव्याःपरेणैवपितॄंस्तस्मात्काव्या
नामनूचींशंसत्युदीउरतामवरत्परासइतिपित्र्याःशंसत्युन्मध्यमाःपितरःसोम्यासइतियेचैवा
वमायेचपरमायेचमध्यमास्तान्त्सर्वाननंतरायंप्रीणात्याहंपितॄन्त्सुविदत्रांअवित्सीतिद्वितीयां

शंसतिबर्हिषदोयेस्वधयासुतस्येत्येतद्धवाएषांप्रियंधामयद्बर्हिषदइतिप्रियेणैवैनंस्तद्धाम्नासम
र्द्धयतिप्रियेणधाम्नासमृध्यतेयएवंवेदेदंपितृभ्योनमोअस्त्वद्येतिनमस्कारवतीमंततःशंसतित
स्मादंततःपितृभ्योनमस्क्रियतेतदाहुर्व्याहावंपित्र्याःशंसे ३ त् ॥अव्याहावाँ ३ इति॥व्याहावमे
वशंसेदसंस्थितंवैपितृयज्ञस्यसाध्वसंस्थितंवाएषपितृयज्ञंसंस्थापयतियोव्याहावंशंसतितस्मा
द्व्याहावमेवशंस्तव्यं॥ १ ॥ स्वादुष्किलायंमधुमांउतायमितींद्रस्यैंद्रीरनुपानीयाःशंसत्येताभिर्वा
इंद्रस्तृतीयसवनमन्वपिबत्तदनुपानीयानामनुपानीयात्वंमाद्यंतीववैताहिंदेवतायदेताहोताशंस
तितस्मादेतासुमद्वत्प्रतिगीर्यैययोरोजसास्कभितारजांसीतिवैष्णुवारुणीमृचंशंसतिविष्णुर्वैय
ज्ञस्यदुरिष्टंपातिवरुणस्विष्टंतयोरुभयोरेवशांत्यैविष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचमितिवैष्णवींशंसतिय
थामैमत्यमेवंयज्ञस्यविष्णुस्तद्यथादुष्कृष्टंदुर्मतीकृतंसुकृष्टंसुमतीकृतंकुर्वन्नियादेवमेवैतद्यज्ञस्यदुष्टु
तंदुःशस्तंसुष्टुतंसुशस्तंकुर्वन्नेतियदेतांहोताशंसतितंतुंतन्वन्रजसोभानुमन्विहीतिप्राजापत्यांशं
सतिप्रजावैतंतुःप्रजामेवास्माएतत्संतनोतिज्योतिष्मतःपथोरक्षधियाकृतानितिदेवयानावैज्यो
तिष्मंतःपंथानस्तानेवास्माएतद्वितनोत्यनुल्बणंवयतजोगुवामपोमनुर्भवजनयादैव्यंजनमित्ये

वैनंतन्मनोःप्रजयासंतनोतिप्रजात्यैप्रजायतेप्रजयापशुभिर्यएवंवेदैवानइंद्रोमघवाविरप्शीत्युत्त
मयापरिदधातीयंवाइंद्रोमघवाविरप्शीकरत्सत्याचर्षणीधृदनर्वेतीयंवैसत्याचर्षणीधृदनर्वा ॥
त्वंराजाजनुषांधेह्यस्मेइतीयंवैराजाजनुषामधिश्रवोमाहिनंयज्जरित्रइतीयंवैमाहिनंयज्ञश्रवो
यजमानोजरितायजमानायैवैतामाशिषमाशास्ततेदुपस्पृशन्भूमिंपरिदध्यात्तद्यस्यामेवयज्ञंसं
भरतितस्यामेवैनंतदंततःप्रतिष्ठापयत्यग्नेमरुद्भिःशुभयद्भिर्ऋक्वभिरित्याग्निमारुतमुक्थंशस्त्वा
ग्निमारुत्यायजातियथाभागंतद्देवताःप्रीणातिप्रीणाति ॥२॥ त्रीणिहवैयज्ञेक्रियंतेजग्धंगीर्णंवांतंत
द्धैतदेवजग्धंयदाशंसमानमार्त्विज्यंकारयतउतवामेदद्यादुतवामावृणीतेतितद्धतत्पराङेवयथा
जग्धंनहैवतद्यजमानंभुनक्त्यथहैतदेवगीर्णंयाद्बिभ्यदार्त्विज्यंकारयतउतवामानबाधेतोतवामे
नयज्ञवेशसंकुर्यादितितद्धतत्पराङेवयथागीर्णंनहैवतद्यजमानंभुनक्त्यथहैतदेववांतंयदभिशस्य
मानमार्त्विज्यंकारयतेयथाहवाइदंवांतान्मनुष्याबीभत्संतएवंतस्माद्देवास्तद्धतत्पराङेवयथावां
तंनहैवतद्यजमानंभुनक्तिसएतेषांत्रयाणामाशान्नेयात्तंयद्येतेषांत्रयाणामेकंचिदकाममभ्याभवे
त्तस्यास्तिवामदेव्यस्यस्तोत्रेप्रायाश्चित्तीरिदंवाइदंवामदेव्यंयजमानलोकोमृतलोकःस्वर्गोलोक

स्तत्रिभिरक्षरैर्न्यूनंतस्यस्तोत्रउपसृप्यत्रेधात्मानंविगृह्णीयात्पुरुषइतिसएतेषुलोकेष्वात्मानंदधा
त्यस्मिन्यजमानलोकेस्मिन्नमृतलोकेस्मिन्त्स्वर्गेलोकेससर्वादुरिष्टिमत्येत्यपियदिसमृद्धाइव
ऋत्विजःस्युरितिहस्माहाथहैतज्जपेदेवेति ॥ १ ॥ अमावास्यायामपराह्णेपिंडपितृयज्ञोदक्षिणा
ग्नेरेकोल्मुकंप्राक्दक्षिणाप्रणयेद्येरूपाणिप्रतिमुंचमानाअसुराःसंतःस्वधयाचरंति ॥ परापुरोनि
पुरोयेभरंत्यग्निष्टाल्लोकात्प्रणुदात्वस्मादितिसर्वकर्माणितांदिशमुपसमाधायोभौपरिस्तीर्यदक्षि
णाग्नेःप्रागुदक्प्रत्यगुदग्वैकैकशःपात्राणिसादयेच्चरुस्थालीशूर्पस्फ्योलूखलमुसलस्रुवध्रुवकृष्णा
जिनसकृदाछिन्नेध्ममेक्षणकमंडलून्दक्षिणतोग्निष्टमारुह्यचरुस्थालींव्रीहीणांपूर्णांनिमृजेत्परिश
न्नान्निदध्यात्कृष्णाजिनउलूखलंकृत्वेतरान्पत्न्यवहन्यादविवेचमवहतान्त्सकृत्प्रक्षाल्यदक्षिणा
ग्नौश्रपयेदर्वागतिप्रणीतात्स्फ्येनलेखामुल्लिखेदपहताअसुरारक्षांसिवेदिषदइतितामभ्युक्ष्यस
कृदाच्छिन्नैरवस्तीर्यासादयेदभिघार्यस्थालीपाकमाज्यंसर्पिरनुत्पूतंनवनीतंवोत्पूतंध्रुवायामाज्यं
कृत्वादक्षिणतआंजनाभ्यंजनकशिपूपबर्हणानिप्राचीनावीतीध्ममुपसमाधायमेक्षणेनादाया
वदानसंपदाजुहुयात्सोमायपितृमतेस्वधानमोग्नयेकव्यवाहनायस्वधानमइतिस्वाहाकारेणवा

ग्निंपूर्वंयज्ञोपवीतीमेक्षणमनुप्रहृत्यप्राचीनावीतीलेखांत्रिरुदकेनोपनयेच्छुंधंतांपितरःशुंधंतांपि
तामहाःशुंधंतांप्रपितामहाइतितस्यांपिंडान्निपृणीयात्पराचीनपाणिःपित्रेपितामहायप्रपिताम
हायैतत्तेसौयेचत्वामत्रान्वितितस्मैतस्मैयएषांप्रेताःस्युरितिगाणगारिःप्रत्यक्षमितरानर्चयेत्तद
र्थत्वात्सर्वेभ्यएवनिपृणीयादितितौल्वलिःक्रियागुणत्वादपिजीवांतआत्रिभ्यःप्रेतेभ्यएवनिपृणी
यादितिगौतमःक्रियाह्यर्थकारितोपायविशेषोजीवमृतानांनपरेभ्योनधिकारान्नप्रत्यक्षन्नजीवे
भ्योनिपृणीयान्नजीवांतर्हितेभ्योजुहुयाज्जीवेभ्यःसर्वहुतंसर्वजीविनोनामान्यविद्वांस्ततपिता
महप्रपितामहेति ॥ १ ॥ निपृताननुमंत्रयेतात्रपितरोमादयध्वंयथाभागमावृषायध्वमिति
सव्यावृदुदङ्ङावृत्ययथाशक्त्यप्राणंन्नासित्वाभिपर्यावृत्यामीमदंतपितरोयथाभागमावृषायी
षतेतिचरोःप्राणभक्षंभक्षयेन्नित्यंनिनयनमसावभ्यंक्ष्वासावंक्ष्वेतिपिंडेष्वभ्यंजनांजनेवासोद
द्याद्दशामूर्णास्तुकांवापंचाशद्वर्षतायाऊर्ध्वंस्वँल्लोमैतद्वःपितरोवासोमानोतोन्यत्पितरोयुङ्ध्व
मित्यथैनानुपातिष्ठेतनमोवःपितरइषेनमोवःपितरऊर्जेनमोवःपितरःशुष्मायनमोवःपितरोघोरा
यनमोवःपितरोजीवायनमोवःपितरोरसाय ॥ स्वधावःपितरोनमोवःपितरोनमएतायुष्माकं

पितरइमाअस्माकंजीवावोजीवंतइहसंतःस्याम ॥ मनोन्वाहुवामहइतिवतिसृभिरथैनान्प्रवा
हयेत्परेतनपितरःसोम्यासोगंभीरेभिःपथिभिःपूर्विणेभिः ॥ दत्त्वायास्मभ्यंद्रविणेहभद्रंरयिंच
नःसर्ववीरंनियच्छतेत्यग्निंप्रत्येयादग्नेतमद्याश्वंनस्तोमैरितिगार्हपत्यं यदंतरिक्षंपृथिवीमुतद्यांय
न्मातरंपितरंवाजिहिंसिम ॥ अग्निर्मातस्मादेनसोगार्हपत्यःप्रमुंचतुकरोतुमामनेनसं ॥ वीरं
मेदत्तपितरइतिपिंडानांमध्यमंपत्नींप्राशयेदाधत्तपितरोगर्भंकुमारंपुष्करस्रजं ॥ यथायमरपाअ
सदित्यप्स्वितरावतिप्रणीतेवायस्यवागंतुरन्नकाम्याभावःसप्राश्नीयान्महारोगेणवाभितप्तःप्रा
श्नीयादन्यतरांगतिंगच्छत्येवमनाहिताग्निर्नित्येश्रपयित्वातिप्रणीय जुहुयाद्द्विवत्पात्राणामुत्सर्ग
स्तृणंद्वितीयमुद्रिक्ते ॥ २ ॥

अथातःपार्वणेश्राद्धेकाम्यआभ्युदयिकएकोद्दिष्टेवाब्राह्मणान्छ्रुतशीलवृत्तसंपन्नानेकेनवाकालेज्ञा
पितान्स्नातान्कृतपच्छौचानाचांतानुदङ्मुखान्पितृवदुपवेश्यैकैकमेकैकस्यद्वौद्वौत्रींस्त्रीन्वावृ
द्धौफलभूयस्त्वंनत्वेवैकंसर्वेषांकाममनाद्योपिंडैर्व्याख्यातमपःप्रदायदर्भान्द्विगुणभुग्नानासनंप्रदा
यापःप्रदायतैजसाश्ममयमृन्मयेषुत्रिषुपात्रेष्वेकद्रव्येषुवादर्भांतर्हितेष्वपआसिच्यशंनोदेवीर

भिष्टयइत्यनुमंत्रितासुतिलानावपतितिलोसिसोमदेवत्योगोसवेदेवनिर्मितः ॥ प्रत्नवद्भिः
प्रत्तःस्वधयापितॄनिमाँल्लोकान्प्रीणयाहिनःस्वधानमइतिप्रसव्येनेतरपाण्यंगुष्ठांतरेणोपवीतित्वा
दक्षिणेनवासव्योपगृहीतेनपितरिदंतेअर्घ्यंपितामहेदंतेअर्घ्यंप्रपितामहेदंतेअर्घ्यमित्यप्पूर्वंताः
प्रतिग्राहयिष्यन्सकृत्सकृत्स्वधाअर्घ्याइतिप्रसृष्टाअनुमंत्रयेतयादिव्याआपःपृथिविसंबभूवुर्या
अंतरिक्ष्याउतपार्थिवीर्याः ॥ हिरण्यवर्णायज्ञियास्तानआपःशंस्योनाभवंत्वितिसंस्रवान्सम
वनीयताभिरद्भिःपुत्रकामोमुखमनक्ति ॥ नोद्धरेत्प्रथमंपात्रंपितॄणामर्घ्यपातितं ॥ आवृतास्तत्र
तिष्ठंतिपितरःशौनकोब्रवीत् ॥ उद्धरेद्यदिचेत्पात्रंविवृतंवायदाभवेत् ॥ तदासुरंभवेच्छ्राद्धंक्रुद्धैः
पितृगणैर्गतैरिति ॥ १ ॥ एतास्मिन्कालेगंधमाल्यधूपदीपाच्छादनानांप्रदानमुद्धृत्यघृताक्तमन्न
मनुज्ञापयत्यग्नौकरिष्येकरवैकरवाणीतिवाप्रत्यभ्यनुज्ञाक्रियतांकुरुष्वकुर्वित्यथाग्नौजुहोतियथो
क्तंपुरस्तादभ्यनुज्ञायांपाणिष्वेववाग्निमुखावैदेवाःपाणिमुखाःपितरइतिहिब्राह्मणंयदिपाणिष्वा
चांतेष्वन्यदन्नमनुदिशत्यन्नमन्नेसृष्टंदत्तमृध्नुकमितितृप्तान्ज्ञात्वामधुमतीःश्रावयेदक्षन्नमीमदंते
तिचसंपन्नमितिपृष्ट्वायद्यदन्नमुपभुक्तंतत्तत्स्थालीपाकेनसहपिंडार्थमुद्धृत्यशेषंनिवेदयेदाभिमतेनु

मतेवाभुक्तवत्स्वनाचांतेषुपिंडान्निदध्यादाचांतेष्वेकेप्रकीर्यान्नमुपवीयोंस्वधोच्यतामितिविसृजे दस्तुस्वधेतिवा ॥ २ ॥ इत्युपयुक्तखंडानि ॥

॥ अथप्रकीर्णमंत्राः ॥ ओम् अग्निमींळेपुरोहितं० ॥ वर्ग ॥ २ ॥ वायवायांहिदर्शतेमेसोमाअरंकृताः ॥ तेषांपाहिश्रुधीहवं ॥ वायउक्थेभिर्जरंतेत्वामच्छांजरितारंः ॥ सुतसोमाअहर्विदंः ॥ वायोतवंप्रपृंचतीधेनांजिगातिदाशुषें ॥ उरूचीसोमंपीतये ॥ इंद्रंवायूइमेसुताउपप्रयोंभिरागतं ॥ इंदंवोवामुशंतिहि ॥ वायविंद्रश्चचेतथःसुतानांवाजिनीवसू ॥ तावायांतमुपंद्रवत् ॥ ३ ॥ वायविंद्रश्चसुन्वतआयांतमुपंनिष्कृतं ॥ मक्ष्विं३त्थाधियानंरा ॥ मित्रंहुवेपूतदंक्षंवरुंणंचरिशादंसं ॥ धियंघृताचींसाधंता ॥ ऋतेनंमित्रावरुणावृतावृधावृतस्पृशा ॥ क्रतुंबृहंतंमाशाथे ॥ कवीनोंमित्रावरुंणातुविजाताउंरुक्षयां ॥ दक्षंदधातेअपसं ॥ ४ ॥ अश्विनायज्वंरीरिषोद्रवंत्पाणीशुभंस्पती ॥ पुरुंभुजाचनस्यतं ॥ अश्विनापुरुंदंससानराशवींरयाधिया ॥ धिष्ण्यावनंतंगिरंः ॥ दस्रांयुवाकंवःसुतानासंत्यावृक्तबंर्हिषः ॥ आयांतंरुद्रवर्तनी ॥ इंद्रायांहिचित्रभानोसुताइमेत्वायवंः ॥ अण्वींभिस्तनांपूतासंः ॥ इंद्रायांहिधियेषितोविप्रंजूतःसुतावंतः ॥

उपब्रह्मांणिवाघतंः ॥ इंद्रायांह्मितूतुंजानउपब्रह्मांणिहरिवः ॥ सुतेदंधिष्वनश्चनंः ॥ ५ ॥ ओमांसश्चर्षणीधृतोविश्वेंदेवासआगंत ॥ दाश्वांसोंदाशुषंःसुतं ॥ विश्वेंदेवासोंअप्तुरंःसुतमागंततूर्णंयः ॥ उस्राइंवस्वसंराणि ॥ विश्वेंदेवासोंअस्त्रिधएहिंमायासोअद्रुहंः ॥ मेधंजुषंतवन्हंयः ॥ पावकानःसरंस्वतीवाजेंभिर्वाजिनींवती ॥ यज्ञंवंष्टुधियावंसुः ॥ चोदयित्रीसूनृतांनांचेतंतीसुमतीनां ॥ यज्ञंदंधेसरंस्वती ॥ महोअर्णःसरंस्वतीप्रचेंतयतिकेतुनां ॥ धियोविश्वाविरांजति ॥ ६ ॥ सुरूपकृत्नुमूतयेंसुदुघांमिवगोदुहें ॥ जुहूमसिद्यविंद्यवि ॥ उपंनःसवनागंहिसोमंस्यसोमपाःपिब ॥ गोदाइद्रेवतोमदंः ॥ अथांतेअंतंमानांविद्यामंसुमतीनां ॥ मानोअतिंख्यआगंहि ॥ परेंह्विविग्रमस्तृंतमिंद्रंपृच्छाविपश्चितं ॥ यस्तेसखिंभ्यआवरं ॥ उतब्रुंवंतुनोनिदोनिरंन्यतंश्चिदारत ॥ दधांनाइंद्रइद्दुवंः ॥ ७ ॥ उतनंःसुभगांअरिर्वोंचेयुर्दस्मकृष्टयंः ॥ स्यामेदिंद्रंस्यशर्मंणि ॥ एमाशुमाशवेंभरयज्ञश्रियंनृमादंनं ॥ पतयन्मंदयत्संखं ॥ अस्यपीत्वाशंतक्रतोघनोवृत्राणांमभवः ॥ प्रावोवाजेंषुवाजिनं ॥ तंत्वावाजेंषुवाजिनंवाजयांमःशतक्रतो ॥ धनांनामिंद्रसातयें ॥ योरायो३वनिर्महान्त्सुंपारःसुंन्वतःसखां ॥ तस्माइंद्रांयगायत ॥ ८ ॥ आत्वेता

निषींदतेंद्रंमभिप्रगांयत ॥ सखांयस्तोमंवाहसः ॥ पुरूतमंपुरूणामशिानंवार्याणां ॥ इंद्रंसो
मेसचांसुते ॥ सघांनोयोगआभुंवत्सरायेसपुरंध्यां ॥ गमद्वाजेंभिरासनंः ॥ यस्यंसंस्थेनवृण्व
तेहरींसमत्सुशत्रंवः ॥ तस्माइंद्रांयगायत ॥ सुतपान्वेंसुताइमेशुचंयोयंतिवीतयें ॥ सोमांसोद
ध्यांशिरः ॥ ९ ॥ त्वंसुतस्यंपीतयेंसद्योवृद्धोअंजायथाः ॥ इंद्रज्यैष्ठ्यांयसुक्रतो ॥ आत्वांवि
शंत्वाशवःसोमांसइंद्रगिर्वणः ॥ शंतेंसंतुप्रचेंतसे ॥ त्वांस्तोमांअवीवृधन्त्वामुक्थाशंतक्रतो ॥
त्वांवर्धंतुनोगिरंः ॥ अक्षितोतिःसनेदिमंवाजमिंद्रंःसहस्रिणं ॥ यस्मिन्विश्वांनिपौंस्यां ॥ मा
नोमर्ताअभिद्रुंहंतनूनांमिंद्रगिर्वणः ॥ ईशांनोयवयावधं ॥ १० ॥ युंजंतिब्रध्नमंरुषंचरंतंपरित
स्थुषंः ॥ रोचंतेरोचनादिवि ॥ युंजंत्यंस्यकाम्याहरीविपंक्षसारथें ॥ शोणांधृष्णूनृवाहंसा ॥
केतुंकृण्वन्नंकेतवेपेशोंमर्याअपेशसें ॥ समुषद्भिरंजायथाः ॥ आदहंस्वधामनुपुनंर्गर्भत्वमेंरिरे ॥
दधांनानामंयज्ञियं ॥ वीळुचिंदारुजत्नुभिर्गुहांचिदिंद्रवन्हिंभिः ॥ अविंदउस्रियाअनु ॥११॥
देवयंतोयथांमतिमच्छांविदद्वंसुंगिरंः ॥ महामंनूषतश्रुतं ॥ इंद्रेंणसंहिदृक्षंसेसंजग्मानोअबिं
भ्युषा ॥ मंदूसंमानवंर्चसा ॥ अनवद्यैरभिद्युंभिर्मखःसहंस्वदर्चति ॥ गणैरिंद्रंस्यकाम्यैंः ॥ अ

तंःपरिज्मन्नागंहिदिवोवांरोचनादधिं ॥ समंस्मिन्नृंजतेगिरंः ॥ इतोवांसातिमीमंहेदिवोवापा
र्थिवादधिं ॥ इंद्रंमहोवारजंसः ॥ १२ ॥ इंद्रमिद्गाथिनोंबृहदिंद्रंमर्केंभिरर्किणंः ॥ इंद्रंवाणीरनू
षत ॥ इंद्रइद्धर्योंःसचासंमिश्लआवंचोयुजां ॥ इंद्रोंवज्रीहिंरण्ययंः ॥ इंद्रोंदीर्घायचक्षंसआसू
र्यंरोहयद्दिवि ॥ विगोभिरद्रिमैरयत् ॥ इंद्रवाजेंषुनोवसहस्रंप्रधनेषुच ॥ उग्रउग्राभिरूतिभिंः ॥
इंद्रंवयंमंहाधनइंद्रमर्भेंहवामहे ॥ युजंवृत्रेषुंवज्रिणं ॥ १३ ॥ सनोंवृषन्नमुंचरुंसत्रांदावन्नपांवृ
धि ॥ अस्मभ्यमप्रंतिष्कुतः ॥ तुंजेतुंजेयउत्तंरेस्तोमाइंद्रंस्यवज्रिणंः ॥ नविंधेअस्यसुष्टुतिं ॥
वृषांयूथेववंसंगःकृष्टीरिंयर्त्योजंसा ॥ ईशांनोअप्रंतिष्कुतः ॥ यएकंश्चर्षणीनांवसूंनामिरज्यतिं ॥
इंद्रःपंचंक्षितीनां ॥ इंद्रंवोविश्वतस्परिहवांमहेजनेंभ्यः ॥ अस्माकंमस्तुकेवंलः ॥ १४ ॥ इंद्र
सानसिंरयिंसजित्वांनंसदासहं ॥ वर्षिष्ठमूतयेंभर ॥ नियेनंमुष्टिहत्ययानिवृत्रारुणधांमहै ॥
त्वोतांसोन्यर्वता ॥ इंद्रत्वोतांसआवयंवज्रंघनादंदीमहि ॥ जयेंमसंयुधिस्पृधंः ॥ वयंशूरेंभि
रस्तृंभिरिंद्रत्वयांयुजावयं ॥ सासह्यामंपृतन्यतः ॥ महांइंद्रःपरश्चनुमंहित्वमंस्तुवज्रिणें ॥ द्यौ
र्नप्रंथिनाशवंः ॥ १५ ॥ समोहेवायआशंतनरंस्तोकस्यसनिंतौ ॥ विप्रांसोवाधियायवंः ॥

यःकुक्षिःसोमपातमःसमुद्रइववपिन्वते ॥ उर्वीरापोनकाकुदः ॥ एवाह्यस्यसूनृताविरप्शीगोमं
तीमही ॥ पक्वाशाखानदाशुषे ॥ एवाहितेविभूतयऊतयइंद्रमावते ॥ सद्यश्चित्संतिदाशुषे ॥
एवाह्यस्यकाम्यास्तोमउक्थंचशंस्या ॥ इंद्रायसोमपीतये ॥ १६ ॥ इंद्रेहिमत्स्यंधसोविश्वेभिः
सोमपर्वभिः ॥ महाँअभिष्टिरोजसा ॥ एमेनंसृजतासुतेमंदिमिंद्रायमंदिने ॥ चक्रिंविश्वानि
चक्रये ॥ मत्स्वासुशिप्रमंदिभिःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणे ॥ सचैषुसवनेष्वा ॥ असृग्रमिंद्रतेगिरः
प्रतित्वामुदहासत ॥ अजोषावृषभंपतिं ॥ संचोदयचित्रमर्वाग्राधइंद्रवरेण्यं ॥ असदित्तेवि
भुप्रभु ॥ १७ ॥ अस्मान्त्सुतत्रचोदयेंद्ररायेरभस्वतः॥तुविद्युम्नयशस्वतः ॥ संगोमदिंद्रवाजव
दस्मेपृथुश्रवोबृहत् ॥ विश्वायुर्धेह्यक्षितं ॥ अस्मेधेहिश्रवोबृहद्युम्नंसहस्रसातमं ॥ इंद्रतारथि
नीरिषः ॥ वसोरिंद्रंवसुपतिंगीर्भिर्गृणंतऋग्मियं ॥ होमगंतारमूतये ॥ सुतेसुतेन्योकसेबृहद्बृह
तएदरिः ॥ इंद्रायशूषमर्चति ॥ १८ ॥ गायंतित्वागायत्रिणोर्चंत्यर्कमर्किणः ॥ ब्रह्माणस्त्वा
शतक्रतउद्वंशमिवयेमिरे ॥ यत्सानोःसानुमारुहद्भूर्यस्पष्टकर्त्वं ॥ तदिंद्रोअर्थंचेततियूथेनवृष्णि
रेजति ॥ युक्ष्वाहिकेशिनाहरीवृषणाकक्ष्यप्रा ॥ अथानइंद्रसोमपागिरामुपश्रुतिंचर ॥ एहि

स्तोमाँअभिस्वराभिगृणीह्यारुव ॥ ब्रह्मचनोवसोसचेंद्रयज्ञंचवर्द्धय ॥ उक्थमिंद्रायशंस्यंवर्द्धनं
पुरुनिःषिधे ॥ शक्रोयथासुतेषुणोरारणत्सख्येषुच ॥ तमित्सखित्वईमहेतंरायेतंसुवीर्ये ॥ स
शक्रउतनःशकदिंद्रोवसुदयमानः ॥ १९ ॥ सुविवृतंसुनिरजमिंद्रत्वादातमिद्यशः ॥ गवामप
व्रजंवृधिकृणुष्वराधोअद्रिवः ॥ नहित्वारोदसीउभेऋघायमाणमिन्वतः ॥ जेषःस्वर्वतीरपः
संगाअस्मभ्यंधूनुहि ॥ आश्रुत्कर्णश्रुधीहवंनूचिद्दधिष्वमेगिरः ॥ इंद्रस्तोममिमंममकृष्वायुजे
श्चिदंतरं ॥ विद्माहित्वावृषंतमंवाजेषुहवनश्रुतं ॥ वृषंतमस्यहूमहऊतिंसहस्रसातमां ॥ आ
तूनइंद्रकौशिकमंदसानःसुतंपिब ॥ नव्यमायुःप्रसूतिरकृधीसहस्रसामृषिं ॥ २० ॥ अग्निंदूतं
वृणीमहे० ॥ इहत्वष्टारमग्रियंविश्वरूपमुपह्वये ॥ अस्माकमस्तुकेवलः ॥ अग्निमग्निंहवीमभिः
सदाहवंतविश्पतिं ॥ हव्यवाहंपुरुप्रियं ॥ अग्निनाग्निःसमिध्यतेकविर्गृहपतिर्युवा ॥ हव्यवाड्
जुह्वास्यः ॥ सोमानंस्वरणंकृणुहिब्रह्मणस्पते ॥ कक्षीवंतंयऔशिजः ॥ योरेवान्योअमीवहा
वसुवित्पुष्टिवर्द्धनः ॥ सनःसिषक्तुयस्तुरः ॥ मानःशंसोअररुषोधूर्तिःप्रणङ्मर्त्यस्य ॥ रक्षाणो
ब्रह्मणस्पते ॥ सघावीरोनरिष्यतियमिंद्रोब्रह्मणस्पतिः ॥ सोमोहिनोतिमर्त्यं ॥ त्वंतंब्रह्मणस्प

तेसोमइंद्रंश्चमर्त्यं ॥ दक्षिणापात्वंहसः ॥ १ ॥ सदसस्पतिमद्भुतं० ॥ ऋ० ॥ १ ॥ यस्माद्दृतेनसि
द्ध्यंतियज्ञोविपश्चितश्चन ॥ सधीनांयोगमिन्वति ॥ आदृध्नोतिहविष्कृतिंप्रांचंकृणोत्यध्वरं ॥
होत्रीदेवेषुगच्छति ॥ नराशंसंसुधृष्टममपश्यंसप्रथस्तमं ॥ दिवोनसद्ममखसं ॥ २ ॥ प्रति
त्यंचारुमध्वरंगोपीथायप्रहूयसे ॥ मरुद्भिरग्नआगहि ॥ नहिदेवोनमर्त्योमहस्तवक्रतुंपरः ॥ म
रुद्भिर० ॥ येमहोरजसोविदुर्विश्वेदेवासोअद्रुहः ॥ मरुद्भि० ॥ यउग्राअर्कमानृचुरनाधृष्टास
ओजसा ॥ मरुद्भि० ॥ येशुभ्राघोरवर्पसःसुक्षत्रासोरिशादसः ॥ मरुद्भि० ॥ ३ ॥ येनाकस्या
धिरोचनेदिविदेवासआसते ॥ मरुद्भि० ॥ यईखयंतिपर्वतांतिरःसमुद्रमर्णवं ॥ मरुद्भि० ॥
आयेतन्वंतिरश्मिभिस्तिरःसमुद्रमोजसा ॥ मरुद्भि० ॥ अभित्वापूर्वपीतयेसृजामिसोम्यंम
धुं ॥ मरुद्भिर० ॥ ४ ॥ वरुणःप्राविताभुवन्मित्रोविश्वाभिरूतिभिः ॥ करतान्नःसुराधसः ॥
उतोसमह्यमिंदुभिःषड्युक्ताँअनुसेषिधत् ॥ गोभिर्यवन्नचर्कृषत् ॥ अंबयोयंत्यध्वभिर्जामयो
अध्वरीयतां ॥ पृंचतीर्मधुनापयः ॥ अमूर्याउपसूर्येयाभिर्वासूर्यःसह ॥ तानोहिन्वंत्वध्वरं ॥
अपोदेवीरुपह्वयेयत्रगावःपिबंतिनः ॥ सिंधुभ्यःकर्त्वंहविः ॥ अप्स्वंऽतरमृतमप्सुभेषजमपा

मुतप्रशस्तये ॥ देवाभवतवाजिनः ॥ अप्सुमेसोमोअब्रवीदंतर्विश्वानिभेषजा ॥ अग्निंचविश्व
शंभुवमापश्चविश्वभेषजीः ॥ १ ॥ संमाग्नेवर्चसासृजसंप्रजयासमायुषा ॥ विद्युर्मेअस्यदेवा
इंद्रोविद्यात्सहऋषिभिः ॥ २ ॥ उरुंहिराजावरुणश्चकारसूर्यायपंथामन्वेतवाउ ॥ अपदेपादा
प्रतिधातवेकरुतापवक्ताहृदयाविधश्चित् ॥ ऊर्ध्वऊषुणऊतयेतिष्ठादेवोनसविता ॥ ऊर्ध्वोवाज
स्यसनितायदंजिभिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे ॥ ऊर्ध्वोनःपाह्यंहसोनिकेतुनाविश्वंसमत्रिणंदह ॥
कृधीनऊर्ध्वाञ्चरथायजीवसेविदादेवेषुनोदुवः ॥ त्वामिद्धिसहसस्पुत्रमर्त्यउपब्रूतेधनेहिते ॥
सुवीर्यंमरुतआस्वश्व्यंदधीतयोवआचके ॥ १ ॥ स्तविष्यामित्वामहंविश्वस्यामृतभोजन ॥
अग्नेत्रातारममृतंमियेध्ययजिष्ठंहव्यवाहन ॥ १ ॥ पुष्टिर्नरण्वाक्षितिर्नपृथ्वीगिरिर्नभुज्मक्षोदो
नशंभु ॥ अत्योनाज्मन्त्सर्गप्रतक्तःसिंधुर्नक्षोदःकईवराते ॥ अश्वावतिप्रथमोगोषुगच्छतिसुप्रा
वीरिंद्रमर्त्यस्तवोतिभिः ॥ तमित्पृणक्षिवसुनाभवीयसासिंधुमापोयथाभितोविचेतसः ॥ आपो
नदेवीरुपयंतिहोत्रियमवःपश्यंतिविततंयथारजः ॥ प्राचैर्देवासःप्रणयंतिदेवयुंब्रह्मप्रियंजोषयंते
वराइव ॥ अधिद्वयोरदधाऽउक्थ्यंऽवचोयतस्रुचामिथुनायासपर्यतः ॥ असंयत्तोव्रतेतेक्षेति

पुष्यंतिभद्राशक्तिर्यजमानायसुन्वते ॥ आदंगिराःप्रथमंदधिरेवयइद्धाग्नयःशम्यायेसुकृत्यया ॥
सर्वंपणेःसमविंदंतभोजनमश्वावंतंगोमंतमापशुंनरः ॥ यज्ञैरथर्वाप्रथमःपथस्तततेततःसूर्योव्रतपा
वेनआजनि ॥ आगाआजदुशनाकाव्यःसचायमस्यजातममृतंयजामहे ॥ बर्हिर्वायत्स्वप
त्यायवृज्यतेर्कोवाश्लोकमाघोषतेदिवि ॥ ग्रावायत्रवदतिकारुरुक्थ्यःस्तस्येदिंद्रोअभिपित्वेषुर
ण्यति ॥१॥ शंनोमित्रःशंवरुणःशंनोभवत्वर्यमा ॥ शन्नइंद्रोबृहस्पतिःशन्नोविष्णुरुरुक्रमः ॥ त्वंसो
मप्रचिकितोमनीषात्वंरजिष्ठमनुनेषिपंथां ॥ तवप्रणीतीपितरोनइंदोदेवेषुरत्नमभजंतधीराः ॥
त्वंसोमक्रतुभिःसुक्रतुर्भूस्त्वंदक्षैःसुदक्षोविश्ववेदाः ॥ त्वंवृषावृषत्वेभिर्महित्वाद्युम्नेभिर्द्युम्न्यभ
वोनृचक्षाः ॥ राज्ञोनुतेवरुणस्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसोमधाम ॥ शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षा
य्योअर्यमेवासिसोम ॥ यातेधामानिदिवियापृथिव्यांयापर्वतेष्वोषधीष्वप्सु ॥ तेभिर्नोविश्वैः
सुमनाअहेळन्राजन्त्सोमप्रतिहव्यागृभाय ॥ त्वंसोमासिसत्पतिस्त्वंराजोतवृत्रहा ॥ त्वंभद्रो
असिक्रतुः ॥ १ ॥ त्वंचसोमनोवशोजीवातुंनमरामहे ॥ प्रियस्तोत्रोवनस्पतिः ॥ त्वंसोममहे
भगंत्वंयूनऋतायते ॥ दक्षंदधासिजीवसे ॥ त्वंनःसोमविश्वतोरक्षाराजन्नघायतः ॥ नरिष्ये

त्वावतःसखा ॥ सोमयास्तेमयोभुवऊतयःसंतिदाशुषे ॥ ताभिर्नोविताभव ॥ इमंयज्ञमिदंवचो
जुजुषाणउपागहि ॥ सोमत्वंनोवृधेभव ॥ १ ॥ सोमगीर्भिष्ट्वावयंवर्द्धयामोवचोविदः ॥ सुमृळी
कोनआविश ॥ गयस्फानोअमीवहावसुवित्पुष्टिवर्द्धनः ॥ सुमित्रःसोमनोभव ॥ सोमरारंधिनोहृ
दिगावोनयवसेष्वा ॥ मर्यइवस्वओक्ये ॥ यःसोमसख्येतवरारणद्देवमर्त्यः ॥ तंदक्षःसचतेकविः ॥
उरुष्याणोअभिशस्तेःसोमनिपाह्यंहसः ॥ सखासुशेवएधिनः ॥ संतेपयांसिसमुयंतुवाजाःसं
वृष्ण्यान्यभिमातिषाहः ॥ आप्यायमानोअमृतायसोमदिविश्रवांस्युत्तमानिधिष्व ॥ यातेधा
मानिहविषायजंतितातेविश्वापरिभूरस्तुयज्ञं ॥ गयस्फानःप्रतरणःसुवीरोवीरहाप्रचरासोमदुर्या
न् ॥ सप्रत्नथासहसाजायमानःसद्यःकाव्यानिबळधत्तविश्वा ॥ आपश्चमित्रंधिषणाचसाधंदे
वाअग्निंधारयन्द्रविणोदां ॥ सपूर्वयानिविदाकव्यतायोरिमाःप्रजाअजनयन्मनूनां ॥ विवस्व
ताचक्षसाद्यामपश्चदेवाअग्निं० ॥ तमीळतप्रथमंयज्ञसाधंविशआरीराहुतमृंजसानं ॥ ऊर्जःपु
त्रंभरतंसुप्रदानुंदेवा० ॥ समातरिश्वापुरुवारपुष्टिर्विदद्गातुंतनयायस्वर्वित् ॥ विशांगोपाजनिता
रोदस्योर्देवाअ० ॥ नक्तोषासावर्णमामेम्यानेधापयेतेशिशुमेकंसमीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मोअंत

विभांतिदेवा० ॥गर्भमोचनीऋक्॥प्रमंदिनेंपितुमदर्चतावचोयःकृष्णगर्भानिरहंन्नृजिश्वना ॥ अवस्यवोवृषणंवज्रंदक्षिणंमरुत्वंतंसख्यायंहवामहे ॥१ ॥ इंद्रंमित्रंवरुणमग्निमूतयेमारुतंशर्धोअदितिंहवामहे ॥ रथंनदुर्गाद्वंसवःसुदानवोविश्वंस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ॥ तआदित्याआगंतासर्वतांतयेभूतदेवावृत्रतूर्येषुशंभुवः॥रथंन०॥अवंतुनःपितरःसुप्रवाचनाउतदेवीदेवपुत्रेऋतावृधा॥रथंन० ॥ नराशंसंवाजिनंवाजयंन्निहक्षयद्वीरंपूषणंसुम्नैरीमहे ॥ रथं०॥बृहस्पतेसदमिन्नःसुगंकृधिशंयोर्यत्तेमनुर्हितंतदीमहे ॥ रथं०॥इंद्रंकुत्सोवृत्रहणंशचीपतिंकाटेनिवाळ्हऋषिरंह्वदूतये ॥ रथंन० ॥ देवैर्नोदेव्यदितिर्निपातुदेवस्त्रातात्रायतामप्रयुच्छन् ॥ तन्नोमित्रोवरुणोमामहंतामदितिःसिंधुःपृथिवीउतद्यौः ॥ ततंमेअपस्तदुतायतेपुनःस्वादिष्ठाधीतिरुचथायशस्यते ॥ अयंसमुद्रइहविश्वदेव्यःस्वाहाकृतस्यसमुतृप्णुतऋभवः ॥ १ ॥ यदब्रवंप्रथमंवांवृणानो३यंसोमोअसुरैर्नोविहव्यः ॥ तांसत्यांश्रद्धामभ्याहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य ॥ यदिंद्राग्नीमदथःस्वेदुरोणेयद्ब्रह्मणिराजनिवायजत्रा ॥ अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य ॥ यदिंद्राग्नीयदुषुतुर्वशेषुयद्द्रुह्युष्वनुषुपूरुषुस्थः ॥ अतःपरि० ॥ यदिंद्राग्नीअवमस्यांपृथिव्यांमध्यमस्यांपरमस्यामुतस्थः ॥ अतःप० ॥ यदिंद्राग्नीपरमस्यांपृथिव्यांमध्यमस्यामवमस्यामुतस्थः ॥ अतःप० ॥ यदिंद्राग्नीदिविष्ठोयत्पृथिव्यांयत्पर्वतेष्वोषधीष्वप्सु ॥ अतःपरि० ॥ यदिंद्राग्नीउदितासूर्यस्यमध्येदिवःस्वधयामादयेथे ॥ अतःप० ॥ एवेंद्राग्नीपपिवांसासुतस्यविश्वास्मभ्यंसंजयतंधनानि ॥ तन्नोमित्रोवरुणो० ॥ २ ॥ हिमेनाग्निंघ्रंसमवारयेथांपितुमतीमूर्जमस्माअधत्तं ॥ ऋबीसेअत्रिमश्विनावनीतमुन्निन्यथुःसर्वगणंस्वस्ति ॥ १ ॥ अजोहवीदश्विनातौग्र्योवांप्रोळ्हःसमुद्रमव्यथिर्जगन्वान् ॥ निष्टमूहथुःसुयुजारथेनमनोजवसावृषणास्वस्ति ॥ १ ॥ अधस्वप्नस्यनिर्विदेभुंजतश्चरेवतः ॥ उभाताबस्त्रिनश्यतः ॥ १ ॥ ॐप्रवःपांतंरघुमन्यवोंधोयज्ञंरुद्रायमीळ्हुषेभरध्वं ॥ दिवोअस्तोष्यसुरस्यवीरैरिषुध्येवमरुतोरोदस्योः ॥ प्रातारत्नंप्रातरित्वादधातितंचिकित्वान्प्रतिगृह्यानिधत्ते ॥ तेनप्रजांवर्द्धयमानआयूरायस्पोषेणसचतेसुवीरः ॥ १ ॥ अभिद्विजन्मात्रिवृदन्नमृज्यतेसंवत्सरेवावृधेजग्धमीपुनः ॥ अन्यस्यासाजिह्वयाजेन्योवृषान्य१न्येनवनिनोमृष्टवारणः ॥ १ ॥ मानोअग्नेवसृजोअघायाविष्यवेरिपवेदुच्छुनायै ॥ मादत्वतेदशतेमादतेनोमारीषतेसहसावन्परादाः ॥ १ ॥ साध्वपांसिसनतानउक्षितेउषासानक्तावय्येव

वरणिवते ॥ तंतुंततंसंवयंतीसमीचीयज्ञस्यपेशःसुदुघेपयस्वती ॥ दैव्याहोतारापथमाविदुष्टर
ऽऋजुयक्षतःसमृचावपुष्टरा ॥ देवान्यजंतावृतुथासमंजतोनाभांपृथिव्याऽअधिसानुषुत्रिषु ॥
सरस्वतीसाधयंतीधियंनइळादेवीभारतीविश्वतूर्तिः ॥ तिस्रोदेवीःस्वधयाबर्हिरेदमच्छिद्रंपांतु
शरणंनिषद्य ॥ पिशंगरूपःसुभरोवयोधाःश्रुष्टीवीरोजायतेदेवकामः ॥ प्रजांत्वष्टाविष्यंतुनाभि
मस्मेअथादेवानामप्येतुपाथः ॥ वनस्पतिरवसृजन्नुपस्थादग्निर्हविःसूदयातिप्रधीभिः ॥ त्रिधा
समक्तंनयतुप्रजानन्देवेभ्योदैव्यःशमितोपहव्यं ॥ निहोताहोतृषदनेविदानस्त्वेषोदीदिवाँऽअ
सदत्सुदक्षः ॥ अदब्धव्रतप्रमतिर्वसिष्ठःसहस्रंभरःशुचिजिव्होऽअग्निः ॥ त्वंदूतस्त्वमुनःपर
स्पास्त्वंवस्यऽआवृषभप्रणेता ॥ अग्नेतोकस्यनस्तनेतनूनामप्रयुच्छन्दीद्यद्बोधिगोपाः ॥ स्वप्ने
नाभ्युप्याचुमुरिंधुनिंचजघंथदस्युंप्रदभीतिमावः ॥ रंभीचिदत्रविविदेहिरण्यंसोमस्यतामदइं
द्रश्चकार ॥ १ ॥ कतरापूर्वाकतरापरायोःकथाजातेकवयःकोविवेद ॥ विश्वंत्मनाबिभृतोयद्धना
मविवर्तेतेअहनीचक्रियेव ॥ भूरिंद्वेऽअचरंतीचरंतंपद्वंतंगर्भमपदीदधाते ॥ नित्यंनसूनुंपित्रोरु
पस्थेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ॥ अनेहोदात्रमदितेरनर्वंहुवेस्वर्वदवधंनमस्वत् ॥ तद्रोदसी

जनयतंजरित्रेद्यावारक्षतंपृथिवी० ॥ अतप्यमानेअवसावंतीअनुष्यामरोदसीदेवपुत्रे ॥ उभेदे
वानामुभयेभिरह्नांद्यावार० ॥ संगच्छमानेयुवतीसमंतेस्वसाराजामीपित्रोरुपस्थे ॥ अभिजि
घ्रंतीभुवनस्यनाभिंद्यावा० ॥ २ ॥ उर्वीसद्मनीबृहतीऋतेनहुवेदेवानामवसाजनित्री ॥ दधा
तेयेऽअमृतंसुप्रतीकेद्यावा० ॥ उर्वीपृथ्वीबहुलेदूरेऽअंतेउपब्रुवेनमसायज्ञेऽअस्मिन् ॥ दधातेये
सुभगेसुप्रतूर्तीद्यावा० ॥ देवान्वायच्चकृमाकच्चिदागःसखायंवासदमिज्जास्पतिंवा ॥ इयंधी
र्भूयाऽअवयानमेषांद्यावार० ॥ भोजंत्वामिंद्रवयंहुवेमददिष्ट्वमिंद्रापांसिवाजान् ॥ अविड्ढींद्र
चित्रयानऊतीकृधिवृषन्निंद्रवस्यसोनः ॥ विश्वजितेधनजितेस्वर्जितेसत्राजितेनृजितेऽउर्वरा
जिते ॥ अश्वजितेगोजितेऽअब्जितेभरेंद्रायसोमंयजतायहर्यतं ॥ अभिभुवेभिभंगायवन्वते
षाळ्हायसहमानायवेधसे ॥ तुविग्रयेवह्नयेदुष्टरीतवेसत्रासाहेनमऽइंद्रायवोचत ॥ १ ॥ सोमापू
षणाजननारयीणांजननादिवोजननापृथिव्याः ॥ जातौविश्वस्यभुवनस्यगोपौदेवाऽअकृण्वन्नमृ
तस्यनाभिं ॥ इमौदेवौजायमानौजुषंतेमौतमांसिगूहतामजुष्टा ॥ आभ्यामिंद्रःपक्वमामास्वं
तःसोमापूषभ्यांजनदुस्रियासु ॥ वायोयेतेसहस्रिणोरथासस्तेभिरागहि ॥ नियुत्वान्त्सोमपी

तये ॥ तन्नंस्तुरीपमधंपोषयित्नुदेवंत्वष्टर्विरंराणःस्यंस्व ॥ यतोंवीरःकर्मण्यंःसुदक्षोंयुक्तग्रांवा
जायंतेदेवकांमः ॥ इळांमग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवंमानायसाध ॥ स्यान्नंःसूनुस्तनंयो
विजावाग्नेसातेंसुमतिर्भूत्वस्मे ॥ अस्मेप्रयंधिमघवन्नृजीषिन्निंद्ररायोविश्ववांरस्यभूरेंः ॥ अ
स्मेशतंशरदोंजीवसेंधाऽअस्मेवीराञ्छश्वंतइंद्रशिप्रिन् ॥ १ ॥ युध्मस्यंतेवृषभस्यंस्वराजंऽउ
ग्रस्ययूनःस्थविंरस्यघृष्वेंः ॥ अजूंर्यतोवज्रिणोंवीर्या३ंणींद्रश्रुतस्यंमहतोमहानिं ॥ महाँऽअंसि
महिषवृष्ण्येंभिर्धनस्पृदुंग्रसहंमानोऽअन्यान् ॥ एकोविश्वंस्यभुवंनस्यराजासयोधयांचक्षय
यांचजनांन् ॥ प्रमात्रांभीरिरिचेरोचंमानःप्रदेवेभिर्विश्वतोऽअप्रंतीतः ॥ प्रमज्मनांदिवइंद्रंः
पृथिव्याःप्रोरोर्महोऽअंतरिंक्षाहजींषी ॥ उरुंगंभीरंजनुषाभ्यु१ंग्रंविश्वव्यंचसमवतंमंतीनां ॥
इंद्रंसोमांसःप्रदिविंसुतासंःसमुद्रंनस्त्रवतऽआविंशंति ॥ यंसोमंमिंद्रपृथिवीद्यावागर्भंनमाता
बिंभृतस्त्वाया ॥ तंतेंहिन्वंतितमुंतेमृजंत्यध्वर्यवोंवृषभपातवाऽउं ॥ धानावंतंकरंभिणंमपू
पवंतमुक्थिनंं ॥ इंद्रंप्रातर्जुंषस्वनः ॥ चर्षणीधृतंमघवांनमुक्थ्य१ंमिंद्रंगिरोंबृहतीरभ्यंनूषत ॥ वा
वृधानंपुरुहूतंसुंवृक्तिभिरमंर्त्यंजरंमाणंदिवेदिंवे ॥ अपाःसोमंमस्तंमिंद्रप्रयांहिकल्याणीर्जाया

सुरणंगृहेतें ॥ यत्रारथंस्यबृहतोनिधानंविमोचंनंवाजिनोदक्षिंणावत् ॥ १ ॥ बृहंस्पतेजुषस्वं
नोहव्यानिंविश्वदेव्य ॥ रास्वरत्नांनिदाशुषें ॥ १ ॥ अर्चंतस्त्वाहवामहेर्चंतःसमिंधीमहि ॥
अग्नेऽअर्चंतऽऊतयें ॥ अच्छांवोऽअग्निमवंसेदेवंगांसिसनोवसुंः ॥ रासंत्पुत्रऽऋंषूणामृतावांप
र्षतिद्विषः सहिसत्योयंपूर्वेचिद्देवासंश्चिद्यमींधिरे ॥ होतांरंमंद्रजिंव्हमित्सुंदीतिभिर्विभावं
सुं ॥ सनोंधीतीवरिंष्ठयाश्रेष्ठंयाचसुमत्या ॥ अग्नेरायोदिंदीहिनःसुवृक्तिभिर्वरेण्य ॥ अग्निर्दे
वेषुंराजत्यग्निर्मर्त्येष्वाविशन् ॥ अग्निर्नोंहव्यवाहंनोग्निंधीभिःसंपर्यत ॥ १ ॥ समिंद्धोऽअग्न
ऽआहुतदेवान्यंक्षिस्वध्वर ॥ त्वंहिहंव्यवाळसिं ॥ आजुंहोतादुवस्यताग्निंप्रंयत्यंध्वरे ॥ वृणी
ध्वंहंव्यवाहंनं ॥ अजांतशत्रुमजरास्वर्वंत्यनुस्वधामिंतादस्ममीयते ॥ सुनोतंनपचंतब्रह्मंवाहसे
पुरुष्टुतायंप्रतरंदंधातन ॥ अग्नेतमद्याश्वंनस्तोमैःक्रतुंनभद्रंहृदिस्पृशं ॥ ऋध्यामांतेओहैंः ॥
आरेऽअस्मदमंतिमारेऽअंहंऽआरेविश्वांदुर्मतिंयन्निपासिं ॥ दोषाशिवःसंहसःसूनोऽअग्नेयंदे
वऽआचित्सचंसेस्वास्ति ॥ १ ॥ आनंःस्तुतऽउपवाजेंभिरूतीऽइंद्रंयाहिहरिंभिर्मंदसानः ॥
तिरश्चिदर्यःसवंनापुरूण्यांगूषेभिर्गृणानःसत्यराधाः ॥ आहिष्मायातिनर्यश्चिकित्वान्हूयमा

नःसोतृभिरुपयज्ञं ॥ स्वश्वोयोऽअभीरुर्मन्यमानःसुष्वाणेभिर्मदतिसंहवीरैः ॥ श्रावयेदस्यक
र्णा०॥अच्छायोगंता०॥ त्वोतासा० ॥३॥सहस्रंव्यतीनांयुक्तानामिंद्रमीमहे॥शतंसोमस्यखार्यः॥
सहस्रातेशतावयंगवामाच्यावयामसि ॥ अस्मत्राराधएतुते ॥ दशतेकलशानांहिरण्यानामधी
महि ॥ भूरिदाऽअसिवृत्रहन् ॥ भूरिदाभूरिदेहिनोमादभ्रंभूर्याभर ॥ भूरिघेदिंद्रदित्ससि ॥
भूरिदाह्यसिश्रुतःपुरुत्राशूरवृत्रहन् ॥ आनोभजस्वराधसि ॥ प्रतेबभ्रूविचक्षणशंसामिगोष
णोनपात् ॥ माभ्यांगाऽअनुशिश्रथः ॥ कनीनकेवविद्रधेनवेद्रुपदेऽअर्भके ॥ बभ्रूयामेषुशोभेते॥
अरंमऽउस्रयाम्णेरमनुस्रयाम्णे ॥ बभ्रूयामेष्वस्रिधा ॥ २ ॥ आदधिक्राःशवसापंचकृष्टीःसूर्य
इवज्योतिषापस्ततान ॥ सहस्रसाःशतसावाज्यर्वापृणक्तुमध्वासमिमावचांसि ॥ आशुंदधि
क्रांतमुनुष्टवामदिवस्पृथिव्याउतचर्किराम ॥ उच्छंतीर्मामुषसःसूदयंत्वतिविश्वानिदुरितानि
पर्षन् ॥ महश्चर्कर्म्यर्वतःक्रतुप्रादधिक्राव्णःपुरुवारस्यवृष्णः ॥ यंपूरुभ्योदीदिवांसंनाग्निंददथुं
मित्रावरुणाततुरिं ॥ योऽअश्वस्यदधिक्राव्णोऽअकारीत्समिद्धेऽअग्नाउषसोव्युष्टौ ॥ अनागसं
तमदितिःकृणोतुसमित्रेणवरुणेनासजोषाः ॥ दधिक्राव्णऽइषऽऊर्जोमहोयदमन्महिमरुतांना

मभद्रं ॥ स्वस्तयेवरुणंमित्रमग्निंहवामहऽइंद्रंवज्रंबाहुं ॥ इंद्रमिवेदुभयेविह्वयंतउदीराणायज्ञमुप
प्रयंतः ॥ दधिक्रामुसूदनंमर्त्यायददथुर्मित्रावरुणानोऽअश्वं ॥ दधिक्राव्णोऽअका० ऋ० ॥
वायोशतंहरीणांयुवस्वपोष्याणां ॥ उतवातेसहस्रिणोरथऽआयातुपाजसा ॥ १ ॥ क्षेत्रस्यप
तेमधुमंतमूर्मिंधेनुरिवपयोऽअस्मासुधुक्ष्व ॥ मधुश्चुतंघृतमिवसुपूतमृतस्यनःपतयोमृळयंतु ॥ म
धुमतीरोषधीर्द्यावऽआपोमधुमन्नोभवत्वंतरिक्षं ॥ क्षेत्रस्यपतिर्मधुमान्नोऽअस्त्वरिष्यंतोऽअन्वे
नंचरेम ॥ शुनंवाहाःशुनंनरःशुनंकृषतुलांगलं ॥ शुनंवरत्राबध्यंतांशुनमष्ट्रामुदिंगय ॥ शुनासी
राविमांवाचंजुषेथांयद्दिविचक्रथुःपयः ॥ तेनेमामुपसिंचतं ॥ इंद्रःसीतांनिगृह्णातुतांपूषानुय
च्छतु ॥ सानःपयस्वतीदुहामुत्तरामुत्तरांसमां ॥ शुनंनःफालाविकृषंतुभूमिंशुनंकीनाशाऽअ
भियंतुवाहैः ॥ शुनंपर्जन्योमधुनापयोभिःशुनासीराशुनमस्मासुधत्तं ॥ १ ॥ सऽइज्जनेनस
विशासजन्मनासपुत्रैर्वाजंभरतेधनानृभिः ॥ देवानांयःपितरमाविवासतिश्रद्धामनाहविषाब्र
ह्मणस्पतिं ॥ १ ॥ त्वेषंगणंतवसंखादिहस्तंधुनिव्रतंमायिनंदातिवारं ॥ मयोभुवोयेऽअमिता
महित्वावंदस्वविप्रतुविराधसोनृन् ॥ १ ॥ सोमारुद्राधारयेथामसुर्यं१प्रावामिष्टयोरमश्नुवं ॥

दमेदमे सप्त रत्ना दधाना शं नो भूतं द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ सोमारुद्रा वि वृहतं विषूचीममीवा या नो
गयमाविवेश ॥ आरे बाधेथां निर्ऋतिं पराचैरस्मे भद्रा सौश्रवसानि संतु ॥ सोमारुद्रा युवमे
तान्यस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तं ॥ अव स्यतं मुंचतं यन्नो अस्ति तनूषु बद्धं कृतमेनो अस्मत् ॥ ति
ग्मायुधौ तिग्महेती सुशेवौ सोमारुद्राविह सु मृळतं नः ॥ प्र नो मुंचतं वरुणस्य पाशाद्गोपायतं नः सुमन
स्यमाना ॥१॥ जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मी याति समदामुपस्थे ॥ अनाविद्धया तन्वा जय त्वं स
त्वा वर्मणो महिमा पिपर्तु ॥ धन्वना गा धन्वनाजिं जयेम धन्वना तीव्राः समदो जयेम ॥ धनुः शत्रो
रपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम ॥ वक्ष्यंतीवेदा गनीगंति कर्णं प्रियं सखायं परिषस्वजा
ना ॥ योषेव शिंक्ते वितताधि धन्वन्ज्या इयं समने पारयंती ॥ ते आचरंती समनेव योषा मातेव पु
त्रं बिभृतामुपस्थे ॥ अप शत्रून्विध्यतां संविदाने आर्त्नी इमे विष्फुरंती अमित्रान् ॥ बह्वीनां पिता ०
प्रसूतः ॥ रथे तिष्ठन्नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः ॥ अभीशूनां महिमानं पनायत म
नः पश्चादनु यच्छंति रश्मयः ॥ तीव्रान्घोषान्कृण्वते वृषपाणयो ऽश्वा रथेभिः सह वाजयंतः ॥ अव
क्रामंतः प्रपदैरमित्रान्क्षिणंति शत्रूँरनपव्ययंतः ॥ रथवाहनं हविरस्य नाम यत्रायुधं निहितमस्य

वर्म ॥ तत्रा रथमुप शग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥ सुपर्णं वस्ते मृगो अस्या दंतो गोभिः
संनद्धा पतति प्रसूता ॥ यत्रा नरः सं च वि च द्रवंति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यंसन् ॥ ऋजीते परि वृङ्
ग्धि नो ऽश्मा भवतु नस्तनूः ॥ सोमो अधि ब्रवीतु नो ऽदितिः शर्म यच्छतु ॥ आ जंघंति सान्वेषां जघ
नाँ उप जिघ्नते ॥ अश्वाजनि प्रचेतसो ऽश्वान्त्समत्सु चोदय ॥ अहिरिव भोगैः पर्येति बाहुं ज्याया
हेतिं परिबाधमानः ॥ हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुमांसं परि पातु विश्वतः ॥ आलाक्ता या
रुरुशीर्ष्ण्यथो यस्या अयो मुखं ॥ इदं पर्जन्यरेतस इष्वै देव्यै बृहन्नमः ॥ ५ ॥ अवसृष्टा परा पत शर
व्ये ब्रह्मसंशिते ॥ गच्छामित्रान्प्र पद्यस्व मामीषां कं चनोच्छिषः ॥ यत्र बाणाः संपतंति कुमारा वि
शिखा इव ॥ तत्रा नो ब्रह्मणस्पतिरदितिः शर्म यच्छतु विश्वाहा शर्म यच्छतु ॥ मर्माणि ते वर्मणा छा
दयामि सोमस्त्वा राजामृतेनानु वस्तां ॥ उरोर्वरीयो वरुणस्ते कृणोतु जयंतं त्वानु देवा मदंतु ॥ इ
मो अग्ने वीततमानि हव्याजस्रो वक्षि देवतातिमच्छ ॥ प्रति न ईं सुरभीणि व्यंतु ॥ त्वमग्ने सुहवो र
ण्वसंदृक्सुदीती सूनो सहसो दिदीहि ॥ मा त्वे सचा तनये नित्य आ धङ्मा वीरो अस्मन्नर्यो वि
दासीत् ॥ मा नो अग्ने दुर्भृतये सचैषु देवेद्धेष्वग्निषु प्र वोचः ॥ मा ते अस्मान्दुर्मतयो भृमाच्चि

देवस्यसूनोसहसोनशंत ॥ समर्तोऽअग्नेस्वनीकरेवानमर्त्येयऽआंजुहोतिहव्यम् ॥ सदेवतांव
सुवनिंदधातियंसूरिरर्थीपृच्छमानऽएति ॥ महोनोऽअग्नेसुवितस्यविद्वान्रयिंसूरिभ्यऽआवहाबृ
हंतं ॥ येनवयंसहसावन्मदेमाविक्षितासऽआयुषासुवीराः ॥ नूमेब्रह्माण्यग्नऽउच्छंशाधित्वंदे
वमघवंद्भ्यःसुषूदः ॥ रातौस्यांमोभयासऽआतेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ १ ॥ जुषस्वनःस
मिधंमग्नेऽअद्यशोचाबृहद्यजतंधूममृण्वन् ॥ उपस्पृशादिव्यंसानुस्तूपैःसंरश्मिभिस्ततनःसूर्यस्य
॥ यथावःस्वाहाग्नयेदाशेमपरीळाभिर्घृतवद्भिश्चहव्यैः ॥ तेभिर्नोअग्नेऽअमितैर्महोभिःशतंपूर्भि
रायसीभिर्निपाहि ॥ नहिग्रभायारणःसुशेवोन्योदर्योमनसामंतवाऽउ ॥ अधाचिदोकःपुनरि
त्सऽएत्यानोवाज्यभीषाळेतुनव्यः ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्यशृण्वेवियत्सूर्योनरोचतेबृहद्भाः ॥ अ
भियःपूरुंपृतनासुतस्थौद्युतानोदैव्योऽअतिथिःशुशोच ॥ अग्नेयाहिदूत्यंमारिषण्योदेवाँऽअ
च्छाब्रह्मकृतागणेन ॥ सरस्वतींमरुतोऽअश्विनापोयक्षिदेवान्रत्नधेयायविश्वान् ॥ अग्निरीशे
बृहतोऽअध्वरस्याग्निर्विश्वस्यहविषःकृतस्य ॥ क्रतुंह्यस्यवसवोजुषंताथादेवादधिरेहव्यवाहं
॥ समिधाजातवेदसेदेवायदेवहूतिभिः ॥ हविर्भिःशुक्रशोचिषेनमस्विनोवयंदाशेमाग्नये ॥

देवोवोद्रविणोदाःपूर्णाविवष्ट्यासिचं ॥ उद्वासिंचध्वमुपवापृणध्वमादिद्वोदेवऽओहते ॥ त्वेहय
त्पितरश्चिन्नऽइंद्रविश्वावामाजरितारोऽअसन्वन् ॥ त्वेगावःसुदुघास्त्वेह्यश्वास्त्वंवसुदेवयतेव
निष्ठः ॥ यस्तिग्मशृंगोवृषभोनभीमऽएकःकृष्टीश्च्यावयतिप्रविश्वाः ॥ यःशश्वतोऽअदाशुषो
गयस्यप्रयंतासिसुष्वितरायवेदः ॥ सनातातऽइंद्रभोजनानिरातहव्यायदाशुषेसुदासे ॥ वृष्णो
तेहरीवृषणायुनज्मिव्यंतुब्रह्माणिपुरुशाकवाजं ॥ मातेऽअस्यांसहसावन्परिष्टावघायभूमहरि
वःपरादै ॥ त्रायस्वनोवृकेभिर्वरूथैस्तवप्रियासःसूरिषुस्याम॥प्रियासऽइत्तेमघवन्नभिष्टौनरोमदे
मशरणेसखायः ॥ नितुर्वशंनियाद्वंशिशीह्यतिथिग्वायशंस्यंकरिष्यन् ॥ सद्यश्चिन्नुतेमघव
न्नभिष्टौनरःशंसंत्युक्थशासऽउक्था ॥ येतेहवेभिर्विपणीँरदाशन्नस्मान्वृणीष्वयुज्यायतस्मै ॥
एतेस्तोमानरांनृतमतुभ्यमस्मद्र्यंचोददतोमघानि ॥ तेषामिंद्रवृत्रहत्येशिवोभूःसखाचशूरोवि
ताचनृणां ॥ नूऽइंद्रशूरस्तवमानऽऊतीब्रह्मजूतस्तन्वावावृधस्व॥उपनोवाजान्मिमीह्युपस्तीन्यूयं
पातस्वस्तिभिःसदानः ॥ १ ॥ उग्रोजज्ञेवीर्यायस्वधावान्चक्रिरपोनर्योयत्करिष्यन् ॥ जग्मि
र्युवानृषदनमवोभिस्त्रातानऽइंद्रऽएनसोमहश्चित् ॥ असाविदेवंगोऽऋजीकमंधोन्यस्मिन्निंद्रो

जनुषेमुवोच ॥ बोधांमसित्वाहर्यश्वयज्ञैर्बोधांनःस्तोममंधसोमदेषु ॥ पिबासोमंमिंद्रमंदंतुत्वा
यंतेसुषावंहर्यश्वाद्रिः ॥ सोतुर्बाहुभ्यांसुयंतोनार्वा ॥ उद्बुब्रह्माण्यैरतश्रवस्येंद्रंसमर्येमहयावसि
ष्ठ ॥ आयोविश्वांनिशवंसाततानोंपश्रोताम्ऽईवंतोवचांसि ॥ एवेदिंद्रंवृषणंवज्रंबाहुंवसिष्ठा
सोऽअभ्यर्चंत्यर्कैः ॥ सनंस्तुतोवीरवंद्धातुगोमंद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ॥ इंद्रंनरोंनेमधिताह
वंतेयत्पार्यायुनजंतेधियस्ताः ॥ शूरोनृषांताशवंसश्चकानऽआगोमंतिव्रजेभंजात्वंनः ॥अयंसो
मंऽइंद्रतुभ्यंसुन्वऽआतुप्रयांहिहरिवस्तदोंकाः ॥ पिबात्वं१स्यसुषुतस्यचारोर्ददोंमघानिमघवन्नि
यानः ॥ कातेंऽअस्त्यरंकृतिःसूक्तैःकदानूनंतेमघवन्दाशेम ॥ विश्वांगतीरातंतनेत्वायाधांमऽइं
द्रशृणवोहवेमा ॥ वयंतेतंऽइंद्रयेचंदेवस्तवंतशूरदंदंतोमघानि ॥ यच्छांसूरिभ्यंऽउपमंवरूथं
स्वाभुवोंजरणामश्नवंत ॥ प्रवइंद्रांयमादंनंहर्यश्वायगायत ॥ सखांयःसोमपाव्ने ॥ मोषुत्वा
वाघतंश्चनारेऽअस्मन्निरीरमन् ॥ आरात्तांच्चित्सधमादंनऽआगंहीहवासन्नुपंश्रुधि ॥ अभि
त्वांशूरनोनुमोदुंग्धाऽइवधेनवंः ॥ ईशांनमस्यजगंतःस्वर्दृशमीशांनमिंद्रतस्थुषंः ॥ अश्वांवती
र्गोमंतीर्नंऽउषासोंवीरवंतीःसदंमुच्छंतुभद्राः ॥ घृतंदुहांनाविश्वतःप्रपींतायूयंपा० ॥ १ ॥ आ

नोंनियुद्भिःशतिनींभिरध्वरंसंहस्त्रिणींभिरुपंयाहियज्ञं ॥ वायोंऽअस्मिन्त्सवंनेमादयस्वयूयंपां
तस्व० ॥ सस्तुंमातासस्तुंपितासस्तुश्वासस्तुंविश्पतिः ॥ ससंतुसर्वेंज्ञातयःसस्त्वयमभितोज
नंः ॥ यऽआस्तेयश्चचरंतियश्चपश्यंतिनोजनंः ॥ तेषांसंहंन्मोऽअक्षाणियथेदंहर्म्यंतथा ॥ स
हस्त्रंशृंगोवृषभोयःसंमुद्रादुदाचंरत् ॥ तेनांसहस्येंनावयंनिजनांन्त्स्वापयामसि ॥ प्रोष्ठेशया
वंह्येशयानारीर्यास्तल्पशीवंरीः ॥ स्त्रियोयाःपुण्यंगंधास्ताःसर्वाःस्वापयामसि ॥ पूषागाअ
न्वेंतुनःपूषारंक्षत्वर्वंतः ॥ पूषावाजंसनोतुनः ॥ कथारांधामसखायःस्तोमंमित्रस्यांर्यम्णः ॥ म
ह्निप्सरोवरुंणस्य ॥ उत्तनोहिर्बुध्न्यंःशृणोत्वजएकंपात्पृथिवींसंमुद्रः ॥ विश्वेंदेवाऋंतावृधोंहुवा
नास्तुतामंत्राःकविशस्ताअंवंतु ॥ समुद्रःसिंधूरजोंअंतरिक्षमजएकंपात्तनयित्नुरर्णवः ॥ अहि
र्बुध्न्यंःशृणवद्वचांसिमेविश्वेंदेवासंउतसूरयोममं ॥ १ ॥ यदंर्जुनसारमेयदतःपिंशंगयच्छंसे ॥
वींवभ्राजंतऽऋष्टयऽउपस्त्रक्वेंषुबप्संतोनिषुस्वंप ॥ स्तेनंरांयसारमेयतस्करंवापुनःसर ॥ स्तोतॄनिं
द्रंस्यरायसिकिमस्मान्दुंच्छुनायसेनिषुस्वंप ॥ त्वंसूंकरस्यंदर्द्दहितवंदर्दर्तुसूकरः ॥ स्तोतॄनिंद्रंस्य
राय० ॥ इंद्रांग्नीअवसागंतमस्मभ्यंचर्षणीसहा ॥ मनोंदुःशंसंईशत ॥ इंद्रांयसुमदिन्तंमंसोमं

सोतावरेण्यम् ॥ शक्रऽएणंपीपयद्विश्वयाधियाहिन्वानंनवाजयुं ॥ पिबात्वं१स्यगिर्वणःसुतस्यपू
र्वपाऽइव ॥ परिष्कृतस्यरासिनऽइयमासुतिश्चारुर्मदायपत्यते ॥ स्तुहिस्तुहिदेतेघातेमंहिष्ठासो
मघोनां ॥ निंदिताश्वःप्रपथीपरमज्यामघस्यमेध्यातिथे॥ आयदश्वान्वनन्वतःश्रद्धयाहंरथेरुहं॥
उतवामस्यवसुनश्चिकेततियोऽअस्तियाद्वःपशुः ॥ यऽऋज्राममह्यंमामहेसहत्वचाहिरण्यया ॥ ए
षविश्वान्यभ्यस्तुसौभगासंगस्यस्वनद्रथः ॥ अधप्लायोगिरतिदासदन्यानासंगोऽअग्नेदशभिः
सहस्रैः ॥ अधोक्षणोदशमह्यंरुशंतोनळाऽइवसरसोनिरतिष्ठन् ॥ अन्वस्यस्थूरंददृशेपुरस्तादन
स्थऽऊरुरवरंबमाणः ॥ शश्वतीनार्यभिचक्ष्याहसुभद्रमर्यभोजनंबिभर्षि ॥ इदंवसोसुतमंधःपि
बासुपूर्णमुदरं ॥ अनाभयिन्ररिमाते ॥ वयमुत्वातदिदर्थाऽइंद्रत्वायंतःसखायः ॥ कण्वाऽउ
क्थेभिर्जरंते ॥ मोष्वं१द्यदुर्हणावान्त्सायंकरदारेऽअस्मत् ॥ अश्रीरऽइवजामाता ॥ मर्ताऽअ
मर्त्यस्यतेभूरिनाममनामहे ॥ विप्रासोजातवेदसः ॥ १ ॥ विप्रंविप्रासोवसेदेवंमर्तासऊतये ॥
अग्निंगीर्भिर्हवामहे ॥ आतेवत्सोमनोयमत्परमाच्चित्सधस्थात् ॥ अग्नेत्वांकामयागिरा ॥
दुर्गेचिन्नःसुगंकृधिगृणानऽइंद्रगिर्वणः ॥ त्वंचमघवन्वशः ॥ १ ॥ यद्वाग्वदंत्यविचेतनानिरा

ष्ट्रीदेवानांनिषसादमंद्रा ॥ चतस्रऽऊर्जंदुदुहेपयांसिक्वस्विदस्याःपरमंजगाम ॥ देवींवाचमज
नयंतदेवास्तांविश्वरूपाःपशवोवदंति ॥ सानोमंद्रेषमूर्जंदुहानाधेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु ॥ २ ॥
सहस्रधारेवतेसमस्वरन्दिवोनाकेमधुजिह्वाऽअसश्चतः ॥ अस्यस्पशोननिमिषंतिभूर्णयःपदेप
देपाशिनःसंतिसेतवः ॥ अद्रिभिःसुतोमतिभिश्चनोहितःप्ररोचयन्रोदसीमातराशुचिः ॥ रो
माण्यव्यासमयाविधावतिमधोर्धारापिन्वमानादिवेदिवे ॥ १ ॥ तपोष्पवित्रंविततंदिवस्पदेशो
चंतोऽअस्यतंतवोव्यस्थिरन् ॥ अवंत्यस्यपवीतारमाशवोदिवस्पृष्ठमधितिष्ठंतिचेतसा ॥ १ ॥
अरूरुचदुषसःपृश्निरग्रियऽउक्षाबिभर्तिभुवनानिवाजयुः ॥ मायाविनोममिरेऽअस्यमाययानृ
चक्षसःपितरोगर्भमादधुः ॥ १ ॥ ससुषीस्तदपसोदिवानक्तंचससुषीः ॥ वरेण्यक्रतुरहमादे
वीरवसेहुवे ॥ १ ॥ अथअंत्येष्टिप्रयोगोपयुक्तविशेषमंत्राः ॥ परेयिवांसंप्रवतोमहीरनुबहुभ्यः
पंथामनुपस्पशानं ॥ वैवस्वतंसंगमनंजनानांयमंराजानंहविषादुवस्य ॥ इमंयमप्रस्तरमाहि
सीदांगिरोभिःपितृभिःसंविदानः ॥ आत्वामंत्राःकविशस्तावहंत्वेनाराजन्हविषामादयस्व ॥
अंगिरसोनःपितरोनवग्वाऽअथर्वाणोभृगवःसोम्यासः ॥ तेषांवयंसुमतौयज्ञियानामपिभद्रेसौ

मनसेस्याम ॥ प्रेहिप्रेहिपथिभिःपूर्व्येभिर्यत्रानःपूर्वेपितरःपरेयुः ॥ उभाराजानास्वधयामदंता
यमंपश्यासिवरुणंचदेवं ॥ संगच्छस्वपितृभिःसंयमेनेष्टापूर्तेनपरमेव्योमन् ॥ हित्वायावद्यंपुन
रस्तमेहिसंगच्छस्वतन्वासुवर्चाः ॥ अपेतवीतविचसर्पतातोस्माएतंपितरोलोकमक्रन् ॥ अहो
भिरद्भिरक्तुभिर्व्यक्तंयमोददात्यवसानमस्मै ॥ अतिद्रवसारमेयौश्वानौचतुरक्षौशबलौसाधुना
पथा ॥ अथापितॄन्त्सुविदत्राँऽउपेहियमेनयेसधमादंमदंति ॥ १ ॥ यौतेश्वानौयमरक्षितारौ
चतुरक्षौपथिरक्षीनृचक्षसौ ॥ ताभ्यामेनंपरिदेहिराजन्त्स्वस्तिचास्माऽअनमीवंचधेहि ॥ उरू
णसावसुतृपाउदुंबलौयमस्यदूतौचरतोजनाँऽअनु ॥ तावस्मभ्यंदृशयेसूर्यायपुनर्दातामसुमद्ये
हभद्रं ॥ १ ॥ दिविजाताअप्सुजातायाजाताओषधीभ्यः ॥ अथोयाअग्निजाआपस्तानःशुं
धंतुशुंधनीः ॥ मैनमग्नेविदहोमाभिशोचोमास्यत्वचंचिक्षिपोमाशरीरं ॥ यदाशृतंकृणवोजात
वेदोथेमेनंप्रहिणुतात्पितृभ्यः ॥ शृतंयदाकरसिजातवेदोथेमेनंपरिदत्तात्पितृभ्यः ॥ यदाग
च्छात्यसुनीतिमेतामथादेवानांवशनीर्भवाति ॥ सूर्यंचक्षुर्गच्छतुवातमात्माद्यांचगच्छपृथिवींच
धर्मणा ॥ अपोवागच्छयदितत्रतेहितमोषधीषुप्रतितिष्ठाशरीरैः ॥ अजोभागस्तपसातंतपस्वतं

तेशोचिस्तंपतुतंतेऽअर्चिः ॥ यास्तेशिवास्तन्वोजातवेदस्ताभिर्वहैनंसुकृतामुलोकं ॥ अवसृज
पुनरग्नेपितृभ्योयस्तआहुतश्चरतिस्वधाभिः ॥ आयुर्वसानऽउपवेतुशेषःसंगच्छतांतन्वाजातवेदः
॥ ४ ॥ यत्तेकृष्णःशकुनऽआतुतोदपिपीलःसर्पऽउतवाश्वापदः ॥ अग्निष्टद्विश्वादगदंकृणोतुसोम
श्चयोब्राह्मणाँऽआविवेश ॥ अग्नेर्वर्मपरिगोभिर्व्ययस्वसंप्रोर्णुष्वपीवसामेदसाच ॥ नेत्त्वाधृष्णु
र्हरसाजर्हृषाणोदधृग्विधक्ष्यन्पर्यंखयाते ॥ इममग्नेचमसंमाविजिह्वरःप्रियोदेवानामुतसोम्या
नां ॥ एषयश्चमसोदेवपानस्तस्मिन्देवाऽअमृतामादयंते ॥ क्रव्यादमग्निंप्रहिणोमिदूरंयमरा
ज्ञोगच्छतुरिप्रवाहः ॥ इहैवायमितरोजातवेदादेवेभ्योहव्यंवहतुप्रजानन् ॥ योऽअग्निःक्रव्या
त्प्रविवेशवोगृहमिमंपश्यन्नितरंजातवेदसं ॥ तंहरामिपितृयज्ञायदेवंसघर्ममिन्वात्परमेसधस्थे
॥ ५ ॥ उशंतस्त्वानिधीमह्युशंतःसमिधीमहि ॥ उशन्नुशतऽआवहपितॄन्हविषेऽअत्तवे ॥ शी
तिकेशीतिकावतिल्हादिकेल्हादिकावति ॥ मंडूक्या३सुसंगमऽइमंस्व१ग्निंहर्षय ॥ पूषात्वेत
श्च्यावयतुप्रविद्वाननष्टपशुर्भुवनस्यगोपाः ॥ सत्वैतेभ्यःपरिददत्पितृभ्योग्निर्देवेभ्यःसुविदत्रियें
भ्यः ॥ आयुर्विश्वायुःपरिपासतित्वापूषात्वापातुप्रपथेपुरस्तात् ॥ यत्रासतेसुकृतोयत्रतेययुस्त

त्रत्वादेवः संविता दधातु ॥ पूषेमा आशा अनुवेद सर्वाः सोऽअस्माँऽअभयतमेन नेषत् ॥ स्वस्तिदा ऽआघृणिः सर्ववीरोऽप्रयुच्छन्पुरएतु प्रजानन् ॥ प्रपथे पथामजनिष्ट पूषा प्रपथे दिवः प्रपथे पृथिव्याः ॥ उभेऽअभिप्रियतमे सधस्थे आच परा च चरति प्रजानन् ॥ १ ॥ आपो अस्मान्मातरः शुंधयंतु घृतेन नो घृतप्वः पुनंतु ॥ विश्वंहि रिप्रं प्रवहंति देवीरुदिदाभ्यः शुचिरापूतएमि ॥ परं मृत्योऽअनुपरेहि पंथां यस्ते स्व इतरो देवयानात् ॥ चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नः प्रजां रीरिषो मोत वीरान् ॥ मृत्योः पदं योपयंतो यदैत द्राघीय आयुः प्रतरं दधानाः ॥ आप्यायमानाः प्रजया धनेन शुद्धाः पूता भवत यज्ञियासः ॥ इमे जीवा विमृतैराववृत्रन्नभूद्भद्रा देवहूतिर्नो अद्य ॥ प्रांचोऽअगाम नृतये हसाय द्राघीय आयुः प्रतरं दधानाः ॥ इमं जीवेभ्यः परिधिं दधामि मैषां नु गादपरोऽअर्थमेतं ॥ शतं जीवंतु शरदः पुरूचीरंतर्मृत्युं दधतां पर्वतेन ॥ २ ॥ इमा नारीरविधवाः सुपत्नीरांजनेन सर्पिषा संविशंतु ॥ अनश्रवो नमीवाः सुरत्ना आरोहंतु जनयो योनिमग्रे ॥ उदीर्ष्व नार्यभि जीवलोकं गतासुमेतमुपशेष एहि ॥ हस्तग्राभस्य दिधिषोस्तवेदं पत्युर्जनित्वमभिसंबभूथ ॥ उपसर्प मातरं भूमिमेतामुरुव्यचसं पृथिवीं सुशेवां ॥ ऊर्णम्रदा युवतिर्दक्षिणावत एषा त्वा पातु निर्ऋतेरुपस्थात् ॥

उच्छ्वंचस्व पृथिवि मा नि बाधथाः सूपायनास्मै भव सूपवंचना ॥ माता पुत्रं यथा सिचाभ्येनं भूम ऊर्णुहि ॥ उच्छ्वंचमाना पृथिवी सु तिष्ठतु सहस्रं मित उप हि श्रयंतां ॥ ते गृहासो घृतश्चुतो भवंतु विश्वाहास्मै शरणाः संत्वत्र ॥ उत्ते स्तभ्नामि पृथिवीं त्वत्परीमं लोगं निदधन्मो अहं रिषं ॥ एतां स्थूणां पितरो धारयंतु तेऽत्रा यमः सादना ते मिनोतु ॥ प्रतीचीने मामहनीष्वाः पर्णमिवा दधुः ॥ प्रतीचीं जग्रभा वाचमश्वं रशनया यथा ॥ ४ ॥ निवर्तध्वं मानु गातास्मान्त्सिषक्त रेवतीः ॥ अग्नीषोमा पुनर्वसूऽअस्मे धारयतं रयिं ॥ पुनरेना निवर्तय पुनरेना न्याकुरु ॥ इंद्र एणा नियच्छत्वग्निरेना उपाजतु ॥ पुनरेता निवर्ततामस्मिन्पुष्यंतु गोपतौ ॥ इहैवाग्ने निधारयेह तिष्ठतु या रयिः ॥ यन्नियानं न्ययनं संज्ञानं यत्परायणं ॥ आवर्तनं निवर्तनं यो गोपाऽअपि तं हुवे ॥ य उदानड्व्ययनं य उदानट्परायणं ॥ आवर्तनं निवर्तनमपि गोपा निवर्ततां ॥ आ निवर्त निवर्तय पुनर्न इंद्र गा देहि ॥ जीवाभिर्भुनजामहै ॥ परि वो विश्वतो दध ऊर्जा घृतेन पयसा ॥ ये देवाः के च यज्ञियास्ते रय्या संसृजंतु नः ॥ आ निवर्तन वर्तय नि निवर्तन वर्तय ॥ भूम्याश्चतस्रः प्रदिशस्ताभ्य एना निवर्तय ॥ १ ॥ भद्रं नोऽअपि वातय मनः ॥ १ ॥ एमाऽअग्मन्रेवतीर्जीवधन्याऽअध्वर्यवः सादयता सखायः ॥ निबर्हि

षिंधत्तनसोम्यासोपांनप्त्रासंविदानासऽएनाः ॥ आग्मन्नापऽउशतीर्बर्हिरेदंन्यंध्वरेऽअंसदन्दे
वयंतीः ॥ अध्वर्यवः सुनुतेंद्रांयसोममभूंदुवःसुशकांदेवयज्या ॥ ४ ॥ प्रसुग्मंताधिय॰ ऋ॰ ॥ १ ॥
वींद्रयासिदिव्यानिरोचनाविपार्थिवानिरजंसापुरुष्टुत ॥ येत्वावहंतिमुहुरध्वराँऽउपतेसुवन्वंतुव
ग्वनाँऽअंराधसंः ॥ तदिन्मेंच्छन्त्सद्वपुंषोवपुंष्टरंपुत्रोयज्जानंपित्रोरधीयंति ॥ जायापतिंवहति
वग्नुनासुमत्पुंसऽइद्भद्रोवंहतुःपरिष्कृतः ॥ तदित्सधस्थमभिचारुदीधयगावोयच्छासंन्वहतुंनधे
नवंः ॥ सातायन्मंतुर्यूथस्यंपूर्व्याभिवाणस्यंसप्ताधंतुरिज्जनंः ॥ प्रवोच्छांरिरिचेदेवयुष्पदमेकोरुद्रे
भिर्यातितुर्वणिः ॥ जरावायेष्वमृतेषुदावनेपरिवऽऊमेभ्यःसिंचतामधुं ॥ ५ ॥ निधीयमान
मपंगूढ्ळमप्सुप्रमेदेवानांव्रतपाऽउवाच ॥ इंद्रोविद्वाँऽअनुहित्वांचचक्षतेनाहमंग्नेऽअनुशिष्टऽआ
गां ॥ अक्षेत्रवित्क्षेत्रविदंह्यप्राट्सप्रैतिक्षेत्रविदानुंशिष्टः ॥ एतद्वैभद्रमंनुशासंनस्योतस्रुतिंविंद
त्यंजसीनां ॥ अद्येदुप्राणीदमंमन्निमाहापीवृतोऽअधयन्मातुरूधंः ॥ एमेनमापजरिमायुवा
नमहेळन्वसुंःसुमनांबभूव ॥ एतानिभद्राकलशक्रियामकुरुश्रवणददंतोमघानिं ॥ दानऽइद्वो
मघवानःसोऽअंस्त्वयंचसोमोंहृदियंबिभर्मि ॥ जीवंरुदंतिविमंयंतेऽअध्वरेदीर्घामनुप्रसिंतिं

दीधियुर्नरंः ॥ वामंपितृभ्योयऽइदंसंमेरिरेमयःपतिंभ्योजनंयःपरिष्वजें ॥ त्वंविश्वांदधिषेके
वंलानियान्याविर्याचगुहावसूंनि ॥ काममिन्मेंमघवन्मावितांरिस्त्वमांज्ञातात्वमिंद्रासिदाता ॥
माप्रगांमपथोवयंमायज्ञादिंद्रसोमिनंः ॥ मांतस्थुर्नोऽअरांतयः ॥ योयज्ञस्यंप्रसाधंनस्तंतुर्देवे
ष्वातंतः ॥ तमाहुंतंनशीमहि ॥ १ ॥ यत्तेयमंवैवस्वतंमनोंजगामंदूरकंम् ॥ तत्तआवंर्तयाम
सीहक्षयांयजीवसें ॥ यत्तेदिवंयत्पृथिवींमनोंज॰ ॥ तत्तआ॰ ॥ यत्तेभूमिंचतुंर्भृष्टिंमनोंज॰ ॥
तत्त॰ ॥ यत्तेचतंस्त्रःप्रदिशोमनोंज॰ ॥ तत्त॰ ॥ यत्तेंसमुद्रमंर्णवंमनोंज॰ ॥ तत्तआ॰ ॥ यत्ते
मरींचिःप्रवतोमनों॰ ॥ तत्त॰ ॥ १ ॥ यत्तेंअपोयदोषंधीर्मनों॰ ॥ तत्त॰ ॥ यत्तेसूर्यंयदुषसं
मनोंज॰ ॥ तत्तआ॰ ॥ यत्तेपर्वतान्बृहतोमनों॰ ॥ तत्त॰ ॥ यत्तेविश्वंमिदंजगन्मो॰ ॥
तत्त॰ ॥ यत्तेपरांःपरावतोमनोंज॰ ॥ तत्तआ॰ ॥ यत्तेभूतंचभव्यंचमनों॰ ॥ तत्त॰ ॥ २ ॥
प्रतार्यायुःप्रतरंनवींयःस्थातारेवक्रतुंमतारथंस्य ॥ अधच्यवांनउत्तंवीत्यर्थंपरातरंसुनिर्ऋतिर्जि
हीतां ॥ सामन्नुरायेनिधिमन्वन्नंकरांमहेसुपुरुधश्रवांसि ॥ तानोविश्वांनिजरितामंमत्तुपरात
रं॰ ॥ अभीष्वर्यःपौंस्यैर्भवेमद्यौर्नभूमिंगिरयोनाज्रांन् ॥ तानोविश्वांनिजरिताचिंकेतपरा॰

॥ मोषुणः सोममृत्यवेपरादाः पश्येमनुसूर्यमुच्चरंतं ॥ द्युभिर्हितोजरिमासूनोअस्तुपरा० ॥ अ
सुनीतेमनोअस्मासुधारयजीवातवेसुप्रतिरानआयुः ॥ रारंधिनः सूर्यस्यसंदृशिघृतेनत्वंतन्वंवर्ध
यस्व ॥ १ ॥ असुनीतेपुनरस्मासुचक्षुः पुनः प्राणमिहनोधेहिभोगं ॥ ज्योक्पश्येमसूर्यमुच्चरंतम
नुमतेमृळयानः स्वस्ति ॥ पुनर्नोऽअसुंपृथिवीददातुपुनर्द्यौर्देवीपुनरंतरिक्षं ॥ पुनर्नः सोमस्तन्वं
ददातुपुनः पूषापथ्यां३यास्वस्ति ॥ शंरोदसीसुबंधवेयव्हीऋतस्यमातरा ॥ भरतामपयद्रपोद्यौः
पृथिविक्षमारपोमोषुतेकिंचनाममत् ॥ अवद्वकेअवत्रिकादिवश्चरंतिभेषजा ॥ क्षमाचरिष्णवेक
कंभरताम० ॥ समिंद्रेरयगामनड्वाहंयआवहदुशीनराण्याअनः ॥ भरता० ॥ आजनंत्वेषसं
दृशंमाहीनानामुपस्तुतं ॥ अगन्मबिभ्रतोनमः ॥ १ ॥ देवानांनुवयंजानाः प्रवोचामविपन्यया॥
उक्थेषुशस्यमानेषुयः पश्यादुत्तरेयुगे ॥ ब्रह्मणस्पतिरेतासंकर्मारऽइवाधमत् ॥ देवानांपूर्व्येयुगे
संतः सदजायत ॥ देवानांयुगेप्रथमेसतः सदजायत ॥ तदाशाऽअन्वजायंततदुत्तानपदस्प
रि ॥ भूर्जज्ञउत्तानपदोभुवऽआशाऽअजायंत ॥ अदितेर्दक्षोऽअजायतदक्षाद्वदितिःपरि ॥
अदितिर्ह्यजनिष्टदक्षयादुहितातव ॥ तांदेवाऽअन्वजायंतभद्राऽअमृतबंधवः ॥ १ ॥ सिता

सितेसरितेयत्रसंगथेतत्राप्लुतासोदिवमुत्पतंति ॥ येवैतन्वं१विसृजंतिधीरास्तेजनासोऽअमृतत्वं
भजंते ॥ विहिसोतोरसृक्षतनेंद्रंदेवममंसत ॥ यत्रामदद्वृषाकपिरर्यः पुष्टेषुमत्संखाविश्वस्मादिं
द्रऽउत्तरः ॥ पराहींद्रधावसिवृषाकपेरतिव्यथिः ॥ नोऽअहप्रविंदस्यन्यत्रसोमपीतयेविश्वस्मा०
॥ किमयंत्वांवृषाकपिश्चकारहरितोमृगः ॥ यस्माऽइरस्यसीदुन्वं१र्योवापुष्टिमद्वसुविश्वस्मा० ॥
यमिमंत्वंवृषाकपिंप्रियमिंद्राभिरक्षसि ॥ श्वान्वस्यजंभिषदपिकर्णेवराहयुर्विश्वस्मा० ॥ प्रिया
तष्टानिमेकपिर्व्यक्ताव्यदूदुषत् ॥ शिरोन्वस्यराविषंनसुगंदुष्कृतेभुवंविश्वस्मा० ॥ १ ॥
नमत्स्त्रीसुभसत्तरानसुयाशुतराभुवत् ॥ नमत्प्रतिच्यवीयसीनसक्थ्युद्यमीयसीविश्वस्मादिं०
॥ उवेऽअंबसुलाभिकेयथेवांगभविष्यति॥भसन्मेऽअंबसक्थिमेशिरोमेवीवहृष्यतिविश्वस्मा० ॥
किंसुबाहोस्वंगुरेपृथुष्टोपृथुजाघने ॥ किंशूरपत्निनस्त्वमभ्यमीषिवृषाकपिंविश्वस्मा० ॥ अवी
रामिवमामयंशरारुरभिमन्यते ॥ उताहमस्मिवीरिणींद्रपत्नीमरुत्संखाविश्वस्मा० ॥ संहोत्रं
स्मपुरानारीसमनंवावगच्छति ॥ वेधाऽऋतस्यवीरिणींद्रपत्नीमहीयतेविश्वस्मा० ॥ २ ॥ इंद्रा
णीमासुनारिषु० ऋ० ॥ १ ॥ नाहमिंद्राणिरारणसख्युर्वृषाकपेर्ऋते ॥ यस्येदमप्यंहविः प्रियं

देवेषुगच्छंतिविश्वंस्मा० ॥ वृषाकपायिरेवंतिसुपुंत्रऽआदुसुस्नुंषे ॥ घसंत्तऽइंद्रंऽउक्षणंः प्रियंकां
चित्करंहविर्विश्वंस्मा० ॥ उक्षणोहिमेपंचंदशसाकंपचंतिविंशतिं ॥ उताहमंद्मिपीवइदुभाकुक्षी
पृणंतिमेविश्वंस्मा० ॥ वृषभोनतिग्मश्रृंगोंतर्यूथेषुरोरुंवत् ॥ मंथस्तंऽइंद्रशंहृदेयंतेंसुनोतिभाव
युर्विश्वंस्मादिं० ॥ ३ ॥ नसेशेयस्यरंबंतेंतरासक्थ्या३कपृंत् ॥ सेदींशेयस्यंरोमशंनिषेदुषोंवि
जृंभंतेविश्वंस्मा० ॥ नसेशेयस्यंरोमशंनिषेदुषोंविजृंभंते ॥ सेदींशेयस्यरंबंतेंतरासक्थ्या३क
पृद्विश्वंस्मा० ॥ अयमिंद्रवृषाकंपिः परंस्वंतंहतंविंदत् ॥ असिंसूनांनवंचरुमादेधस्यानऽआचि
तंविश्वंस्मादिं० ॥ अयमेंमिविचाकंशद्विचिन्वन्दासमार्यं ॥ पिबांमिपाकसुत्वंनोभिधीरंमचा
कशंविश्वंस्मा० ॥ धन्वंचयत्कृंतत्रंचकातिंस्वित्ताविंयोजंना ॥ नेदीयसोवृषाकपेस्तमेहिंगृहाँउप
विश्वंस्मा० ॥ पुनरेहिंवृषाकपेसुवितांकल्पयावहै ॥ यऽएषस्वंप्ननंशनोस्तमेषिंपथापुनर्विश्वं
स्मा० ॥ यदुदंचोवृषाकपेगृहमिंद्राजंगंतन ॥ क्वं१स्यपुंल्वघोमृगः कमंगंजनयोपंनोविश्वंस्मा० ॥
पर्शुर्हनामंमानवीसाकंसंसूवविंशतिं ॥ भद्रंभंलत्यस्यांऽअभूद्यस्यांऽउदरमामंयद्विश्वंस्मादिं०
॥ मूर्धाभुवोभंवतिनक्तंमग्निस्ततः सूर्योंजायतेप्रातरुद्यन् ॥ मायामूतुयज्ञियांनामेतामपायेत्तूर्णिं

श्वंरंतिप्रजानन् ॥ दृशेन्योयोमंहिनासमिद्धोरोंचतदिवियोंनिर्विभावां ॥ तस्मिंन्नग्नौसूक्तवाके
नंदेवाहविर्विंश्वऽआजुंहवुस्तनूपाः ॥ सूक्तवाकंप्रथममांदिदग्निमादिद्धविरंजनयंतदेवाः ॥ स
एंषांयज्ञोऽअंभवत्तनूपास्तंद्यौर्वेदतंपृथिवीतमापंः ॥ यंदेवासोजंनयंताग्निंयस्मिन्नाजुंहवुर्भुवंना
निविश्वां ॥ सोऽअर्चिषांपृथिवींद्यामुतेमामृंजूयमांनोऽअतपन्महित्वा ॥ स्तोमेंनहिदिविदेवा
सोंऽअग्निमजींजनन्छक्तिंभीरोदसिप्रां ॥ तमूंऽअकृण्वन्त्रेधाभुवेकंसऽओषंधीः पचतिविश्वरू
पाः ॥ ११ ॥ यदेदेंनमदंधुर्यज्ञियांसोदिविदेवाः सूर्यमादितेयं ॥ यदाचंरिष्णूमिंथुनावभूंतामा
दित्प्रापंश्यन्भुवंनानिविश्वां ॥ विश्वंस्माअग्निंभुवंनायदेवावैश्वानरंकेतुमह्नांमकृण्वन् ॥ आ
यस्ततानोषसोंविभातीरपोंऊर्णोतितमोंऽअर्चिषायन् ॥ वैश्वानरंकवयोंयज्ञियांसोग्निंदेवाऽअं
जनयन्नजुर्यं ॥ नक्षंत्रंप्रत्नममिंनच्चरिष्णुयक्षस्याध्यंक्षंतविषंबृहंतं ॥ वैश्वानरंविश्वहांदीदिवांं
संमंत्रैरग्निंकविमच्छांवदामः ॥ योमंहिम्नापंरिबभूवोर्वीउतावस्तांदुतदेवः परस्तांत् ॥ द्वेस्रुतीऽ
अंशृणवंपितृणामहंदेवानांमुतमर्त्यानां ॥ ताभ्यामिदंविश्वमेजत्समेंतियदंतरापितरंमातरंच
॥ १२ ॥ द्वेसंमीचीबिंभृतश्चरंतंशीर्षतोजातंमनंसाविमृष्टं ॥ सप्रत्यङ्विश्वाभुवंनानितस्थाव

प्रयुच्छन्तरणिर्भ्राजमानः ॥ यत्रावदेतेऽअवरःपरश्चयज्ञन्योःकतरोनौविवेद ॥ आशेकुरित्संध
मादंसखायोनक्षंतयज्ञंकइदंविवोचत् ॥ कत्यग्नयःकतिसूर्यासःकत्युषासःकत्युस्विदापः ॥ नोप
स्पिजंवःपितरोवदामिपृच्छामिवःकवयोविद्मनेकं ॥ यावन्मात्रमुषसोनप्रतीकंसुपर्ण्यो३वसंतेमा
तरिश्वः ॥ तावद्दधात्युपयज्ञमायन्ब्राह्मणोहोतुरवरोनिषीदन् ॥ १३ ॥ प्रैतेवदंतुप्रवयंवदाम
ग्रावभ्योवाचंवदतावदद्भ्यः ॥ यदद्रयःपर्वताःसाकमाशवःश्लोकंघोषंभरथेंद्रायसोमिनः ॥ १ ॥
हयेजायेमनसातिष्ठघोरेवचांसिमिश्राकृणवावहैनु ॥ ननौमंत्राऽअनुदितासएतेमयस्करन्परंत
रेचनाहन् ॥ यासुजूर्णिःश्रेणिःसुम्नऽआपिह्रदेचक्षुर्नग्रंथिनीचरण्युः ॥ ताऽअंजयोरुणयोनस
स्रुःश्रियेगावोनधेनवोनवंत ॥ कदासूनुःपितरंजातइच्छाच्चक्रंनाश्रुवर्तयद्विजानन् ॥ कोदंपती
समनसावियूयोदधयदग्निःश्वशुरेषुदीदयत् ॥ प्रतिब्रवाणिवर्तयतेऽअश्रुचक्रंनक्रंददाध्येशिवा
यै ॥ प्रतत्तेहिनवायंतेऽअस्मेपरेह्यस्तंनहिमूरमापः ॥ १ ॥ प्रतेमहेविदथेशंसिषंहरीप्रतेवन्वेव
नुषोहर्यतंमदं ॥ घृतंनयोहरिभिश्चारुसेचतऽआत्वाविशंतुहरिवर्पसंगिरः ॥ हरिंहियोनिमभि
येसमस्वरन्हिन्वंतोहरीदिव्यंयथासदः ॥ आयंपृणंतिहरिभिर्नधेनवऽइंद्रायशूषंहरिवंतमर्चत ॥

सोऽअस्यवज्रोहरितोयऽआयसोहरिर्निकामोहरिरागभस्त्योः ॥ द्युम्नीसुशिप्रोहरिमन्युसाय-
कऽइंद्रेनिरूपाहरितामिमिक्षिरे ॥ दिविनकेतुरधिधायिहर्यतोविव्यचद्वज्रोहरितोनरंह्या ॥
तुददहिंहरिशिप्रोयऽआयसःसहस्रशोकाऽअभवद्धरिंभरः ॥ त्वंत्वमहर्यथाऽउपस्तुतःपूर्वेभिरिं
द्रहरिकेशयज्वभिः ॥ त्वंहर्यसितवविश्वमुक्थ्य१मसामिराधोहरिजातहर्यतं ॥ २ ॥ ताव
ज्रिणंमंदिनंस्तोम्यंमदऽइंद्ररथेवहतोहर्यताहरी ॥ पुरूण्यस्मैसवनानिहर्यतऽइंद्रायसोमाहर
योदधन्विरे ॥ अरंकामायहरयोदधन्विरेस्थिरायहिन्वन्हरयोहरीतुरा ॥ अर्वद्भिर्योहरि
भिर्जोषमीयतेसोऽअस्यकामंहरिवंतमानशे ॥ हरिश्मशारुर्हरिकेशऽआयसस्तुरस्पेयेयोऽहरि
पाऽअवर्द्धत ॥ अर्वद्भिर्योहरिभिर्वाजिनीवसुरतिविश्वादुरितापारिषद्धरी ॥ स्रुवेवयस्यहरिणी
विपेततुःशिप्रेवाजायहरिणीदविध्वतः ॥ प्रयत्कृतेचमसेमर्मृजद्धरीपीत्वामदस्यहर्यतस्यांधसः ॥
उतस्मसद्महर्यतस्यपस्त्यो३रत्योनवाजंहरिवाँऽअचिक्रदत् ॥ महीचिद्धिधिषणाहर्यदोजसा
बृहद्वयोदधिषेहर्यतश्चिदा ॥ ३ ॥ आरोदसीहर्यमाणोमहित्वानव्यंनव्यंहर्यसिमन्मनुप्रियं ॥
प्रपस्त्यमसुरहर्यतंगोराविष्कृधिहरयेसूर्याय ॥ आत्वाहर्यतंप्रयुजोजनानांरथेवहंतुहरिशिप्रमिं

द्र ॥ पिबायथाप्रतिंभृतस्यमध्वोहर्यन्यज्ञंसधमादेदशोणिं ॥ अपाःपूर्वेषांहरिवःसुतानामथोऽ
इदंसवनंकेवलंते ॥ ममद्धिसोमंमधुमंतमिंद्रसत्रावृषन्जठरआवृषस्व ॥ बृहंस्पतेप्रतिमेदेवतां
मिहिमित्रोवायद्वरुणोवासिपूषा ॥ आदित्यैर्वायद्वसुंभिर्मरुत्वान्त्सपर्जन्यंशंतंनवेवृषाय ॥
आदेवोदूतोअजिरश्चिकित्वान्त्वद्देवापेऽअभिमामंगच्छत् । प्रतीचीनःप्रतिमामावंवृत्स्वदधां
मितेद्युमतींवाचंमासन् ॥ अस्मेधेंहिद्युपतींवाचंमासन्बृहंस्पतेऽअनमीवामिषिरां ॥ ययांवृष्टिं
शंतंनवेवनांवदिवोद्रप्सोमधुमाँआविवेश ॥ आनोद्रप्सामधुमंतोविशंत्विंद्रदेह्यधिंरथंसहस्रं ॥
निषीदहोत्रमृतुथायंजस्वदेवान्देवापेहविषांसपर्य ॥ आर्ष्टिषेणोहोत्रमृषिर्निषीदन्देवापिर्देवसुम
तिंचिकित्वान्॥ सऽउत्तरस्मादधरंसमुद्रमपोदिव्याऽअसृजद्वर्ष्याऽअभि ॥ अस्मिन्त्समुद्रेऽअध्यु
त्तंरस्मिन्नापोदेवेभिर्निवृताऽअतिष्ठन् ॥ ताऽअद्रवन्नार्ष्टिषेणेनंसृष्टादेवापिनाप्रेषिंतामृक्षिणीषु
॥ ५ ॥ यद्देवापिःशंतंनवेपुरोहिंतोहोत्रायंवृतःकृपयन्नदीधेत् ॥ देवश्रुतंवृष्टिवनिंरराणोबृहस्प
तिर्वाचंमस्माऽअयच्छत् ॥ यंत्वांदेवापिःशुशुचानोऽअग्नआर्ष्टिषेणोमनुष्यःसमीधे ॥ विश्वे
भिर्देवैरंनुमद्यमानःप्रपर्जन्यंमीरयावृष्टिमंतं ॥ त्वांपूर्वऋषयोगीर्भिरायन्त्वामध्वरेषुपुरुहूतवि

श्वे ॥ सहस्राण्यधिंरथान्यस्मेऽआनोयज्ञंरोहिदश्वोपयाहि ॥ एतान्यंग्नेनवतिर्नवत्वेऽआहु
तान्यधिंरथासहस्रा ॥ तेभिर्वर्धस्वतन्वःशूरपूर्वीर्दिवोनोवृष्टिमिषितोरिरीहि ॥ एतान्यंग्नेनव
तिसहस्रासंप्रयंच्छवृष्णइंद्रांयभागं ॥ विद्वान्पथऽऋतुशोदेवयानानप्यौलानंदिविदेवेषुधेहि ॥
अग्नेबाधं० ऋक् ॥ ६ ॥ मंद्राकृणुध्वंधियऽआतंनुध्वंनावमरित्रपरंणींकृणुध्वं ॥ इष्कृणुध्वंमायु
धारंकृणुध्वंप्रांचंयज्ञंप्रणंयतासखायः ॥ युनक्तसीराावियुगातंनुध्वंकृतेयोनौवपतेहबीजं ॥ गिरा
चंश्रुष्टिःसभराऽअसंन्नोनेदीयऽइत्सृण्यःपक्कमेयांत् ॥ सीरांयुंजंति० ऋक् १ ॥ निरांहावान्कृ
णोतनसंवरत्राादधातन ॥ सिंचामंहाऽअवतमुद्रिणंवयंसुषेकमनुपाक्षितं ॥ इष्कृंताहावमवतंसुव
रत्रंसुषेचनं ॥ उद्रिणंसिंचेऽअक्षितं ॥ ६ ॥ प्रीणीताश्वान्हितंजंयाथस्वस्तिवाहंरथमित्कृणुध्वं ॥
द्रोणांहावमवतमश्मंचक्रमंसत्रकोशंसिंचतानृपाणं ॥ व्रजंकृणुध्वंसहिवोनृपाणोवर्मसीव्यध्वंब
हुलापृथूनिं ॥ पुरःकृणुध्वमायंसीरधृष्टामावःसुस्रोचमसोदृंहंतातं ॥ आवोधियंयज्ञियांवर्तऊत
येदेवादेवींयंजतांयज्ञियांमिह ॥ सानोदुहीयद्यवंसेवगत्वीसहस्रंधारापयंसामहीगौः ॥ आतू
षिंचहरिमींद्रोरुपस्थेवाशींभिस्तक्षताश्मन्मयींभिः ॥ परिष्वजध्वंदशंकक्ष्यांभिरुभेधुरौप्रतिव

ह्निंयुनक्त ॥ उभेधुरौवह्निरापिब्दमानोंतर्योनैवचरतिद्विजानिः ॥ वनस्पतिंवनऽआस्थापयध्वं
निषूदधिध्वमखनंतऽउत्सं ॥ कपृन्नरःकपृथमुद्दधातनचोदयतखुदतवाजंसातये ॥ निष्टिग्र्यःपु
त्रमाच्यावयोतयऽइंद्रंसबाधऽइहसोमंपीतये ॥ उभाउंनूनंतदिदर्थयेथेवितन्वाथेधियोवस्त्रापसे
व ॥ सधीचीनायातवेप्रेमंजीगःसुदिनेवपृक्षआतंसयेथे ॥ १ ॥ सृण्येवज्जर्भरीतुर्फरीतूनैतोशे
वंतुर्फरीपर्फरीका ॥ उदन्यजेवजेमंनामदेरूतामेजराय्वजरंमरायु ॥ पज्रेवचर्चरंजारंमरायुक्ष
ब्मेवार्थेषुतर्तरीथऽउग्रा ॥ ऋभूनापत्खरमज्राखरज्रुर्वायुर्नपर्फरत्क्षयद्रयीणां ॥ घर्मेवमधुंजठरे
सनेरूभगेवितातुर्फरीफारिवारं ॥ पतरेवंचचराचंद्रनिर्णिङ्मंनऽऋगामनन्या३ंनजग्मी॥बृहंतेंव
गंभरेषुप्रतिष्ठांपादेवगाधंतरंतेविदाथः ॥ कर्णेवशासुरनुहिस्मराथोंशेवनोभजतंचित्रमप्नः ॥ आ
रंगरेवमध्वेरयेथेसारघेवगविनिचीनंबारे ॥ कीनारेवस्वेदमासिष्विदानाक्षामेवोजार्सूयवसा
त्संचेथे ॥ १ ॥ दक्षिणाश्वंदक्षिणागांददातिदक्षिणाचंद्रमुतयद्धिरण्यं ॥ दक्षिणान्नंवनुतेयोनं
आत्मादक्षिणांवर्मकृणुतेविजानन् ॥१॥ नभोजाममुर्नन्यर्थमीयुर्नरिष्यंतिनव्यथंतेहभोजाः ॥
इदंयद्विश्वंभुवनंस्वश्चैतत्सर्वंदक्षिणैभ्योददाति ॥ भोजाजिग्युःसुरभियोनिमग्रेभोजाजिग्युर्व
ध्वं१यासुवासाः ॥ भोजाजिग्युरंतःपेयंसुरायाभोजाजिग्युर्येऽअहूताःप्रयंति ॥ भोजायाश्वंसं
मृजंत्याशुंभोजायास्तेकन्या३शुंभमाना ॥ भोजस्येदंपुष्करिणीववेश्मपरिष्कृतंदेवमानेवचित्रं
॥ भोजमश्वाःसुष्टुवाहोवहंतिसुवृद्रथोवर्ततेदाक्षिणायाः ॥ भोजंदेवासोवताभरेषुभोजःशत्रू
न्त्समनीकेषुजेता ॥ इमंनोअग्नउपयज्ञमेहिपंचयामंत्रिवृतंसप्ततंतुं ॥ असोहव्यवाळुतनःपुरोगा
ज्यागेवदीर्घंतमऽआशयिष्ठाः ॥ अदेवाद्देवःप्रचतागुहायन्प्रपश्यमानोअमृतत्वमेमि ॥ शिवं
यत्संतमशिवोजहामिस्वात्सख्यादरणींनाभिमेमि ॥पश्यन्नन्यस्याऽअतिथिंवयायाऽऋतस्यधा
मविमिमेपुरूणि ॥ शंसामिपित्रेऽअसुरायशेवमयज्ञियाद्यज्ञियंभागमेमि ॥ बह्वीःसमाऽअकर
मंतरस्मिन्निंद्रंवृणानःपितरंजहामि ॥ अग्निःसोमोवरुणस्तेच्यवंतेपर्यावर्द्राष्ट्रंतदवाम्यायन् ॥
निर्मायाऽउत्येऽअसुराअभूवन्त्वंचमावरुणकामयासे ॥ ऋतेनराजन्ननृतंविविंचन्ममराष्ट्रस्या
धिपत्यमेहि ॥ अपप्राचऽइंद्रविश्वाँऽअमित्रानपापाचोऽअभिभूतेनुदस्व ॥ अपोदीचोऽअपशू
राधराचऽउरौयथातवशर्मन्मदेम ॥ १ ॥ केश्यं१ग्निंकेशीविषंकेशीबिभर्तिरोदसी ॥ केशीविश्वं
स्वर्दृशेकेशीदंज्योतिरुच्यते ॥ मुनयोवातरशनाःपिशंगावसतेमला ॥ वातस्यानुध्राजिंयंतिय

देवासोऽअविक्षत ॥ उन्मदितामौनेयेनवाताँऽआतस्थिमावयं ॥ शरीरेदस्माकंयूयंमर्तासोऽअभिपश्यथ॥ अंतरिक्षेणपततिविश्वारूपावचाकशत् ॥ मुनिर्देवस्यदेवस्यसौकृत्यायसखाहितः ॥ वातस्याश्वोवायोःसखाथोदेवेषितोमुनिः ॥ उभौसमुद्रावाक्षेतियश्चपूर्वउतापरः ॥ अप्सरसांगंधर्वाणांमृगाणांचरणेचरन् ॥ केशीकेतस्यविद्वान्सखास्वादुर्मदिन्तमः ॥ वायुरस्माऽउपामंथत्पिनष्टिस्माकुनन्नमा ॥ केशीविषस्यपात्रेणयद्रुद्रेणापिबत्सह ॥ १ ॥ उतदेवाऽअवहितंदेवाऽउन्नयथापुनः ॥ उतागश्चक्रुषंदेवादेवाजीवयथापुनः ॥ द्वाविमौवातौवातऽआसिंधोरापरावतः ॥ दक्षंतेऽअन्यऽआवातुपरान्योवातुयद्रपः ॥ आवातवाहिभेषजंविवातवाहियद्रपः ॥ त्वंहिविश्वभेषजोदेवानांदूतऽईयसे ॥ आत्वागमंशंतातिभिरथोऽअरिष्टतातिभिः ॥ दक्षंतेभद्रमाभार्षंपरायक्ष्मंसुवामिते ॥ २ ॥ अग्नेऽअच्छावदेहनःप्रत्यङ्नःसुमनाभव ॥ प्रनोयच्छविशस्पतेधनदाऽअसिनस्त्वं ॥ सोमंराजानमवसेग्निंगीर्भिर्हवामहे ॥ आदित्यान्विष्णुंसूर्यंब्रह्माणंचबृहस्पतिं ॥ इंद्रवायूबृहस्पतिंसुहवेहहवामहे ॥ यथानःसर्वइज्जनःसंगत्यासुमनाऽअसत् ॥ अर्यमणंबृहस्पतिमिंद्रंदानायचोदय ॥ वातंविष्णुंसरस्वतींसवितारंचवाजिनं ॥ आयंनेतेपरायणे

दूर्वा० ऋ० १ ॥ त्यंचिदत्रिमृतजुरमर्थमश्वंनयातवे ॥ कक्षीवंतंयदीपुनारथंनकृणुथोनवं ॥ १ ॥ सवितायंत्रैःपृथिवीमरम्णादस्कंभनेसविताद्यामदृंहत् ॥ अश्वमिवाधुक्षद्धुनिमंतरिक्षमतूर्तेबद्धंसवितासमुद्रं ॥ १ ॥ सोमऽएकेभ्यःपवतेघृतमेकऽउपासते ॥ येभ्योमधुप्रधावतिताँश्चिदेवापिगच्छतात् ॥ तपसायेऽअनाधृष्यास्तपसायेस्वर्ययुः ॥ तपोयेचक्रिरेमहस्ताँश्चिदे० ॥ येयुध्यंतेप्रधनेषुशूरासोयेतनूत्यजः ॥ येवासहस्रदक्षिणास्ताँ० ॥ येचित्पूर्वऽऋतसापऽऋतावानऽऋतावृधः ॥ पितॄन्तपस्वतोयमताँ० ॥ सहस्रणीथाःकवयोयेगोपायंतिसूर्यं ॥ ऋषिंतपस्वतोयमतपोजाँऽअपिगच्छतात् ॥ अरायिकाणेविकटेगिरिंगच्छसदान्वे ॥ शिरिंबिठस्यसत्वभिस्तेभिष्ट्वाचातयामसि ॥ चत्तोइतश्चत्तामुतःसर्वाभ्रूणान्यारुषी ॥ अराय्यंब्रह्मणस्पतेतीक्ष्णशृंगोदृषन्निहि ॥ अदोयद्दारुप्लवतेसिंधोःपारेअपूरुषं ॥ तदारभस्वदुर्हणोतेनगच्छपरस्तरं ॥ यद्धप्राचीरजगंतोरोमंडूरधाणिकीः ॥ हताऽइंद्रस्यशत्रवःसर्वेबुद्बुदयाशवः ॥ परीमेगामनेषतपर्यग्निमहृषत ॥ देवेष्वक्रतश्रवःकइमाँऽआदधर्षति ॥ १ ॥ वातस्यनुमहिमानंरथस्यरुजन्नेतिस्तनयन्नस्यघोषः ॥ दिविस्पृग्यात्यरुणानिकृण्वन्नुतोऽएतिपृथिव्यारेणुमस्यन् ॥ सं

प्रेरंतेऽअनुवातंस्यविष्टाऽऐनंगच्छंतिसमंनंनयोषाः ॥ ताभिःसयुक्सरथंदेवऽईयतेस्यविश्वंस्य भुवंनस्यराजा ॥ अंतरिक्षेपथिभिरीयमानोननिविंशतेकतमच्चनाहंः ॥ अपांसखांप्रथमजाऽ ऋतावाक्कंस्विज्जातःकुतऽआबंभूव ॥ आत्मादेवानांभुवंनस्यगर्भोयथावशंचरतिदेवऽएषः ॥ घोषाऽइदंस्यशृण्विरेनरूपंतस्मैवातायहविषाविधेम ॥ १ ॥ मयोभूर्वातोअभिवांतूस्राऽऊर्जस्व तीरोषंधीरारिंशंताम् ॥ पीवंस्वतीर्जीवधंन्याःपिबंत्ववसायंपद्वतेरुद्रमृळ ॥ याःसरूंपाविरूं पाऽएकंरूपायासांमग्निरिष्ट्यानामानिवेदं ॥ याऽअंगिरसस्तपंसेहचक्रुस्ताभ्यंःपर्जन्यमहिशर्म यच्छ ॥ यादेवेषुंतन्वं१मैरंयंतयासांसोमोविश्वांरूपाणिवेदं ॥ ताऽअस्मभ्यंपयंसापिन्वंमानाः प्रजावंतीरिंद्रगोष्ठेरिंरीहि ॥ प्रजापंतिर्मह्यंमेताररांणोविश्वैर्देवैःपितृभिःसंविदानः ॥ शिवाः सतीरुपंनोगोष्ठमाकस्तासांवयंप्रजयासंसंदेम ॥ १ ॥ आत्वांहार्षमंतरेंधिध्रुवस्तिष्ठाविंचाचलिः ॥ विशंस्त्वासर्वावांछंतुमात्वद्राष्ट्रमधिंभ्रशत् ॥ इहैवैधिमापंच्योष्ठाःपर्वतऽइवाविंचाचलिः ॥ इंद्रंऽइवेहध्रुवस्तिष्ठेहराष्ट्रमुंधारय ॥ इममिंद्रोऽअदीधरद्ध्रुवंध्रुवेणंहविषां ॥ तस्मैसोमोअधिंब्रव त्तस्माऽउब्रह्मणस्पतिः ॥ ध्रुवाद्यौर्ध्रुवापृथिवीध्रुवासःपर्वताऽइमे ॥ ध्रुवंविश्वमिदंजगद्ध्रुवोराजा

विशामयं ॥ ध्रुवंतेराजावरुंणोध्रुवंदेवोबृहस्पतिः ॥ ध्रुवंतऽइंद्रश्चाग्निश्चराष्ट्रंधारयतांध्रुवं ॥ ध्रुवं ध्रुवेणंहविषाभिसोमंमृशामसि ॥ अथोतऽइंद्रःकेवलीर्विशोबलिहृतस्करत् ॥ १ ॥ वातऽआ वांतुभेषजंशंभुमयोभुनोंहृदे ॥ प्रणऽआयूँषितारिषत् ॥ उतवांतपितासिनउतभ्रातोतनःसखां ॥ सनोंजीवातवेकृधि ॥ यददोवांततेगृहे३मृतंस्यनिधिहितः ॥ ततोंनोदेहिजीवसें ॥ १ ॥ प्रनूनंजातवेदसमश्वंहिनोतवाजिनं ॥ इदंनोंबर्हिरासदें ॥ अस्यप्रजातवेदसोविप्रंवीरस्यमी ढुषंः ॥ महीमियर्मिसुष्टुतिं ॥ यारुचोंजातवेदसोदेवत्राहव्यवाहनीः ॥ ताभिर्नोयज्ञमिन्वतु ॥ १ ॥ संसमिद्युंवसेवृषन्नग्नेविश्वान्यर्यऽआ ॥ इळस्पदेसमिंध्यसेसनोवसून्याभंर ॥ संगं च्छध्वंसंवंदध्वंसंवोमनांसिजानतां ॥ देवाभागंयथापूर्वेसंजानानाऽउपासंते ॥ समानो मंत्रःसमितिःसमानीसंमानंमनःसहचित्तमेषां ॥ समानंमंत्रमभिमंत्रयेवःसमानेनंवोहविषां जुहोमि ॥ समानीवऽआकूतिःसमानाहृदंयानिवः ॥ समानमंस्तुवोमनोयथावःसुसहास ति ॥ १ ॥ अथपरिशिष्टम् ॥ संज्ञानंमुशनांवदत्संज्ञानंवरुंणोवदत् ॥ संज्ञानमिंद्रश्चाग्नि श्चंसंज्ञानंसवितावंदत् ॥ संज्ञानंनःस्वेभ्यंःसंज्ञानमरंणेभ्यः ॥ संज्ञानंमश्विनायुवमिहास्मा

सुनियंच्छतं ॥ यत्कक्षीवांसंवननंपुत्रोऽअंगिरसाभवेत् ॥ तेननोद्यविश्वेदेवाःसंप्रियांसमंचीच
रन् ॥ संवोमनांसिजानतांसमाकूतिर्मनामसि ॥ असौयोविमनादनस्तंसमावर्तयामसि ॥
॥ १ ॥ नैर्हस्त्यंसेनादरंणंपरिवर्त्मेतुयद्धविः ॥ तेनामित्राणांबाहून्हविषांशोषयामासि ॥
परिवर्त्मान्येषामिंद्रःपूषानुयच्छतु ॥ तेषांवोअग्निदंग्धानामग्निमूंह्वानामिंद्रोहंतुवरंवरं ॥
ऐषुनह्यंवृषाजिनंहरिणस्यहिप्रियंयथा ॥ पराङमित्राँएषत्ववर्वाचीगौरुपेंजतु ॥ २ ॥ प्राध्वं
राणांपतेवसोहोतर्वरेण्यक्रतो ॥ तुभ्यंगायत्रमृच्यते ॥ गोकामोऽअन्नकामःप्रजाकामउतकश्यपः
॥ भूतंभविष्यत्प्रस्तौतिमहद्ब्रह्मैकमक्षरं ॥ यदक्षरंभूतकृतोविश्वेदेवाऽउपासते ॥ महर्षिमस्य
गोप्तारंजमदग्निमकुर्वत ॥ जमदग्निराप्यायतेच्छंदोभिश्चतुरक्षरैः ॥ राज्ञासोमस्यदक्षेणब्रह्मणा
वीर्यावता ॥ शिवानःप्रदिशोदिशःसत्यानःप्रदिशोदिशः ॥ १ ॥ अजोयत्तेजोदहशेशुक्रंज्यो
तिःपुरोगुहा ॥ तदृषिःकश्यपःस्तौतिसत्यंब्रह्मचराचरंध्रुवंब्रह्मचराचरं ॥ त्र्यायुषंजमदग्नेःकश्य
पस्यत्र्यायुषं ॥ अगस्त्यस्यत्र्यायुषंयद्देवानांत्र्यायुषं ॥ तन्मेऽअस्तुत्र्यायुषंशतायुषंबला
युषं ॥ ॐचमेस्वरश्चमेयज्ञोपचतेनमश्च ॥ यत्तेन्यूनंतस्मैतउपयत्तेतिरिक्तंतस्मैतेनमः ॥

तच्छंयोरावृणीमहेगातुंयज्ञायगातुंयज्ञपतयेदैवीस्वस्तिरस्तुनःस्वस्तिर्मानुषेभ्यः ॥ ऊर्ध्वंजि
गातुभेषजंशंनोऽअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे॥नमोब्रह्मणेनमोअस्त्वग्नयेनमःपृथिव्यैनमओषधीभ्यः॥
नमोवाचेनमोवाचस्पतयेनमोविष्णवेमहतेकरोमि ॥ २ ॥ इतिमंत्रसंहितायांप्रकीर्णमंत्राः ॥
॥ अथाश्वत्थोपनयनोपयुक्तंनैरुक्तखंडंतथाप्रोक्षणविधौमहानाम्नीतिब्राह्मणखंडंच ॥ प्रावेपा
मांबृहतोमादयंतिप्रवातेजाइरिणेवर्वृताना: ॥ सोमस्येवमौजवतस्यभक्षोविभीदकोजागृविर्म
ह्यमच्छान् ॥प्रवेपिणोमामहतोविभीदकस्यफलानिमादयंतिप्रवातेजाःप्रवणेजाइरिणेवर्तमाना
इरिणंनिर्ऋणमृणातेरपार्णभवत्यपरताअस्मादोषधयइतिवा ॥ सोमस्येवमौजवतस्यभक्षः॥मौ
जवतोमूजवतिजातोमूजवान्पर्वतोमुंजवान्मुंजोविमुच्यतइषीकयेषीकेषतेर्गतिकर्मणइय मपी
तरेषीकैतस्मादेवविभीदकोविभेदनाज्जागविर्जागरणान्मह्यमचच्छदत्प्रशंसत्येनान्प्रथमयानिं
दत्युत्तराभिर्ऋषेरक्षपरिद्यूनस्यैतदार्षवेदयंतेग्रावाणोहंतेवागृणातेर्वागृह्णातेर्वातेषामेषाभवाति॥इ
तिनैरुक्तखंडं॥महानाम्नीनामुपसर्गानुपसृजत्ययंवैलोकःप्रथमामहानाम्न्यंतरिक्षलोकोद्वितीया
सौलोकस्तृतीयासर्वेभ्योवाएषलोकेभ्यःसन्निर्मितोयत्षोळशीतद्यन्महानाम्नीनामुपसर्गानुपसृ

जतिसर्वेभ्यएवैनंतल्लोकेभ्यःसन्निर्मीमीतेसर्वेभ्योलोकेभ्यःसन्निर्मीतेनषोळशिनाराध्नोतियएवं
वेदप्रप्रववस्त्रिष्टुभमिषमर्चतप्रार्चत ॥ योऽव्यतीरँफाणयदितिप्रज्ञाताअनुष्टुभःशंसतितद्यथेहचेह
चापथेनचरित्वापंथानंपर्यवेयात्ताहक्तद्यत्प्रज्ञाताअनुष्टुभःशंसतिसयोऽव्याप्तोगतश्रीरिवमन्येता
विहृतंषोळशिनंशंसयेन्नेच्छंदसांकृच्छ्रादवपद्याइत्यथयःपाप्मानमपजिघांसुस्याद्विहृतंषोळशि
नंशंसयेव्व्यतिषक्तइववैपुरुषःपाप्मनाव्यनिषक्तमेवास्मैतत्पाप्मानंशमलमपहंत्यपपाप्मानंहते
यएवंवेदोद्यद्ब्रध्नस्याविष्टपमित्युत्तमयापरिदधातिस्वर्गोवैलोकोब्रध्नस्यविष्टपंस्वर्गमेवैतंलोकंयज
मानंगमयत्यपाःपूर्वेषांहरिवःसुतानामितियजतिसर्वेभ्योवाएषसवनेभ्यःसन्निर्मितोयत्षोळशी
तद्यदपाःपूर्वेषांहरिवःसुतानामितियजतिपीतवद्वैप्रातःसवनंप्रातःसवनादेवैनंतत्सन्निर्मिमीते
थोइदंसवनंकेवलंतइतिमाध्यंदिनंवैसवनंकेवलंमाध्यंदिनादेवैनंतत्सवनात्सन्निर्मिमीतेममद्धि
सोमंमधुमंतमिंद्रेतिमहद्वैतृतीयसवनंतृतीयसवनादेवैनंतत्सवनात्सन्निर्मिमीतेसत्रावृषञ्जठर
आवृषस्वेतिवृषण्वद्वैषोळशिनोरूपंसर्वेभ्योवाएषसवनेभ्यःसन्निर्मितोयत्षोळशीतद्यदपाःपूर्वे
षांहरिवःसुतानामितियजतिसर्वेभ्यएवैनंतत्सवनेभ्यःसन्निर्मिमीतेसर्वेभ्यःसवनेभ्यःसन्निर्मि

तेनषोळशिनाराध्नोतियएवंवेदमहानाम्नीनांपंचाक्षरानुपसर्गानुपसृजत्येकादशाक्षरेषुपादेषुस
र्वेभ्योवाएषच्छंदोभ्यःसन्निर्मितोयत्षोळशीतद्यन्महानाम्नीनांपंचाक्षरानुपसर्गानुपसृजत्येका
दशाक्षरेषुपादेषुसर्वेभ्यएवैनंछदोभ्यःसन्निर्मिमीतेसर्वेभ्यश्छंदोभ्यःसन्निर्मिमीतेसर्वेभ्यश्छंदो
भ्यःसंनिर्मितेनषोळशिनाराध्नोतियएवंवेद ॥ १ ॥ ॥ इतिमंत्रसंहिता समाप्ता ॥ ॥ ॥ ॥

इयं गुर्जरोपाह्वेन महादेवसूनुना जनार्दनेन जगदीश्वर मुद्रणयंत्रालये
मुद्रापिता शकाब्दाः १८२६ क्रोधीनामसंवत्सरः ॥

केरळकोकिळचे एडिटरकृत–

सार्थ व सटीप ज्ञानेश्वरी.

सुधारून वाढविलेली आवृत्ति २ री.

प्रथम गीतेचा श्लोक, मूळ ज्ञानेश्वरीच्या ओंव्या; त्यांत ठिकठिकाणीं गीता श्लोकांचीं प्रत्याहिकें; प्रत्येक पृष्ठाखालीं कठिण शब्दांचे संशोधन केलेले अर्थ; कोठें कोठें संक्षिप्त व विस्तृत टीपा; प्रसंगोपात आलेलीं लहान लहान कथानकें व इतर माहिती; ओंव्यांखालीं मोठ्या जाड टाईपांनीं सरळ गद्यात्मक सुलभ अर्थ.

सुप्परराॅयल अष्टपत्री बुकसांचा. पृष्ठांत कालम २ छाप–निर्णयसागर.

साधे कागद कापडी बांधणी, किं. रु. ३। ट० -।≡ उत्तम कागद सोनेरी बांधणी, किं. रु. ५ ट० -॥-
" रेशमी बांधणी; किं रु. ३॥ ट० -।≡ " रेशमी बांधणी, किं. रु. ५ ट० -॥-

केरळकोकिळचे एडिटरांकडून एडिट करविलेला,

श्रीमत्सद्गुरुसमर्थ–रामदासस्वामिविरचित–

सार्थ व सटीप दासबोध.

बुकसाईज; ओंव्यांचा टाईप मोठा; अर्थाचा व टीपांचा खालोखाल. पृष्ठांत कालम २, सार्थ व सटीप ज्ञानेश्वरीप्रमाणेंच सांचा ओंवीचे ४ चरण, २ ओळींत. प्रत्येक ओंवीचा आरंभ ओळीच्या प्रारंभीं आहे. अर्थाचा भ्रम–संशय–राहूं नये ह्मणून शक्य तितक्या विस्तृत टीपा दिल्या आहेत. स्पष्टार्थासाठीं इतर वेदांत वगैरे ग्रंथांतील समयोचित माहिती दिली आहे. ठिकठिकाणीं कथानकें व अवांतर माहिती जोडली आहे. ओंवीबद्ध समास व त्यापुढें समासांचा गद्यरूप सरळ अर्थ. श्रीसमर्थांचें विस्तृत चरित्र, अनुक्रमणिका इत्यादि.

साधे कागद, कापडी बांधणी. किं. रु. ३। ट.-।≡ उत्तम कागद, सोनेरी बांधणी. किं. रु. ५ ट. -॥-
साधे कागद रेशमी बांधणी किं. रु. ३॥ ट. -।≡ उत्तम कागद, रेशमी बांधणी. किं. रु. ५ ट. -॥-

॥ इति ऋग्वेदमंत्रसंहिता समाप्ता ॥

[OrderDescription]
,CREATED=04.09.19 15:58
,TRANSFERRED=2019/09/04 at 16:28:46
,PAGES=130
,TYPE=STD
,NAME=S0001628
,Book Name=M-637-TRIGVED MANTRA SANHITA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF

FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF

FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF

FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,